

Justerat tisdagen den 22 april 2008

Inger Linge

Conny Andersson

John Glas

§ 46
Inledning

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat.

Upprop förrättades och närvaro och frånvaro på grund av anmälda förhinder antecknades enligt uppopslistan, bilaga 1.

Fullmäktige godkände de anmälda förhindren.

§ 47
Kungörelse och annonsering

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde utsändes den 27 mars 2008 till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt länsstyrelsen. Kungörelsen anslogs samma dag på landstingets anslagstavla.

Föredragningslistan infördes den 31 mars och den 1 april 2008 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 4 april 2008 på landstingets anslagstavla och utsändes samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 48
Justering

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 22 april 2008.

§ 49
Anmälan av patientnämndens årsrapport 2007

LS 0803-0303

Anf. 1-2

I ärendet yttrade sig Lena Appलगren och Lena-Maj Anding.

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 50**Anmälan av Patientsäkerhetskommitténs kvartalsrapport nr 4:2007 och Årsrapport 2007**

LS 0603-0575

Anf. 3-5

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Stig Nyman och Lena-Maj Anding.

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 51**Anmälan av landstingsfullmäktiges uppdrag givna i 2007 års budget – avrapportering årsbokslut 2007**

LS 0802-0162

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 52**Överläggning i ärendet om årsredovisning år 2007 för Stockholms läns landsting och bolag (förslag 18)**

LS 0710-1065

Anf. 6-115

I ärendet yttrade sig landstingsråden Catharina Elmsäter-Svärd, Ingela Nylund Watz och Birgitta Rydberg, Håkan Jörnehed, landstingsrådet Raymond Wigg, Pia Lidwall, landstingsrådet Gustav Andersson, Inger Ros, Thomas Magnusson, Yvonne Blombäck, landstingsrådet Lars Dahlberg, Christer G Wennerholm, Johan Sjölander, Stella Fare, Viviann Gunnarsson, Åke Askensten, Charlotte Broberg, Mona Rudenfeldt, landstingsrådet Maria Wallhager, Tage Gripenstam, Gunilla Roxby Cromvall, landstingsrådet Stig Nyman, Lena-Maj Anding, Peter Andersson, Anna Starbrink samt Regiana Hortin.

§ 53**Revisionsberättelser över dels landstingsstyrelsen, dels övriga nämnders, styrelser och bolags verksamhet för år 2007 samt ansvarsprovning (förslag 19)**

LS 0803-0311

Anf. 116-124

Ordföranden informerade om kommunallagens jävsregler samt de regler för ansvarsprovning som gäller.

Revisorsgrupp I

Under denna punkt yttrade sig revisorerna Georg Jönsson och Kenneth Strömberg samt Thomas Magnusson.

Fullmäktige beslutade

att med återopande av revisorernas tillstyrkande och presidets beredning besluta att bevilja ansvarfrihet för landstingsstyrelsen, övriga nämnder och styrelser i revisorsgrupp I för verksamheten år 2007

att med återopande av revisorernas tillstyrkande och presidets beredning besluta att uppdraga åt landstingets ombud vid respektive bolagsstämma att rösta för att styrelsen och verkställande direktören beviljas ansvarfrihet för 2007 års verksamhet.

De ledamöter och ersättare som innehaft uppdrag i landstingsstyrelsen och bolagsstyrelser inom revisorsgrupp I deltog ej i behandlingen och besluten för de styrelser i vilka de innehaft uppdrag.

Revisorsgrupp II

Under denna punkt yttrade sig revisor Göran Hammarsjö.

Fullmäktige beslutade

att med återopande av revisorerernas tillstyrkande och presidiets beredning besluta att bevilja ansvarfrihet för nämnder och styrelser i revisorsgrupp II samt för nämnd, bolagsstyrelse och styrelse för kommunalförbund i den gemensamma vårdorganisationen i Norrtälje för verksamheten år 2007

att med återopande av revisorerernas tillstyrkande och presidiets beredning besluta att upp-
dra åt landstingets ombud vid respektive bolagsstämma att rösta för att styrelsen och
verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2007 års verksamhet.

De ledamöter och ersättare som innehaft uppdrag i berörda nämnder, styrelser och bolag inom revisorsgrupp II samt nämnd, bolagsstyrelse och förbundsstyrelse i den gemensamma vårdorganisationen i Norrtälje under år 2007 deltog ej i behandlingen och besluten för de nämnder och styrelser i vilka de innehaft uppdrag.

Revisorsgrupp III

Under denna punkt yttrade sig revisor Gunilla Jerlinger, Karin Ekdahl Wästberg samt landstingsråden Raymond Wigg och Catharina Elmsäter Svärd.

YRKANDEN

- 1) bifall till fullmäktiges presidiums förslag
- 2) bifall till mp-ledamöternas förslag om ett tillägg i presidiets förslag avseende AB Storstockholms Lokaltrafik innebärande "att ge AB Storstockholms Lokaltrafik möjlighet att inkomma med yttrande till landstingsstyrelsen"

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit presidiets förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade

att med återopande av revisorerernas tillstyrkande och presidiets beredning besluta att bevilja ansvarfrihet för nämnder och styrelser i revisorsgrupp III för verksamheten år 2007

att med återopande av revisorerernas tillstyrkande och presidiets beredning besluta att upp-
dra åt landstingets ombud vid respektive bolagsstämma att rösta för att styrelsen och
verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2007 års verksamhet

att kulturnämndens yttrande överlämnas till landstingsstyrelsen för beredning.

RESERVATION

Mp-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

De ledamöter och ersättare som innehaft uppdrag i berörda nämnder, styrelser och bolag inom revisorsgrupp III deltog ej i behandlingen och besluten för de nämnder och styrelser i vilka de innehaft uppdrag.

§ 54**Beslut i ärendet om årsredovisning år 2007 för Stockholms läns landsting och bolag (förslag 18)**

LS 0710-1065

Under den tidigare överläggningen i ärendet under § 52 framställdes följande yrkanden.

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-ledamöternas reservation med justering av beloppet i reservationens första att-sats till 215 000 000 kronor och det med v-ledamoten gemensamma särskilda uttalandet i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till v-ledamotens reservation med justering av beloppet i reservationens andra att-sats till 215 000 000 kronor och det med s-ledamöterna gemensamma särskilda uttalandet i landstingsstyrelsen
- 4) bifall till mp-ledamotens reservation med justering av beloppet i reservationens första att-sats till 215 000 000 kronor och s- och v-ledamöternas särskilda uttalande i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna den framlagda informationen i årsberättelse för landstingskoncernen för år 2007 som framgår av bilaga 1:1

att fastställa den framlagda årsredovisningen för landstingskoncernen för år 2007 som framgår av bilaga 1:2

att disponera resultatenheternas resultat enligt bilaga 2:1

att uppdra åt landstingets ombud vid AB Storstockholms Lokaltrafiks bolagsstämma/årsstämma under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna fastställs

att besluta om att AB Storstockholms Lokaltrafiks (SL) vinst om 320 186 000 kronor balanseras i ny räkning

att uppdra åt landstingets ombud vid Landstingshuset i Stockholm AB:s bolagsstämma/årsstämma samt dess dotterbolag under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att godkänna de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna samt resultatdispositioner i enlighet med bilaga 2:2

att Landstingshuset i Stockholm AB enligt bilaga 2:3 skall lämna villkorade aktieägartillskott till S:t Eriks ögonsjukhus AB med 1 132 000 kronor och Folk tandvården Stockholms län AB med 7 259 000 kronor, motsvarande 30% av vinsten för 2007 utöver fastställt avkastningskrav.

att uppdra till landstingsstyrelsen att inom ramen för gjord reservering för pensionskostnader i 2006 års bokslut och med hänvisning till Finansinspektionens justering av livslängdsantagande, via aktieägartillskott, tillföra 122 950 000 kronor till Landstingshuset i Stockholm AB för vidare fördelning i enlighet med bilaga 3.1

att överföra 62 000 000 kronor av i Koncernfinansiering redovisat statsbidrag avseende åtgärder för att minska sjukfrånvaron till hälso- och sjukvårdsnämnden för att bestrida projektkostnader

att uppdra åt landstingets ombud vid TioHundra AB:s bolagsstämma/årsstämma under förutsättning av revisorernas tillstyrkande att rösta för

att fastställa de i årsredovisningen intagna resultat- och balansräkningarna

att besluta om att TioHundra AB:s förlust om 14 595 000 kronor balanseras i ny räkning

att överföra 6 648 798 kronor från Koncernfinansiering till TioHundranämnden avseende ersättning för läkemedelskostnader utöver gällande maximalbelopp

att uppdra åt landstingsstyrelsen att se över gällande avtal kring TioHundranämnden, TioHundra AB samt Kommunalförbundet Ågarsamverkan i Norrtäljes Sjukvård och omsorg.

RESERVATIONER

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes dels av s-ledamöterna, dels av v-ledamöterna och dels av mp-ledamöterna till förmån för partiernas respektive reservationer och särskilda uttalanden i landstingsstyrelsen.

§ 55

Frågestund

LS 0804-0370

Anf. 125-170

- 1) Ingela Nylund Watz (s) till landstingsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (m): Är det riktigt att det är först-till-kvarn-principen som gäller om två olika personalgrupper vid en och samma vårdenhet ansöker om avknoppning?
- 2) Mats Skoglund (v) till landstingsrådet Maria Wallhager (fp): Anser du att ägardirektiven till Folk tandvården bör omarbetas?
- 3) Åke Askensten (mp) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (m): Anser du att SL:s normala taxor ska gälla på Djurgårdslinjen också efter det att den förlängts?
- 4) Tove Sander (s) till landstingsrådet Lars Joakim Lundquist (m): Avser sjukvårdslandstingsrådet ta initiativ till att förlänga avtalet rörande medicinsk service för företagshälsovården i Stockholms län?
- 5) Håkan Jörnehed (v) till landstingsrådet Maria Wallhager (fp): Kommer du att vidta några omedelbara åtgärder med anledning av konflikten mellan personalen på Stockholms Norra psykiatri och SLSO:s ledning?
- 6) Åke Askensten (mp) till landstingsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (m): Avser du att aktivera krisledningsutskottet?

7) Lars Dahlberg (s) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (m): Är du beredd att aktivt medverka till att stoppa omfattande tomgångskörning vid bussdepåer i SL:s kollektivtrafik?

På grund av att landstingsrådet Christer G Wennerholm ej var närvarande i salen ansågs frågan som ej besvarad.

8) Håkan Jörnehed (v) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (m): Är det din uppfattning att det inte behövs venereologer på länets ungdomsmottagningar?

9) Raymond Wigg (mp) till landstingsrådet Birgitta Rydberg (fp): Kommer privat psykoterapi att avropas i ungefär samma utsträckning som tidigare med de avtal som gäller för närvarande.

På grund av att frågeställaren ej var närvarande i salen ansågs frågan som ej besvarad.

10) Inger Ros (s) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (m): Är sjukvårdslandstingsrådet beredd att ompröva Hälso- och sjukvårdsnämndens beslut att konkurrensupphandla lättakuterna och istället följa rekommendationerna från sjukhusstyrelsen på Södersjukhuset?

Frågorna nr 1-6, 8 och 10 antecknades som besvarade.

§ 56

Redovisning av implementering av FN:s barnkonvention i landstingets verksamheter (förslag 20)

LS 0611-1879

Anf. 171-179

I ärendet yttrade sig landstingsråden Ingela Nylund Watz och Catharina Elmsäter-Svärd, Helene Sigfridsson, landstingsrådet Christer G Wennerholm samt Mats Skoglund.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall med instämmande av mp-ledamöterna till s- och v-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till mp-ledamöternas tilläggsförslag i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena 1) och 2) ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt s- och v-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 81 ja-röster, 61 nej-röster och att 7 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 2.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att lägga redovisning om implementering av FN:s barnkonvention i landstingets verksamheter till handlingarna.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna.

Härefter ställde ordföranden propositioner om avslag respektive bifall till yrkandet under 3) ovan och fann att fullmäktige avslagit yrkandet.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller avslagsyrkandet röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla mp-ledamöternas tilläggsyrkande.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 81 ja-röster, 11 nej-röster, att 50 ledamöter avstätt och att 7 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 3.

BESLUT

Fullmäktige beslutade att avslå mp-ledamöternas tilläggsyrkande.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av mp-ledamöterna.

§ 57**Byggnation av nytt universitetssjukhus i Solna (förslag 21)**

LS 0710-1039

Anf. 180-207

I ärendet yttrade sig landstingsråden Stig Nyman, Ingela Nylund Watz och Catharina Elmsäter-Svärd, Lars-Erik Salminen, Jan Liliemark, landstingsrådet Gustav Andersson, Björn Sigurdsson, Carl-Anders Ifvarsson, Thomas Magnusson, Kajsa Hansson, Åke Askensten, landstingsrådet Maria Wallhager samt Staffan Sjödén.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till mp-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att genomföra byggnation av ett nytt universitetssjukhus i Solna

att godkänna förslag till projektprogram som utgångspunkt för det fortsatta arbetet med det nya universitetssjukhuset

att den övre ramen för den sammantagna nybyggnadsvolymen för det nya universitetssjukhuset är ca 335 000 kvadratmeter

att den övre ramen för nybyggnadsinvesteringen är ca 14 100 000 000 kronor, uttryckt i 2007 års penningvärde

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ytterligare bereda frågan om finansiering och val av upphandlingsform för det nya universitetssjukhuset så att förslag till beslut kan föreläggas landstingsfullmäktige den 10 juni 2008.

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ansvara för planering och genomförande av byggnation av och verksamhetsinnehåll i det nya universitetssjukhuset

att området för det nya universitetssjukhuset avgränsas i enlighet med vad som kommer att framgå av detaljplanen

att patienthotell ska uppföras och drivas i extern regi

att uppdra åt landstingsstyrelsen att senast den 31 december 2010 återkomma till fullmäktige med förslag till verksamhetsinnehåll för det nya universitetssjukhuset samt redovisa eventuella verksamhetsmässiga konsekvenser för övriga delar av hälso- och sjukvårdsorganisationen

att uppdra åt landstingsstyrelsen att besluta om samordnad process för utrustningsinvesteringar vid det nya universitetssjukhuset

att uppdra åt Locum AB att återkomma till fullmäktige med förslag rörande användningen av den del av sjukhusområdet i Solna som ligger utanför detaljplaneområdet för det nya universitetssjukhuset

att uppdra åt Locum AB att förvärva fastigheten Haga 4:42 på Olof av Acrels väg 8

att uppdra åt Karolinska Universitetssjukhuset och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) att evakuera de i tjänsteutlåtande nämnda byggnaderna, vilka i detalj bekräftas av NKS-ledningen, så att rivning kan påbörjas vid angivna tidpunkter

att vänsterpartiet och miljöpartiet ges möjlighet att till FoUU-utskottet adjungera en förtroendevald per parti under innevarande mandatperiod

att de adjungerade jämställs med FoUU-utskottets ledamöter och ersättare gällande sammanträdesersättning och ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av mp-ledamöterna.

§ 58

Finansiering av spårvägsanläggning och fordon för Djurgårdslinjen (förslag 22)

LS 0712-1405

Anf. 208-245

I ärendet yttrade sig landstingsråden Christer G Wennerholm och Lars Dahlberg, Stella Fare, Gunilla Roxby Cromvall, Åke Askensten, Tage Gripenstam, Kjell Treslow, Jan Stefanson, Olov Lindquist, Peter Kockum, Björn Sigurdsson, Lennart Rohdin samt landstingsrådet Gustav Andersson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till v-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

4) bifall till mp-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna att AB Storstockholms Lokaltrafik tecknar avtal om koncession för utförande av uppdrag och finansiering avseende anläggningar och fordon för spårvägsanläggning Djurgårdslinjen

att godkänna att AB Storstockholms Lokaltrafik förbinder sig att lösa anläggningar och spårfordon vid avtalstidens slut till det i koncessionsavtalet angivna beloppet, tillika borgensbeloppet

att teckna erforderlig proprieborgen (en eller flera borgensförbindelser) för AB Storstockholms Lokaltrafiks och/eller koncernbolags räkning för lösen av anläggningar och fordon vid avtalstidens slut inom en totalram om 1 100 000 000 kronor när AB Storstockholms Lokaltrafik och/eller koncernbolag tecknar koncessionsavtal avseende utförande av uppdrag och finansiering avseende anläggningar och fordon för spårvägsanläggning Djurgårdslinjen

att ingen borgensavgift därvid skall utgå

att i övrigt anföra vad landstingsstyrelsens föreslagit.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes dels av s-ledamöterna, dels av v-ledamöterna och dels av mp-ledamöterna till förmån för respektive partis reservation i landstingsstyrelsen.

§ 59

Ändring av bolagsordning för Landstingshuset i Stockholm AB (förslag 23)

LS 0802-0135

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att ändra bolagsordningen § 4 och § 5, för Landstingshuset i Stockholm AB.

§ 60

Uppdrag kring huvudmannaskap för naturbruksgymnasierna Berga och Säbyholm (förslag 24)

LS 0707-0721

Anf. 246-264

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Ingela Nylund Watz, Viviann Gunnarsson, Jan Wattsgård, landstingsrådet Stig Nyman, Maria Hamberg, Hans Lindqvist samt Staffan Holmberg.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till v-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

4) bifall till mp-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna redovisat uppdrag kring huvudmannaskap för naturbruksgymnasierna Berga och Säbyholm.

Det antecknades att landstingsrådet Maria Wallhager på grund av jäv inte deltog i behandlingen eller beslutet i ärendet.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av dels av s-ledamöterna, dels av v-ledamöterna och dels av mp-ledamöterna till förmån för respektive partis reservation i landstingsstyrelsen.

§ 61

Motion 2005:19 av Birgitta Rydberg m fl (fp) om utvecklingen av kollektivtrafiken (förslag 25)

LS 0505-0820

Anf. 265-268

I ärendet yttrade sig Lennart Rohdin, landstingsrådet Lars Dahlberg samt Gunilla Roxby Cromvall.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s- och v-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s- och v-ledamöterna.

§ 62

Motion 2007:30 av Staffan Holmberg (s) om pendeltågstation i Vega (förslag 26)

LS 0705-0525

Anf. 269-273

I ärendet yttrade sig Staffan Holmberg, landstingsrådet Christer G Wennerholm samt Jan Wattsgård.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna.

§ 63**Motion 2007:32 av Lars Dahlberg m fl (s) om SL-taxan och kommande utredning (förslag 27)**

LS 0706-0617

Anf. 274-298

I ärendet yttrade sig landstingsråden Lars Dahlberg och Christer G Wennerholm, Gunilla Roxby Cromvall, Peter Kockum, Necla Bora, Kerstin Pettersson, Staffan Holmberg, Lennart Rohdin samt Stella Fare.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna.

§ 64**Motion 2007:34 av Lars Dahlberg och Johan Sjölander (s) om tillgänglighet och utökad resegaranti (förslag 28)**

LS 0706-0619

Anf. 299-311

I ärendet yttrade sig Johan Sjölander, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Gunilla Roxby Cromvall, Stella Fare, Lena-Maj Anding samt Kerstin Pettersson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s-, v- och mp-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av s-, v- och mp-ledamöterna.

§ 65**Motion 2007:17 av Dag Larsson m fl (s) om åtgärder för att avhjälpa spelberoende (förslag 29)**

LS 0703-0304

Anf. 312-315

I ärendet yttrade sig Kemo Ceesay, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Håkan Jörnehed samt Lena-Maj Anding.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till s- och v-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till mp-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATIONER

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes dels av s- och v-ledamöterna till förmån för den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen, dels av mp-ledamöterna till förmån för mp-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen.

§ 66**Valärenden (förslag 30)**

LS 0610-1661, 1777, 0708-0859, 0709-0989, 0710-1043, 0711-1310, 0712-1386, 1406, 1414, 0801-0006, 0802-0106, 0109, 0143, 0182, 0202, 0803-0217, 0218, 0274, 0283, 0325, 0326, 0804-0331

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Jan Jogell (s) från uppdraget som ersättare i valberedningen, för Birgitta Kaasik (m) från uppdraget som ledamot i övervakningsnämnden Stockholm Norr samt för Ardavast Reshdouni (mp) från uppdraget som ledamot av fullmäktige, valkrets NO.

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Regionplane- och trafiknämnden intill utgången av 2008

Ersättare

m Anna Manhag

Ordning för ersättares inträde för de av Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Langby, Salminen, Kalderén, Broberg och Kockum inträder ersättarna Gardner Sundström, Lundberg, Wennerholm, Manhag, Berlin, Uebel, Tivic och Gripenstam; För ledamoten Fare inträder ersättarna Berlin, Uebel, Tivic, Gripenstam, Gardner Sundström, Lundberg, Wennerholm och Manhag; För ledamoten Stefansson inträder ersättarna Tivic, Gripenstam, Gardner Sundström, Lundberg, Wennerholm, Manhag, Berlin och Uebel; För ledamoten Carlsson inträder ersättarna Gripenstam, Gardner Sundström, Lundberg, Wennerholm, Manhag, Berlin, Uebel och Tivic.

Valberedningen intill utgången av 2010

Ersättare

s Nils Vikmång (efter Jan Jogell)

Ordning för ersättares inträde för de av Socialdemokraterna Vänsterpartiet och Miljöpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Ryadal, Jonsson och Johansson inträder ersättarna Mackegård, Rudin, Vikmång, Skoglund och Eknert; För ledamoten Bilici inträder ersättarna Skoglund, Eknert, Mackegård, Rudin och Vikmång; För ledamoten Norgren inträder ersättarna Eknert, Skoglund, Mackegård, Rudin och Vikmång.

Länsrätten intill utgången av 2010

Nämndemän

m	Britt-Marie Åström	(efter Susanna Ask)
m	Monika Duske	(efter Thomas Kulhan)
m	Fadi Varli	(efter Mattias Keresztesi)
fp	Carin Bluhme	(efter Klara Spangenberg)
fp	Kari Malmström	(efter Lars Uebel)

Svea Hovrätt intill utgången av 2010

Nämndemän

m Eva Schenström (efter Helena Widegren)

Skattenämnden för skattekontor 2 intill utgången av 2010

Ledamöter

m Håkan Seltén (efter Peter Cederholm)

Skattenämnden för skattekontor 3 intill utgången av 2010

Ledamöter

s Bo Halvarsson (efter Andreas Jensen)

v Kaya Ålander

mp Berit Valfridsson Berval (efter Kjell Bivén)

AB Storstockholms Lokaltrafik från ordinarie bolagsstämma 2008 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2009

Ledamöter

Suppleanter

m Christer G Wennerholm

m Shashika Padmaperuma

m Charlotte Broberg

m Ingmar Wallén

m Lennart Kalderén

m Roland Dehlin

m Marie Bladholm

m Tobias Lodestrand

m Peter Kockum

fp Stella Fare

fp Lennart Rohdin

fp Alexandra Birk

kd Jan Stefansson

kd Michael Stjernström

c Tage Gripenstam

c Andreas Strömberg

s Lars Dahlberg

s Staffan Holmberg

s Johan Sjölander

s Göran Wrene

s Nanna Wikholm

s Helena Söderlind Paues

s Gun Eriksson

s Erika Ullberg

mp Yvonne Blombäck

v Gunilla Roxby Cromvall

Ordförande

1:e vice ordförande

2:e vice ordförande

m Christer G Wennerholm

fp Lennart Rohdin

s Lars Dahlberg

Ordning för suppleanters inträde för de av Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet valda suppleanterna:

För ledamöterna Wennerholm, Broberg, Kalderén, Bladholm och Kockum inträder suppleanterna Padmaperuma, Wallén, Dehlin, Lodestrand, Fare, Birk, Stjernström och Strömberg; För ledamoten Rohdin inträder suppleanterna Fare, Birk, Stjernström, Strömberg, Padmaperuma, Wallén, Dehlin och Lodestrand; För ledamoten Stefansson inträder suppleanterna Stjernström, Strömberg, Padmaperuma, Wallén, Dehlin, Lodestrand, Fare och Birk; För ledamoten Gripenstam inträder suppleanterna Strömberg, Padmaperuma, Wallén, Dehlin, Lodestrand, Fare, Birk och Stjernström; För ledamöterna Dahlberg, Sjölander, Wikholm och Eriksson inträder suppleanterna Holmberg, Wrene, Söderlind Paues, Ullberg och Roxby Cromvall; För ledamoten Blombäck inträder suppleanterna Roxby-Cromvall, Holmberg, Wrene, Söderlind Paues och Ullberg.

Waxholms Ångfartygs AB från ordinarie bolagsstämma 2008 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2009

Ledamöter

m Mikael Freimuth
m Elisabeth Dingertz
fp Caroline Åkerhielm
s Reynoldh Furustrand
s Urban Ryadal

Suppleanter

m Astrid Grufman
kd Sara Frykman
c Hans Lindqvist
s Tommy Söderblom
s Gadha Makdesi Elias

Ordförande

m Mikael Freimuth

1:e vice ordförande

fp Caroline Åkerhielm

2:e vice ordförande

s Reynoldh Furustrand

Ordning för suppleanterns inträde för de av Moderaterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Socialdemokraterna valda suppleanterna:

För ledamöterna Freimuth och Dingertz inträder suppleanterna Grufman, Frykman och Lindqvist; För ledamoten Åkerhielm inträder suppleanterna Frykman, Lindqvist och Grufman; För ledamöterna Furustrand och Ryadal inträder suppleanterna Söderblom och Makdesi Elias.

Locum AB från ordinarie bolagsstämma 2008 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2009

Ledamöter

m Mikael Freimuth
m Annika Sandström
fp Leif Gunnahr
c Gustaf Stjernberg
s Anna Kettner
s Anders Linder
mp Ewa Larsson

Suppleanter

m Christer Grunder
m Harry Bouveng
fp Fredrik Hjelmquist
kd Stefan Klåvus
s Tore Lidbom
s Gunilla Lundberg
v Thomas Magnusson

Ordförande

m Mikael Freimuth

1:e vice ordförande

fp Leif Gunnahr

2:e vice ordförande

s Anna Kettner

Ordning för suppleanterns inträde för de av Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet valda suppleanterna:

För ledamöterna Freimuth och Sandström inträder suppleanterna Grunder, Bouveng, Hjelmquist och Klåvus; För ledamoten Gunnahr inträder suppleanterna Hjelmquist, Klåvus, Grunder och Bouveng; För ledamoten Stjernberg inträder suppleanterna Grunder, Bouveng, Hjelmquist och Klåvus; För ledamöterna Kettner och Linder inträder suppleanterna Lidbom, Lundberg och Magnusson; För ledamoten Larsson inträder suppleanterna Magnusson, Lidbom och Lundberg.

Landstingshuset i Stockholm AB från ordinarie bolagsstämma 2008 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2009

Ledamöter

m Catharina Elmsäter-Svärd
m Christer G Wennerholm

Suppleanter

m Jan Olov Sundström
m Filippa Reinfeldt

Mälardalstrafik AB från ordinarie bolagsstämma 2008 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2009

Ledamöter	Ersättare
m Christer G Wennerholm	m Charlotte Broberg
s Lars Dahlberg	s Nanna Wikholm

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga val av

en ersättare i skärgårdsstiftelsen efter Tobias Lodestrand (m)

sex nämndemän i länsrätten efter Jan Wallén (c), Annica Grimlund (s), Gunnel Trelje (s), Regina Saglind (v), Lars Abrahamsson (v) och Saime Bilici (v)

två nämndemän i svea hovrätt efter Ben Sbai (s) och Jonna Karna Müller (v)

två ledamöter i skattenämnden för skattekontor 1 efter Berndt Jansson (m) och Ben Sbai (s)

tretton ledamöter i skattenämnden för skattekontor 2 efter Caroline Wallensten (m) och Ulla Beckman (fp) samt fem platser för (v) och sex platser för (mp)

sex ledamöter i skattenämnden för skattekontor 3 efter Ibrahim Adan (fp) och Anders Berglund (fp) samt fyra platser för (mp)

fem ledamöter i skattenämnden för storföretagsskattekontoret efter Bengt A Holmberg (m), Anders Berglund (fp) och Stig Gerdin (c) samt två platser för (mp)

en ledamot i skattenämnden för skattekontor Eskilstuna (v)

tre ledamöter i skattenämnden för skattekontor Uppsala efter André Mostafaiy (m) och Johan Taube (s) samt en plats för (mp)

en ledamot i övervakningsnämnden Stockholm Norr efter Birgitta Kaasik (m)

§ 67

Anmälan av motioner

LS 0804-0372, 0374, 0375, 0377, 0378, 0379,

Nr 2008:12 av Lena-Maj Anding m fl (mp) om kiropraktorer och naprapater

Nr 2008:13 av Raymond Wigg m fl (mp) om ett ökat cyklande i Stockholmsregionen

Nr 2008:14 Håkan Jörnehed m fl (v) om att utreda huruvida vårdgarantin har en baksida

Nr 2008:15 av Birgitta Sevefjord (v) och Lena-Maj Anding m fl (mp) om hälso- och sjukvård till papperslösa

Nr 2008:16 av Jerry Adbo (s) om förebyggande åtgärder för spridningen av HIV

Nr 2008:17 av Inger Ros (s) om start av en informationskampanj i syfte att minska spridningen av klamydia

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 68**Bordlagd interpellation 2008:5 av Curt Hansson (s) om upphandlingens strategiska betydelse**

LS 0802-0132

Anf. 316-319

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för finansfrågor. Fullmäktige medgav den 12 februari 2008 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 11 mars 2008.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Catharina Elmsäter-Svärd hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Curt Hansson och landstingsrådet Catharina Elmsäter-Svärd.

§ 69**Interpellation 2008:13 av Erika Ullberg (s) om mödravården i Vårby Gärd**

LS 0803-0237

Anf. 320-340

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 11 mars 2008 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Filippa Reinfeldt hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Erika Ullberg, landstingsrådet Filippa Reinfeldt, Gunilla Helmersson, Urban Ryadal, Lena-Maj Anding, Kristina Söderlund, Kemo Ceesay, Olov Lindquist, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist, Håkan Jörnehed, Anette Dahlgren samt Tove Sander.

§ 70**Interpellation 2008:8 av Dag Larsson (s) om konsekvenser för patienterna när psykiatri privatiseras**

LS 0803-0234

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 71**Interpellation 2008:9 av Gunilla Roxby Cromvall (v) om resursbristen och ökade behov inom epilepsivården i Stockholms läns landsting**

LS 0803-0236

Anf. 341-347

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 11 mars 2008 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 6.

Landstingsrådet Lars Joakim Lundquist hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Gunilla Roxby Cromvall, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist samt Kerstin Pettersson.

§ 72**Interpellation 2008:10 av Lena-Maj Anding (mp) om epilepsivården**

LS 0803-0240

Anf. 348-356

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 11 mars 2008 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 7.

Landstingsrådet Lars Joakim Lundquist hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Lena-Maj Anding, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist, Håkan Jörnehed samt Marie Ljungberg Schött.

§ 73**Interpellation 2008:11 av Johan Sjölander (s) om synen på personalens inflytande vid avknoppningar**

LS 0803-0242

Anf. 357-368

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för finansfrågor. Fullmäktige medgav den 11 mars 2008 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 8.

Landstingsrådet Maria Wallhager hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Johan Sjölander, landstingsrådet Maria Wallhager, Yvonne Andersson, landstingsrådet Gustav Andersson samt Thomas Magnusson.

§ 74**Interpellation 2008:12 av Raymond Wigg (mp) om arbetet för våldsutsatta kvinnor**

LS 0803-0235

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 75**Interpellation 2008:14 av Staffan Holmberg (s) om trafiken på Nynäsbanan**

LS 0803-0241

Anf. 369-375

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 11 mars 2008 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 9.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Staffan Holmberg, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Jan Wattsgård samt Stella Fare.

§ 76**Interpellation 2008:15 av Gunilla Roxby-Cromvall (v) om den höjda taxan i SL-trafiken**

LS 0803-0243

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 77

Interpellation 2008:16 av Lena-Maj Anding (mp) om beslut i AB Storstockholms lokaltrafiks styrelse som strider mot beslut i landstingsfullmäktige angående tillgänglighet för människor med funktionshinder
LS 0803-0238

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 78

Interpellation 2008:17 av Raymond Wigg (mp) om landstingets miljöarbete
LS 0803-0239

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 79

Anmälan av interpellationer
LS 0804-0353--0360

Nr 2008:18 av Lars Dahlberg (s) om uteblivna och felaktiga investeringar för AB Storstockholms lokaltrafik

Nr 2008:19 av Åke Askensten (mp) om avskedanden och andra personalminskningar inom landstinget

Nr 2008:20 av Lars Dahlberg (s) om väsentligt försämrad produktivitet för AB Storstockholms lokaltrafik

Nr 2008:21 av Lena-Maj Anding (mp) om utveckling av hälsofrämjande sjukhus

Nr 2008:22 av Inger Ros (s) om förstärkta anslag till ungdomsmottagningarna

Nr 2008:23 av Lena-Maj Anding (mp) om arbetet med att förbättra omhändertagandet av patienter med ohälsa och dentala material

Nr 2008:24 av Kristina Söderlund (s) om karies bland barn

Nr 2008:25 av Åke Askensten (mp) om piller i stället för personal

Interpellationerna skall besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl 22.10.

Vid protokollet

Peter Freme

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 8 april 2008.

§ 49 Anmälan av patientnämndens årsrapport 2007

Anförande nr 1

Lena Appelgren (kd): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! I Stockholms län produceras varje år en ansevärd mängd vård. Som exempel kan nämnas att under 2007 skedde det 3 miljoner läkarbesök i primärvården, det förekom 235 000 vårdtillfällen i slutna akutsjukvård och det skedde 1,3 miljoner besök i folktandvården.

Vården håller generellt en mycket hög standard. De flesta patienter är nöjda, men ibland händer det saker som gör att kontakten mellan vårdgivare och vårdtagare går snett. Då kan man vända sig till patientnämnden. En del gör det därför att man inte har lyckats komma till rätta med problemen på lokal nivå, vilket ju alltid är det bästa. Andra gör det därför att man inte själv orkar driva sitt ärende.

Under 2007 kom det in 4 633 ärenden till patientnämnden i vårt län. Sammanlagt kom 24 065 ärenden in till landets 25 olika patientnämnder. I varje ärende ges patienten möjlighet att berätta om sin vård för vårdgivaren, och vårdgivaren har alltså möjlighet att förklara, be om ursäkt när så är på sin plats och försöka reda ut det problem som har uppstått. Men patientsynpunkterna ger också en viktig kunskap i det förebyggande arbetet.

Under 2007 har ett flertal förändringar skett inom vården just utifrån principärenden i patientnämnden. Jag kan nämna ersättningar vid inställda operationer och de nya och tydligare riktlinjer som man numera använder inom primärvården när det gäller provtagning och dimension vid Waranbehandling. Under 2007 har patientnämnden också inlett ett stort ärende som gäller cancervården, där samtliga cancerpatienters klagomål under 2007 sammanställts.

Det tredje steget för patientens klagomål innebär att all kunskap samlas i vår ärendedatabas Vårdsynpunkter och blir till statistik. Den statistiken används inom vården, den efterfrågas av vårdgivare, och hälso- och sjukvårdsnämnden använder den. Det är den statistik som ni har framför er i patientnämndens rapport till Socialstyrelsen. Den presenteras alltså i dag för landstingsfullmäktige. På så sätt lyfts patienternas klagomål och synpunkter till dem som ytterst ansvarar för vården, nämligen er.

För att sammanfatta vårdåret 2007 kan jag konstatera att det inte innebar några stora och dramatiska förändringar när det gäller patientnämndens ärenden. Den största andelen ärenden gäller klagomål på behandling, precis som tidigare år. Övriga stora grupper gäller bemötande och tillgänglighet, och en stor del av ärendena gäller rådgivning och information.

Inom akutsjukvården har klagomålen på väntetider minskat jämfört med 2006. Här finns en liten ökning av klagomålen på omvårdnad, men jag vill ändå fästa er uppmärksamhet på just den lilla ökningen, eftersom vi har sett att de ärendena ofta gäller äldre patienter på akutsjukhusen och att det ibland finns ganska så stora brister i den basala omvårdnaden.

Inom primärvården ser vi en glädjande förbättring inom området bemötande. När vi tittar på våra klagomål kan vi konstatera att klagomålen på tillgängligheten inte minskar, trots att vi vet att det har skett en ökning av den producerade vården.

Inom psykiatrin kan vi se att klagomålen på tillgänglighet och till viss del också på bemötande har ökat. Inom tandvården gäller de flesta ärenden ekonomifrågor.

Slutligen: Landstingsfullmäktige har fastställt tre prioriterade inriktningsmål för vår nämnd. Ett av målen är ökad kunskap om nämnden bland allmänheten och personalen. Som en del av det arbetet har ett nytt informationsmaterial tagits fram. Det kan ni ta del av på förmiddagen i dag ute i foajén, där personal från patientnämndens förvaltning finns för att svara på era frågor.

Tack, fru ordförande, för att jag fick möjlighet att presentera årets rapport!

Anförande nr 2

Lena - Maj Anding (mp): Ordförande! Jag vill ändå säga några ord. Det är stort och smått i patientnämndens årsrapport. Om klagomålen säger man inledningsvis i rapporten att de är förhållandevis få; vi utför väldigt mycket vård. Men man ska inte glömma att varje ärende är väldigt viktigt ur patientperspektivet.

Om sjukvårdens personal vill jag säga att vi har många som gör ett oerhört bra jobb. Men det finns fortfarande personal som inte lyssnar och tar patienterna på allvar när de kommer till vår vård. Det är också viktigt ur patientsäkerhetsaspekt att ta till vara de erfarenheter som patienter har av vården för att kunna undvika skada eller risk för skada i hälso- och sjukvården.

Det finns tyvärr fortfarande allvarliga brister i omvårdnaden. Omvårdnaden ser vi i Miljöpartiet som ett väldigt viktigt område att försöka höja statusen på, liksom läkemedels- hantering. Omvårdnadsärendena som gäller särskilt de äldre patienterna på akutsjukhusen har ökat med 5 procent. Det är en viktig fråga, och på den punkten måste vi försöka förbättra vården.

Äldre har ofta behov av förlängd vårdtid och rehabilitering, och här finns det också brister, särskilt i de kommunala ärendena, där man ser att den basala omvårdnaden för äldre brister. De får för lite stimulans, och det finns brister i rehabiliteringen och läkemedels- hanteringen. Brister landstinget i motsvarande grad på de här områdena blir läget för de äldre väldigt allvarligt. Vi vill därför gärna lyfta det. Det är viktiga samverkansfrågor för oss att försöka förbättra situationen för just de grupperna.

Det finns också frågor som rör bemötandet och tillgängligheten inom psykiatrin som vi tycker att det är viktigt att man observerar. De frågorna har ökat, och det är också ett viktigt förbättringsområde. Det finns fortfarande personer som nekas behandling när de kommer till psykiatrin. Det finns personer som saknar samtalsterapi, kognitiv beteendeterapi eller annan typ av terapi, och det finns brister som rör samspelet i dialogen mellan vårdpersonal och anhöriga. Det här är alla viktiga områden att försöka förbättra oss på.

Jag vill också säga att det under året har förekommit ett mycket positivt förebyggande arbete och information om rättigheter i patientnämnden, vilket vi tycker är väldigt glädjande. Det är till exempel oerhört viktigt att föra ut informationen att man ska kunna få ta del av sin egen journal.

Slutligen vill jag tacka för en uttömmande och intressant rapport.

§ 50 Anmälan av Patientsäkerhetskommitténs kvartalsrapport nr 4:2007 och Årsrapport 2007

Anförande nr 3

Landstingsrådet Nyman (kd): Låt mig, fru ordförande, helt kort konstatera att det här är den första årsrapporten av alldeles naturliga skäl: Arbetet kom i gång i november 2006.

Som ni kan se av rapporten är det ett ambitiöst arbete som har inletts, där man stöter på nya utmaningar hela tiden. Nu ligger den här punkten precis efter patientnämndens rapport – fyndigt nog, skulle man kunna säga – och de här sakerna hänger naturligtvis ihop på ett nära sätt, som vi hörde i det senaste anförandet.

Jag vill också använda tillfället att framföra ett tack till den patientsäkerhetskommitté som hittills har tjänstgjort och framför allt till Hans Samnegård, som har varit kommitténs ordförande och som nu under tidig vår har lämnat det uppdraget och ersatts av Henry

Nylén, som går in i arbetet med samma ambitioner som Hans och kommittén har haft. Jag vill önska kommittén all framgång i det fortsatta arbetet.

Som framgår av rapporten är det inte alltid enkla frågor som ska hanteras. Det handlar i mycket stor utsträckning om förbättrad kommunikation, om högre ambitioner att rapportera det som behöver rapporteras för att stärka patientsäkerheten i vårt landsting.

Till sist, fru ordförande, är det också glädjande att konstatera att vi politiskt har varit alldeles överens om både starten och fullföljandet av det här arbetet. Det finns all anledning att knyta stora förhoppningar till att det någon gång under nästa år – det har varit en vision från början – ska kunna konstateras att det inte går att finna högre patientsäkerhet någonstans i världen, i varje fall inte i västvärlden, än i vårt område. Med den ambitionen och den målsättningen arbetar kommittén vidare.

Anförande nr 4

Lena - Maj Anding (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Några ord även om detta, som vi i Miljöpartiet också tycker är mycket viktiga frågor.

Kommittén har satt som övergripande mål – dem stöder vi alla här i salen självklart helhjärtat – att minska antalet allvarliga skador på grund av brister i läkemedelshandlingen och att minska antalet sjukhusinläggningar på grund av läkemedelsrelaterade problem. Vi har ju tidigare fått rapporter om hur det kan se ut i andra länder, men nu står det faktiskt i årsredovisningen att undersökningar pekar på att läkemedelsrelaterade problem kan vara inblandade vid 15–30 procent av alla inläggningar. Det är mycket höga siffror.

Vi har också sett att man nu alltid ska registrera ogynnsamma effekter av läkemedel i ett nytt kodsysteem för att kunna få ett mått på detta. Hoppas att man också får möjlighet att vidta åtgärder med anledning av detta när man får en registrering av hur stort det här verkligen är. Det är mycket viktigt också för att kunna minska lidandet, för det här är naturligtvis förenat med att människor mår väldigt dåligt och lider av detta. Hoppas också att vi kan få minskade kostnader för landstinget på sikt. Det är alltså en oerhört bra förbättringsåtgärd för oss också ur ekonomisk aspekt.

Vi stöder detta helhjärtat och tycker att det är glädjande att man börjar arbeta med det här, men det är oerhört viktigt med uppföljningen.

Anförande nr 5

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Precis som Stig vill jag gärna säga att jag är glad över att vi får den här rapporten till fullmäktige. Jag är naturligtvis också jätteglad att du fortsätter att jobba med patientsäkerhetsfrågorna i den andan, Stig – de är oerhört viktiga; det visar inte minst den konferens som vi hade för ett antal veckor sedan och där 600 deltagare engagerade sig i patientsäkerhetsfrågorna.

Jag vill bara uttrycka två saker som jag känner är viktiga inför fortsättningen av arbetet.

Jag kan känna en liten oro först och främst över de förändringar som nu sker på Forum; det är viktigt att vi inte tappar kompetens i form av personal som har varit oerhört duktiga och framgångsrika i det här arbetet. Det är fler än Hans Samnegård som har jobbat med de här frågorna.

Den andra oro som jag känner och som jag hoppas att vi på ett tydligt sätt kan följa upp gäller inrapporteringsystemet, Händelsevis, som har lyckats mycket bra. Jag hoppas att den skrivelse som vi skickade från FoU till HSN verkligen får ett bra svar, så att också de privata vårdgivarna kommer in i rapporteringssystemet på ett bra sätt, eftersom de utgör en så oerhört stor del av sjukvården i Stockholmsregionen.

§ 52 Överläggning i ärendet om årsredovisning år 2007 för Stockholms läns landsting och bolag

Ordföranden: De tre punkter på föredragningslistan som vi kommer till nu – punkt 7, 8 och 9 – hänger ihop. Jag ska inledningsvis förklara hur. Punkt 7 har rubriken Överläggning i ärendet om årsredovisning år 2007 för Stockholms läns landsting och bolag. Under den punkten blir det bara överläggning, inte beslut. Punkt 8 gäller revisionsberättelser och ansvarsprövning. Punkt 9 har rubriken Beslut i ärendet om årsredovisning år 2007 för Stockholms läns landsting och bolag, alltså det som har varit föremål för överläggningar under punkt 7.

Det här betyder att de personer som ska delta i beslutet under punkt 9 måste ha varit närvarande under punkt 7, som vi nu inleder. Jag ville bara säga detta inledningsvis. När vi kommer till punkt 8 ska jag förklara reglerna om jäv och annat, men under punkt 7 föreligger alltså inte något jäv, utan här kan alla delta i debatten.

Enligt den överenskommelse som har gjorts med gruppledarna kommer vi att ha en gruppledarinledning i sedvanlig ordning. Eftersom det är samma regler som i vanliga debatter, det vill säga att vi har samma tidstilldelning, finns det också replikmöjlighet efter varje inlägg.

Anförande nr 6

Landstingsrådet Elmsäter-Svärd (m): Fru ordförande och fullmäktige! Från alliansens sida jobbar vi varje dag med att ha ett fokus, ett fokus på människor som bor i den här regionen. Det är för dem vi jobbar, och det är för dem vi tänker framåt. De här människorna kan vara såväl medborgare som medarbetare, men de kan ibland också vara en patient eller en trafikant.

Det här har vi med oss i vårt arbete, som vi nu också ska redovisa när det gäller vad som har hänt under 2007. Men innan vi kommer till den delen måste man kanske stanna upp och fundera över hur vi då har tänkt. Jag delar upp det i tre steg.

För det första var vi tvungna att fundera på hur det såg ut inför 2007 för att för det andra veta vad vi skulle göra 2007 och för att för det tredje sedan kunna konstatera hur det blev 2007.

Inför 2007 kunde vi konstatera att det fanns bristande tillgänglighet i vården. Vi hade värdköer, vi hade missnöjda resenärer och framför allt hade vi en ganska svag ekonomi, inte minst för att skatterna hade höjts under perioden innan. Det gjorde att vi i budgetarbetet med fokus på 2007 bestämde oss för att

1. öka tillgängligheten och kvaliteten i vården
2. öka tillförlitligheten i kollektivtrafiken och
3. se till att vi har en god ekonomi.

Hur blev det då – vad ger årsredovisningen vid handen? Vi har ett överskott på drygt 1 miljard. Vi har fått en höjd kreditvärdighet, och vi har uppfyllt de långsiktiga finansiella målen. Vi skulle kunna sammanfatta det med att vi sade vad vi skulle göra, vi gjorde som vi sade och det blev som vi ville. Det är en mycket bra grund för att fortsatt göra det än bättre.

Under 2007 ägnades året väldigt mycket åt att genomlysna verksamheter, att omstrukturera för att få en bättre tydlighet. Vi gjorde kartläggningar, inte minst när det gällde löneskillnader, vi ändrade styrningen för att ta fram bättre ägardirektiv, och framför allt tog vi fram ett större eget resultatansvar för till exempel akutsjukhusen – detta för att ställa oss själva frågan: Gör vi rätt saker men i fel syfte? Eller gör vi fel saker men i rätt ordning? Genomlysningen under 2007 hade fokus på att lägga en god grund för att göra rätt saker i rätt ordning och med rätt syfte.

Hur blev det då? När det gäller att öka tillgängligheten och kvaliteten i vården har vi haft en förbättrad valfrihet i fokus, och vi förberedde vårdvalet. Antalet besök ökade med 147 000, antalet listningsbara läkare ökade till 989, antalet vårdplatser ökade för första gången på fyra år och väntetiderna minskade. Det här var vårt första viktiga fokus, och vi har kommit en bra bit på väg.

Det andra var att öka tillförlitligheten i kollektivtrafiken. Nu har vi fler tåg, fler bussar, nya linjer, en ökad kundservice. Det är fler som åker kollektivt, och vi har fler nöjda resenärer och en bättre punktlighet, vilket innebär att vi klarade av även det fokuset.

Det tredje fokuset handlade om en god ekonomi. Vi kan konstatera att det är fler som jobbar i den här regionen, inte minst tack vare regeringens jobbpolitik, och det leder också till att fler kan betala in skatt till vår verksamhet. Vi fick ett överskott i landstingets ekonomi, mer än budgeterat, tack vare högre skatteintäkter naturligtvis, men vi fick också ett överskott för enskilda medborgare – de här medborgarna som vi har i fokus – därför att vi dessutom gjorde en skattesänkning av den landstingsskatt som anses vara Sveriges högsta. Vi kunde kombinera god ekonomi för alla med bra kvalitet i vården, i trafiken och i övrig verksamhet.

Fru ordförande! Jag skulle redan nu vilja framföra ett stort och varmt tack till alla dem som har gjort det här möjligt, alla dem som är medarbetare inom landstingets alla verksamheter.

Anförande nr 7

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktiges ledamöter! Efter finanslandstingsrådets anförande kan man förledas att tro att allting har gått från nattsvart till rosenrött under det gångna året. Men har man en enda liten gnutta verklighetsförankring inser man ju när man läser materialet att det inte är riktigt så det står till. Man kan börja med att titta på hur ekonomin egentligen ser ut – titta på den verkliga bilden alltså, inte den glättade som uppstått när alliansen har tricksat med bokföringen och det har fått göra sitt.

Skulle landstinget ha följt god redovisningssed förra året och inte brutit mot revisorernas rekommendation om pensionskostnader och omstruktureringar hade det överskott som redovisades i år i stället blivit ett underskott på 69 miljoner kronor. Det är ju inte så där alldeles imponerande.

I årets bokslut gör landstingsledningen om bravaden att strunta i god redovisningssed genom att kostnadsföra så kallade omstruktureringskostnader utan att de åtagandena är tillräckligt framskridna för att kunna bokföras i enlighet med god redovisningssed.

Sedan hanterar man också pensionsmedel om 700 miljoner kronor på ett minst sagt märkligt sätt och mot revisorernas uttryckliga rekommendationer. När det handlar om pensionsmedlen är den konstiga situationen en direkt följd av den felaktiga hanteringen i föregående års bokslut, ordförande!

Ser man mer till fakta förankrade i verkligheten än till en politisk låtsasvärld för borgerliga landstingsråd kan man konstatera följande.

För det första: Akutsjukhusen, vår största verksamhet, visar på underskott, inte minst på grund av en mycket valhant hantering från landstingets ledning. Avtalen med sjukhusen ingicks rekordsent, vilket har skapat osäkerhet om vilka villkor som gällt. Revisorerna underkänner i väsentliga avseenden styrningen av sjukhusen och konstaterar om ägarstyrningen att den "inte i alla delar kan ges betyget acceptabel".

För det andra: Under det gångna året har väntetiderna i vården ökat kraftigt. Väntetiderna till specialistmottagning inom ortopedi är nu skrämmande långa. 72 procent av patienterna har väntat mer än 30 dagar, 47 procent har väntat mer än 90. Antalet väntande patienter bara inom ortopedin var i januari uppe i 8 192 personer. Det är närmast en fördubbling jämfört med slutet av 2006.

För det tredje – det kanske allvarligaste: Inom psykiatrin råder akutresursbrist, inte minst inom barn- och ungdomspsykiatrin. Rapporterna om brister i psykiatrin har duggat tätt under året. Vårdplanering uteblir, väntetiderna är alltför långa och bemötandet brister. Men den borgerliga majoriteten har inte gjort de satsningar som behövs. Och när protester så hörs från ansvariga chefer slår den borgerliga landstingsledningen till och avsätter kritikerna. Jag undrar om landstingsledningen förstår rädslan, ilskan och frustrationen hos personalen när tystnadens kultur breder ut sig från de styrande makthavarna.

För det fjärde: Inom SL-trafiken skryter man med inbillade rekordsatsningar. Men sanningen är att det samlade trafikutbudet fortfarande är mindre än under 2006. Sanningen är att investeringarna har halkat efter under 2007, vilket revisorerna tydligt har uppmärksammat.

Ordförande! Vid ingången till 2007 hade den nyvalda landstingsmajoriteten ett mycket gott utgångsläge. Efter ett år kan man nu konstatera att en historisk möjlighet att verkligen satsa på värden och kollektivtrafiken har glidit den borgerliga majoriteten ur händerna. I stället har högsta prioritet legat på att skapa utrymme för den skattesänkning som Elmsäter-Svärd slår sig för bröstet för. Metoderna har varit otillräcklig resurstilldelning i sjukvården – det ser vi – och kraftigt höjda taxor i kollektivtrafiken; det har vi också sett. Landstingets verkliga ekonomi har dolts genom ett simpelt tricksande med bokföringen.

Jag vill fråga finanslandstingsrådet: Anser finanslandstingsrådet att det är viktigt att leva upp till god redovisningssed? Det vore bra att få besked om det i en debatt om årsredovisningen.

Jag yrkar bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen med en mycket liten korrigerings i den första att-satsen. Beloppet ska vara 215 miljoner kronor i stället för 200 som anges där.

Anförande nr 8

Landstingsrådet Elmsäter-Svärd (m): Fru ordförande! Jag tycker att det är viktigt att reda ut det här: Vad innebär fifflande, och vad innebär tricksande?

När det gäller pensionerna vill jag säga följande. 2006 diskuterades det inom Finansinspektionen men även inom Sveriges Kommuner och Landsting vilken diskonteringsränta man ska använda framöver och framför allt hur man ska ta hänsyn till hur länge människor lever. Då diskuterades det om man skulle använda 3 procent eller inte.

Inom Sveriges Kommuner och Landsting diskuterades det att man nog kunde sänka med ½ procent till 2 ½. Vi valde, vilket vi också öppet har redovisat och även fått beröm av revisorerna för, 2 procent. Det gjorde 700 miljoner. Då hade man kunnat lägga tillbaka 700 miljoner till resultatet för 2006, vilket säkert hade glatt Ingela Nylund Watz. Hade vi fifflat politiskt skulle vi ha valt att lägga in de 700 miljonerna i resultatet för 2007. Det gjorde vi inte. Vi valde att avsätta dem för kommande pensioner. Tänk på att vi har 22 miljarder i övrigt att vänta!

Ordföranden: Låt mig bara säga att ni inte får gå för långt in i diskussionen om 2006 års bokslut. Det är ju redan avklarat och godkänt av fullmäktige.

Anförande nr 9

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag kan bara hänvisa landstingsfullmäktiges ledamöter till de omdömen som revisorerna gjorde 2006, som var väldigt tydliga och som de faktiskt fullföljer nu inför årsredovisningen 2007 när man återigen bokar omstruktureringskostnader på ett felaktigt sätt. Det är någonting som står i klartext i revisionsberättelserna. Om det inte är vägledning för finanslandstingsrådet vill jag återigen ha svar på frågan:

Anser finanslandstingsrådet i det här landstinget att det är viktigt att vi upprättar våra berättelser på ett sådant sätt att de överensstämmer med god revisionsred?

Anförande nr 10

Landstingsrådet Elmsäter-Svärd (m): Fru ordförande! Ja, jag tycker att det är viktigt att vi gör det. Men då ska vi också ha med oss i bagaget vad det är för diskussion som förs. Det finns ju också god redovisningsred som säger att när beslut fattas så ska kostnaden påföras det år som kostnaden avser. Det är vad vi har gjort när det gäller omställningskostnaderna, omstruktureringskostnaderna.

Dessutom ska man komma ihåg att pengar för omställningskostnader eller omstruktureringskostnader har varit avsatta för att kunna användas till medarbetare som annars möjligtvis hade kunnat sägas upp men som inte har gjort det i något fall där vi har använt pengarna. Men då måste också ett kontrakt vara skrivet med en enskild person eller personen ska kunna uppleva att han eller hon sannolikt har ett beslut att vänta.

Vi har i god ekonomisk anda fattat beslut när kostnaden har tagits upp. Det är inget märkligt i det. Därför ska kostnaderna påföras de år som vi har redovisat under tiden.

Anförande nr 11

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Eftersom landstingsfullmäktiges ledamöter är läskunniga – så också Catharina Elmsäter-Svärd – utgår jag från att ni har tagit till er det som revisorerna faktiskt har påpekat när det handlar om hur majoriteten tricksar med omstruktureringskostnaderna för att göra boksluten behagligare utifrån sina egna politiska utgångspunkter och därmed försköna det ekonomiska resultatet och visa upp en glättigare bild än den som är verkligheten när man tittar på hur det går för verksamheterna.

Jag konstaterar också att vårt nya finanslandstingsråd inte kan svara på en så enkel fråga som den jag ställt i den första ekonomiska debatt som vi har, nämligen: Anser finanslandstingsrådet att det är rimligt att lyssna på revisorernas kritik när det handlar om att genomföra förändringar av kostnadsposter i en årsredovisning, så att de överensstämmer med god revisionsred? På en så enkel fråga kan Catharina Elmsäter-Svärd inte svara. Det bådär inte gott för framtiden.

Anförande nr 12

Landstingsrådet Rydberg (fp): Ordförande, ledamöter! Det första året sedan alliansen tog över ansvaret att leda landstinget har varit väldigt händelserikt. Det har börjat läggas en grund för flera mycket långsiktiga förändringar.

Vårt mantra kommer även fortsättningsvis att vara tillgänglighet i sjukvården, tillförlitlighet i trafiken och ekonomi i balans. Det är mot den bakgrunden som man måste se många av de beslut som antingen initierats eller fattats under förra året.

Det viktigaste beslutet förra året gällde arbetet med en vårdvalsreform med främsta syfte att ge medborgarna en mer tillgänglig primärvård. Att erbjuda alla som önskar det en egen husläkare och distriktssköterska, som ger kontinuitet i vården, skapar trygghet och ger hög tillgänglighet, har varit viktigt för oss. Sedan har vi valt en metod där vi har erbjudit alla som uppfyller våra kvalitetskrav att verka i systemet. Man får betalt när man tar emot och behandlar patienter.

I det arbetet skärpte vi kravet på tillgång till psykosociala insatser, och vi skärpte också kravet på hälsofrämjande insatser på det individuella planet. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi har gjort de här förtydligandena i vårdvalsreformen.

Under 2007 ökade besöken i primärvården. Vi i Folkpartiet hoppas naturligtvis att fjolårets beslut om utökad primärvård leder till att vi om ett år står här och med facit i hand kan konstatera att vården har blivit tillgängligare, och det främst där behoven är som störst. Siffror som presenteras i DN i dag tyder på att vi är på rätt väg.

Ett viktigt arbete som kanske inte är så stort som projekt är fysisk aktivitet på recept. Jag tror att sjukvården i stort har underskattat sina möjligheter att stödja patienterna att påverka sin hälsosituation med livsstilsförändringar. Det är ett viktigt uppdrag för sjukvården att stödja patienterna med både kunskap och beteendeförändringar – detta parallellt med andra medicinska insatser.

Vi står inför en omvälvande förändring när vi i vår region ska stärka folkhälsoarbetet. Under 2007 gjordes väldigt noggranna analyser av vad det är vi behöver i den satsning som vi planerar tillsammans med Karolinska Institutet på en folkhälsoakademi eller *school of public health* som man brukar säga internationellt.

Inom andra delar av sjukvården har det pågått ganska betydelsefulla granskningar under fjolåret för att vi ska kunna ta beslut om utveckling. Då vill jag särskilt nämna den revision som har gjorts inom psykiatrin när det gäller psykiatrins vårdstruktur och som kommer att ligga till grund för både vårdöverenskommelser och en del upphandlingar. Vi har kunnat se att det finns ganska stora skillnader mellan olika kliniker. Vi kan inte säga att det har varit lika villkor över hela länet. Jag tycker inte att det är en acceptabel framtid, men den bild vi fick redan i februari förra året har lett till att vi nu kommer att jobba med de här frågorna. Ett av de arbetena är att se till att vårdprogrammen följs och att stimulera och premiera detta – där finns vetenskapligt utvärderade behandlingsinstruktioner.

Ett område som vi också har jobbat mycket med under året är neuropsykiatrin, där vi har sett en ganska kraftig ökning av antalet utredningar, men vi ser också en ökad tillströmning av patienter som har en sådan problematik och som i dag söker hjälp. Att kunna utöka antalet utredningar är en utmaning som vi kommer att få jobba med även under det här året. Det kommer att ske en utökning till 1 100 i våra psyksektorer i år, och även i barnpsykiatrin, men även där har vi sett en kraftig ökning av antalet remisser – det var 40 procent fler remisser på utredningar under förra året.

Resurserna inom psykiatrin behöver fördelas mycket tydligare efter att patienterna har fått vård, och även jämnare över länet. Det arbete som nu har satts i gång när det gäller ersättningssystemen kommer att innebära att vi får en förändring. Det gäller både inom barnpsykiatrin och inom vuxenpsykiatrin men också beroendevården.

Ett prioriterat område under fjolåret har varit ätstörningsvården, som fick en ökning med nära 9 procent. Där kommer vi att fortsätta satsningarna. Där finns behov som ännu inte tillgodoses, men det är väldigt viktigt, eftersom det kan handla om livet för framför allt unga flickor.

Det jag tycker är glädjande att notera är att i slutet av 2007 såg vi att äntligen får vi effekter av barnpsykiatrins omstrukturering. Nu har väntetiderna för första besök minskat kraftigt under senhösten och början av året.

Med detta vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 13

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag förstår att Birgitta Rydberg har ett ganska lågt tonläge när hon sveper över de problem som 2007 har inneburit inom psykiatrin.

Det är ju en väldigt oroväckande utveckling att landstingsledningen tar sig före att genomföra förändringar i ersättningssystemen på ett bräde och jättesnabbt, förändringar som sedan inte ska verkställas därför att de skapar oreda i verksamheterna. Vi lever nu med

bristande vårdplaneringar, och väntetiderna är jättelånga. Och dessutom har Birgitta Rydberg varit så hårdhänt att hon inte alls tagit intryck av den kritik som till exempel Johan Cullberg har riktat när det handlar om hur man handskas med psykiatrin. Det är trist att Birgitta Rydberg måste föra ett sådant regemente att hon tvingar cheferna att leva i tystnadens kultur.

Anförande nr 14

Landstingsrådet Rydberg (fp): Om man ska använda ordet trist tycker jag nog att det snarare kan karaktärisera det inlägg som vi hörde nyss och som byggde på okunskap om vad som egentligen har hänt. Ibland ska man ta reda på fakta innan man går upp i debatten. Men åter till fakta!

De brister som vi kunde konstatera i psykiatrin efter det styre som vi tog över för ett år sedan finns ju både i psykiatriöversynens analys och när det gäller följsamheten till vårdprogrammen. Där har vi satt i gång att förändra. Jag tycker att det stora problemet i psykiatrin är att vi inte använder alla resurser tillräckligt väl. Vi sätter av 4,4 miljarder till den vårdgrenen, och jag vill inte påstå att vi har kommit i mål och har världens bästa psykiatri i alla delar.

Ersättningssystemen kommer säkert att medverka till detta, men också att vi får en mångfald med fler vårdgivare så att vi kan få fler jämförelser. Detta kommer att stimulera utvecklingen. Jag är alldeles övertygad om att Johan Cullberg kommer att tycka att den väg som vi har valt är bättre än den väg som vi har lämnat bakom oss.

Anförande nr 15

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Med tanke på att jag tillhör ett parti som insett att det behövs både förändringar i styrsystemen för psykiatrin för att produktiviteten ska öka och mer resurser, nämligen 45 miljoner kronor mer under 2007 än vad majoriteten har anslagit, har jag inte något större problem med att möta den vrede som Birgitta Rydberg nu måste ta hand om när det handlar om vanskötseln av psykiatrin, bland annat framförd av en av de mest betydande personligheterna på området, Johan Cullberg. Det överlämnar jag med varm hand till Birgitta Rydberg att hantera som ansvarigt landstingsråd.

När landstingsledningen behandlar en verksamhetsgren på det sätt som den nu har behandlat psykiatrin kommer det, tror jag, att bli en mycket dyrköpt erfarenhet. Avslutningsvis återigen: Birgitta Rydberg medverkar nu till att behandla en hel verksamhetsgren, psykiatrin, på ett sådant sätt att tystnadens kultur breder ut sig.

Anförande nr 16

Landstingsrådet Rydberg (fp): Jag blir lite överraskad när Ingela Nylund Watz påstår att hon är för både förändrade styrsystem och ökade resurser. Det var väl inte riktigt det vi såg under den period då du ledde landstinget, Ingela Nylund Watz.

Det som händer nu, när vi har en borgerlig allians som styr landstinget, är att vi utvecklar ersättningssystemet. Man får betalt när man tar emot patienter – för att stimulera att flera patienter får tillgång till vård. Vi behöver få ut mer av den landstingsfinansierade psykiatrin än vad vi har fått tidigare. Även om vi nu är uppe i nära fyra besök per behandlare och dag tycker jag inte att det är tillräckligt. Även om vissa patienter nu får vård är det fortfarande en hel del som inte får rätt vård, och det tycker jag är ett problem. Det vill vi styra med de nya ersättningssystemen, och vi vill styra det med fler fristående vårdgivare. Jag har inte hört att Socialdemokraterna ställer upp på de förändringarna, men välkommen in i klubben om ni är med på förändringar!

Anförande nr 17

Håkan Jörnehed (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter och invånare i Stockholms läns landsting! Återigen läggs ett bokslut till handlingarna under ledning av den moderat-ledda alliansen. Och till skillnad från tidigare borgerliga majoriteter visar den här inte röda siffror. När ni tog över 2006 var förutsättningarna helt andra än när den rödgröna majoriteten tog över 2002. Vi får inte glömma att ni lämnade efter er en ekonomi i fritt fall 2002 och att ni fick ta över en stark ekonomi 2006. Samhällsekonomin går nu på högvarv, och skatteinkomsterna till landstinget ökar. Det finns med andra ord mycket goda förutsättningar att utveckla landstingets verksamheter och i synnerhet sjukvården.

I dagens Göteborgsposten presenteras en undersökning från Sveriges Kommuner och Landsting där moderaten Anders Knape kommenterar att 85 procent av alliansblockets väljare kan tänka sig att avstå från sänkt skatt till förmån för ökad kvalitet inom sjukvården. Med tanke på den undersökningen ställer jag frågan: Varför har ni inte tagit chansen nu att minska klyftorna och höja kvaliteten i sjukvården? Det vi ser är i stället att ni driver en politik som bidrar till att öka klyftorna mellan människor och mellan områden. Bostadsorten får en allt större betydelse för hälsa och ohälsa och för tillgången till sjukvårdsutbudet.

Bakom alla siffror i årets bokslut gömmer sig kraftiga taxehöjningar i kollektivtrafiken och otillräckliga resurser till vården. Den nu förda politiken innebär att väldigt många människor under året som har gått har fått en betydligt jobbigare vardag. Jag tänker exempelvis på de 40 000 Järfällabor som protesterade mot att de inte fick ha kvar sin närakut på Järfälla sjukhus, på de äldre i Hökarängen som inte längre har någon äldrevårdcentral, på de boende i Botkyrka som såg sin Botakut stänga dörren för alltid, på de 95 anställda som sett sina arbeten försvinna då de har köpts ut från SLSO som en direkt effekt av Vårdval Stockholm och på barnen och deras mammor och pappor som sett sin familjevårdcentral försvinna.

Samtidigt som allt det här händer skryter sjukvårdslandstingsrådet med att läkarbesöken har ökat med 9 procent. Men vad betyder det egentligen? Har hälsan i befolkningen blivit bättre? Hälsa handlar ju inte bara om kvantitet, utan det handlar om kvalitet.

Borgerlighetens landsting har blivit en företagarförening för läkarna. Förändringar av driftsformen från offentlig till privat är överordnad allt. Privatiseringar ska ske till varje pris. Juridiskt hållbart eller inte – vårdcentraler säljs nu till reapris. Och alliansen paketerar detta med hjälp av värdeneutrala begrepp som att man ska stärka patientens ställning och valfrihet. Vi från Vänsterpartiet ställer frågan: Vems valfrihet är det egentligen vi talar om – patientens eller producentens?

För att inte tala om den borgerliga personaldemokratin! Den politiken har under året visat sitt rätta ansikte. Oavsett om du är anställd eller vd skräms du till tystnad om du inte står bakom de borgerligas ideologiprojekt: privatisering till varje pris – passa dig! Facklig samverkan har havererat. Verksamhetscheferna hoppar av i protest. Avknoppningar sker mot personalens vilja. Utmaningar används som ett skrämselförtyg. Det är inte så konstigt att personalen får blåmärken av denna omilda behandling, av de blå vindar som nu blåser från höger i Stockholms läns landsting.

Under året har också Ray Clinic och barnsjukhuset Martina gjort entré. Det har intensifierat diskussionen om privata sjukförsäkringar. Vill vi motverka den utvecklingen eller vill vi bejaka den? Diskussionen om privata sjukförsäkringar handlar inte bara om att alla inte har råd att ta sådana försäkringar – den handlar i högsta grad om att alla inte får teckna sådana försäkringar på grund av sjukdom. Ingen ska inbilla mig att ett svårt astmatiskt barn får teckna en privat sjukförsäkring för att på så vis få tillgång till det helt privata Martina barnsjukhus.

En grupp som absolut inte får teckna sådana försäkringar är de psykiskt funktionshindrade. Därför ser vi med stor oro på de privatiseringsexperiment inom psykiatrin som nu påbörjats. Vad leder de till i framtiden? De sker utan förankring ute i verksamheten och utan konsekvensbeskrivningar. Psykiatrin ska nu utvecklas genom konkurrens i stället för samverkan. Vi är oroad!

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 18

Landstingsrådet E l m s ä t e r - S v ä r d (m): Fru ordförande! Det är väldigt intressant när diskussionen om behovet av privata försäkringar för att få tillgång till sjukvården och vem som har rätt och vem som inte har rätt kommer in. För mig är det feltänkt. Det är fel planhalva.

På grund av minskad tillgänglighet och ökade köer har människor blivit så frustrerade att de köper sig en privat försäkring för att faktiskt kunna få vård i tid. Vi gör nu halt i fråga om det som Vänsterpartiet tidigare har medverkat till och gör tvärtom.

I den undersökning som Håkan Jörnehed hänvisar till, enligt vilken människor skulle kunna avstå från sänkt skatt för att öka kvaliteten i sjukvården, fanns det en mening till: Då kunde de vara beredda att betala en privat sjukförsäkring.

Vi ser till att sänka skatten för att öka utrymmet för människors egen vardag, och vi ökar tillgängligheten i vården. Då behövs inga privata vårdförsäkringar av den anledningen.

Anförande nr 19

H å k a n J ö r n e h e d (v): Tack, Catharina! Du sätter verkligen fingret på vad det handlar om. Kommer alla att få teckna en sådan sjukvårdsförsäkring? Nej! Jag tycker att vård ska ges utifrån behov. Där finns den stora skillnaden mellan dig och mig.

Antingen får man motverka den här utvecklingen, eller också får man bejaka den. Du tar ett tydligt steg mot att du vill bejaka den. Du vill ju öppna upp för blandfinansiering på S:t Görans sjukhus och andra akutsjukhus. Jag tycker att det är en mycket olycklig utveckling.

Jag rekommenderar dig, Catharina, att se filmen Sicko.

Anförande nr 20

Landstingsrådet E l m s ä t e r - S v ä r d (m): Fru ordförande! För att inte göra debatten så förvirrad för den som följer den kan vi konstatera att det i USA finns en politik för hur USA väljer att finansiera sin sjukvård och att den politiken inte är samma politik som vi har i Sverige.

Jag kan gärna se filmen Sicko, men den har ingenting att göra med hur svensk sjukvård finansieras. Här har vi bestämt oss för att den ska finansieras gemensamt via skatter.

Som jag sade inledningsvis, Håkan Jörnehed, är vårt uppdrag att se till att ha god ekonomi i landstinget. Det har vi också.

Men vår uppgift är också att öka tillgängligheten, och det gör vi inte minst genom att öppna upp för att fler aktörer får komma in och bedriva vård och verksamhet. Jag tycker inte att det är fel. Det jag tycker har varit fel är att människor – oavsett vilket behov de har – har förhindrats och tvingats av er tillsammans med Socialdemokraterna att köpa privata vårdförsäkringar. Vi gör nu helt om i den delen.

Anförande nr 21

H å k a n J ö r n e h e d (v): Men, Catharina, man kan ju fråga sig: Har värdköerna minskat eller ökat sedan du kom hit? Hur är det med köerna till vårdgarantin? Det är väldigt mycket vackra ord, och det är väldigt mycket vackra siffror i bokslutet också.

Jag tänkte bli väldigt lokal. Jag bor på Kungsholmen. Vad har hänt under mitt år här, med det bokslut vi nu diskuterar? Jo, min vårdcentral har tagit bort den öppna mottagningen. Nu ställs det inte krav på det längre. Tillgängligheten till Sabbatsbergs närakut har försvunnit.

Jag vill ta ett exempel. Det finns en bra mottagning som ligger i Vasastaden. Den har öppet mellan 8 och 22 varje dag. Där har de något som jag tycker är väldigt bra: Mellan 13 och 15 varje dag kan man ringa dit och rådfråga dem. De har också drop-in-mottagning.

Det jag pratar om är Djurakuten, dit vi går med kaniner, hundar och katter. Jag tar det som ett exempel. Det är en märklig utveckling när det finns bättre tillgång till vård för mitt husdjur än för min sambo under det år som ni har styrt. Så är det med den vackra tillgängligheten!

Anförande nr 22

Landstingsrådet Wig g (mp): Fru ordförande, fullmäktige, alla lyssnare! Välkomna till Stockholms läns landsting! Här är det svart eller vitt för det mesta.

Det går tyvärr inte – fast ordföranden vädjar om det – att låta bli att titta tillbaka på vad som har hänt tidigare och titta på de omställningsåtgärder och de jämförelsestörande poster som togs upp i bokslutet för 2006. Det var fel från början. Trots att de användes på ett ganska försåtligt sätt, för att få landstingets ekonomi att se sämre ut än vad den egentligen var, har man inte lyckats använda de pengarna under 2007. Jag hävdar till och med att Moderaterna har gått emot sin egen partilinje i fråga om arbetslinjen. Man pensionerar fullt friska medarbetare som skulle ha många år kvar för att ge sin insats i Stockholms läns landsting.

Ändå föreslår den borgerliga majoriteten ytterligare 215 – inte 200 – miljoner kronor i omställningsåtgärder för 2007. Det yrkar vi i Miljöpartiet avslag på. Det är, Catharina, ingen tvekan om att revisorerna konstaterar att denna del av redovisningen är ”inte i full överensstämmelse med god kommunal redovisningssed”, som det står, om jag citerar ordagrant.

Jag kan också läsa den expertbedömning som revisorerna redovisar, där man säger: ”Avsättningen för pensioner (700 mkr) i 2007 års bokslut avviker från lag om kommunal redovisnings bestämmelser rörande pensionsredovisning och ger därmed inte en rättvisande bild av SLL:s ekonomiska ställning.” Vi borde väl kunna vara överens om det som står i revisorsrapporten i alla fall.

År 2007 har präglats av vårdvalet, precis som revisorerna skriver. Arbetet har skett under kraftig tidspress. Man har ändå, säger revisorerna, lyckats med de direktiv som majoriteten har fastställt. Men det är eftersom man har haft allt fokus på detta.

Det togs beslut om vårdvalet i juni, om ni kommer ihåg det. Jag tror att det var den 20 juni 2007. Det gjordes i stark tidspress och mot alla fackliga organisationers uppfattning. Alla vädjade och sade egentligen nej, alltifrån SACO över Vårdförbundet till Kommunal.

Som en parentes kan jag berätta om den situation som jag och alla andra i allmänna utskottet befann oss i, när vi fick regelboken för auktoriseringen för vårdvalet på 200 sidor klockan 23.05 på natten, när vi sedan klockan 8 på morgonen skulle fatta beslut om den. Det tycker jag talar för att det inte var en genomtänkt regelbok och ett genomtänkt vårdval.

Jag undrar, Catharina: Anser du att det här sättet att genomföra reformer är långsiktigt hållbart? Främjar detta Stockholms läns landstings verksamheter? Främjar det patienterna? Främjar det personalens inställning till olika reformer? Det gäller speciellt med det landsting vi har, där vi byter majoritet varje mandatperiod. Gynnar detta sätt att genomföra reformer långsiktigheten?

I december kom folkhälsorapporten, som visade att folkhälsan i flera av våra socioekonomiskt svaga områden uppvisar en förfärande utveckling. Det gäller speciellt Rinkeby, som sticker ut. I ett av de diagram som redovisades i folkhälsorapporten fanns inte Rinkeby med.

Då undrade man: Vad har hänt nu? Är det så bra där? Nej, det är så dålig folkhälsa i Rinkeby att de inte fick plats i diagrammet.

Slutligen beträffande den borgerliga budgeten, som lades för 2008: Då sade i stort sett alla fackliga organisationer förutom SACO nej – de reserverade sig mot budgeten. Det har väl aldrig hänt förut!

Miljöarbetet har tyvärr tappat fart under året. Det beror mycket på att man har fört över miljöstyrningen till HSN:s förvaltning.

Den borgerliga majoriteten har också sjösatt ett nytt ersättningssystem inom psykiatrin, vilket är ett tydligt exempel på den brådska som majoriteten har, vilket inte gynnar långsiktiga lösningar.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen samt till det särskilda uttalande som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet lade i landstingsstyrelsen angående de 700 miljonerna i förtida avsättningar.

Anförande nr 23

Landstingsrådet *E l m s ä t e r - S v ä r d* (m): Fru ordförande! Som svar på Raymond Wiggs fråga, om sättet att genomföra reformer är bra för långsiktigheten, vill jag säga att mitt svar är: Ja, men det är möjligtvis inte bra för Miljöpartiet, eftersom ni kanske vill något annat. Vi vet vad vi vill, och vi genomför det vi vill. Men tyvärr, skulle jag vilja säga, lever vi i fyraåriga mandatperioder.

Vårdvalet kom förvisso sent, men vi har faktiskt redan börjat se positiva effekter, och vi har fokus på att det blir som vi vill att det ska bli, för människornas bästa.

Avslutningsvis, fru ordförande, vill jag inom parentes be Raymond Wigg – med anledning av vad revisorerna säger – att läsa också resten av sidan, där det står att de tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas nu, liksom tidigare. Vi har inte fått någon sådan anmärkning, vilket jag tänker återkomma till i nästa ärende.

Anförande nr 24

Landstingsrådet *W i g g* (mp): Fru ordförande, fullmäktige! Tack, Catharina, för ditt svar, men jag blir lite bekymrad när man säger att detta är ett långsiktigt hållbart sätt att leda, driva och utveckla landstinget. Jag tycker att det är förfärande att höra. Man säger att man bjuder in den politiska oppositionen till samtal, men det har man sagt nu i efterhand. Att sjösätta reformer på det här sättet är inte långsiktigt hållbart, skulle jag vilja säga.

Jag träffade i går en läkare på vårdcentralen i Åkersberga som sitter med i en revisionsgrupp som ska revidera vårdvalet. Han skakar bara på huvudet och säger: Jaja, majoriteterna kommer och går – vi försöker jobba ändå och hålla humöret uppe.

Mycket kommer att ändras i regelboken, sägs det. Men varför gör man det inte först – tänker igenom reformerna noggrant och försöker förankra det hela i oppositionen?

I Rinkeby har man fått avskeda 17 av sina 32 läkare. Det kan väl inte gynna långsiktig hållbarhet!

Anförande nr 25

Landstingsrådet *E l m s ä t e r - S v ä r d* (m): Fru ordförande! Med anledning av att det finns en revisionsgrupp där man ska titta på det som Raymond Wigg tar upp med anledning av vårdvalet: Kom ihåg att redan när vi beslutade om att införa vårdvalet sade vi att vi kommer att göra en översyn efter ungefär ett halvår. Vi har sagt från början att vi under tiden måste

se på felaktigheter som kan finnas. Jag tycker inte att man efter bara två månader ska vara så tvärsäker på vad som är rätt och fel eller vad som är den perfekta lösningen.

Det är självklart att vi måste ha det förhållningssättet. Tänk om det vore så lätt att vi alltid hade en hundra procentigt rätt metod varje gång vi inför något, vilket inte finns i dag! Då hade vi förstås använt den metoden.

Vi har till uppgift att se till att det leder rätt och inte är fel över tid. Det är vi beredda att göra, och det har vi också sagt att vi ska göra.

Anförande nr 26

Landstingsrådet **Wigg (mp)**: Fru ordförande, fullmäktige! Jag kan ändå inte låta bli att undra: Är det inte bättre att lyssna först, lyssna på de synpunkter som kommer in, till exempel om ersättningssystemet för psykiatrin eller för all del vårdvalet? Lyssna på alla fackliga organisationer! Lyssna på verksamheterna! Lyssna på Praktikertjänst! Lyssna på Läkarförbundet! Vad säger de?

I stället väljer ni att avfärda all facklig samverkan, väljer att inte lyssna på oppositionen. Ni lyssnar kanske i efterhand, men då har många patienter tyvärr redan fått vidkännas förändringar som kanske inte var så genomtänkta. Man kunde kanske tycka att det inte var så viktigt, men det handlar faktiskt om patienter, människor som befinner sig i nöd, speciellt inom psykiatrin, där de mest utsatta människorna i vårt län finns.

Jag tycker att man ska lyssna först och sedan genomföra reformer.

Anförande nr 27

Pia Lidwall (kd): Fru ordförande, ledamöter! Tre områden har varit vårt fokus och våra huvudfrågor under 2007, som i mångt och mycket har haft prägel av ett omställningsår.

Det är att förbättra tillgängligheten inom hälso- och sjukvården, att förbättra kollektivtrafikens tillförlitlighet samt att säkerställa en ekonomi i balans. Det är oerhört väsentliga områden som vi kom fram till när vi summerade den förra mandatperiodens arbete.

Målet att säkerställa en ekonomi i balans har uppfyllts med bred marginal. Vi har lyckats sänka skatten, vilket har gett stockholmarna mer pengar att röra sig med. Samtidigt har landstingets ekonomi förstärkts, och resultatet är otvetydigt positivt. Överskottet, en dryg miljard, berodde naturligtvis också på att alliansens politik har lett till att fler är i arbete men också på ett noggrant besparingsarbete på våra sjukhus och centrala förvaltningar. Detta innebar att vi fick ett ökat förtroende på finansmarknaden, med AA+ av kreditinstitutet Standard & Poors.

Målet med en ökad tillförlitlighet inom kollektivtrafiken har också uppnåtts med önskvärd tydlighet. Antalet resenärer hos SL är på historiskt höga nivåer. Andelen nöjda resenärer ökade från 62 till 68 procent mellan december 2006 och december 2007. Studentrabatten har blivit en succé.

Som kristdemokrat är jag naturligtvis glad över att förlängningen av Djurgårdslinjen nu äntligen verkar komma till stånd. Vi kommer att ta beslut om finansieringen senare under dagen.

Arbetet med trafiksäkerheten har tagit rejäl fart. Inom kort kommer SL:s alla bussar och färdtjänstfordonen att vara utrustade med alkolås. Det är viktigt för patientsäkerheten och för den allmänna säkerheten. Arbetet med att återinföra rullstolstaxi är också på god väg. Vi är dessutom väldigt glada över att det under 2007 har startats ytterligare närtrafiklinjer. Det är viktigt för den äldre befolkningen i närområdena.

Det torde inte vara någon nyhet för folk i den här salen och andra att vårdvalet har varit det största temat under 2007. Redan inför den första månaden av 2008 kan vi börja se resultatet av den satsningen. Genom beslutet om Vårdval Stockholm har det gjorts en rejäl satsning på de äldre, dels genom mer pengar, dels genom att hälsosamtal och läkemedelsgenomgångar erbjuds. Det är bra för patienterna. Det är bra för den äldre befolkningen, som oftast är de som går till våra närsjukvårdsmottagningar och vårdcentraler.

Vårdval Stockholm ger personalen på vårdcentralerna den flexibilitet och det inflytande som Socialdemokraterna talar om men sällan erbjuder. Flexibilitet för patienter och personal är honnörsord som har fått gälla under 2007.

Inom psykiatrin har man under den förra mandatperioden sett att genomsnittet på en del mottagningar var två patientbesök per dag. Det kan ingen vara nöjd med. Vad alliansen gjorde under 2007 var att inleda en översyn av den vuxenpsykiatriska vården och utforma ett nytt ersättningssystem, där vi förändrar basersättningen med produktivitet till 50 procent – det är ord som sällan används av Socialdemokraterna men som redan har gett resultat. Vi såg under 2007 effekten att fler fick komma till sitt första besök inom 30 dagar. Andelen vårdtagare som fick den servicen ökade från 63 till ungefär 80 procent.

En liten förändring i det tysta under förra mandatperioden som jag tycker är viktig gäller patienterna i den geriatriska vården. Vi gör upphandlingar på ett helt nytt sätt. Vi tittar bara på kvalitet. Vi blandar inte in priset som huvudåtgärd. Vi ser bara på kvaliteten. Det hoppas jag naturligtvis kommer att få god effekt.

De tre ledorden har vi hållit fast vid. Målet är inriktat. Vi har fräna debatter inom alliansen. Det är inget konstigt med det, utan så ska det vara. Men det viktiga för medborgarna i vårt län är att vi seriöst har satt oss ner och diskuterat: Vad är det bästa för vår politik? Jo, det är att hålla fast vid de här tre områdena.

Därför är jag stolt över att stå här i dag. Vi är på god väg. Bifall till alliansens förslag till beslut!

Anförande nr 28

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är alltid intressant att lyssna till Kristdemokraterna, när de ska göra sin röst hörd i allianskören, ledd av Moderaterna.

Eftersom Pia Lidwall försökte fokusera på ekonomin och föll in i talet om det rosenröda skimret tänkte jag ställa en fråga till Pia Lidwall, som företräder Kristdemokraterna. Jag utgår från att hon har läst revisionsberättelsen. De senaste gångerna Kristdemokraterna har varit ansvarig i en majoritet ledd av Moderaterna har inte kännetecknats av goda betyg från revisionen.

Därför skulle jag vilja ställa en fråga till Kristdemokraterna, det här året företrädd av Pia Lidwall. Efter 2007 och de synpunkter som revisionen har lämnat när det handlar om omstruktureringskostnaderna både 2006 och 2007, liksom pensionskostnaderna, anser Pia Lidwall att det är rimligt och riktigt att landstinget, som omsluter en så stor del av skattebetalarnas pengar, lever upp till kravet på god revisionsredovisning när vi redovisar hur vi har använt våra pengar?

Anförande nr 29

Pia Lidwall (kd): På den frågan svarar vi: Ja, vi har följt god redovisningsred.

Anförande nr 30

Landstingsrådet **N y l u n d W a t z** (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Då måste jag citera ur revisionsberättelsen för 2007: "Vad gäller avsättningen för omstruktureringskostnader (215 mkr) är dessa beslutade men ej så framskridna i verkställighet att kostnaden bör påföras 2007 års resultat." Det står också: "Avsättningen för pensioner (700 mkr) i 2007 års bokslut avviker från lag om kommunal redovisnings bestämmelser rörande pensionsredovisning."

Jag utgår från att Pia Lidwall och Kristdemokraterna har läst det som står i revisionsberättelsen och därmed också i grund och botten delar vår bedömning att det verkliga resultatet, om landstinget hade följt god redovisningssed, hade varit ett underskott på 70 miljoner kronor.

Jag konstaterar att Pia Lidwall tycker att det är viktigt och riktigt att följa god redovisningssed men inte har gjort det när det handlar om att lägga fram årsredovisningen för fullmäktige.

Anförande nr 31

Landstingsrådet **W i g g** (mp): Fru ordförande! Jag tänkte ta upp det Pia sade om flexibilitet. Flexibilitet, sade Bill. Vad sade då Bull? Jo, flexibilitet för vårdcentralen i Rinkeby är att klara sin verksamhet utan 17 av de tidigare 32 läkarna. Det är klart att det gäller att vara flexibel då! Det gäller också att vara flexibel när man som i Vårby inte har tid att ta emot sina patienter eller har tolkar som inte är utbildade inom hälso- och sjukvård.

Det gäller också att vara flexibel när den familjecentral som man har gått till tidigare och fått stöd i sin föräldraroll genom inte finns längre eller när det är som i Fisksätra, där till och med kommunen vill ha en familjecentral men där vårdvalet av konkurrensskäl innebär att det inte går att inrätta en familjecentral på någon av vårdcentralerna, eftersom det då skulle bli ojämlikt ur konkurrenssynpunkt.

Det gäller att vara flexibel!

Anförande nr 32

P i a L i d w a l l (kd): Ordförande! Att ha ett flexibelt synsätt innebär att man låter andra än sig själv vara med och styra. Det är det vi har gjort. Vi ser inte på de här verksamheterna ur ett kollektivt synsätt, utan vi lägger över en del av ansvaret för att styra verksamheten på andra. Det tror jag fortfarande på. Det är rätt och riktig politik.

Anförande nr 33

Landstingsrådet **W i g g** (mp): Det är vi eniga om, Pia. Även i Miljöpartiet tycker vi att vi ska ge större delaktighet och större budgetansvar åt dem som utför vården. Det är vi eniga om.

Men man måste ändå tänka på att man ska ge dem förutsättningar för att kunna bedriva en god hälso- och sjukvård. På den punkten är vi inte eniga.

Vårdvalet visar sig vara helt ogenomtänkt. Nu diskuterar man i efterhand att det kanske borde vara en tidstaxa, när vi redan från början visste att patientbesöken tar dubbelt eller tre gånger så lång tid på vissa ställen. Det borde ni ha tänkt på från början. Ja, vi borde ha diskuterat och kommit fram till det tillsammans. Det skulle man kanske kunna kalla politisk flexibilitet.

Anförande nr 34

Pia Lidwall (kd): Jag kan försäkra er om att vi har den politiska flexibiliteten. Vi har sagt att vårdvalet inte är hugget i sten. Vi ser just nu över både regelbok och ersättningar. Det kommer förmodligen att bli ändringar som gör det ännu mer flexibelt. Jag kan också meddela att det kommer att starta fler familjevårdscentraler hädanefter.

Anförande nr 35

Håkan Jörnehed (v): Pia! Du säger: Nu får vårdpersonalen bestämma, i och med att vi har Vårdval Stockholm. Det tycker jag låter jättebra. Men de signaler som vi får är ju att personalen inte är kvar. Vi fick precis reda på genom Raymond Wigg att 17 läkare av 32 får gå i Rinkeby. Hur får de 17 bestämma?

Jag har tidigare tagit fram siffror som innebär att 95 från SLSO försvinner och att man avsätter 50 miljoner kronor på grund av omfördelningen genom Vårdval Stockholm. Då har vi fortfarande en befolkning med stora vårdbehov.

Du pratade lite om geriatriker. Du har också ansvar för äldrefrågorna i landstinget. Ni har infört tak i hemsjukvården på framför allt södra sidan, och ni har ändrat i ersättningssystemet, så även där få undersköterskor gå. Där finns äldre kvar som har stora vårdbehov.

Jag undrar: Hur får den personal som inte längre får plats, trots att befolkningen har stora vårdbehov, bestämma?

Anförande nr 36

Pia Lidwall (kd): Jag är särskilt glad att du tog upp just detta med hemsjukvården. Hemsjukvården har vi tänkt på genom att det redan finns en liten, enkel mening om detta i regelboken. Det finns ett tak när det gäller distriktssköterskor och undersköterskor. Men det står också att man kan förhandla sig till en annan ersättning, om det visar sig att det koncentrerat i ett särskilt område finns väldigt många människor som behöver hemsjukvård. Det finns inget tak när det gäller hembesök av läkare – det är viktigt att påpeka.

Anförande nr 37

Håkan Jörnehed (v): Jag blir väldigt glad att du nu säger så. Vi har skickat skrivelser och liknande och frågat hur det kommer att gå för de äldre. Då äntligen säger du detta. Men det är ju för sent, för personal har redan försvunnit. God kompetens har redan försvunnit!

Jag är inne på ungefär det som Raymond Wigg tog upp: Varför gjorde ni, Pia, inga konsekvensanalyser av detta innan det startade? Det är ju människor det handlar om! Det är sorgligt, tycker jag.

Anförande nr 38

Pia Lidwall (kd): Den här lilla meningen om att det går att omförhandla är inget nytt. Den har funnits i regelboken hela tiden.

Sedan är det riktigt att vi ska se över regelboken och ersättningarna. Det är viktigt att säga att inget är hugget i sten.

Anförande nr 39

Landstingsrådet Andersson (c): Fru ordförande! Vårdvalet var, som Raymond Wigg påpekade i sitt anförande, förra årets viktigaste arbetsuppgift. Under många år har vi samfällt bekymrat oss över den dåliga tillgängligheten till vården, inte minst den nära vården. Lika mycket har det bekymrat oss att tillgången till vård har förblivit ojämlik, trots stora ekonomiska satsningar. Raymond Wigg tog själv upp det, med fallet Rinkeby och folkhälsorapporten.

Men med siffrorna i bokslutet och med dagens artikel i Dagens Nyheter får vi en föraning om att vårdvalet är en mirakelmedicin som i ett slag kraftigt minskar ojämlikheten i vårdtillgången mellan människor i vårt län. Just Rinkeby är intressant, eftersom det är ett av de områden där tillgängligheten i vården ökar mest markant.

Det som landstingspolitiker under tidigare år inte lyckats åtgärda ens med de största satsningar på vårdcentraler med problem tycks nu i ett slag vara uppnått, genom en kraftfull decentralisering av makt och resurser från politiker och byråkrater till vårdgivare och patienter. Detta är, fru ordförande, en glädjens dag för oss alla!

Låt oss nu fröjdas tillsammans över blockgränsen! Låt inte din glädje, Ingela Nylund Watz, smolkas av att du inte trodde att detta var möjligt och att du nu får sätta dig och räkna om dina kalkyler för vårdvalets effekter på olika vårdcentraler.

Vi kan alla fela. När du trodde att vårdvalet skulle leda till mer vård för dem som bor i de socialt gynnade delarna av vårt län gjorde du väl det av ärlig oro för de medborgare som du ofta beskrivit och beskriver som svaga. Det är begripligt och respektabelt. Men släpp nu din ilska och gläds tillsammans med oss!

Även du, Håkan Jörnehed, vill jag inbjuda att dela vår glädje. När du tillsammans med oss ser hur invånarna i förorterna får en större del av vårdkakan – inte bara av resurserna utan av verklig tillgänglighet – kan vi förhoppningsvis tillsammans förenas i ödmjuk tacksamhet och förnöjsamhet.

År 2007 är inte bara ett år av frenetiskt arbete med ökad medborgarmakt till vården. Vi kan redovisa ett överskott på mer än en miljard kronor. Vi kunde med stöd av 2007 års ekonomiska resultat sänka skatten för 2008. Vi betar nu av den enorma vårdskuld som vänsterkartellen lämnade efter sig trots att man höjde skatten med 7 miljarder kronor.

Att läsa Stockholms läns landstings årsbokslut är glädjande och borde vara glädjande för oss alla.

Patientmakt och federalism är ledord för Centerpartiet. De reformer som vi tillsammans med alliansen genomför lägger makten hos personalen och patienten i stället för hos politikerna.

Som centerpartist är det för mig också av stor vikt att hela länet ska tillåtas leva. Som landstingsråd med ansvar för skärgårdsfrågorna gläder det mig att Centerpartiet och alliansen under föregående år kunde genomföra viktiga reformer för att öka tillgängligheten för den enskilde medborgaren till sjukvård i skärgården. Jag syftar naturligtvis på satsningen på förbättrad ambulanssjukvård med en ny helikopter sommartid och ett avtal med Uppsala året runt. Vi ser också i statistiken över ambulanssjukvård att det är en mer rättvis och likvärdig tillgång på ambulans. Vi ser också positiva resultat när det gäller kollektivtrafiken i skärgården.

År 2007 var också startskottet för ytterligare ett jättekliv i landstingets miljöarbete. Jag talar förstas om programmet Miljö Steg 5, framtaget under den föregående majoriteten, som vi nu förverkligar i den nya majoriteten.

Landstinget fortsätter sin Sverigeunika insats för att minska utsläppen av växthusgaser och tar ett stort ansvar för att styra världen undan klimatkatastrofen. Fossilbränsle byts mot biobränsle i bussarna. Lustgasdestruktion på sjukhusen planeras. Arbetet med att samordna transporter har inletts.

Den viktigaste insatsen för en hållbar utveckling får inte glömmas bort i detta sammanhang: en historisk satsning på att tillföra kollektivtrafiken mer resurser. Det blir 1 400 färskmiljoner under två år, pengar som ger resultat inte bara i ökat resande utan också i att biltrafikens andel av resandet för första gången på mycket länge böjer nedåt.

Med Centerpartiet i majoritet och med stöd av samarbete med övriga allianspartier kommer vi att fortsätta att satsa på decentralisering i verksamheten. Vi är också en garant för att kollektivtrafiken får utvecklas.

Jag är stolt över att yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag i fråga om bokslutet för 2007.

Anförande nr 40

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktigeledamöter! Med ledning av det inlägg som Gustav Andersson hade är det svårt att skaffa sig en bild av vilken roll och vilket ansvarstagande Centerpartiet har när det handlar om att förvalta landstingets resurser på ett sätt som är ansvarigt inför medborgarna. Inlägget handlade ju om en massa annat – inte om vad debatten ska handla om, nämligen årsredovisningen, i alla fall inte det som har att göra med ekonomi och styrning.

Eftersom väldigt lite i Gustav Anderssons inlägg handlade om det tycker jag att det saknas något i den beskrivning som Gustav Andersson försöker ge. Det är hur Gustav Andersson ser på det faktum att den moderatledda landstingsmajoriteten nu ytterligare ett år drar på sig kraftig kritik från revisorerna, som säger att omstruktureringskostnaderna och det trixande som har skett med pensionskostnaderna inte är förenligt med god redovisningssed.

Vad har Centerpartiet för inställning till det faktum att revisorerna är så kritiska?

Anförande nr 41

Landstingsrådet Andersson (c): Man ska naturligtvis alltid lyssna till revisorerna. Men det allra viktigaste för mig – det måste jag erkänna, Ingela Nylund Watz – är att vi kan leverera det vi har lovat: en vård med bättre tillgänglighet och en kollektivtrafik som är tillgänglig, attraktiv och miljövänlig och leder till att medborgarna kan välja att åka miljövänligt och därigenom bidra till att vi kan lösa de oerhört allvarliga miljöproblem som vi står inför.

Det gläder mig också att vi kan leverera så bra resultat att vi med tryggt samvete kan sänka landets högsta landstingskatt.

Anförande nr 42

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag förstår nu att Gustav Andersson inte har särskilt mycket att tillföra när det handlar om att komma med goda råd i alliansen om på vilket sätt man bäst handhar och sköter landstingets förvaltning och finanser. Om detta talar nämligen Centerpartiet ingenting alls.

Bara som en liten upprepning av det du förhoppningsvis redan har läst, Gustav Andersson, vill jag ta ett ytterligare citat från revisionsberättelsen: "Med hänsyn till gjorda expertutlåtanden finner revisionskontoret vid den samlade bedömningen för sin del att hanteringen av de jämförelsestörande posterna inte framstår som helt förenliga med god kommunal redovisningssed."

Det skulle vara intressant att höra ifall Gustav Andersson verkligen menar allvar med sitt senaste inlägg, att det är viktigare med allt annat än att sköta landstingets förvaltning och finanser enligt god redovisningssed.

Anförande nr 43

Landstingsrådet Andersson (c): Det är ingen exakt vetenskap hur sådant här ska hanteras. Men med ett så starkt ekonomiskt resultat känns det ändå som att det är svårt att rikta någon kritik mot fundamentan.

Jag noterar att lika frenetiskt som jag vill prata om de resultat som vi levererar till medborgarna i Stockholms läns landsting, lika lite vill Ingela Nylund Watz och Socialdemokraterna prata om just dessa resultat.

Ingela Nylund Watz! Jag pratade vid ett tidigare tillfälle om att Centerpartiet väntar på verkligheten med tillförsikt och att Socialdemokraterna väntar på domedagen. Ingela Nylund Watz har vissa likheter med en rysk domedagssekt. Domedagen kommer inte, men Ingela Nylund Watz vägrar att lämna sin mörka grotta. Det verkar som om Vänsterpartiet och Miljöpartiet stannar i grottan och håller henne sällskap.

Anförande nr 44

Landstingsrådet Wigg (mp): Fru ordförande! Ja, frikyrkopastor Gustav Andersson, det lät verkligen som en hallelujakör när du var uppe i ditt första anförande. Du pekar på många saker. Allt är inte svart eller vitt här i landstinget och har inte heller varit det. Du brukar ibland plädera för att vi ska se på nyanserna. Men nu är det bara halleluja, känner jag.

Under året har det till exempel genomförts ett fraktstöd som försämrar för skärgårdens företagare. Vi har en ambulanshelikopter som du hyllar, men den har ingen läkare.

Den ekonomi som du beskriver kommenterar revisorerna: "Årets positiva resultat beror till övervägande del på ökade skatter och trafikintäkter."

Jag hävdar att det har skett en omfördelning till de människor som är rika från dem som är fattiga: höjt pris på SL-kortet och sämre verksamhet på Järvafältet.

Anförande nr 45

Landstingsrådet Andersson (c): Jag tycker verkligen att vi ska se nyanser. Jag måste säga, Raymond Wigg, att jag ofta uppskattar dina inlägg i talarstolen just därför att du inte är lika förkättrad som en del andra. Jag tror också att du innerst inne gläds över det starka bokslutet och även andra positiva resultat som vi ser.

Jag ska ändå kort kommentera de frågor som du tog upp.

Satsningarna på skärgårdsanslaget genom regionplane- och trafiknämnden minskar inte, utan det handlar om en omfördelning från fraktstöd för företagare till andra typer av projekt, som man därigenom säkrar medel för.

Beträffande ambulanssjukvården i skärgården vill jag med bestämdhet hävda det jag har hävdat även tidigare, nämligen att skärgårdsborna inte har ett dugg mer behov av en läkare i sin ambulanssjukvård än vad man har i övriga delar av länet. Läkarresursen i vår ambulanssjukvård har vi säkrat i hela länet på många olika sätt. Den är lika tillgänglig i skärgården som någon annanstans.

Anförande nr 46

Landstingsrådet Wigg (mp): Gustav! Du säger att ni ökar makten för patienterna, ökar makten för vårdpersonalen, ökar makten för oss att arbeta för en bättre miljö. Jag skulle vilja hävda det motsatta. På vissa områden, till exempel i Rinkeby men också för dem som inte har råd att köpa ett månadskort på SL, ökar ni inte makten, utan ni ökar vanmakten hos en stor del av länets folkning.

Jag är den förste att beklaga att man går fram så hårt med vårdvalet och med taxehöjningar i kollektivtrafiken. Jag ser att det är bra med ett starkt bokslut, och det är bra att vi har en långsiktigt hållbar ekonomi. Vi hävdar inte heller att vi inte ska bevilja ansvarsfrihet. Men jag hävdar att det tyvärr finns en ökad ojämlikhet i länet.

Anförande nr 47

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: De satsningar som vi har genomfört på kollektivtrafiken innebär i första hand att vi har tillfört nya skattepengar. Sedan har vi höjt avgiften för SL-kortet. Det har varit en rimlig höjning med tanke på kostnadsutvecklingen och annat.

Vi får inte glömma bort att det första som Raymond Wigg gjorde när han tillträdde makten år 2002 var att vara med och höja priset på SL-kortet med 100 kronor. Vi har trots allt bara höjt med 90 kronor.

Jag tycker att det var klokt att höja priset på SL-kortet med 100 kronor då, för man måste följa med kostnadsutvecklingen. Vi har en extremt tillgänglig, bra och prisvärd kollektivtrafik i länet.

Satsningarna på kollektivtrafiken är också satsningar på de trafikantgrupper som har den sämsta ekonomin och som inte har egen bil. All satsning på kollektivtrafik måste utifrån ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv betraktas som mycket angelägen.

Anförande nr 48

H å k a n J ö r n e h e d (v): Så kul att du är så glad, Gustav! Det behöver vi nog vara ibland.

När vi pratar om exemplet Rinkeby börjar man tala om Rinkeby-Kista. Det tycker jag faktiskt är att narras. I stadsdelen Rinkeby har det inte kommit en enda ny vårdcentral. Däremot har de blivit av med 17 av sina 32 läkare. Familjecentralen i stadsdelen Rinkeby har blivit av med 8 i sin personal.

Det har däremot kommit nya vårdcentraler i Kista galleria. Där har det kommit tre nya vårdcentraler. Men de profilerar sig inte gentemot de boende i stadsdelen Rinkeby, utan de profilerar sig mycket gentemot de Silicon Valley-företag som finns runt Kista galleria.

Jag tycker att det är narras när man slår ihop Kista och Rinkeby. Det är nästan som att prata om hela Stockholms län – det blir inte riktigt sant. Vi har verkligen olika bild, vi på höger och vänster sida här i salen, av hur bokslutet slår på människor.

Anförande nr 49

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Jag vet inte var du hittar alla de 37 läkarna på Rinkeby vårdcentral. Enligt våra siffror är det 8 läkare som finns där. Av dem har 2 sagt upp sig. Såvitt jag förstår är det inte därför att man har minskat antalet tjänster.

Vi slår i och för sig inte vakt om antalet läkartjänster på den enskilda vårdcentralen. Det intressanta för oss är att det finns läkare som är tillgängliga för människor.

Ett mycket intressant exempel som du som Kungsholmsbo, liksom jag, kunde läsa om i Vårt Kungsholmen häromdagen var vårdgivaren Multikulturellt centrum, som har valt att etablera sig på Kungsholmen just därför att det är här tunnelbanelinjerna löper samman från många förortsområden där de människor bor som man riktar sig mot.

Ska man tala om tillgänglighet är tillgängligheten även med tunnelbana i vårt underbara län sådan att man i många andra delar av landet skulle prisa sig lycklig när man pratar om 20 minuter restid med tunnelbanan.

Anförande nr 50

H å k a n J ö r n e h e d (v): Jag tycker att detta, Gustav, är ett tydligt bevis på hur olika vi tar till oss information eller upplever verkligheten. Du står och försvarar att det skulle vara bra så som det ser ut i Rinkeby nu. Siffror hit och dit, visst kan man ofta använda statistik så att det passar ens budskap. Men vi får signaler om att det är väldigt svårt för människor att få vård där.

Har du provat att ringa till Rinkeby vårdcentral? Om man ringer dit på en onsdag säger en automatisk telefonsvarare: Våra tider är slut den här veckan – vi har tider på måndag.

Så ser verkligheten ut. Det handlar om människor som här och nu står där med sina sjuka barn! Man kan inte bara titta på att det kommer fyra nya mottagningar på Kungsholmen. Det får vi väl ta upp i nästa bokslutsdebatt.

Det handlar om här och nu. Vad har hänt här och nu, i dag, för dem som bor i Rinkeby? De har blivit av med läkare. De får inga läkartider. Familjecentralen håller på att krackelera. Det är den verkligheten jag får till mig och försöker beskriva för dig.

Anförande nr 51

Landstingsrådet **A n d e r s s o n** (c): När det gäller att svänga sig med statistik är det kanske lite väl mycket att göra 8 läkartjänster till 37 och hävda att 2 personer som har slutat frivilligt är en neddragning med om jag minns rätt 17 läkartjänster.

Vi brinner för en tillgänglig vård i precis varenda del av vårt län och att medborgarna kan välja att få vården där de vill ha den. När vi bryter ner de här siffrorna tror jag att vi kommer att se att det är ökad tillgänglighet för de personer som bor i Rinkebyområdet. Annars måste vi naturligtvis följa utvecklingen där.

Området Rinkeby–Kista är inte det enda område där vi ser precis den här tendensen. Det är likadant i Botkyrka, som väl är den kommun i länet som i socialt och ekonomiskt hänseende har den befolkning som har det mest bekymmersamt. Det är en av de kommuner som nu ser den kraftigaste ökningen av tillgängligheten.

Det är klart att jag är glad, men någonstans tycker jag att ni väl innerst inne också måste vara glada, om vi får en mer tillgänglig vård. Jag hoppas det!

Anförande nr 52

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! År 2007 har varit ett rekordår för kollektivtrafiken och SL, med fler resenärer än någonsin. 730 000 stockholmare reser med SL varje dag. Det är den högsta siffran i SL:s historia. Antalet trogna resenärer som köper månadskort har på ett år ökat med 12 procent.

Oaktat vilka attacker som Raymond Wigg och andra riktar mot oss kan vi konstatera att överallt där socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister styr i vårt avlånga land är kortpriset för 30 dagar högre än i Stockholms läns landsting. Och trots påståendet att människor inte skulle ha råd att köpa kort visar det sig att jobbpolitiken har gett utslag. Det är 12 procent fler som köper månadskort i år än tidigare år. Dessutom – det kan Miljöpartiet ta till sig – ökar kollektivtrafikens andel i förhållande till bilismen.

Det är fakta. Det är siffror att bita i.

Med rekordmånga resenärer ökar även biljettintäkterna till SL. Det är bra, och det är nödvändigt i en situation då vi behöver satsa alltmer på det kollektiva resandet.

Vi har fler nöjda resenärer. För helåret 2007 var i genomsnitt 68 procent av resenärerna nöjda. Det ska jämföras med att siffran var 62 procent när Socialdemokraterna styrde. Resenärernas nöjdhet med pendeltågstrafiken, detta vårt sorgebarn, har ökat från 33 till 55 procent. Vi har fått bättre punktlighet, vilket har gett färre resegarantiärenden.

Dessa siffror visar tydligt att alliansens ambitioner att göra kollektivtrafiken och SL bättre har haft effekt. Trots det är vi långtifrån nöjda. Vi vill ha fler och ännu mer nöjda resenärer till SL.

Vi har också höga ambitioner när det gäller miljömålen. Där vill jag ge tidigare majoritet en eloge. Vi har regerat varannan mandatperiod, och vi ser en positiv utveckling när det gäller miljöåtgångarna. Vid utgången av 2007 fanns hela 390 etanolbussar i SL-trafiken, 51 bussar körs på biogas, och ytterligare 30 biogasbussar är beställda. Under 2007 slöt vi också ett avtal om biogas från Käppalaverket till ytterligare 120 bussar. Det är en bra miljöåtgång.

Den största åtgångningen någonsin har vi gjort. Vi har fler bussar, fler tåg, nya linjer, ökad kundservice och ett bredare biljettsortiment. Över 300 miljoner kronor satsas på bättre pendeltågsåtgång på Nynäshamnsbanan. 2 miljarder kronor satsas på kollektivåtgång under två år.

Alternativet till detta från huvudopponenten hade varit mindre pengar till kollektivåtgång 2007. Är det någon i den här församlingen som tror att det hade gett ett bättre resultat i relation till det jag nu har redovisat?

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 53

Landstingsrådet **Dahlberg (s)**: Ordförande, fullmäktige! En av de saker som Christer Wennerholm inte redovisar när det gäller årets resultat tycker jag förtjänar att påpekas: För att klara detta goda resultat valde man att belasta 2006 års resultat med avbetalningarna för pendeltågsavtalet med staten. Det rör sig om mellan 200 och 250 miljoner kronor, beroende på hur man räknar, som man på det viset har befriat 2007 års bokslut från. Skulle man räkna in den siffran hamnar det goda resultat i ett helt annat läge.

Man får också lägga på minnet att Christer Wennerholm har åstadkommit det goda resultatet delvis tack vare att han höjde biljettpriset för en enkelresa från Norrtälje till Mörby Centrum med 400 procent. Med tanke på det kanske resultatet borde ha varit ännu bättre.

Anförande nr 54

Landstingsrådet **Wennerholm (m)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det jag tycker är väldigt bra är att den politik och den åtgång som vi har gjort också omfattas av medborgarna och våra vanliga resenärer, de som använder kollektivåtgång varje dag. De har till skillnad från Lars Dahlberg förstått att med mindre pengar blir det mindre åtgångar och lägre kvalitet i kollektivåtgång. Det har också forskare på Tekniska högskolan kommit fram till.

Både allmänheten och forskarna har sagt och säger till oss: Vill ni göra det bättre för stockholmarna när Stockholm växer med 31 000 invånare – Stockholm växte med ett Katrineholm i fjol – då går det inte att komma dragande med era lösningar, att det ska vara mindre busåtgång för 150 miljoner kronor och lägre kvalitet. Nej, resenärerna tycker om att vi har satsat mer pengar på att öka kvaliteten, och de är beredda att betala ett högre pris för bättre kvalitet.

Anförande nr 55

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte prata om sjukvård. Det ingår naturligtvis i majoritetens roll att plocka fram positiva saker från sin politik. Men det ingår förstås i oppositionens roll att plocka fram och granska. Jag tänkte fokusera på några saker i vårdvalet och dess konsekvenser.

Det har sagts i flera inlägg att det ska göras justeringar och att det som inte är bra ska fixas till. Det är väl gott och väl att man gör justeringar på marginalen. Men när konsekvenserna blir så stora att verksamheter läggs ner och personal sägs upp, då ser jag att det är mer än små justeringar som behövs.

Man kan göra som Gustav Andersson, kalla vårdvalet en mirakelmedicin. Det är synd att Gustav inte är inne just nu. Jag tänker inte framstå som någon sur socialdemokrat, utan jag gläds gärna åt om medborgarna får en högre tillgänglighet.

Det var också intressant att Gustav lyfte fram just Botkyrka. Där har jag varit ute på de flesta vårdcentraler. Det finns inte en enda nyetablerad vårdcentral där, så det kan inte vara skälet till den ökade tillgängligheten. Det man säger hos personalen är att man bokar in samma patient för flera besök i stället för att patienten får hjälp vid ett och samma tillfälle. Det får vi fortsätta att granska. Men var lite försiktig, Gustav och andra, att slå er för bröstet!

Redovisningen säger ingenting om kvalitet utan bara om kvantitet. Verksamheterna är oroliga för att kvaliteten blir eftersatt. Jag tycker att det är viktigt att följa detta noga. Får patienterna den vård och den tid som de behöver för att de ska bli friska och botade? Sedan kan vi se om vi ska glädjas med medborgarna på ett bra sätt.

Jag kan inte låta bli att kommentera det som har varit uppe i diskussionen om Vårdval Stockholm och valfrihet. Att vi ska ha en flexibel sjukvård tror jag att vi är överens om. Men det är väldigt märkligt att man i Stockholm så ensidigt bestämmer sig för att genomföra vårdvalsreformen utan någon som helst dialog med inte bara oss i oppositionen utan också personal och medborgare. Runt om i övriga Sverige diskuteras nu vårdval, men det sker i en stor samsyn, och det finns stora skillnader som inte finns med i vårdvalsreformen i Stockholm.

Jag tycker att det är väldigt trist att vi inte har kunnat få den diskussionen och känner mig väldigt frustrerad över att vi är tillbaka på en sjukvårdsorganisation där allt handlar om husläkare, husläkare och åter husläkare. Det är inte en modern sjukvård när husläkaren står i fokus, utan det behövs olika inslag i sjukvården.

Ni säger att man får ta fram nya regler och får justera reglerna. Men man behöver inte vara speciellt mycket ekonom eller speciellt kunnig i de frågorna för att förstå att man inte kan genomföra ett ersättningssystem som inte bygger på att behoven får styra. Man behöver inte räkna speciellt mycket på det.

Man får höra i Radio Stockholm att vårdcentralerna får börja förhandla om de äldre, om de inte får behoven tillgodosedda. Detta kan man förutse. Det är väldigt märkligt att säga att patienterna får det bättre, när vi på område efter område ser att man har drabbats av mindre ekonomiska resurser och mindre personal.

Slutligen skulle jag vilja säga något om den populära frågan om närakuterna. Ni säger att ni brinner för en tillgänglig vård för medborgarna. Men alla de protester som har genomförts för närakuterna har ni tydligen inte tagit till er. Vi socialdemokrater har ingenting emot att man nu utvecklar en del av vården med exempelvis lättakuter – eller närakuter, som vi valde att kalla det, för det fanns ju förut en sådan på Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge.

Men det är väldigt tråkigt för patienterna att den utvecklingen sker på bekostnad av att de får betala dubbelt så mycket för ett besök, när man har lagt ner närakuterna i våra olika förorter.

Jag blev oerhört upprörd när jag häromsistens var på besök på Jakobsbergs närakut, där personalen berättade att personal köps ut och får avgångsvederlag för en summa som utan problem skulle kunna finansiera drift av närakuten under ett helt år. Är det en effektiv och ansvarsfull hantering av skattebetalarnas pengar?

Anförande nr 56

Thomas Magnusson (v): Herr ordförande! Jag ska börja med att yrka bifall till det yrkande som Vänsterpartiet lade i landstingsstyrelsen. Jag vill också göra ett förtydligande i det yrkandet, där vi i andra att-satsen säger att vi vill avslå förslaget om att reservera medel

för omstruktureringsåtgärder. Även för vår del vill vi få noterat att beloppet är 215 miljoner kronor.

I debatten kan man konstatera att det finns sakpolitiska skillnader mellan Vänsterpartiets uppfattning och den moderatledda alliansens och att det också finns skillnader i synen på formerna för förändring.

I det yrkande som vi lämnade in i landstingsstyrelsen pekar vi just på det som har efterfrågats, huruvida man är glad för den starka ekonomin. Vi är glada för den starka ekonomin och tycker att det är positivt. Vi konstaterar också liksom revisorerna att det till stor del handlar om de ökade skatteintäkterna. Det är bra med den starka ekonomin, för det ger oss möjligheter att styra värden så att alla kan få del av den. Men alliansen väljer att försämra det ekonomiska utrymmet och satsa på skattesänkningar i stället för att satsa ytterligare resurser på dem som har de största behoven.

Vi konstaterar också att det finns en sakpolitisk skiljelinje, genom att privatiseringen överskuggar allt. Den fullständiga avsaknaden av tilltro till den egna personalens möjligheter att utveckla verksamheterna tycker vi är väldigt överskuggande.

Vi noterar att privatiseringsvägen beträffande Vårdval Stockholm som innebär att man utan konsekvensbeskrivning och ordentlig förankring genomför vårdvalet med rekordfart. Och med oerhörd förvåning konstaterar jag att finanslandstingsrådet anser att man ska göra en översyn i efterhand. Precis som tidigare påpekats är det väl oerhört viktigt att man gör konsekvensbeskrivningar och förankring innan man fattar den typen av ordentliga beslut.

Vi noterar att psykiatrin slås sönder, att man privatiserar delar av psykiatrin utan förankring ute i verksamheterna och utan konsekvensbeskrivningar. Ersättningsystemet genomfördes och beslutades på kort sikt vilket också får revisorernas kritik.

När det gäller det ekonomiska utfallet kan man väl fundera på om det är så att revisorernas synpunkter har uppmärksammats av den moderatledda alliansen. Antingen är det så att man faktiskt inte har läst revisorernas uppmaningar eller så kanske det är så att man har läst men inte förstått – eller kanske det till och med är så att man medvetet försöker missleda fullmäktige i fråga om vad som egentligen står i revisorernas berättelse.

Det har i debatten redan framförts påpekanden om pensionerna, om omstruktureringskostnaderna och de felaktigheter som finns i fråga om det. Det som jag också tycker är intressant är att revisorerna konstaterat att någon redovisning av omstruktureringarnas effektivitets- och rationaliseringsvinster inte återfinns i årsredovisningen, och därför har fullmäktige inte erhållit något underlag som visar att de beslutade omstruktureringsåtgärderna har haft den effekt som fullmäktige avsåg. Det ska bli spännande fortsättningsvis att följa den debatten.

När det gäller styrningen så kan man väl konstatera att det finns en ganska stor skillnad mellan alliansens synpunkter, eller floskler, i årsredovisningen som handlar om att 2007 har präglats av omställning från centralbyråkrati till mångfald och effektivitet. Detta står i ganska stark kontrast till det som jag läste alldeles nyss, att revisorerna konstaterade att man inte har kunnat dra några sådana slutsatser och man har inte kunnat hitta något belägg. Tvärtom är det väl så att återrapporteringen av verksamhetsresultaten till fullmäktige behöver förbättras, och enligt revisorerna finns fortfarande allvarliga brister. Jag tycker att de stora skillnaderna är anmärkningsvärda.

Sist men inte minst vill jag kommentera en del av det som hänger ihop med styrningen och kontrollen över verksamheten. Revisorerna konstaterar också att det saknas förteckning och överblick över samtliga vårdavtal. Detta är mycket anmärkningsvärt och förtjänar faktiskt att påpekas för fullmäktige. Med andra ord, bifall till Vänsterpartiets förslag med den lilla ändring som jag redogjorde för.

Anförande nr 57

Yvonne Blombäck (mp): Åhörare, presidium och ledamöter! Hela tiden får vi höra att fler resenärer i kollektivtrafiken blir nöjdare och nöjdare. Det är ju jättebra, men majoriteten är på god väg att skapa ett segregerat kollektivtrafiksystem genom att den enbart fokuserar spårtrafiken. Där inför man spärrar som mer liknar murar än välkomnande ingångar. Så kundnöjdheten gäller inte alla trafikantgrupper.

Busstrafiken har nästan en miljon påstigande varje dag – det är nästan lika många som i tunnelbanan och det är mer än dubbelt så många som pendeltågsresenärerna. Bussresenärerna är en bortglömd trafikantgrupp i alliansens kollektivtrafik. Det visar sig att kundnöjdheten faktiskt sjunker i de allra senaste mätningarna.

Anledningarna till detta är flera, men det faktum att det inte går att köpa några biljetter längre är en starkt bidragande orsak till det ökade missnöjet. Att biljettpriserna har höjts kraftigt för de korta lokala resorna är något som också bidrar till att folk är mindre nöjda. Att resenärer måste resa upp till 6 km för att över huvud taget kunna köpa en biljett är inte ovanligt. Detta ställer krav på människor att alltid planera sitt kollektivtrafikresande i förväg. Det ställer också orimliga krav på busschaufförerna som blir väktare i stället för bussförare.

Varje vecka finns faktiskt berättelser i länets lokaltidningar om barn som har fått gå långa sträckor hem på grund av att mobiltelefonens batteri har tagit slut eller på grund av att biljettautomater saknas. Inga nya biljettautomater planeras av alliansen.

De här problemen hade vi sluppit om Miljöpartiets förslag hade fått genomslag. Vi har planerat att införa biljettautomater för varje trafikslag, ombord eller i nära anslutning. Pengar som ni använder till att spärra in spårtrafiken hade i stället kunna användas till att skapa ett välkommet SL för alla trafikslag och alla människor.

Årsredovisningen 2007 visar också att det har skett en ökning av antalet resenärer, och det är bra. Men jag har ställt frågan i styrelsen om relationen mellan ökningen av hela länets invånarökning och ökningen av kollektivtrafikresenärer. Den jämförelsen har inte gjorts. Alltså kan majoriteten inte säga att det har skett en reell andelsförskjutning från bilism till kollektivtrafik sett över hela länet. Ni talar om innerstadssnittet. Det finns inte underlag för ett sådant uttalande.

Slutligen till frågan om investeringarna. Personalbrist har gjort att underhåll och nyinvesteringar inte har kunnat hålla den beslutade taxan, och det tycker jag är allvarligt.

Tyvärr ser det redan nu ut som att man under 2008 inte heller kommer att uppfylla alla beslut om investeringstakten. Behoven av upprustning av befintliga system och en kraftfull utbyggnad av ny infrastruktur är stora.

Om vi ska kunna uppnå miljömålen, som Gustav Andersson också talade om, genom att få fler människor att välja kollektivtrafiken framför bilen så krävs ett målmedvetet arbete. Biljettpriset är en mycket viktig faktor i den processen. Det är faktiskt så att Miljöpartiet hade kunnat satsa mer på utbyggd kollektivtrafik med den bibehållna taxan. Det är liksom inget försvar.

Min uppmaning till majoriteten är nu att sätta fokus på att öka servicegraden i kollektivtrafiken, att sätta resenärens behov i centrum för besluten – då menar jag alla resenärer. Se även till att kompetent personal anställs för att hålla uppe den så välbehövligen investeringstakten! Slutligen yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen!

Jag har också en kommentar. Jag vet att Christer brukar tycka att man inte ska ta äran av andra. När det gäller upprustningen av Nynäsbanan så var det faktiskt vårt beslut. Äras den som äras bör!

Anförande nr 58

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Nu är det så här, Yvonne, att det finns statistik, och den talar sitt tydliga språk. Den visar att det i mars 2008 var 73 procent mot 71 procent när du var med och styrde. Jag är ledsen men man måste nog hålla sig till fakta. Aldrig har så många bussar körts som nu. Det är fler bussar i trafik nu än under era trängselskatteförsök. Vi har dessutom börjat satsa på de resenärer som åker buss långväga och börjat bygga ut en sittplatsgaranti. Det påbörjas under det här året. Är inte det att satsa på bussresenärerna?

Vi har också – tvärt emot vad du sade – ett budgetuppdrag som säger att vi ska arbeta för fler biljettautomater. Den utbyggnaden kanske inte sker i den takt som vare sig du eller jag är nöjda med, men ta inte ifrån oss våra uppdrag.

Och när det gäller investeringsbudgeten konstaterar jag att ni som mest i medeltal hade 2,5 miljarder – vi hade 3,1 miljarder i fjol, men jag är inte nöjd med den nivån.

Anförande nr 59

Y v o n n e B l o m b ä c k (mp): Det är bra att du redovisar statistik, för det som jag som inte är ordförande hade sett är statistiken från förra månaden och då gick siffrorna ned. Det är ju trevligt om det är så att kurvan stiger uppåt igen. Jag kommer att följa statistiken noga, det vet Christer att jag gör. Jag brukar hålla mig till fakta, jag brukar inte fabulera.

När det gäller sittplatsgarantin så vet Christer också att jag har haft den frågan uppe till debatt. Jag får nämligen stå rätt så ofta på bussen, det vet Christer också, och jag åker rätt så långt. När jag ringer till SL:s kundtjänst så vet de faktiskt inte om att garantin finns. När jag har ställt frågan om hur kommunikationen ska se ut med entreprenören så får jag beskedet att det inte är fastställt.

Det finns alltså mycket att önska på den punkten, men jag bejaktar sittplatsgarantin. Jag säger inte att det är fel att införa en sådan garanti.

När det gäller fler biljettautomater så är det intressant att ni har förslag om det i er budget. Jag hör nämligen att tjänstemännen på SL säger att de inte planerar att köpa in några fler automater. Det vore jättebra om ni själva kunde driva det beslutet lite tydligare och lite kraftfullare. Häng på oss och sätt automater inne i kollektivtrafiken så att alla kan köpa biljetter.

Anförande nr 60

Landstingsrådet **A n d e r s s o n** (c): Jag tycker att vi ska vara glada över vårt fina bokslut och de fantastiska resultaten som vi redovisar, inte minst på kollektivtrafikområdet. Det är tråkigt att inte alla är glada. Yvonne Blombäck rabblar upp en massa angelägna saker som man kan önska sig men är sådant som ni ju inte har genomfört och med de budgetförutsättningar som förelegat inte har kunnat göra mycket åt.

Det som är viktigast är att vi nu har en kollektivtrafik som är så attraktiv att den lockar fler människor att resa miljövänligt i stället för att köra den egna bilen, vilket vi kan se tydligt i årsbokslutet till exempel med trafikantströmmarna över tullsnittet. När vi har brutit den utvecklingen då måste väl det centrala vara att vi har uppnått det. Biljettprisfrågan är inte det centrala utan det är tillgängligheten, och vi har fortfarande i det här länet, och det kan vi aldrig glömma, den bästa kollektivtrafiken till det lägsta priset.

Anförande nr 61

Y v o n n e B l o m b ä c k (mp): Gustav, jag vet inte om jag rabblar, jag är i alla fall ingen pingstpastor! Om ni nu tycker att vi för fram goda förslag ser jag ingen anledning till att ni inte kan bejaka dem oavsett på vilken sida i salen man sitter. Tycker man att förslag är bra

kan man säga det, det behöver inte vara svart eller vitt, som Raymond har sagt flera gånger redan.

När det gäller frågan om bilarna och tullsnittet så är det precis det som jag kritiserade. Den högsta befolkningsökningen sker ju faktiskt utanför tullsnittet, så ser det ut nu för tiden. Den högsta befolkningsökningen äger rum i de yttre delarna av länet och där finns inte den kopplingen att människor väljer kollektivtrafik före bilen, för förutsättningarna är inte sådana och de prisökningar som har genomförts ute i länet har gjort att utvecklingen är precis den motsatta. Det är just den verklighet som jag lever i.

Anförande nr 62

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte använda min talar-tid till att beröra en del av de frågor som Christer Wennerholm inte berörde i sitt inlägg om årsredovisningen. Det första som jag uppskattade att också Yvonne Blombäck diskuterade är naturligtvis att SL inte klara av de investeringar som vi här i landstingsfullmäktige har fattat beslut om. Under 2007 finns det 700 miljoner kronor som aldrig blev upparbetade i investeringsarbetet och det är naturligtvis ett misslyckande. Det är klart att det inte är så kul att tala om misslyckanden, men jag tror att vi måste vara väldigt tydliga i det att det här är ett uppdrag från landstingsfullmäktige som vi i SL-styrelsen faktiskt har åtagit oss att genomföra.

Vi kan konstatera, när vi läser årsredovisningen, att 700 miljoner kronor av det som blev avsatt till investeringar aldrig avsattes. En del av detta beror på svårigheter att rekrytera kvalificerad personal men en del handlar om det som revisorerna tar upp, nämligen bristande interna rutiner som gör att saker och ting inte fungerar som de ska.

Det som jag också tycker att man bör påpeka i det här sammanhanget är ju att mycket av argumentationen från den borgerliga majoriteten rörande taxehöjningarna har handlat om att få in mer pengar till investeringar. Då borde det vara dubbelt angeläget för en majoritet som argumenterar på det sättet att se till att investeringarna verkligen blir genomförda.

Det finns all anledning att notera att på investeringsområdet så har den borgerliga majoriteten misslyckats under 2007.

En annan del av det som Wennerholm inte pratar om är ju det här talet om rekordsatsning 2007. om man tittar noga i årsredovisningen så ser man att trafikutbudet inte ökade. Det handlar i stället om en minskning av det som man mäter inom SL, nämligen antalet sittplatskilometer. Antalet sittplatskilometer minskade från 15 786 miljoner till 15 138 miljoner. Det är en ganska rejäl minskning och den hänger i första hand ihop med att det under trängselskatteförsöket var en mer omfattande kollektivtrafik än den som vi hade under 2007.

Vi kan konstatera att rekordsatsningen under 2007 är en bluff. Den stämmer inte med den verklighet som våra resenärer upplever varje dag. Det som också kan noteras och som också naturligtvis är positivt är att SL:s kollektivtrafikresande ökade med 1,8 procent under året. Men då ska man ju tänka på att det här har skett trots att trängselskatten har blivit permanent. Den borde leda till att fler människor reser kollektivt. Trots att bensinpriset har nått rekordnivåer under 2007, vilket vi vet påverkar viljan att åka kollektivt, och trots att vi har haft en brinnande högkonjunktur i Stockholms län och att antalet invånare i länet har ökat med 30 000 har resandeökningen bara blivit 1,8 procent – fast man har haft alla dessa pådrivande faktorer. Jag skulle nog vilja säga att man mot den bakgrunden borde ha noterat en ökning som ligger i nivå med det som vi åstadkom 2006, nämligen 6 procents resandeökning.

Att slå sig för bröstet när man fått 1,8 procents resandeökning tycker jag inte känns så särskilt korrekt om man ser till de bakomliggande faktorerna.

Kundnöjdheten ökar, och den bilden delar jag naturligtvis. Sedan kan man se hur Christer Wennerholm tycker om att manipulera med statistiken när han redovisar staplar från december 2006, december 2007 och mars 2008. För övrigt är det inte 2008 som vi diskuterar. Det ska bli intressant att se hur siffrorna är för december 2008, det är då vi kan göra jämförelserna.

Vi kunde notera när det gäller det som vi diskuterar i dag, nämligen 2007 års verksamhet, att både lokalbanorna och busstrafiken uppvisar sämre kundnöjdhet. Det som ligger bakom detta finns även när det gäller pendeltåg och tunnelbana, nämligen en trend att vara mer och mer missnöjd med bemötandet från personalen i kollektivtrafiken och mer och mer missnöjd med trängseln. Att trängseln ökar hänger ihop med att utbudet inte har ökat samtidigt som resandet har ökat.

Om vi ska vidmakthålla den här goda utvecklingen som kan noteras för 2007 så måste vi ta det hela på allvar och inte visa upp staplar som pekar i rätt riktning och säga att allt är gott och väl. Det finns tendenser till oro och dem behöver vi hantera i SL:s styrelse.

En annan sak som inte tas upp i årsboks slutet och som inte heller Christer Wennerholm nämner är att vi inte längre har något fungerande kommunsamråd mellan SL:s styrelse och politikerna i kommunerna. Majoriteten gjorde en stor sak av att man lade ned regionstyrelserna i SL och sade att allt nu ska bli bättre, att vi nu ska få ett mycket bättre samtal med kommunerna. Inget av detta har fungerat under 2007, och jag tycker att det är beklagligt att vi i fullmäktige inte längre har en fungerande dialog med de kommunala företrädarna i de här viktiga frågorna. Bifall till Socialdemokraternas förslag när det gäller årsredovisningen!

Anförande nr 63

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och Lasse Dahlberg! Det är ju bra om man vet vad man talar om! Det är väldigt bra!

Jag skulle vilja fråga Lars Dahlberg om han tycker att sittplatskilometrar är ett adekvat mått i sammanhanget. Det är nämligen på det sättet att när SL inför läggolvsbussar så minskar antalet sittplatser med 20–30 procent. Den nya X60-vagnen får något färre sittplatser, nya tunnelbanevagnarna C20 har färre sittplatser än äldre vagnar. När vi renoverar för nya spår på Nynäsbanan, Roslagsbanan och Farstabanan så påverkas antalet sittplatskilometer.

Tycker du, Lars Dahlberg, att vi, för att du ska kunna ha en adekvat siffra i sittplatskilometer, ska sluta handikappanpassa våra bussar, sluta införa nya tåg på pendeltåg och tunnelbanor, sluta rusta upp de banor som behöver moderniseras? Det är faktiskt vad du säger här i talarstolen.

Anförande nr 64

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Som jag sade tidigare så tycker Wennerholm om att hålla på med de här siffrorna. Det jag utgår ifrån är det som redovisas i de handlingar som vi har till detta ärende.

Jag har noterat att det finns en del andra handlingar som han också använder sig av i den här debatten, men jag kan bara notera att det som står i årsredovisningen och revisionsberättelsen är det som talar för de fakta som jag redovisar.

Jag kan också konstatera att det i revisionsberättelsen nämns att vi har sämre punktlighet i busstrafiken och på lokaltågen under de perioder som man jämför med, nämligen december 2006 – december 2007.

Allt det andra du tar upp hänger också ihop med hur man lyckas med investeringsarbetet, och den delen noterar jag också att du valde att inte kommentera över huvud taget. Det är ju ett sorgbarn att man misslyckas så totalt med investeringarna att 700 miljoner kronor inte blir använda.

Om du verkligen menar allvar med det du säger om hur viktigt det här är så skulle jag gärna vilja att du redovisar vilken typ av åtgärder som du är beredd att vidta för att förbättra den situationen.

Anförande nr 65

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag noterar att Lars Dahlberg inte svarar något om sin okunskap om vad som ligger bakom förändringen och försämringen av sittplatskilometer. Tycker du att vi ska sluta handikappanpassa bussarna? Tycker du att vi ska köra de gamla pendeltågs- och tunnelbanevagnarna? Tycker du inte att vi ska modernisera? Hur hade det för övrigt blivit med dina nedskärningar med 1 miljard på två år?

Här har vi statistiken över bruttoinvesteringar. Vi tog över och använde i fjol era planer. Jag är inte nöjd med dem, men det jag kan konstatera är det som jag sade till Yvonne: vi satsade 3,1 miljarder, ni nådde i genomsnitt upp till 2,5 miljarder. Vi har satsat en dryg halv miljard mer än ni någonsin i genomsnitt lyckades prestera.

Sedan har den verkställande ledningen vidtagit åtgärder, det vet du också. Det finns en ny ekonomidirektör på plats och hon har vidtagit åtgärder för att följa upp investeringsplaner och liknande. Det tycker jag är mycket bra. Vilka åtgärder har du föreslagit i styrelsens arbete?

Anförande nr 66

Landstingsrådet **Dahlberg** (s): Det är möjligt, Christer Wennerholm, att vi ska köra 2002 års bokslutsdebatt en gång till. Den får du nämligen ta med om du ska ha någon relevans i jämförelserna över tiden.

Anledningen till att jag tar upp bristerna i investeringsarbetet är ju att jag är angelägen om precis det som du redovisar. Svaret är naturligtvis ja, om det inte har framgått tydligt tidigare. Självklart vill jag att alla de här förbättringarna ska genomföras.

Jag har vid ett flertal tillfällen i styrelsearbetet tagit upp frågan om att SL inte klarar av att upparbeta de här investeringarna som vi faktiskt har fattat beslut om under det senaste halvåret. Du har varit närvarande på de styrelsesammanträdena så det kan ju inte vara någon överraskning för dig att jag är väldigt angelägen om att det vidtas åtgärder så att vi fullgör de investeringar som landstingsfullmäktige har gett SL i uppdrag att genomföra. Det sker inte nu och det är det som är problemet.

Anförande nr 67

Johan Sjölander (s): Herr ordförande! Jag kommer osökt att tänka på Marie Antoinette när jag följer fullmäktigedebatten. Det handlar om den franska drottningen från slutet av 1700-talet som, när hon nåddes av beskedet att det protesterades bland folkmassorna i dåtidens Frankrike över att de inte hade något bröd, kommenterade detta med orden "Varför äter de då inte bakelser?"

Det är lite så retoriken från den borgerliga majoriteten går här i salen. När missförhållanden påtalas, när brister uppmärksammas, när de protester som ljuder från både medarbetare och medborgare vidareförmedlas här i salen, då svarar den borgerliga majoriteten med förnekelse och frågar varför folk inte äter bakelser om de nu är så arga.

Det finns två sätt att hantera problem. Man kan acceptera dem och hantera dem eller förneka dem. Att det är den senare strategin som den borgerliga majoriteten har valt framstår som väldigt uppenbart. Det innebär att man svarar med antingen raljans, med att man driver med dem som kritiserar ledningen och säger att de är domedagsprofeter som svartmålar när problem uppmärksammas eller så blir man aggressiv och går till attack och blir närmast förargad på den som tar upp problemen till debatt.

Jag vill debattera ett av de stora strukturella problemen som har uppstått och som förvärrats under året och är ett problem som jag tror tyvärr kommer att innebära oerhört mycket skada för landstingets verksamhet och i förlängningen för våra medborgare under åren som kommer. Jag tänker på relationen till personalorganisationerna.

Jag tänker ta min utgångspunkt i en händelse från i höstas. Ett av de absolut viktigaste besluten vi har att fatta här i salen är vår budget; den är viktigt för oss som sitter här eftersom det är vårt viktigaste styrdokument. Den är oerhört viktig för medborgarna eftersom vi i budget fastslår resurser, ramar, regelverk och inriktningar för den sjukvårds- och kollektivtrafikverksamhet som är till för medborgarna. Men den är kanske allra viktigast för och mest tydlig för våra medarbetare, för i vår budget slås fast regelverk och förutsättningar som de ska ha för att göra det oerhört viktiga arbete för stockholmarna som vi ger dem i uppdrag.

För medarbetarna är budgeten ett oerhört viktigt styrdokument. Hur gick det då till när budgeten under förra året arbetades fram inför nästkommande år? Det var en total brist på dialog med och lyssnande på personalen som resulterade i ett närmast historiskt unikt resultat. Så här skrev då representanter för Kommunalarbetareförbundet, Lärarförbundet, Svenska kommunaltjänstemannaförbundet och Vårdförbundet, representanter för oerhört många av våra medarbetare. De skrev att personalorganisationerna ser detta – alltså processen för budgetarbetet – som en anmärkningsvärd brist på respekt för medbestämmandelag, samverkanssamtal och undertecknande organisationers verksamhet och därmed medarbetarna. De betonar den oerhörda brist på respekt för medarbetarna som kännetecknade majoritetens sätt att hantera frågan.

Man skriver också att den politiska ledningen i alla skrivningar om strukturförändringar har tappat bort personalperspektivet och personalkonsekvenser vid förändringar. Slutsatsen blev att personalorganisationerna inte kan godkänna en budget där de så kallade offensiva satsningarna sker på medarbetarnas bekostnad. Färre medarbetare och ökad otrygghet ger minska motivation, vilket direkt går ut över vad vi innevånare får ut av landstingets verksamhet. Så skrev representanter för sjuksystrar, barnmorskor, vårdbiträden, lärare och läkarsekreterare i en gemensam reservation då man alltså avsåg för första gången, såvitt jag kan dra mig till minnes, det förslag till budget.

Detta är bara ett exempel i en lång rad. Majoriteten inledde sin period med att kasta ut personalorganisationerna från produktionsutskottet, det organ som har till uppgift att hantera personalorganisationerna. Dit fick inte personalorganisationerna regelbundet komma med längre. De kastades ut och bjöds bara in på näder.

Vi har uppmärksammat detta inom oppositionen, och vi har föreslagit förändringar men har fått blankt nej. Det är en massa sådana episoder som vi har kunnat läsa om i medierna, vi har läst om protester och vi har själva stött på protester som handlar om att relationerna med personalen har varit bristfälligt skötta.

Jag tror inte att de här grupperna nöjer sig med att äta bakelser. Det är ett rejält problem som har uppstått. Vi tappar den kunskap och de insikter som våra medarbetare har om hur det här landstinget borde fungera genom att på det här sättet stänga dem ute från processerna. Det tycker jag är något som också bör föras in i en debatt om bokslutet för 2007. Det är i sanning någonting som vi tyvärr kommer att få leva med framöver.

Anförande nr 68

Stella Fare (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Det var ju en riktig luftpastej, det senaste. Jag tycker att ni var väldigt bra på att servera sådana under förra mandatperioden. Det handlade om enhetstaxan, det var en riktig luftpastej. Det var allt som resenärerna fick.

Under den här mandatperioden har vi gjort någonting påtagligt för att öka kvaliteten i kollektivtrafiken, och det märks i reda siffror också. Nu är folk mera nöjda även om utgångsläget var rätt så lågt. Det är fortfarande så att resenärerna i Stockholm är mycket mindre nöjda än vad resenärer är på många andra håll i Europa, men det är ändå påtagliga lyft.

Jag är väldigt glad över den noggranna statistik som SL för över detta nöjdhetsindexet som vi får oss till livs varje månad. Vi kan faktiskt följa precis vilka följder våra åtgärder får. Den ökade punktlighet som vi har uppnått i tunnelbanan, där antalet stopp i trafiken har minskat med över 30 procent, är ju en fantastisk förbättring som genast har gett oss bättre betyg från resenärerna. Det ska vi vara väldigt nöjda över.

Den största graden av nöjdhet återfinns ju bland pendeltägsresenärerna. Detta oerhört ledsamma kapitel i vår kollektivtrafikhistoria håller nu på att vändas.

Jag vänder mig en del mot det som Yvonne Blombäck sade om att det råder segregation i trafiken och att vi inte satsar på busstrafiken och på länets glesbygd, om jag förstod henne korrekt.

Det är ju så att många brukar tala om SL som ett bussbolag under tidigare perioder, ett bolag som egentligen var mest fokuserat på busstrafiken. Och SL rekryterade också väldigt många ledande tjänstemän från den sektorn. Ni kan ju själva fundera över hur många olika uppdrag av bussar ni har hunnit åka med under ert liv som stockholmare. Det visar att just busstrafiken var det som man fokuserade väldigt.

Nu äntligen har vi börjat satsa på spåren. Spårtrafiken med sin enorma kapacitet har naturligtvis ett fantastiskt övertag över andra trafikslag. Jag tycker att det är väldigt glädjande att vi nu kan se förbättringar inom framför allt pendeltågstrafiken, men vi kommer också att se förbättringar i form av nya investeringar och vi kommer senare att beröra detta med Djurgårdslinjen som jag anser vara en väldigt viktig pilotsatsning i vår trafik.

Även om vi kan vara väldigt nöjda över utvecklingen och vi ser en påtaglig trend så ligger det ändå många utmaningar framför oss. Jag vill gärna beröra tillgänglighetsfrågan. Det är en enormt viktig fråga. År 2010 ska ju trafiken vara tillgänglig. Målet inom SL är att 90 procent av trafiken då ska vara fullt tillgänglig. Frågan är om vi kommer så långt, men vi jobbar för att nå det målet.

Det har begåtts en del väldigt allvarliga misstag som vi nu alltså måste rätta till. En skandalös upphandling av den förra majoriteten av en ny generation tunnelbanevagnar till exempel tvingar oss nu att bygga om varenda tunnelbanestation i hela Stockholm för att de nya tunnelbanetågen ska bli tillgängliga.

Vi har gjort den massiva satsningen på busstrafiken, och alla som jag lyft upp barnvagnar på bussar och nu kan iaktta ett obefintligt antal rullstolar på bussarna inser ju att våra bussar är långt ifrån tillgängliga. Vi behöver alltså spårtrafik för att få en tillgänglig kollektivtrafik. Det börjar nu bli bättre även på det området, det måste jag säga. De blå bussarna är något bättre än de andra som är helt hopplösa. Men det allra bästa att ha på de tyngsta linjerna är spårtrafik.

Ytterligare en jättestor utmaning är informationsfrågan. Resenärerna är fortfarande väldigt missnöjda med den information eller brist på information som de får. På det området kommer vi nu att se en förbättring för personalen, som ju är strategisk för att informationen ska fungera.

De kommer att bli utrustade med handdatorer och kommer att få utbildning så att de kan informera resenärerna om vad som händer och varför saker inte händer. Men fortfarande återstår mycket, inte minst behövs det information på fler språk än svenska. Detta är en fråga som vi kommer att återkomma till.

Vi är jätteglada över den ökade punktligheten och tillförlitligheten i trafiken och över nöjdheten, men det behövs mer.

Sårbarhetsfrågorna, slutligen, är en utmaning för hela Stockholms län. Branden utefter pendeltågslinjen i en byggnad som inte alls hade anknytning till vår trafik men som slog ut hela trafiken, visar tydligt hur viktigt det är att samarbeta med brandmyndigheterna. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Förste vice ordföranden: Jag ber er att respektera den tid som står till förfogande. När jag knackar första gången så innebär det att ni redan har passerat den tid ni har att disponera. När jag knackar andra, tredje och fjärde gången så börjar jag att bli irriterad och sannolikt en del i salen också.

Anförande nr 69

Viviann Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! Jag begärde replik på grund av att Yvonne Blombäck inte finns i salen just nu. Jag vill bara påpeka att hon inte alls har ställt de två trafikslagen emot varandra – spårtrafik mot busstrafik.

Hennes inlägg handlade om att alla resenärer borde få tillgång till samma goda kvalitet i kollektivtrafiken.

Man kan knappast kalla Värmdö för glesbygd. Det är snarare en utvecklingsbygd. Det råder skillnad mellan hur bussarna där belastas jämfört med exempelvis linjerna från Norrtälje, något som är väldigt viktigt att ta hänsyn till i fortsättningen.

Förste vice ordföranden: Det är lite tveksamt att en ledamot tar en replik i stället för en ledamot som inte är närvarande i salen. Men eftersom vi kan förstå att det är partiståndpunkten som Viviann tolkar så får också Stella Fare en möjlighet till replik.

Jag ber er att utelämna Yvonne Blombäck och hålla er till politiken och partiet.

Anförande nr 70

Stella Fare (fp): Yvonne Blombäck företräder sitt parti och det gör ju Viviann också, så jag tycker att det är fullt rimligt att jag får en replik på det där inlägget.

När det gäller missförhållanden eller busslinjer i vårt län så står SL för kollektivtrafik och kommunerna för bebyggelsen med bostäder och arbetsplatser. Det är den här diskrepansen som gör att tillgängligheten är sämre ute i länets yttre delar, både i tätorter och i glesbygd.

Om SL hade varit integrerat med kommunernas planering så skulle det här inte behöva vara fallet i så många delar av vårt län. Men utvecklingen har varit sådan under en längre tid och det behöver vi ändra på. Huvudmannaskapet för SL behöver ändras, anser jag.

Anförande nr 71

Viviann Gunnarsson (mp): Det där inlägget har jag väldigt svårt att acceptera. Det måste naturligtvis falla tillbaka på majoritetens egen politik att ni inte har tillräckligt goda samråd med de olika kommunerna och deras utvecklingsplaner. Det är inte alls något skäl att säga att man ska ha sämre busstrafik i länets tillväxtdelar.

Anförande nr 72

Åke Askén (mp): Ordförande, ledamöter! Anledningen till att arbetet blev sämre gentemot kommunerna var ju att ni avskaffade regionstyrelserna. Det var bland det första ni gjorde i majoriteten. Det gick ju inte så bra.

Stella Fare berörde frågan om informationen. Jag tycker att det är fullständigt oacceptabelt att folk ska behöva vänta tio minuter för att få tala med en människa hos SL:s upplysning för att få information om tidtabeller och annat. Det duger alltså inte. På den punkten behöver ni göra mer.

Det märkligaste är hur ni redovisar SL i detta dokument. Trodde ni verkligen att ni skulle kunna dölja 700 miljoner genom att inte nämna någonting om investeringarna i det här dokumentet? Det är lite naivt av er i så fall. Ni måste ta vederbörande inom SL i hampan så att de verkligen gör någonting så att investeringarna fullföljs. Det är inte så att de här spåren är några under av fullkomlighet liksom trafiksignaler. Varför har vi ännu inte någon nämnvärd prioritering av busstrafiken till exempel? Det finns verkligen ställen att använda pengarna på. Gör det! Kollektivtrafiken måste bli bättre.

Jag tycker att vi var dåliga på att arbeta med tillgängligheten när vi styrde. Det var nästan bara jag som tjatade om den. Ni är faktiskt inte bättre utan tillåter till exempel fortfarande att SL:s bussar inte använder nigningsfunktionen vilket gör det mycket svårt för rörelsehindrade, och för all del även för vanligt folk som också är betjänta av att den fungerar. Ni har alltså inte kollen ni heller på vad SL gör. Är SL:s tjänstemän aldrig ute och åker buss till exempel; det är ju något man kan fråga sig. Ni måste faktiskt se till att förarna använder den handikappanpassning som finns. Bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 73

Charlotte Broberg (m): Åke, jag har bara en kortfattad rättelse. Du säger att det har blivit mycket sämre för kommunerna i och med att vi har avskaffat regionstyrelserna. Kommunernas representanter var väl aldrig närvarande på regionstyrelsernas sammanträden? Det enda sammanhang som kommunerna var närvarande på var kommunsamråden, och de pågår för fullt och fungerar mycket väl.

Anförande nr 74

Åke Askén (mp): Charlotte, Stockholms län är ett mycket stort län. Därför är det bra att ni inte vill slå ihop Stockholms läns landsting med några andra. Det ska jag ge dig och dina kamrater all heder för.

Däremot blir den här koncentrationen av allt till en enda styrelse för stor. Du vet att vi faktiskt hade en hel del ganska givande och intensiva diskussioner om kollektivtrafikens kvalitet och hur man kan förbättra den när du och jag satt i samma regionstyrelse.

Anförande nr 75

Tagge Gripenstam (c): Herr ordförande! Jag ska fortsätta på samma tema. Jag har själv suttit i sådana där kommunsamråd i Södertälje som representant för kommunen. Och visst hade vi väl en del givande diskussioner, men det ska erkännas att de aldrig ledde någonstans. Det är det som är problemet med regionstyrelserna. De var bara ute och pratade, det hände ingenting.

Tjänstemännen har ju ett utmärkt samråd där samarbetet med SL är det ena. Det andra är att det nya politiska samrådet, som har större betydelse än tidigare, nu växer fram. Den som själv varit med vet att man där har en positiv inställning till den förbättring som detta har lett till för den kommun som vi träffade.

Anförande nr 76

Mona Rudenfeldt (s): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tänkte ägna några minuter av min talartid åt färdtjänsten. Jag tycker att det är väldigt märligt att varken kundtjänstens samtal, tidningsartiklar eller insändare har nått vare sig färdtjänstnämnden eller landstingsstyrelsen.

Av dem som har fått färdtjänst är säkert en hel del nöjda, särskilt de som kommer fram till sina adresser eller sluppit åka långa omvägar för att komma hem. Vid samäkning gäller färdtjänstens logistik. Man kan alltså få åka förbi sin adress för att andra passagerare ska gå av först. Eller så kan man från Långholmen få åka vägen över Täby, Vaxholm, Rindö och Stenslätten för att komma till sin adress i Strömma på Värmdö, i det här fallet från Långholmens folkhögskola. Det finns otaliga knepigheter med färdtjänstens logistik. De kan tydligen inte utläsa om det finns vatten mellan adresserna.

Språksvårigheter förekommer också. Telefonisterna förstår inte annan svenska än den manual som de arbetar efter, gissar vi. Ett exempel handlar om en synskadad kvinna, hon hade som tur var, sin dotter med sig. Resan var beställd till Björnskogsvägen i Gustavsberg men aviserad till Björkåsvägen i Djurö – två mil längre ut på Värmdö. Efter en tids diskuterande blev de till slut hemkörda till rätt adress. Sådant får absolut inte förekomma. Det lär inte blir bättre med en växel förlagd till Moldavien.

Vi har öbor som bara får taxibåt till närmaste Vaxholmsbrygga för att senare taxibåt och Vaxholmsbåt ska mötas vid samma replipunkt. Omstigningar vid olika vattenstånd gör resan ännu mer riskfylld, och man kan knappast tala om någon form av tillgänglighet.

Färdtjänstbilar kan inte tidsanpassas till Vaxholmsbåt från replipunkterna, och det har vid flera tillfällen hänt att resenärer blivit frånakta, och då kan det komma att handla om ofrivillig övernattnings. Man kan undra vem som ska stå för de kostnaderna och hur övernattningen ska lösas.

Detta är den praktiska verklighet som vi lever i.

Bekymmer är också avslag på märkliga grunder. Många gånger grundas de på den okunskap som förvaltningen har av Stockholms läns geografiska förutsättningar utanför storstadsområdet. Märk väl att området fortfarande ingår i Stockholms läns område.

Många berörda och deras anhöriga har hört av sig angående avslag trots läkarintyg och kommunernas tillstyrkan. Biståndshandläggarna i min egen kommun, Värmdö, ifrågasätter varför de ska åka hem till sökande och konstatera deras behov då förvaltningen ändå avslår ansökan. Ännu värre kanske, är det att kommunen inte får besked om att färdtjänsten har avslagit ansökan.

Det är alldeles för långa handläggningstider, upp till både tre och fyra månader förekommer. Går man tre fyra kilometer till närmaste busshållplats och har alla andra kriterier uppfyllda kan det rendera i ett avslag. Den sökande uppmanas vila vid väggkanten. Jag citerar ett avslag: färdtjänst kan inte beviljas av den anledningen att de allmänna kommunikationsmedlen är bristfälligt utbyggda där du bor.

De glesa entimmesutropen gör resandet onödigt påfrestande då det är mycket sällan som samäkning förekommer. Då pratar jag om glesbygden, för även Värmdö är en glesbygd på sina håll utanför Gustavsberg.

Tyvärr är exemplen otaliga. Det här renderar bland annat i att Värmdö PRO krävde att kommunen skulle säga upp avtalet med färdtjänstnämnden.

Anförande nr 77

Stella Fare (fp): Den svartmålning av färdtjänsten som vi fick oss till livs här nu är inte på något sätt rättvis. Färdtjänsten har fått en väldigt stor satsning från vår majoritet. Vi har dessutom skapat sju nya närtrafiklinjer, och det är något som uppskattas oerhört mycket av resenärerna. Det är en mer demokratisk form av trafik eftersom den är öppen för alla, inte segregering. Det är det som är målet för färdtjänstens utveckling över huvud taget, alltså att den vanliga kollektivtrafiken ska bli tillgänglig för alla sorters resenärer. Den gamla fördomen som man närde, som det brukade sägas inom SL, att folk kan åka med färdtjänsten är något som vi har gjort upp med.

Jag vill bara säga att med rullstolstaxi och närtrafiklinjer över huvud taget så är det så att färdtjänsten på allt sätt är bättre än vad föregående talare sade.

Anförande nr 78

Mona Rudenfeldt (s): Jag är hemskt ledsen, men det här är den bistra sanningen och den verklighet som råder. Jag kan fortsätta och berätta att hela kommunala pensionärsrådet i Värmdö kommun ställde sig bakom det här kravet. Det har gjorts en kravspecifikation inför denna omförhandling som vår kommunjurist har utfört.

I PRO-tidningen, som ganska många pensionärer är bekanta med, står det om den här kravspecifikationen från det kommunala pensionärsrådet i Värmdö kommun.

Tyvärr, Stella Fare, verkligheten är en annan än den som du kanske känner till, åtminstone på vissa platser i det här länet.

Anförande nr 79

Landstingsrådet Wallhager (fp): Herr ordförande och de ledamöter som inte äter lunch just nu! Vi har att hantera årsredovisningen som vi har framför oss, och årsredovisningen ska vara en redovisning av vad som har skett under det gångna året.

Flera talare har redan berört att man måste relatera till de mål som den sittande majoriteten har satt upp för sin verksamhet och till det sätt som vi styr vår verksamhet på.

Jag tror inte att det är någon hemlighet för er, efter att ha läst styrdokument och efter att ha hört debatten, att de mål vi har och fortsättningsvis kommer att ha är bättre tillförlitlighet, bättre tillgänglighet och en ekonomi i balans. När jag säger att vi ska fortsätta att ha dessa mål så handlar det om att allting kan förbättras.

Jag och flera tidigare talare med mig hävdar att det är med sanningen överensstämmande att vi har uppnått våra mål med råge den här gången. Det har inte varit någon lätt resa och vi har inte nått ända fram i alla avseenden, och om jag ska försöka vara lite neutral i denna ändå ganska vittspeglande debatt som har pågått här under förmiddagen så tycker jag att det finns väldigt mycket kvar att åtgärda. Det finns en hel del kvar i landstinget att förbättra.

Men vi har uppnått våra mål med råge, och jag har, som sagt, en ödmjuk inställning för att vi fortfarande har ett tufft arbete framför oss.

När vi i alliansen tillträdde och diskuterade förutsättningarna och det vi ville åstadkomma så hade vi en tydlig inriktning om att vi måste förbättra tillgängligheten för resenärerna att få en bra fungerande kollektivtrafik. Vi ser också att allt fler resenärer åker med kollektivtrafiken i dag. Det handlar inte bara om att bensinpriserna är högre eller andra argument som Lars Dahlberg nämnde. Det handlar också om en betydligt bättre tillförlitlighet i kollektivtrafiken, så att man som trafikant vet att man kommer fram när man kliver på pendeltåg, buss och tunnelbana.

Vi hade också ett klart uttalat mål om att det måste bli bättre tillgänglighet för dem som har behov av vård i det här länet. Det är ingen hemlighet att det under den förra majoritetens ledning, och även dessförinnan, har varit ständigt återkommande problem med både låg produktivitet, vill jag hävda, inom vissa vårdgrenar och med dålig tillgänglighet.

Det nämndes ett exempel från Rinkeby vårdcentral som jag och en moderat kollega tidigare var ansvarig för under förrförra mandatperioden. Där kunde man inte beställa tid om man kom in på vårdcentralen, man var tvungen att ringa. Det kallar inte jag för bra tillgänglighet, dessutom hade vårdcentralen väldigt korta telefontider. Detta är bara ett av alla exempel som vi faktiskt har ändrat och i med att vi ställer krav på högre tillgänglighet och det också har visat sig att vi har uppnått målet.

2007 har i stor utsträckning präglats av utredningar, genomlysningar, för att få ett ordentligt underlag, ett ordentligt beslutsunderlag för hur vi ska gå vidare i den här majoriteten. Jag är inte säker på att vi har alla svaren på bordet ännu, men vi kommer att få dem så småningom.

Vi har tydliggjort styrningen. Styrelserna har i dag ett betydligt tydligare mandat än vad de haft tidigare både utifrån de nya ägardirektiven och utifrån andra styrdokument såsom budgeten där den nya styrstrategin också finns med. Kort sagt är det så att ansvar och befogenheter följer varandra.

Vi har också en betydligt intensivare dialog mellan ägaren och verksamheterna. Det sker fortlöpande. Detta möts från styrelserna och verksamheterna med mycken positivitet. Man tycker att det är väldigt bra att det finns någon att prata med.

Som jag sade tidigare är jag den första som ska erkänna att det finns mycket kvar att göra för våra verksamheter, inte minst när det gäller att få vårdavtal och vårdöverenskommelser klara i tid så att förutsättningarna för verksamheterna verkligen finns klara i tid så att man kan rätta sig efter dem.

Vi måste följa upp förändringsåtgärder på ett betydligt effektivare sätt för att hantera de utmaningar vi står inför. Personalen måste kunna känna sig ännu mer sedd och ha möjligheter att påverka. Vi har en hel del andra saker att ta itu med.

Några korta kommentarer till dem som har varit uppe i talarstolen. Johan Sjölander, jag tror inte att det var Marie Antoinette som yttrade att man ska äta bakelser när brödet var slut. Det var hennes makes faster, om jag kommer ihåg historiebeteckningen korrekt. Jag tror inte att man ska lyssna på alla ryktesspridningar.

Jag tror att det är oerhört viktigt att vi har en ödmjuk inställning inför de utmaningar som vi står inför och därför yrkar jag också bifall till det bokslut som vi har även om jag inser att jag har en del kvar att göra.

Förste vice ordföranden: Jag vill bara påminna de båda talarna om att det gick illa för Marie Antoinette.

Anförande nr 80

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Med all respekt för att Maria Wallhager som första borgerliga talare försöker uppvisa något slags ödmjukhet inför det arbete som återstår så måste jag åter en gång konstatera att ett ansvarigt landstingsråd väljer att glida undan från det som är det huvudsakliga ansvarsområdet – i Maria Wallhagers fall personalpolitiken. Mycket intressant!

Det som jag tycker att 2007 är ett tydligt bevis för är ju ett personalpolitiskt haveri i landstinget. Jag skulle ha velat höra Maria Wallhagers syn på att personalorganisationerna nu stängs ute från samverkan, på de barnsliga markeringarna med att personalrepresentanter inte får sitta vid samma bord som beslutsfattarna, att regelverk ändras över en natt, på det

unika förhållandet att personalorganisationerna förra året avlog det borgerliga budgetförslaget, på avknoppningstvänget och på att chefer sprakas när de misshagar landstingsledningen och på att ni tillåter tystnadens kultur. Det skulle det varit intressant att höra Maria Wallhager tala om.

Anförande nr 81

Landstingsrådet Wallhager (fp): Ingela Nylund Watz förnekar sig inte. Jag ska läsa högt ur bokslutet s. 7 andra stycket, sista raden: Den medarbetarenkät som genomförts under året visar på en positiv tendens inom alla områden.

Anförande nr 82

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är intressant att Maria Wallhager har hittat en notering i bokslutet som talar om att medarbetarna mår något bättre.

Det är bra att medarbetarna mår bättre, men det är inte bra att man styr landstinget på ett sådant sätt att personalen blir räddare och tystare. Det är ändå det huvudskaliga ansvar som Maria Wallhager får bära.

Anförande nr 83

Landstingsrådet Wallhager (fp): Jag glömde tillägga att medarbetarna är betydligt mer nöjda det här året än vad de var när Ingela Nylund Watz var finanslandstingsråd. När det gäller huruvida man har en dialog med sin personal eller inte så har jag ett bestämt minne av vad som hände när Ingela Nylund Watz slog ihop Karolinska sjukhuset med Huddinge sjukhus. Det var inte speciellt mycket till dialog.

Jag tror i och för sig att alla förändringar kommer att innebära att det finns personer som känner sig hotade och som också kommer att yttra sig på olika sätt och vis. Det tycker jag är ett sundhetstecken.

Anförande nr 84

Tage Gripenstam (c): Ordförande, fullmäktige! Jag ska tala lite om SL och kollektivtrafiken som jag, och de flesta andra, tycker är en förutsättning för att vi ska lyckas i klimatarbetet. En av SL:s största utmaningar är att få allt fler av Stockholms läns invånare att använda kollektivtrafiken därför att man i större utsträckning vill och inte bara för att man måste.

Kan man få till stånd detta så får man en uthållighet i kollektivtrafiken, och människor fortsätter att åka kollektivt. Det ställer stora krav på SL. Det är därför glädjande att allt fler använder kollektivtrafiken och att marknadsandelen gentemot bilen förstärks. Det är ett steg i rätt riktning.

Lars Dahlberg säger att en trafikökning om 1,8 procent inte är så mycket. Det är ungefär 12 miljoner resor om året, 33 000 per dag alla dagar på året. Alla kan inse att inte alla de som flyttar in till Stockholms län är kollektivtrafikresenärer. Detta är en kraftig och positiv ökning.

Några kommentarer. När det gäller investeringar har målsättningen varit 3,2 miljarder, varav man inte klarar 700 miljoner. Det är inte bra, att SL inte har klarat alliansens höga ambitioner. Det här är naturligtvis någonting som måste åtgärdas, och det är styrelsens uppgift. Däri ingår också Lars Dahlberg.

När det gäller utbudet ger både nya tillgänglighetsanpassade bussar med låggolv och de nya X60-tågen färre sittplatser. Detta kombinerat med avbrottet i trängseltrafiken står för det minskade antalet sittplatspersonkilometer. Det är inget konstigt alls. Vi ser redan att det här har ändrats vid utgången av 2007 och att det ser annorlunda ut än snittet under året.

En den av den minskade effektiviteten är faktiskt en miljöatsatsning. Effektiviteten mäts ju som kostnad per resa. Det beror på att vi satsar så hårt på framför allt miljöbussar. Etanolbussar är 30 procent dyrare i drift än en gammal – eller ny – dieselbuss, vilket ju ger stora miljövinster men en lägre ekonomisk effektivitet per resenär. Det blev 10 procent fler etanolbussar under 2007, och jag tycker man ska komma ihåg att det är en viktig klimatsatsning.

Som centerpartist vill jag avsluta med två spännande utvecklingsfrågor, vilka Centerpartiet har initierat i alliansen men också på lite andra sätt: spårbilsutredningen, som vi nu följer med spänning, och det gemensamma arbete som pågår i Södertälje mellan SL, kommunen, Scania och entreprenören Swebus för att börja något som ska leda till den allra bästa kollektivtrafiken som ett exempel för Södertälje men också för Stockholm, Sverige och världen. Två exempel från 2007 som visar att Centerpartiet gör skillnad. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 85

G u n i l l a R o x b y C r o m v a l l (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag måste faktiskt få kommentera personalfrågorna, fast jag har begärt ordet under avsnittet om SL. Jag är själv landstingsanställd. Det är så att nöjdhetssiffrorna bygger på 2006 års verksamhet. Just nu har man mätt vad vi som jobbar i landstinget tycker om förra årets verksamhet. Slå dig inte för mycket för bröstet för det, Maria Wallhager – det var alltså när vi hade majoritet som personalen blev allt nöjdare.

Till SL. Jag är helt övertygad om att vi som sitter i SL:s styrelse, och många här inne, vill ha ett väldigt bra SL med nöjda resenärer och en trygg och fungerande trafik. Som det har sagts tidigare i dag är det vi i oppositionen som har rollen att granska. Naturligtvis är det så att ni ser att det görs framgångar, som vi också är nöjda med. Men jag vill ändå kritiskt granska de här framgångarna – vad står bakom dem?

Den största satsningen någonsin på SL – ja, och en chockhöjning av taxan, inte minst genom att man inför orättvisa zoner, som gör att en del medborgare får betala mer än andra för att göra sina nödvändiga resor. I och med att enhetstaxan togs bort tog man också bort möjligheten för dem som inte har råd att köpa månadskort att göra några slags resor. Det är ingen satsning, det är en direkt försämring för många SL-resenärer!

Vi har diskuterat den stora satsningen, och jag uppskattar ödmjukheten kring de 700 saknade investeringsmiljonerna. Det behövs investeringar i kollektivtrafiken, och jag tycker att det är bra att det är många som kämpar för att de investeringarna nu ska bli av.

Glöm inte heller bort att det finns 320 miljoner i överskott från SL. Varför går SL med överskott? Jo, det är för att det är ökade biljettintäkter. I stället borde man satsa på trafiken.

Jag beundrar er för att ni så metodiskt mäter nöjda resenärer. Det är rätt väg. Samtidigt har vi sagt tidigare när man visat diagram att man själv väljer hur staplarna ska se ut. Det ser bättre ut än vad det är. Vi har långt kvar. Vi måste se till att fler är nöjda, och även nöjda bussresenärer.

Är det fler resenärer i SL-trafiken? Där har vi delade meningar. Vi är 20 000 fler stockholmare varje år, 100 000 på fem år, och då är det klart att det blir fler som reser. Vi har haft en otrolig högkonjunktur, och då är det fler som har jobb och fler som reser på grund av det. Det är ju bra. Fler barn reser, därför att många går i skolor som inte längre ligger i hembygden utan de måste göra skolresor.

Det är trots allt en utmaning för oss att bara var fjärde resa i vårt landsting görs med kollektivtrafik, resten görs med bil eller med cykel. Cykeln är bra, men bilen är dålig.

Är det då bättre punktlighet? Å ena sidan säger den kalla statistiken att det är så, men det är några som har fått betala priset. Till dem hör till exempel pendeltågsresenärerna, för alla insatståg är borta. Dem plockade man bort för att de ställde till med mycket förseningar, och ju färre tåg som går desto bättre kan man hålla tidtabellen. Några som även framgent ska få betala priset för att vi andra ska få åka i tid är nynäshamnsborna, som får fortsätta att åka lillpendel trots att vi har kostat på massor med pengar för att möjliggöra att de skulle kunna åka hela vägen in till Stockholm med långa tåg och mötespunkter.

Jag vill också säga att vi har haft tur, och det är ju roligt – men många av oss har också varit oroade över vad det är för klimatförändringar vi nu får – för vi har inte haft någon vinter i år. Vi har inte haft någon snö, vi har inte haft någon kyla och vi har inte haft någon lövhalka. Då, vet vi allihopa, kan tågen hålla tiden. Det är ju bra att tågen har hållit tiden, men vi får väl se vad som händer nästa år och vad som i sak faktiskt har förändrats.

Med det, ordförande och fullmäktige, yrkar jag bifall till Vänsterpartiets förslag till beslut.

Anförande nr 86

T a g e G r i p e n s t a m (c): Det är ovedersägligen så att antalet resor ökade mycket kraftigt under 2007, 33 000 fler resor per dag. Det är ren matematik, det går inte att komma ifrån. Och det gäller årets alla dagar. Självklart är det oerhört positivt, Gunilla, och det är sanna siffror.

Man får i stället vara tacksam för, tycker jag, att den tillväxt vi har haft inte leder till att alla dessa väljer att åka bil. Man kan ju undra hur det skulle bli då.

Vintern kan kommenteras på lite olika sätt, men lövhalka har vi faktiskt haft. Tack vare en bättre styrning från SL:s sida och att Veolia har gått in med insatser har förarna kört på ett annat sätt, så vi har inte drabbats av lövhalka. Det är deras förtjänst, och förarna har efter utbildning sett till att klara av lövhalkan.

Anförande nr 87

H å k a n J ö r n e h e d (v): Ordförande, landstingsledamöter! Nu har vi diskuterat den här frågan i snart två och en halv timma, och jag tycker att det mycket har handlat om hur vi beskriver verkligheten, och det är en väldig skillnad på höger och vänster.

Jag tror att det här är den sjätte bokslutsdebatten jag är med om. En stor skillnad den här gången mot under den rödgröna majoriteten är att det inte finns ett ord om jämställdhet!

Jag försökte då att titta i bokslutet för att se vad som har hänt med jämställdhetsarbetet. Ja, det är lite undanskyfflat till att bara bli en personalfråga nu.

Jag har en fråga till Catharina, som du kanske har lite svårt att svara på eftersom du inte har varit här så länge. Under förra, rödgröna majoriteten antog vi en jämställdhetspolicy, i full politisk enighet. I vilken byrålåda är den undangömd? kan man fråga sig. Eller varför är den inte aktuell?

Pia sitter här, som har varit drivande i sådana frågor. Varför har jämställdhet blivit enbart en personalfråga, som bara redovisas nu?

Eller är det så att ni tänker privatisera jämställdhetsarbetet, eftersom det är så osynligt? Det är nästan så att man skulle kunna ha en liten tävling – den som hittar jämställdhetspolicyn vinner en Trisslott!

Anförande nr 88

Landstingsrådet **E l m s ä t e r - S v ä r d (m)**: Herr ordförande! Jag tycker egentligen, med anledning av det som Håkan Jörnehed säger om jämställdhet, att det blir lite trist om man ska raljera på det sättet. Jag har inte under min tid gått runt och tittat i alla skrivbordslådor. Om det nu har antagits en policy, i full enighet, så gäller den fortfarande. Däremot fick jag just höra av min kollega Pia Lidwall att det finns en styrgrupp som håller på med att se till att den ska implementeras.

I stället kan jag lägga till något som står med om jämställdhet och som jag tycker är nog så viktigt i den här verksamheten. Det har genomförts en lönekartläggning under 2007. Det är nog inte minst viktigt med tanke på hur många kvinnor som de facto jobbar inom detta landsting.

Anförande nr 89

H å k a n J ö r n e h e d (v): Det var synd att du inte ens kände till den, men du har ju inte varit här så länge.

Men varför nämns den inte alls i bokslutet? Varför skriver ni inte mycket mer om de åtgärder som den där gruppen som Pia viskade om? Skäms ni ifall ni gör bra saker för jämställdheten, så att ni inte vill tala om det, eller? Det är ju en viktig sak.

Vi tycker att jämställdhet inte bara kan vara en personalfråga eller en lönekartläggning. Vi har ju diskuterat jättemycket om kvinnor och män får olika vård och om att vi vill förändra det.

Landstingets jämställdhetspolicy var så unik just därför att den inte enbart handlade om personal, utan den handlade om landstingets verksamheter.

Anförande nr 90

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Jag kan faktiskt tycka, när du nu påtalar det, att vi borde ha skrivit om jämställdhet i texten, eftersom vi ju för en politik som i så många avseenden just främjar jämställdheten.

Det kanske allra mest påtagliga, som jag vill trycka på här, är den historiskt stora satsningen på kollektivtrafiken. Vi vet att det är fler kvinnor än män som åker kollektivt och att det är färre kvinnor än män som åker bil. Den här satsningen och de förbättringar i kvalitet och kapacitet i kollektivtrafiken som vi pekar på i bokslutet är i högsta grad en jämställdhetsfråga.

Sedan är det ju så, och det pratar vi om i nästan alla debatter, att vår satsning på ökad mångfald i vården och tandvården är någonting som vi ser som i högsta grad positivt för jämställdheten, därför att det är många kvinnor som i dag har få arbetsgivare att välja på. Fler arbetsgivare är positivt för löneutveckling och annat.

Anförande nr 91

H å k a n J ö r n e h e d (v): Gustav, jag tycker det är bra att du går upp och argumenterar i de här frågorna, även om jag kanske inte håller med dig i sak. Det som jag tycker är trist – och det är det som är min poäng – är att du gjorde det först när jag påpekade det.

Det var just det som var vitsen med mitt inlägg, att jämställdheten är inte en naturlig del av landstingets verksamhet, som det var under den rödgröna majoriteten, utan det måste påpekas: Var är jämställdheten? Ja, då kommer det en massa kreativa förslag; som jag inte alltid håller med om.

Skillnaden är att det var en naturlig del av arbetet, vi var stolta över det och vi skrev om det.

Anförande nr 92

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Låt oss något återvända till vad den här debatten egentligen ska handla om, nämligen årsredovisningen för 2007.

En sak som jag har konstaterat när jag har lyssnat på debatten under förmiddagen är att det är illa nog att majoriteten försöker slå sig för bröstet för en politik man vill genomföra som ökar klyftorna och skapar mer orättvisa och orättfärdiga skattesänkningar – det är en sak – men än värre är det faktum att majoriteten inte på minsta lilla sätt svarar upp mot den kritik revisorerna riktar, inte minst när det handlar om landstingsstyrelsens fögderi, mot styrningen över verksamheterna. Den är nämligen tydlig och borde föranleda åtminstone någon kommentar.

Det är inte Vål godkänt för majoriteten, när revisorernas bedömning att hanteringen av de jämförelsestörande posterna inte är förenlig med god revisionsred. Det är inte Vål godkänt, när revisorerna konstaterar att de utredningar som gjorts om effektiviseringar av Danderyds sjukhus och Södersjukhuset inte har följts upp med några politiska beslut, de har bara genomförts och sedan hamnat på någon hylla. Det är inte Vål godkänt, när revisorerna konstaterar att styrningen över våra akutsjukhus är mycket bristfällig och präglas av oklarhet och sena beslut om de ekonomiska villkoren. Det är heller inte Vål godkänt, när revisorerna noterar brister i styrningen av omstruktureringsåtgärderna och att flagranti avsteg har gjorts ifrån de regler som man själv har ställt upp för åtgärderna. Inte heller är det Vål godkänt, när man inte noterar att revisorerna helt saknar underlag för omstruktureringsåtgärderna har haft avsedd effekt. Och det är sannerligen inte Vål godkänt, när revisorerna konstaterar att vårdgarantin fungerar allt sämre: "Revisionen har noterat brister i styrning och genomförande av denna."

Det hade varit bättre, tror jag, för Catharina Elmsäter-Svärd än att skicka ut pressmeddelanden, slå sig för bröstet och säga Mycket väl godkänt, att vara något mera jordnära och säga Nätt och jämnt godkänt.

Eftersom avsaknaden av analys av dessa påpekanden från revisionen är total från landstingsledningens sida i den här debatten, blir jag djupt, djupt oroad när landstingsmajoriteten, företrädd av landstingsstyrelsens ordförande som ytterst ansvarig, i alla fall inte hittills under debatten har gett svar på frågan om finanslandstingsrådet anser att det är viktigt att efterleva god revisionsred.

Anförande nr 93

Landstingsrådet N y m a n (kd): Ordförande! Man kan få ett intryck, när man lyssnar på Ingela Nylund Watz, av att revisorerna slutar i en tveksamhet om ansvarsfrihet eller inte. Du har valt att citera några bisatser i deras skrivningar som gör att bilden blir den du vill åstadkomma.

"Vi bedömer", säger revisorerna i revisionsberättelsen för landstingsstyrelsen, "sammantaget att verksamheterna har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer, med ovan gjorda påpekanden, att räkenskaperna har varit rättvisande och att den interna kontrollen har varit tillräcklig." Det är sammanfattningen. Sedan vet alla att mänsklig verksamhet består av brister och kommer att så göra alldeles oavsett majoritet.

Den här debatten svajar ju mellan mandatperioderna, men försök att se till det väsentliga och inte söka upp bisatser som, för tillfället, ger syn för sägen som man tror.

Det upplevs av mig, som har varit med några år, som att vi inte vågar vara riktigt ärliga och uppriktiga mot varandra utan söker varje tillfälle till felsökning.

Anförande nr 94

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag blir förbryllad, måste jag säga, när Stig Nyman hänvisar till att vi letar fel och söker bisatser. Stig Nyman måste ju ha läst årsredovisningen på samma sätt som jag, och har varit med mycket längre än jag, vilket brukar vara ett ständigt återkommande mantra i Stig Nymans inlägg.

Men det är ju just detta, att ta vara på och för fullmäktige kommentera den kritik som revisionen för fram eller de synpunkter som revisorerna har, som är fullmäktiges ansvar och, till yttermera visso, ett ännu större ansvar för dem som ingår i landstingsstyrelsen, som har ansvaret för fögderiet mellan fullmäktiges sammanträden.

Anförande nr 95

Landstingsrådet N y m a n (kd): Självfallet är det så, herr ordförande, att man tar vara på vad revisorerna skriver, och inte minst vad som sägs vid de möten som vi har fortlöpande med revisorerna under löpande år, som det är med majoritetsföreträdare och även företrädare från oppositionen. Det är självklart.

Men det finns ingen möjlighet att bemöta alla inlägg under de relativt korta anförande- och repliktider som vi har här. Kan vi bara vara ärliga och sanna mot oss själva och varandra, så tror jag ändå att det finns anledning för varje majoritet att lyssna och lära av det revisionen visar upp för oss, såväl från förtroendevalda revisorer som från den mer yrkesmässiga granskning som sker. Självfallet är det på det sättet.

Det är också viktigt att hålla reda på begreppen. Revisionsleden följer revisorerna, redovisningsleden ska förvaltningar och politiker följa. Och den har ju fått godkänt i årets revisionsberättelse.

Anförande nr 96

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Vi talar här om ett ansvar för omkring 60 miljarder kronor.

Det vore väl inte för lite att begära av skattebetalarna, att majoriteten redovisar inför skattebetalarna och den folkvalda församlingen hur man ser på revisorernas synpunkter på brister i styrning, sena avtal, att man inte till fullo uppfyller kravet om god redovisningssed när man tricksar med 900 miljoner över åren, eller att man inte redovisar effekterna av avbokade omstruktureringsåtgärder? Lite mera ansvar än så kan man förvänta sig av en landstingsledning som ansvarar för 60 miljarder!

Anförande nr 97

Landstingsrådet E l m s ä t e r - S v ä r d (m): Herr ordförande! Då skulle jag vilja att Ingela Nylund Watz uppmärksamt lyssnar på det som jag faktiskt inledde den här debatten med i morse. 2007 års bokslut är det vi tittar på nu. Vad har hänt? Men vad vi gjorde också innan 2007 var ju att fokusera och titta på: Vad är problemen? Hur ser framtiden ut? Vad behöver göras? Det är det vi nu mäter av resultatet av.

Vi konstaterade att allting inte var bra inför 2007, och därför har också hela året gått åt till att genomlysna verksamheter och att omstrukturera för en bättre tydlighet. Vi har ändrat våra ägardirektiv för att få en bättre styrning, och inte minst det som Ingela Nylund Watz själv tar upp om ansvaret för våra akutsjukhus. Där nämner även revisorerna att de har noterat att vi nu har en bättre styrstrategi antagen, som ska börja gälla från 2008.

Så vi har tittat, och vi har gjort – men resultaten går inte att se från en dag till en annan.

Anförande nr 98

Landstingsrådet **N y l u n d W a t z (s)**: Ordförande, landstingsfullmäktige! En sak kan jag säga om Catharina Elmsäter-Svärd. Som Håkan Jörnehed har påpekat kanske det krävs lite mera tid för att sätta sig in i alla detaljerna, men hur det än är med den saken har vi i landstingsstyrelsen ändå ett ansvar för att redovisa hur vi förvaltar, inför fullmäktige och de folkvalda, de ungefär 60 miljarder som landstinget omsluter.

Och jag kan bara konstatera att hittills har ingen företrädare för landstingsmajoriteten bemödat sig med att inför väljarna redovisa hur man svarar upp mot den kritik som revisorerna riktar i årsredovisningen för 2007 i fråga om brister i styrningen, inte minst av akutsjukhusen, i fråga om hur man hanterar ungefär 900 miljoner slarvigt och i kontrast med vad som är förenligt med god redovisningssed, och att vi har en landstingsstyrelseordförande som fortfarande inte kan svara på frågan om förenligheten med god redovisningssed är viktig.

Anförande nr 99

Landstingsrådet **E l m s ä t e r - S v ä r d (m)**: Mera tid för att lära sig mera om detaljerna – självklart! Men jag tycker ändå att den redovisning som vi har fått för det här året ganska tydligt och öppet visar på vilket sätt vi handskas med pensionerna och hur vi gör med de omställningskostnader som vi har, och vi är också konsekventa.

Som jag har sagt i mina tidigare inlägg har vi valt att även tillämpa en försiktighetsprincip både när det gäller de räntor som man ska ta hänsyn till när det gäller pensioner, som vi har valt att inte föra in i resultatet för 2007 – de 700 miljoner som det de facto blev av den halva procent för mycket som vi räknade ned med har vi lagt i en pensionsfond i stället.

Likasa har vi öppet och ärligt redovisat de jämförelsestörande kostnaderna. Vi har även det här året ett förslag från revisorerna om ansvarsfrihet, liksom vi hade förra året.

På vilket sätt kan man vara öppen och tydlig, mera än att skriva hur vi gör?

Anförande nr 100

Landstingsrådet **N y l u n d W a t z (s)**: Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag bara konstaterar det revisorerna har påpekat om att de jämförelsestörande posterna inte fullt ut uppfyller kravet om god redovisningssed. Det är för mig mycket viktigare att leva upp till i min roll som ledamot av landstingsstyrelsen än någon egen, hemsnickrad "försiktighetsprincip", som inte finns reglerad i någon lagstiftning eller i några reglementen för någon revision, mig veterligen.

Och jag konstaterar att det väl är svaret på min fråga, ifall finanslandstingsrådet anser att det är viktigt att leva upp till god redovisningssed i sitt sätt att sköta landstinget.

Anförande nr 101

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Ordförande! Jag ska byta ämne.

Landstingets verksamhet består ju till över 80 procent av hälso- och sjukvård, och som gruppleddare för Miljöpartiet tycker jag att hälso- och sjukvårdsverksamheten är oerhört viktig. Det är sagt, i Prioriteringsutredningen och i fastlagda riksdagsbeslut, att man ska prioritera dem som har störst behov av hälso- och sjukvård, men vi har områden i Stockholms läns landsting där man inte prioriterar de personer som har störst behov. Det tycker jag är helt fel.

Det finns väldigt mycket bra hälso- och sjukvårdsarbete som har genomförts under 2007, och all heder till den personal som arbetar i landstinget och som varje dag hjälper människor som har problem med hälsan.

Jag tycker det är bra att det har påbörjats ett arbete med öppna jämförelser och ökat patient-säkerhetsarbete i landstinget. Det är positivt, och vi har varit med om att kämpa för att det skulle komma till.

Men det finns problem som ännu inte har adresserats och som man försöker skylla någon annan för eller förklara bort på olika sätt, eller helst inte prata om alls, och det är tillgängligheten till den nära sjukvården i vissa områden.

Det fria vårdvalet leder också till problem. En hel del problem med ersättningsystemet i vissa områden har lett till att man har brutit vårdkontakter mellan försäkringskassa, arbetsförmedling, socialtjänst och andra vårdgrannar för människor som har behov av mer än väldigt korta insatser. Man pratar om mångfald och att det kommer att ske etableringar i de här områdena. Vi frågar: När? Vi skulle hemskt gärna vilja se en lista på när de etableringarna kommer och om de kommer att hjälpa just de personer som bor i de här områdena.

I vissa områden kan vi faktiskt se att vi har fått en ökad ojämlikhet. I de här områdena har den förebyggande hälso- och sjukvården försvärats, och i de här områdena ser vi också ökade hälsoklyftor. Vi tror inte att det är någon särskilt patientsäker vård i de här områdena, och det känns inte tryggt för patienten heller.

Vi tycker att de här områdena måste få en bättre ersättning. Man måste fördela ersättningen utifrån behov, även i de här områdena. Det behövs någon form av tidstaxa, eller komplettering till det ersättningsystem som finns i dag, för att man ska leva upp till kraven från riksdag och regering att de med störst behov ska få hälso- och sjukvård först. I de områden som vi har tagit upp, till exempel Rinkeby, Vårby och Alby, får inte människor med störst behov den vård de behöver i dag, och det är allvarligt.

Det finns fortfarande köer till vården. En hel del av de köerna kanske beror på att man har utökat vårdgarantin utan att skjuta till tillräckliga resurser. Det finns det också listor på.

Man har sagt att personal i den egna verksamheten är viktig – men har de verkligen samma förmånliga avtal som avknoppad verksamhet? Vi väntar på att få se en sådan utveckling. Vi skulle vilja att den sker.

Det finns tyvärr fortfarande vissa funktionshindergrupper inom landstingets verksamhet som inte kommer till vården, där det finns en kvarstående stor otillgänglighet och dåligt bemötande. Det måste man också adressera.

Det finns många problem som behöver adresseras, som vi hoppas att man tar tag i nu, särskilt i de områden som har fått en alldeles för låg ersättning.

Med det, ordförande, yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 102

P e t e r A n d e r s s o n (s): Ordförande! Med viss medvetenhet om vibrationerna i salongen om att få komma i gång med frågestunden, tänkte jag ändå ta ett par minuter och säga några ord om årsberättelsen, framför allt i perspektiv av den psykiatriska vården. Jag börjar med att yrka bifall till Socialdemokraternas förslag i landstingsstyrelsen.

Det kanske förtjänar att påminna om att årsberättelsen för 2007 ser ut som den gör därför att vi under det året har jobbat efter budget- och andra förutsättningar som en helt annan budget och majoritet har lagt grunden för än de positiva utgångspunkter som hade funnits med en fortsatt s-v-mp-ledning i landstinget. Inte minst prioritering av verksamheter före skattesänkningar hade gett betydligt större resurser att jobba med och bättre resultat i årsredovisningen också.

Nyckelfrågan för oss att fundera på, när vi nu kan läsa av det första ordentliga alliansåret, det första året där effekterna av en moderatledd landstingsledning kan redovisas, är: Blev det bättre för befolkningen i Stockholmsregionen?

Debatten har varierat, som någon sade, från Gustav Anderssons nästan jublande lycka över att få stå här och läsa årsberättelsen till de allvarligt menade punkter vi har fört fram från oppositionens sida om sådant som fortfarande brister, sådant som det fortfarande är viktigt att rätta till, i vården och i kollektivtrafiken. Möjligtvis är inte allt något att skratta åt utan snarare att ta på stort allvar och fortsätta gå vidare med.

Blev det bättre för länsborna med en moderatledd regering i Stockholms läns landsting? Inom psykiatrin, som jag tänkte nämna något om, uppvisas ett överskott på 53 miljoner. Det är möjligt att ekonomiska nyckeltal är viktiga också när det gäller psykiatri, men samtidigt pekar det på att man inte har använt de resurser som landstinget faktiskt har avsatt till psykiatrisk vård, trots att vi vet att vårdbehoven är stora och de behov av vård som finns i länet inte alltid möts, så pengarna hade behövt användas på det sättet.

Läser man nyckeltalen så ser man att vårdtillfällena i psykiatrin har ökat med 2,5 procent, antalet vård dagar har minskat med 3,5 procent och läkarbesöken står mer eller mindre stilla. Det här är naturligtvis inte något att jubla över, men det är positivt i vissa delar att vårdtillfällena ökar.

Vad är förklaringen till den här utvecklingen inom psykiatrin? Låt oss titta på barn- och ungdomspsykiatrin och läsa innantill från årsberättelsen. Läkarbesöken har ökat med 25 procent, och man noterar att förklaringen står att finna i den strukturomvandling som genomfördes 2005 inom barn- och ungdomspsykiatrin. Man hänvisar, när det gäller allmänpsykiatrin, till att förklaringen är det ersättningssystem som infördes den 1 januari 2006. Det finns alltså kvarvarande positiva effekter i utvecklingen i vården från den förra mandatperioden. Om ni slår upp hälso- och sjukvårdsnämndens årsberättelse, den del som ligger till grund för det här, så ser ni att siffrorna på punkt efter punkt, från 2001 till 2007, har haft en utveckling när det förtroendet för vården, tillgänglighet till vården, den information som man tycker att man får om vården och rimliga väntetider. På alla de punkterna är det en fortsatt positiv utveckling under er tid, men ingenting som ni har startat eller lagt grunden för.

Däremot är det oroväckande saker på gång. Det handlar inom psykiatrin om de utförsäljningar som är planerade och snurren att man först börjar med ett nytt ersättningssystem, därefter beslutar om upphandling av psykiatrin, och sedan låter man översynen och de slutsatser och problembeskrivningar som finns redovisade där ligga till grund för ett utvecklingsarbete i psykiatrin. Det är naturligtvis rena snurren. Även om ni gör det på andra områden också, är det fel att först genomföra och sedan ta reda på konsekvenserna.

Eftersom jag inte har någon talartid kvar avslutar jag nu detta anförande och återkommer någon annan gång.

Anförande nr 103

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande, fullmäktige! Några ord om färdtjänsten.

Den fråga som ställdes innan var: Blev det bättre med alliansen? För färdtjänstens del kan jag svara, enkelt, kort och gott: Ja, det blev bra mycket bättre!

Mycket hände under 2007. Man kan väl säga att det har varit en rivstart för alliansens arbete.

Vi har genomfört en ny stor upphandling av taxi, där vi ställer nya kvalitetskrav. Det handlar ju om att få en bra resa i tid för våra resenärer. Därför har vi infört en modell med både piska och morot för dem som kör våra resenärer – en straffavgift om man kommer för sent, men en bonus om man är duktig på tidspassning.

Vi inför alkoholås i våra bilar. Vi ser till att om det trots allt uppstår förseningar så ska våra kunder informeras med ett telefonsamtal.

En viktig fråga, som vi har jobbat intensivt med under 2007, är utredningen om rullstolstaxi. Det känns väldigt bra att vi nu har kommit så långt att vi snart kommer att kunna återinföra rullstolstaxi, som ju den förra majoriteten av något obegripligt skäl ville avskaffa. Det är beklagligt att också majoriteten här och nu i den här salen är emot rullstolstaxi, och det är något förbryllande att man i nämnden trots allt har sagt okej till detta. Det är oklart vad som gäller. Hur som helst ska våra kunder i färdtjänsten snart kunna resa med rullstolstaxi.

Vi har sett över resetilldelningen, behovet av att resa för våra kunder. Det var också ett väldigt tråkigt beslut som den förra majoriteten fattade om att kraftigt minska resetilldelningen till färdtjänstens kunder. Nu ökar vi den igen.

Vi har jobbat hårt med att få in många nya linjer i närtrafiken under föregående år, och det arbetet fortsätter förstås framöver också. Det är ju en mycket uppskattad resform för våra kunder.

Färdtjänstens förvaltning har flyttat och blivit sambo med SL. Flyttandet i sig var nu inte det viktiga, utan det var att få till stånd ett intensivare samarbete, som ska gagna våra kunder. Det handlar förstås om ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken.

Jag ville kort redovisa några av de viktigare punkterna som vi har arbetat med i färdtjänstnämnden, och vi fortsätter reformarbetet framöver också.

Anförande nr 104

J o h a n S j ö l a n d e r (s): Jag tänkte fortsätta den personalpolitiska diskussionen en smula.

Det står i landstingsmajoritetens förslag till beslut, och vi har också hört det upprepas från talarstolen vid några tillfällen, att den medarbetarenkät som genomförts visar på positiva trender hos alla våra medarbetare, det vill säga att alla tendenser går åt rätt håll och folk har trivts bättre i landstinget 2007 än året innan.

Det här är ett ganska tydligt exempel på det sätt som majoriteten hanterar de problem som finns, för tittar vi i den medarbetarenkät som är genomförd – jag har den här, och jag delar gärna med mig av den till andra – så ser vi att det inte alls stämmer. Det är inte alls så att alla områden går åt rätt håll. Vissa saker gör det, inte minst – och det är jättekul – gäller det förtroendet för det lokala ledarskapet, cheferna ute på enheterna, där det går helt åt rätt håll. Det är jag både glad och faktiskt också lite stolt över, för det är ganska uppenbart att det också är en fortsättning på det arbete som har genomförts inte minst under förra perioden med satsning på ledarskap. Men annat går åt fel håll. Det handlar om sådant som de företag som gjort enkäten kallar "företagsfrågor", det vill säga synen på landstinget – som vi är direkt ansvariga för. Där går trenden åt fel håll.

Om vi tittar vad som döljer sig bakom den typen av frågor, vad är det för sakfrågor där personalen upplevde att det blev sämre förra året än 2006? "Alla är lika viktiga" uppfattar färre stämmer. "Väl fungerande informationskanaler", "tillvaratar samlad kunskap och för den vidare" – där går trenden åt fel håll. Och det handlar, kanske framför allt, om "öppet klimat eller högt i tak", där färre medarbetare tyckte att det funkade bra 2007 än 2006.

Och det här beskriver majoriteten som att "alla trender går åt rätt håll" på papperet, fast vi kan se svart på vitt i vår egen utredning att när det gäller synen på högt i tak och tillvarata kunskap, personalens tilltro till landstinget som företagskoncern går utvecklingen åt fel håll!

Därför skulle jag faktiskt gärna vilja få en kommentar från Maria Wallhager. Håller du fast vid det uttalande du gjort här i talarstolen, menar du att allting går åt rätt håll, när det finns dessa uppenbara brister som vår egen undersökning visar på?

En annan kort fråga, i samma härad, handlar om sjukskrivningarna. Vi är ju brinnande överens om att en av de viktigaste personalfrågorna vi har är att personalen ska bli friskare och att vi inte ska ha arbetsplatser som gör folk sjuka. Där har vi, som jag har förstätt det, en gemensam målsättning att minska sjukskrivningarna med en sjukdag om året. Under 2007 minskade sjukskrivningarna i snitt med en halv sjukdag om året, det vill säga hälften av den målsättning vi har. Man talar också om ett femårsperspektiv, på sidan 33 i bilaga 1. Över fem års sikt ligger vi fortfarande över en dag om året i snitt, tack vare att det gick så väldigt bra under den förra mandatperioden. Men under 2007 minskade det bara med en halv dag. Är detta tillräckligt?

Jag har alltså två frågor till Maria Wallhager: Håller du fast vid det ni skriver i ert förslag om att allt går åt rätt håll i medarbetarenkäten, och kan man vara nöjd med en utveckling där vi bara till hälften når målet att pressa tillbaka sjukskrivningarna med en dag om året?

Anförande nr 105

Landstingsrådet W a l l h a g e r (fp): Herr ordförande! Tack, Johan – du har många bra frågor. Jag vill på en gång säga att jag tycker vi har ett väldigt bra samarbete i vårt produktionsutskott.

Det är faktiskt så att det finns flera medarbetarenkäter – Läkarföreningen har också gjort en. Som vi skriver visas en positiv trend inom alla de stora områdena, men det är riktigt som du säger att det finns områden som inte har en positiv utveckling. Detta måste vi förstås hantera i produktionsutskottet och se hur man kan förbättra saker och ting.

Vad jag tycker är viktigt och gärna vill peka på är att till exempel ett stort sjukhus som vårt universitetssjukhus, som vi inte tyckte var så positivt, faktiskt har genomgått en enormt stor förändring. Även där tycker man i det stora hela att utvecklingen går mot det bättre.

När det gäller sjukskrivningarna handlar en del av problematiken om Tiohundra, där vi har höga sjukskrivningstal i det som tidigare var den kommunala sidan, som inte har förbättrat vår gemensamma statistik. Men sjukskrivningarna är också ett oerhört viktigt område, som vi jobbar på.

Anförande nr 106

J o h a n S j ö l a n d e r (s): Enkäten har det företag som gör den delat upp i fem stora områden, och i två av dem ser vi en negativ utveckling under förra året, varav den kanske viktigaste är det så kallade företagsindex, det vill säga frågan om hur man ser på landstinget som arbetsgivare. Trots det står det att det är positivt på alla områden, och jag förstår inte det. Jag tycker att det tyder på en ovilja att se problem.

Jag är glad över att Maria Wallhager i talarstolen, här och nu, accepterar att det finns problem både med sjukskrivningarna och med medarbetarna – men det kommer ju ganska sent i debatten. Det hade kanske varit bra, och ansvarsfullt, om majoriteten även i sin ursprungliga skrivelse hade erkänt att det finns stora problem, och att den politik man för kanske till och med skapar problem, i landstingets verksamheter och inte minst för medarbetarna. Det erkännandet hade då åtminstone visat att ni inte blundar för problemen.

Vad det gäller sjukskrivningarna tolkar jag dig som att du inte anser att målet är uppfyllt. Borde inte det i så fall också ha framgått, att ni faktiskt anser att ni inte har lyckats där? Det är väl det bokslutet ska vara till för?

Anförande nr 107

Landstingsrådet W a l l h a g e r (fp): Johan Sjölander, efter att ha lyssnat på denna debatt i många timmar måste jag ändå erkänna att jag tycker att det är många av oss som från den här talarstolen på ett väldigt fördelaktigt sätt har pekat på de mål som vi har uppnått. Vi har en ekonomi i balans, vi har en bättre tillgänglighet i vården med flera besök, vi har fler som

åker kollektivtrafik och de är mer nöjda.

Jag och flera med mig har också sagt att vi har problem som vi måste hantera, och dem kommer vi att ta tag i. Men vi har uppfyllt väldigt många av de mål som vi hade satt upp inför 2007, där ni lämnade efter er bland annat värdköer och en dålig tillgänglighet, som vi försöker hantera. Detta gör man inte på ett år, tyvärr.

Jag och många med mig i alliansen hade varit oerhört lyckliga om vi hade kunnat visa upp ett bokslut där medarbetarna och invånarna hade varit till hundra procent nöjda, men vi väljer att ändå visa på positiva saker.

Vad vi än har sagt från den här talarstolen i dag, upplever jag att ni har bara hittat negativa frågor att återreplikera på. Det är politisk retorik, ingenting annat.

Anförande nr 108

J o h a n S j ö l a n d e r (s): Det är bra att förtroendet för cheferna lokalt har fortsatt öka under 2007. Jag hoppas att vi tillsammans kan hålla i den utvecklingen.

Jag tycker också det är positivt att Maria Wallhager har korrigerat min felaktiga historiskrivning och citeringskonst tidigare – det uppskattar jag, som en form av personlig kunskapsutveckling.

Men här pratar vi om problem som den politik ni har fört har förvärrat eller skapat. Precis den kritik vi riktar från talarstolen om personalpolitiken – att folk upplever att det är lägre i tak och att det utvecklas en tystnadens kultur – precis den kritiken finns det stöd för i vår egen medarbetarenkät, och detta har ni förnekat i de skriftliga handlingar som har gått ut till fullmäktige.

Jag tycker att det tyder på en majoritet som blundar för problem och som inte accepterar dem, och som därför också kommer att vara oförmögen att hantera dem i framtiden, tyvärr.

Anförande nr 109

T h o m a s M a g n u s s o n (v): Herr ordförande! Den här debatten har ju pågått ett antal timmar nu, och det finns säkert en iver att gå över till frågestunden. Jag vill ändå kort lyfta upp det som kanske har varit en av stötestenarna i debatten: huruvida den moderatledda alliansen faktiskt lyssnar in och tar till sig den kritik som revisorerna lämnar eller om man inte gör det. Ingela Nylund Watz men också flera andra har efterfrågat finanslandstingsrådets position i frågan om huruvida man anser att detta följer god redovisningssed eller inte. Därom har vi inte fått något svar.

Jag skulle vilja formulera om frågeställningen för att kanske underlätta möjligheten att svara konstruktivt, för jag tror att det är viktigt att fullmäktige får tydliga besked om vad som gäller. Årsredovisningen visar ju vad som har skett, men frågan är egentligen vad som ska hända framdeles. Nu är det så finurligt, att landstingsrevisorerna har lämnat tre rekommendationer när det gäller landstingsstyrelsen och koncernledningen. Dem har vi i och för sig inte fått med handlingarna, men de finns utdelade här utanför.

På sidan 51 i den här rapporten har revisorerna tre rekommendationer. Den första är att landstingsstyrelsen bör tillse att jämförelsestörande poster redovisas på ett sätt som är konsekvent. Från tidigare är kvarstår revisionens rekommendation om att landstingsstyrelsen bör tillse att det vid avsättningar finns underlag som uppfyller samtliga kriterier enligt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Den tredje är att för att tillgodose behovet av att förstärka den finansiella beredskapen bör landstingsstyrelsen öronmärka delar av årets resultat inom det egna kapitalet i balansräkningen. Därigenom skulle avsteg från den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed undvikas, samtidigt som resultatet blir rättvisande.

Min enkla fråga är: Tänker finanslandstingsrådet ta till sig och arbeta utifrån de rekommendationerna eller inte?

Anförande nr 110

R e g i a n a H o r t i n (c): Herr ordförande, landstingsledamöter och invånare! Årsredovisningen är en kompass till landstingets framtid inom olika områden: sjukvård, kollektivtrafik och kultur. Det är viktigt att vi tänker på kulturen, speciellt när det handlar om psykiatri. Jag tror det är viktigt att ta vara på den glädje som man har, och musik, dans och andra upplevelser är viktiga humanistiska bitar som vi inte får glömma i våra verksamheter.

Jag vill också tala lite om jämställdhet inom sjukvården. Vi har många kvinnor som jobbar inom sjukvården, och det är jätteviktigt att vi lyfter fram de kvinnor som jobbar där. Samtidigt tror jag att det är viktigt för oss kvinnor som jobbar inom dessa områden att bli starka och hävda våra rättigheter. Jämställdhet är ett stort problem över hela världen, faktiskt, och vi måste kämpa för den mot våra manliga kolleger. Det är en kamp som vi nyss har påbörjat, och den ska fortsätta.

När det handlar om socioekonomiskt svagare områden är jag väldigt glad över att det finns en allians som jobbar för att ändra på detta. Vi måste börja tro på de områden där det finns många som inte förstår språket och lyfta upp dem. Det finns stora resurser i dessa människor, så det är självklart att detta måste förändras.

Jag tror att det nya sättet att jobba med Vårdval Stockholm kommer att hjälpa många i dessa utsatta områden att förbättra sin hälsa, och samtidigt innebär det en möjlighet. Om vi inte har så bra vård i Skärholmen, kan jag som patient välja att gå någon annanstans och träffa en läkare som passar just mig – en som kan förstå portugisiska, spanska, turkiska etcetera.

Det var med stor glädje som jag satt uppe hela kvällen och natten och läste årsredovisningen. Vi måste se framåt och se till att sjukvård blir mer av friskvård i stället, för vi fritidspolitiker orkar inte i längden balansera allt det negativa som hela tiden uppstår. Det är viktigt att vi har krafter kvar när mandatperioden är slut.

Det finns både fördelar och nackdelar med allt som vi gör, men framför allt vill jag säga att utan opposition och majoritet hade vi inte kunnat göra det här så bra som vi har gjort. Utan kritik är det svårt att bli bra på någonting. Man måste ta till sig kritiken som någonting positivt. Med det yrkar jag bifall till alliansens förslag.

Anförande nr 111

L a n d s t i n g s r å d e t N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! I mitt sista inlägg i den här debatten vill jag bara göra en kort sammanfattning och beklaga att finanslandstingsrådet inte verkar intresserad av att svara på Thomas Magnussons frågor, som jag tyckte var väldigt adekvata i sammanhanget.

Min sammanfattning av debatten blir att när det handlar om på vilket sätt man i ledningen ska ta ansvar för sitt sätt att sköta pengarna och verksamheterna, så tycker Pia Lidwall – efter ett antal minuter – att det är viktigt att landstinget följer god redovisningssed när vi ska redovisa hur vi gör, Gustav Andersson tycker att det är mindre viktigt, Birgitta Rydberg har inte lämnat någon synpunkt kring detta över huvud taget och finanslandstingsrådet svarar inte på ifall det är viktigt eller inte.

Det är mycket oroande, när det handlar om ansvaret och ledningen för Stockholms läns landsting de kommande åren!

Anförande nr 112

Landstingsrådet Elm sä t e r - S v ä r d (m): Herr ordförande! Jag tänkte passa på att svara nu, eftersom jag har ett inlägg kvar.

Vi har ju pratat mycket om vad revisorerna säger, om vad som har hänt och vad som har skett med den verksamhet som vi har bedrivit under 2007, och det låter som om vi inte följer någon god sed alls. Men låt mig bara lite kort lägga på en färg bild som visar vad revisorerna faktiskt säger, i grönt, rött eller gult.

Det mesta får vi faktiskt godkänt i, både när det gäller bedömningar av nämnder och styrelser och när det gäller våra bolag. I stort sett kan man säga att revisorerna ger oss grönt ljus. Dessutom kommer de att tillstyrka ansvarsfrihet.

Vad de säger är att den löpande ekonomiska redovisningen har hållit fortsatt god kvalitet. Fastlagda finansiella mål har uppnåtts. Revisionen har *påpekanden* om de jämförelsestörande posterna, men noterar att redovisningen i övrigt i allt väsentligt skett enligt god sed.

Revisionen har noterat att beslut har fattats om skärpt styrstrategi för sjukhusen inför 2008 och tycker det är bra. Man har kritiserat styrningen på IT-området och kräver åtgärder, och det sker i allt väsentligt nu under våren.

Det har riktats skarp och befogad kritik som gäller inventeringen av konstinnehavet, som inte har gjorts på ett antal år, vilket det nu kommer att tas tag i.

Så får jag frågan om de rekommendationer som revisionen lämnar. Min uppfattning är att revisionen är ett gott stöd för oss, så att vi jobbar med rätt saker på rätt sätt. Rekommendationer om hur och vad tar vi naturligtvis med oss och hanterar vartefter, anmärkningar måste vi förhålla oss till och göra någonting åt, och lag är vi skyldiga att följa.

Men då har jag en fråga i sammanhanget: När passar det att följa god ekonomisk redovisningssed? Om vi tar skatteintäkterna som exempel, så kan vi välja att föra in det som vi vet per den sista december i bokslutet – det är god redovisningssed. Men om nya uppgifter uppkommer innan bokslutet är upprättat, så kan vi – också enligt god redovisningssed – välja att ta med det i bokslutet. Så valde vi att göra när det gällde skatteintäkterna, så vi har reviderat den delen.

I vilket sammanhang passar det Ingela Nylund Watz att tillämpa god ekonomisk redovisningssed i fallet med skatteintäkterna?

Anförande nr 113

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! När det handlar om att följa rekommendationer och lagstiftning som rör den kommunala redovisningen, är det en angelägenhet i *samtliga* sammanhang att följa de synpunkter och råd som revisorerna och de experter som hjälper revisorerna ger till vårt stöd att driva verksamheterna inför medborgarna på ett rimligt sätt.

Däremot är det ju tråkigt att det nya finanslandstingsrådet väljer att enbart läsa sådant i revisionsberättelsen som underbygger den rosenröda visionen om vad man har åstadkommit på ett år och inte alls på något sätt tar till sig den kritik som revisorerna riktar när det handlar om styrningen, när vi sluter avtal och vilka fakta som verkligheten ger när det handlar om stora omstruktureringskostnader och pensionskostnader. Det är tråkigt att det nya finanslandstingsrådet har den inställningen.

Anförande nr 114

T h o m a s M a g n u s s o n (v): Herr ordförande! Först vill jag tacka för att jag faktiskt fick svar på mina frågor om rekommendationerna. Jag väljer att tolka dem positivt, som att man faktiskt tänker ta till sig dem och att man tänker arbeta med det.

Problemet är att i dag har det faktiskt inte låtit så. I argumentationen har det låtit som att man inte vill kännas vid den kritiken och att man heller inte tänker arbeta med den.

Du säger, Catharina, att anmärkningar måste man förhålla sig till och lag måste man följa. Det är ju viktigt och bra, men jag tycker frågan kvarstår, varför man inte rättade till den kritik som revisorerna riktade förra året utan upprepade samma misstag om igen. Jag hoppas verkligen att det kommande året kommer att visa på en helt annan inställning till den typen av rekommendationer!

Anförande nr 115

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Det finns trots allt anledning också för mig som centerpartist i landstingsledningen att summera debatten.

Naturligtvis är bokföringen viktig, och vi blev ju godkända där. Samtidigt tycker jag att det är viktigt att vi i en bokslutsdebatt diskuterar sakinnehållet i verksamheten och hur det utvecklas. Jag noterar att Socialdemokraterna föredrar att diskutera enskildheter i bokföringstekniken framför den positiva utvecklingen i vården, kollektivtrafiken och landstingets miljöarbete.

Jag tycker att vi har anledning att glädjas över förbättringarna. Det innebär naturligtvis inte att vi i en stor organisation som hanterar så viktiga frågor som vården och kollektivtrafiken inte även fortsättningsvis kommer att ha anledning att arbeta för att förbättra verksamheten. Vi kan i dag i tidningarna se att det arbete som vi fortlöpande bedriver för att förbättra och leva upp till våra högt ställda mål om en tillgänglig vård leder till positiva resultat framgent.

Jag tror att vi får en ännu intressantare bokslutsdebatt när vi ska summera år 2008. Jag hoppas att vi till dess släpper fram den öppna attityd som gör att vi kan glädjas över att vi tillsammans åt att medborgarna i Stockholms läns landsting får en bättre vård och en bättre kollektivtrafik som en följd av den politik som vi tillsammans för.

Återigen bifall till landstingsstyrelsens förslag!

§ 53 Revisionsberättelser över dels landstingsstyrelsen, dels övriga nämnders, styrelsers och bolags verksamhet för år 2007 samt ansvarsprövning

O r d f ö r a n d e n: Nu kommer vi in på punkten Revisionsberättelse och ansvarsprövning, som är ett av de viktigaste beslut som fullmäktigeförsamlingen fattar under ett år.

Jag ska inledningsvis säga något om hur vi lägger upp diskussionen och om de bestämmelser som reglerar hur debatten går till.

Först har vi jävsbestämmelser. Ni har alla fått ut ett dokument från presidiet där de jävsbestämmelser som lagtexten beskriver finns återgivna. Naturligtvis är grunden för bestämmelserna denna enkla sak att ingen ska besluta om sin egen ansvarsfrihet. Det betyder att under punkten Revisionsberättelse och ansvarsprövning kan man inte delta i debatt eller beslut som gäller den nämnd där man själv har suttit med och haft ansvar. I debatten kan däremot presidieledamöter delta – alltså i debatten.

Jag ska också beskriva de nya reglerna om beredning av ansvarsprövning. Det är andra året som vi lever efter dem i Sveriges fullmäktigeförsamlingar. Tidigare har ju beredningen av ansvarsfrihet skett via revisorernas förslag. Naturligtvis är det fortfarande revisorernas berättelser och revisionsredogörelser som är det viktigaste underlaget för vår bedömning, men enligt lagreglerna ska vi göra egna bedömningar och en egen beredning. Vi har haft en överläggning med gruppledarna. Precis som föregående år bestämde vi att det var lämpligt att presidiet stod för beredningen med ett visst sätt att jobba gentemot gruppledarna. Som ni

alla har fått i tilläggsutskicket finns det ett förslag från presidiet om beslut som gäller ansvarsprövning.

I vår beredning har vi i presidiet noterat att det bara finns en anmärkning. Den har vi fokuserat på. Anmärkning är ju den starkaste formen av kritik från revisorerna. Anmärkningen gäller kulturnämndens hantering av landstingets konstinnehav. Vi har förresten kallat kulturnämnden vid ett felaktigt namn. Den heter kulturnämnden, inget annat. Stryk det tillägg som vi har i vårt dokument.

Nu går vi in på diskussionen om den här punkten. Det är naturligtvis revisorerna som är huvuddeltagare. Jag lämnar inledningsvis ordet till revisionskollegiets ordförande Georg Jönsson. Därefter går vi omedelbart in på revisorsgrupp 1, där Kenneth Strömberg inleder. Sedan har vi debatten i revisorsgrupp 1, alltså för dem som får debattera enligt jävsreglerna. Därefter fattar vi beslut under revisorsgrupp 1.

Sedan går vi till revisorsgrupp 2, där Göran Hammarsjö inleder. Under revisorsgrupp 2 lägger vi också det som handlar om den gemensamma samverkan när det gäller sjukvården i Norrtälje. Sedan blir det debatt om det som hör till revisorsgrupp 2 och därefter beslut. Slutligen blir det på samma sätt med revisorsgrupp 3. Där är det Gunilla Jerlinger som inleder. Sedan får vi debattera och fatta beslut.

Den som önskar ett annat förslag till beslut än det som presidiet har föreslagit – jag förstår att till exempel Miljöpartiet har alternativa förslag till beslut – har att gå upp och redovisa detta. Kan vi med detta sätta i gång behandlingen av den här punkten? Svar ja.

Anförande nr 116

Georg Jönsson (m): Fru ordförande! Ärade landstingsfullmäktigeledamöter! Vid föregående sammanträde i fullmäktige lämnade jag information om revisionens uppdrag och om på vilket sätt vi genomför det hela. I dag har vi kommit fram till den tidpunkt då vi ska redovisa vad vi har kommit fram till i granskningen av det gångna årets verksamhet, 2007. Rätt mycket av vad vi kommer att säga har redan åberopats i debatten de gångna timmarna, och att döma av det är rätt mycket av vårt underlag ordentligt genomläst. Men trots detta tänkte vi dra fram några aspekter ur det underlag som vi har gett er.

Jag vill börja med att liksom förra gången säga att vi granskar verksamheten självständigt. Vi har ett självständigt uppdrag. Vi samtar, läser, analyserar, dokumenterar och för dialog, och vi tar också intryck. Vi har tagit intryck av en ledamot som vid föregående sammanträde kom upp i talarstolen efter mig – jag tror att det var Sverre Launy – och som klokt sade att vi hade fel profil på våra dokument. Vi hade en örn som var från andra sidan Atlanten. Det var ett mycket klokt och välgrundat inlägg, och nu har vi i stället en havsörn från Skandinavien, som ni har sett på era bord här. Vi tar intryck om det är kloka och välgrundade synpunkter.

Den här bilden speglar kanske revisionsarbetet ganska väl. Det har varit förhållandevis odramatiskt, även om det är väldigt mycket vi har gått igenom och det har funnits en hel del olika synpunkter här. Vi har granskat samtliga styrelser, nämnders och bolags verksamhet. Övergripande kan man säga att det har skett på ett korrekt och tillfredsställande sätt under ekonomisk kontroll.

Överskottet är ungefär 1 000 miljoner, 500 miljoner över budgeten. Det är i och för sig bra, men vi revisorer konstaterar att det är väsentligt att man ytterligare uppbygger det egna kapitalet med hänsyn till de förestående investeringar som ligger framför landstinget.

Jag ska nämna fyra korta, sammanfattande punkter:

- Vi tillstyrker ansvarsfrihet för samtliga styrelser, nämnder och bolag inom landstinget.

- Vi har anmärkningar bara i ett avseende, nämligen mot kulturnämnden avseende den bristfälliga hanteringen av konsten, som en efterföljare till mig kommer att kommentera lite närmare.
- Vi har i övrigt särskilda synpunkter och påpekanden rörande fyra styrelser, nämnder och bolag. Det gäller landstingsstyrelsen – det är ju rätt normalt, eftersom den hanterar hela koncernen – hälso- och sjukvårdsnämnden, Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik och Sjukvården i Salem Nykvarn Södertälje. I övrigt är det helt rena revisionsberättelser, och det är en mängd olika organ inom landstinget som har granskats.
- Vi är eniga i alla våra bedömningar som vi här redovisar för fullmäktigeförsamlingen.

Det fullständiga materialet har överlämnats till landstingsfullmäktiges presidium. Det har funnits framdukat här utanför också, och ni har fått det på era bord och i era handlingar. Där finns också yrkesrevisorernas kommentarer i olika avseenden, som ni kan ta del av. På era bord ligger Nötskalet. Det är vårt sätt att göra det lite mer lättfattligt att tränga in i verksamheten. Där finns kommentarer om de olika organ som vi har reviderat. Det nya i år är att vi har fört in en faktaruta, så att man kan få en liten sammanfattning om de olika organ som ingår i Stockholms läns landstings verksamhet, med uppemot 60 miljarder i omsättning och 42 000 anställda.

Med detta, fru ordförande, vill jag lämna över till mina kolleger, som kommer att redovisa resultatet från grupp 1, grupp 2 och grupp 3. Grupp 2, Göran Hammarsjö, kommer också att ta upp sjukvården i Tiohundra, uppe i Norrtälje.

Anförande nr 117

Kenneth Strömberg (s): Ordförande, fullmäktige! Revisorsgrupp 1 har ansvaret för revisionen av landstingsstyrelsen och dess många viktiga utskott samt landstingets två centrala bolag, som ni säkert känner till. Det är alltså internfinansens och Landstingshusets AB som är moderbolaget.

Revisionen under 2007 har varit starkt inriktad på den ekonomiska kontrollen och balansen. För oss har det varit extra viktigt att bedöma hur den nya landstingsorganisationen har kunnat etableras och ta sig an de av fullmäktige givna uppdragen. Det har gällt helt nya mål och villkor. Det har gällt omstruktureringar och förändringar av verksamheten.

Revisionsarbetet har från våra utgångspunkter löpt planenligt och väl. Vi har haft god arbetskontakt med landstingsstyrelsens presidium, utskottsledningar och finanslandstingsrådet. Det är värt att påpeka. Vid en översiktlig jämförelse mellan budget och givna riktlinjer för det ekonomiska och verksamhetsmässiga utfallet för 2007 måste det från revisionens utgångspunkter kunna bedömas som gott.

Våra bedömningar, som i huvudsak är positiva, framgår av de revisionsberättelser och granskningsrapporter som finns tillgängliga här utanför Landstingssalen och som också Georg har uppmanat er att ta del av. Jag ska inte läsa upp dem, men de är värda att studera. Det finns en hel del som man kan ta till sig och notera där. Det finns positivt och negativt. Det finns fakta och analys om ekonomin och verksamheten, och det finns sakkunniga utredningar. Bland annat gäller de den fråga som har diskuterats här i dag, de så kallade jämförelsestörande posterna.

Jag hänvisar som sagt till revisionsberättelserna i detta avseende, men jag vill ändå passa på att framföra några synpunkter. För andra året i rad har landstingsstyrelsen redovisat pensionsförpliktelser och förväntade kostnader för kommande omstrukturering av personalorganisationen på ett sätt som vi måste konstatera inte står i överensstämmelse med god sed och redovisningslag. Detta har särredovisats som så kallade jämförelsestörande poster. Även om vi tror oss förstå de budgetresonemang som ligger bakom och som kan ha förts måste vi notera fakta. Förfarandet är helt onödigt. Det har ingen reell påverkan på landstingets ekonomi, men det riskerar att på sikt skapa oreda i redovisningen. Om fler

kommuner och landsting efterhand börjar göra på detta sätt får vi problem med att överblicka och jämföra ekonomiska resultat i svensk kommunförvaltning. Vi tycker att det inte är bra att man gör på detta sätt. Den kommunala redovisningslagen och etablerandet av god sed – som man nu har valt att avvika från – har tillkommit för precis det motsatta: att ge överblick, att ge korrekt information och jämförbarhet.

Vad gäller omstruktureringar vill jag gärna nämna att revisionens frågor om dessa inte bara gäller bokföring av gjorda fondavsättningar. De gäller också resultatet i form av effektiviserad verksamhet. Fullmäktiges beslut om avsättningar har villkorats med krav om sådana resultat, och man skulle alltså kunna redovisa dessa. Vi har tyvärr inte kunnat ta del av någon redovisning av de verksamhetsmässiga effekterna och får därför återkomma till detta vid 2008 års revision.

Med ovannämnda undantag är vår bedömning, revisionens omdöme, om räkenskaperna för 2007 god. Den finansiella rapporteringen har varit god, och prognoserna har också visat god hållfasthet. Månadsrapporterna har innehållsmässigt förbättrats, och delårsbokslutet till fullmäktige har tidigare lagts, vilket revisionen tidigare vid ett flertal tillfällen har efterlyst och nu kunnat välkomna.

Med tanke på de långsiktiga ekonomiska perspektivens vikt vill vi påminna om behovet av stärkt flerårsperspektiv i det ekonomiska beslutfattandet och i redovisningen därav. Detta krävs i hanteringen av förestående stora investeringsbeslut om sjukhus, trafikförsörjning och för fortsatt kontroll av driftskostnader och åtaganden. Styrningen och den interna kontrollen har i övrigt i allt väsentligt bedömts som godtagbar under det gångna året.

En skärpt landstingsövergripande hållning mot kontrollproblemen förordas på IT-området och när det gäller skydd mot oegentligheter. Det har vi också skrivit i rapporten. Det sistnämnda gäller faktiskt också att man tittar lite mer på upphandlingar och ersättningsystem. Det finns en hel del pengar att hämta hem där, tror vi.

Konstinnehavet har också varit uppe vid ett flertal tillfällen. Redovisningen och kontrollen av det är fortfarande mycket bristfällig. Om jag minns rätt började vi att titta på det och komma med synpunkter 2002. Sex år senare tycker vi fortfarande inte att resultatet är tillfredsställande. Revisorsgrupp 3 har riktat anmärkning mot detta, och det har redan nämnts tidigare här i dag. Jag ska inte föregripa min kollega Gunilla Jerlingers redovisning på det här området. Låt mig bara framföra följande:

Beträffande landstingsledningens roll och del i ansvaret för detta tror jag att man centralt behöver se över hur man ska lösa detta. Det är alltför länge som man har pratat om detta och framfört kritik. Jag tror att detta är andra gången som vi framför anmärkning på detta, även om det förra gången var med beviljad ansvarsfrihet.

Ordförande, fullmäktige! Revisorsgrupp 1 bedömer att verksamheten sammantaget har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer med gjorda påpekanden om jämförelsestörande poster att räkenskaperna för 2007 är rättvisande och att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Vi tillstyrker alltså att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för landstingsstyrelsen och dess ledamöter för verksamhetsåret 2007.

Anförande nr 118

Thomas Magnusson (v): Fru ordförande! Jag vill passa på tillfället att ställa ett par frågor till Kenneth Strömberg som företräder grupp 1. Ett av skälen är den djupt demokratiska ordning som vi faktiskt har i det här landstinget att alla partier inte är företrädare i landstingsrevisionen. Jag hoppas verkligen att vi kan se till att detta blir ett undantag i revisionens historia.

Jag vill ställa två frågor och hoppas att Kenneth eller någon annan företrädare för grupp 1 har vänligheten att kommentera. Den första är: Hur allvarlig är er kritik om de jämförelsestörande posterna i år med tanke på att ni har lämnat likartad kritik tidigare år? Den andra frågan är: Hur vill ni kommentera att flera av alliansens företrädare i debatten i dag har uttryckt sig som om revisorernas kritik inte vill tas på allvar? Jag tycker att detta är ett bekymmer.

Jag vet inte om Kenneth vill kommentera något av detta, men jag tycker att det är viktiga frågeställningar att reda ut.

Anförande nr 119

Kenneth Strömberg (s): Ordförande, fullmäktige! Till Thomas och er andra vill jag svara att vi, som jag nämnde, tycker att man enligt god redovisningssed inte ska redovisa på det här sättet. Vi har dock gjort bedömningen att det inte föreligger någon ansvarsfråga. Däremot är det värt att ta upp det med tanke på hur man kommer att hantera denna fråga framöver.

Jag tror att flertalet av er i förra veckan kunde läsa i Dagens Samhälle hur man hanterar den här frågan i Västra Götalandsregionen. Det sista jag hörde om detta var att man eventuellt kommer att tillskriva regeringen för en eventuell lagändring för att man ska kunna hantera frågorna på det här sättet.

Detta är det svar jag vill ge. Vi har inte funnit det riktigt att skärpa tonen när ingen ansvarsfråga föreligger.

Den andra frågan ska jag be att få avstå från att kommentera. Det är en diskussion som fullmäktige får ta.

Anförande nr 120

Göran Hammar sjö (s): Ordförande, ledamöter! Revisionsgrupp 2, med ansvar för revision sjukvårdsproduktion och patientnämnden vill utöver vad som sägs i det redovisningsunderlag som återfinns i foajén poängtera några delar av revisionen.

Jag vill först konstatera att vi har noterat det positiva intresse som ledamöterna har visat och det sätt på vilket man har nyttjat revisionsunderlaget i den nyligen avslutade debatten. Jag vill också anmäla iakttagelser från den revision som har utförts av revisorerna Bernt Östh och undertecknad för den gemensamma vårdorganisationen i Norrtälje.

För sjukhusstyrningens del pekar vi på några huvudpunkter. Det var en dålig start på året. Inga avtal med beställarna var klara vid årsskiftet 2006–2007. Det var delade meningar och sena beslut från Landstingshuset.

Det var en fortsatt seg process under 2007 med mycket utredande om villkor och fakta, vilket i och för sig kan vara nyttigt, men det kom en korrekt bedömning av underskottsbilden och ett tidigt delårsbokslut. Den tänkta poängen var att man skulle kunna använda det som underlag för korrigeringsbeslut, men de kom inte förrän i anslutning till budgetarbetet. Så till vida blev det positivt. Då kom också beslut om ny styrstrategi för sjukhusen – ni har redan hört det några gånger i dag – bland annat med inslag av den stärkta flerårs-hantering som revisionen har efterlyst under fler år.

Vad gäller värdköer och kvalitet finns fortsatta iakttagelser i revisionshandlingarna. De framgår också av vår revisionsberättelse för hälso- och sjukvårdsnämnden. Revisionen har under flera år efterlyst en bättre rapportering till fullmäktige av verksamhetsresultat och kvalitet. Det har stegvis blivit bättre vad gäller de enskilda nämnderna och styrelserna, men vi vill understryka att vi tycker att man kan göra mer.

Det händer dock mycket positivt, och revisionsgrupp 2 vill ta tillfället i akt och ge en eloge till SLSO, alltså länets sjukvårdsorganisation. De har presterat en föredömlig redovisning av kvalitetsdelen. Den rekommenderas till läsning. Ni har hört detta från oss revisorer tidigare. Det är glädjande att man har gjort detta, och det manar till efterföljd från andra nämnder och styrelser.

Vad som återstår är att konstatera att alla sjukhus numera upprättar och redovisar kvalitetsbokslut. Det som är poängen där är framför allt att man ska ge fullmäktige en överblickbar samlad redovisning av detta. Det finns mycket bra där, men det gäller att samla det.

Rapporteringen till landstingsfullmäktige av hur alla givna uppdrag genomförts återstår också för ledningen att ta sig an. Det finns ju en handling som i skvallret kallas Monstret, och det finns åtskilliga rubriker där som ska redovisas och ges lite substans. Nästa år hoppas vi förstås kunna säga: Jättebra, monstret är avlivat! Det återstår att se vad som händer.

Sammantaget kan eniga revisorer för 2007, med påpekanden för HSN och SNS, som har berörts tidigare, konstatera att ordningen och redovisningen är godtagbar. Räkenskaperna kan fastställas. Vi har inga formella revisionsanmärkningar till någon av våra styrelser eller nämnder. Ansvarsfrihet tillstyrks från vår sida.

Fru ordförande! Revisionen i Norrtälje omfattar tre enheter: Kommunalförbundet, Tiohundra nämnden och Tiohundra AB. Det kanske förtjänar att påpekas att det revisionsarbete som vi gör tillsammans med Norrtälje kommuns revisorer innebär att vi även för er räkning hanterar det gemensamma förbundet, som faktiskt sysslar med rätt mycket normal kommunal verksamhet, hela omsorgspaketet till exempel. Det är något som ingår i det avtal som slöts för några år sedan.

Det finns några saker som jag vill uppmärksamma fullmäktige på. Tiohundra nämnden har klarat av tre av tio uppsatta mål. Jag kommer att vara lite fylligare om detta eftersom det kanske inte är så väl inarbetat som de andra frågorna.

Arbetet med att utarbeta tydliga målsättningar och att återredovisa dem kräver ytterligare insatser. Det finns indikationer på brister i förutsättningar i kvalitet på många områden inom särskilt boende. En förbättring av kösituationen inom särskilt boende har skett, men utbudet av platser motsvarar inte efterfrågan.

Nämndens ekonomiska resultat har försämrats sedan föregående år med minus 5,9 miljoner. Underskottet kan hänföras till köpt vård och omsorg. Landstinget har här tillskjutit 9,5 miljoner för att täcka köp av sjukvård, speciellt akutsjukvård. Kostnaderna har varit svåra att påverka. Inom omsorgen har det också varit svårt, men där har man ändå hittat bättre styrningsfaktorer. Avtalen i Norrtälje liksom i landstinget för 2007 var klara ganska sent.

Tiohundra AB, alltså det bolag som i huvudsak driver sjukhusverksamheten, har fortsatt utveckla verksamheten i syfte att öka integreringen mellan vård och omsorg. Något resultatkrav har man inte formulerat via Kommunalförbundet, som ju bland annat har till uppgift att utöva ägarrollen. Årets resultat, minus 14,6 miljoner, ska jämföras med bolagets eget resultatkrav på plus 8,5 miljoner. De pengarna har man enligt styrelsens beslut fått använda till omstrukturering av omsorgen, vilket i och för sig kanske är ett rimligt ställningstagande. Från kommunen har man dessutom under hösten erhållit ytterligare bidrag för detta.

Bolaget har inte helt förmått hantera den ekonomiska utvecklingen även om åtgärder vidtagits för att minska den ekonomiska obalansen. Bolaget behöver fortsätta att utveckla kvalitetsmått och verksamhetsmått inom omsorgen. Ett ledningssystem för kvalitet är under införande.

När det gäller Kommunalförbundet har vi tidigare påtalat oklarheter i ägarrollen och ägarstyrningen. De oklarheterna kvarstår. Ägardirektiven är ännu ej slutgiltigt fastställda.

Avslutningsvis vill jag säga något om samverkan mellan landsting och kommun. Vi har funderat en hel del bland revisorerna på hur vi ska beskriva detta. Vi tycker att god samverkan mellan huvudmännen och en tydlig styrning av bolag, nämnd och kommunalförbund är avgörande för resultat och syfte med den nya nu två år gamla sjukvårds- och omsorgsorganisationen.

När den bildades var syftet att man skulle skapa en modell som kan ge oss erfarenheter och kunskaper – jag säger ”oss” för det gäller även oss i revisionen – när det gäller samordning av verksamheten. Vi har nu i vår granskning noterat att samordningen mellan huvudmännen behöver tydliggöras, och styrningen behöver bli tydligare.

Mot denna bakgrund vill jag för 2007 års revision i Norrtälje sammantaget konstatera, fru ordförande, att ordning och redovisning är godtagbar, räkenskaperna kan fastställas och ansvarsfrihet tillstyrks. Med detta tackar revisorerna i grupp 2 för sig för innevarande år.

Anförande nr 121

Gunilla Jerlinger: Ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag vill här för fullmäktige redogöra för vissa av de granskningsområden som hör till revisorsgrupp 3. Mycket har redan sagts av kollegiets ordförande och av Kenneth Strömberg för grupp 1, men jag vill ändå inleda med just kulturnämnden.

Uppgifterna inom kulturnämndens verksamhetsområde är viktiga, men än en gång har vi haft anledning att notera att nämndens kontroll över landstingets konstinnehav alltjämt har allvarliga brister. Vi riktar återigen anmärkning mot detta. Revisorerna har ett flertal år riktat stark kritik mot detta förbiseende i hanteringen av konsten. Vi noterar att ansvar åvilar kulturnämnden men att bristerna också ligger hos bolag och nämnder i hela landstinget, som måste säkerställa att givna rutiner följs. Om inte dessa fungerar har nämnden att agera, och så har inte skett i tillräcklig mån.

Kulturnämnden anser sig ha fastställt att varje förvaltning och landstingsägt bolag själv ansvarar för att genomföra de årliga inventeringarna som landstingsfullmäktige beslutat om. Ett sådant beslut måste dock fattas centralt. En landstingscentral översyn av kontrollkrav och ansvarsfördelning för konstbeståndet bör övervägas.

Vi bedömer att verksamheten i övrigt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att räkenskaperna är rättvisande och att den interna kontrollen, med undantag för konsten, varit tillräcklig. Vi tillstyrker efter en samlad bedömning att ansvarsfrihet beviljas för ledamöterna i kulturnämnden.

Jag skulle sedan vilja övergå till SL. Jag vill inleda med att hänvisa till de särskilda förvaltningsrevisionella granskningar som har avlämnats i särskilda rapporter. Det handlar till exempel om pendeltågens punktlighet och tillförlitlighet och om underhållet av tunnelbana och bussar. Det finns också lägesrapporter inom de olika områdena som rör SL och som jag vill hänvisa till. Det handlar om kvalitetsstyrning och avtalsstyrning för busstrafik och tunnelbana, SL:s arbete med säkerhet och trygghet, investeringsplanering och investeringsprocess i SL, betalningsplaneringen i kollektivtrafiken och slutligen också trängselskattens återinförande. Alla dessa lägesrapporter finns i era handlingar.

Årets resultat uppgår till 320 miljoner kronor, vilket är 220 miljoner högre än budgeterat. Den positiva utvecklingen hänför sig främst till biljettintäkter. Det är prishöjning, ny zonindelning samt resandeökning.

Kostnaderna för reparation och underhåll understiger budgeten med 26 miljoner kronor. Enligt SL är detta en följd av den rådande högkonjunkturen inom byggsektorn, som har lett till brister på resurser. Därför har SL heller inte kunnat genomföra investeringar i budgeterad omfattning. Investeringsutfallet 2007 är 692 miljoner kronor lägre än budget.

Antalet resor har ökat. Enligt SL är det den högsta ökning som har uppmätts. Men produktiviteten har väsentligt försämrats under 2007. Det har också tagits upp tidigare här i dag. Vi tycker att bolaget tydligare borde analysera orsakerna till den negativa utvecklingen.

Kundnöjdheten har generellt förbättrats under året – från 64 procent 2006 till 68 procent 2007. Andelen godkända avgångar enligt tidtabell – alltså punktligheten – har ökat. Men SL når inte upp till de egna uppsatta målen. Framför allt gäller det pendeltågstrafiken. Kvalitetsfaktorn tidhållning, som har en stor inverkan på resenärernas upplevda nöjdhet, visade vid årets sista mätning att totalt 58 procent av resenärerna var nöjda, och det var i jämförelse med föregående år en ökning från 52 procent. Tidhållningsproblemen i pendeltågstrafiken drar ned siffrorna, även om en förbättring har skett under andra halvåret 2007.

SL har en tydlig inriktning mot att förbättra både punktlighet och tillgänglighet i trafiken i enlighet med uppsatta mål. Men det kvarstår fortfarande brister i den interna kontrollen på flera områden. Väsentliga åtgärder har vidtagits, och flera förbättringsprojekt har startats, men de har ännu inte fått effekt.

Kvarstående brister inom den interna kontrollen som revisorerna noterar är avsaknad av intern kontrollplan, avsaknad av avtalsdatabas, brister avseende vissa delar av investeringsprocessen och vissa brister på IT-området.

När det gäller styrningen ser vi här brister som främst gäller att bolaget i dag saknar en avtalsdatabas och styrningen mot punktlighet och tillförlitlighet i pendeltågstrafiken, som inte har varit i nivå med mål och avtal, särskilt inte under första halvåret. De åtgärder som har satts in har inte gett full effekt. Det finns fortfarande brister i samverkan mellan de många olika aktörerna.

Efter samråd också med den auktoriserade revisorn bedömer vi att den interna kontrollen alltså brister i viktiga avseenden. Vi bedömer dock sammantaget att verksamheten i övrigt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Ordförande! I och med denna föredragning har jag särskilt redogjort för de bedömningar som revisorsgrupp 3 har gjort av kulturnämnden och SL. I övrigt, som när det gäller färdtjänstnämnden, Locum, Medicare, regionplane- och trafiknämnden och Vaxholmsbolaget, hänvisar vi i grupp 3 till de revisionsberättelser och granskningsrapporter som fullmäktige har att behandla.

Anförande nr 122

Karin Ek Dahl Wästberg (fp) : Ordförande, fullmäktige! Låt mig först säga att jag och kulturnämnden tar oerhört seriöst på frågan om fullmäktiges uppdrag om inventering. Det har inte bara den här majoriteten under den här mandatperioden gjort utan också tidigare majoriteter.

Det är också därför vi har satsat så mycket på att ta fram informationsmaterial till verksamheter, enheter och styrelser. Vi har investerat en halv miljon i en konstdatabas. Vi skickar ständigt påminnelser till styrelserna om att de ska komma ihåg att inventera konsten. Efter åratals bekymmer kring detta med inventeringen hoppas jag nu att fullmäktige är på väg att lösa frågan. Det är detta ni ser på ert bord i dag.

Jag ska kort redogöra för problemet. Kulturnämnden har ansvar för inventering och registrering av konst, men vi har egentligen inga sanktionsmöjligheter eller någon delegationsrätt gentemot styrelser och enheter som inte sköter inventeringen. Det är precis detta som revisorerna också har varit inne på.

Detta är inte första gången som landstingsfullmäktige uppmärksammas på detta problem. Redan i maj 2002 yttrade sig fullmäktige i samband med granskningen. Då fick kulturnämnden ett övergripande ansvar för registrering av konsten, och förvaltningar och bolag skulle utse konstansvariga.

Det som står i brödtexten i beslutet är också att landstingsstyrelsen delar revisorernas uppfattning att den årliga inventeringen bör utföras av den förvaltning eller det bolag som disponerar konsten. Problemet 2002 var att detta inte uttrycktes i en att-sats. Därmed är det heller inte tydligt att det är detta som är fullmäktiges beslut. En helt enig kulturnämnd har nu fattat beslut om att begära ett förtydligande från landstingsfullmäktige. Det är också detta som presidiet föreslår, alltså att vi överlämnar det här utlåtandet till landstingsstyrelsen för beredning.

Tack vare en bra korrespondens och dialog mellan revisorerna, kulturnämnden och landstingsfullmäktiges presidium hoppas jag nu att inventeringsfrågan nu kan få en lösning när landstingsstyrelsen återkommer till oss med ett nytt förslag. Om jag får yrka i debatten vill jag yrka bifall till presidiets förslag.

Ordföranden: Du får hur som helst inte delta i beslutet.

Det som är kulturnämndens yttrande har delats ut på borden. Ni har alla sett de tre attsatser som föreslås beslutas. Men det är självklart att det krävs en beredning. Det är inget vi kan fatta beslut om här. Det enda beslut vi kan fatta är att remittera detta till landstingsstyrelsen för beredning, och det är också det som presidiet föreslår.

Anförande nr 123

Landstingsrådet **Wigg** (mp): Fru ordförande! Mitt inlägg är att hänföra till Storstockholms Lokaltrafik och revisionsområdet intern kontroll, där revisionen ändå har gjort en ganska lång anmärkning. Där har vi ett tillägg till presidiets förslag till beslut.

I revisorernas sammanfattning, Nötskalet, står det så här: "Väsentliga kvarstående brister är avsaknad av intern kontrollplan och avtalsdatabas, brister i delar av investeringsprocessen samt vissa brister inom IT-området." När vi nu hör revisorerna redovisa en väsentlig kvarstående brist tycker vi att det ska finnas med för att vi ska ge SL en möjlighet att visa hur man ska lösa problematiken.

Vårt förslag, som är inlämnat till presidiet men inte utdelat till fullmäktigeledamöterna, är: När det gäller de kvarstående bristerna av den interna kontrollen i AB Storstockholms Lokaltrafik som revisorerna lyfte fram i granskningsrapporten förutsätter presidiet att dessa kommer att åtgärdas inom ramen för AB Storstockholms Lokaltrafiks arbete med upprättande av intern kontrollplan under 2008.

Därtill kommer en att-sats: Att ge Storstockholms Lokaltrafik möjlighet att inkomma till landstingsstyrelsen. Vi tycker att de här frågorna är av så stor dignitet och vikt att vi vill att SL återkommer i dem, därav vårt tilläggsyrkande.

Anförande nr 124

Landstingsrådet **Elmsäter-Svärd** (m): Jag har bara en ordningsfråga, inget yrkande. Jag förmodar att ordförande kommer att ställa ett tilläggsyrkande mot avslag eller bifall. Annars kommer någon att gå upp och yrka avslag.

§ 55 Frågestund

Fråga 1

Anförande nr 125

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Vi har vid ett antal tillfällen här i salen debatterat oklarheter och brister i regelverket när det gäller avknoppningar, utmaningar och annat som är den melodi som majoriteten spelar här i landstinget.

Döm om min förvåning när jag i Dagens Medicin den 5 mars såg att utvecklingskansliet, som står till vårt förfogande, uttrycker sig om frågan om flera ansökningar om avknoppningar kommer från olika personalgrupper vid en och samma verksamhet. Då är det enligt utvecklingskansliet den först inkomna ansökan från en personalgrupp som ges rätten att avknoppa.

Jag måste därför fråga finanslandstingsrådet: Är det riktigt att det är en först-till-kvarnen-princip som ska gälla när två personalgrupper vid en och samma värdenhet ansöker om avknoppning?

Anförande nr 126

Landstingsrådet Elmsäter-Svärd (m): Herr ordförande! På den mycket tydliga frågan vill jag svara Ingela Nylund Watz: Nej, det är inte riktigt.

Jag kan tillägga: Vi har ingen princip om först till kvarn när det är flera personalgrupper som anmäler intresse för avknoppning. I stället har vi en praxis som vi jobbar med. Om det är flera personalgrupper på samma enhet som skulle anmäla intresse är det snarare så att man ska hitta en lösning i samförstånd. Men till dags dato har det inte uppstått någon sådan situation.

Anförande nr 127

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Då är min omedelbara reflexion: Eftersom chansen finns bör finanslandstingsrådet omedelbart se över rutinerna. Dessvärre var inte informationen från utvecklingskansliet i Dagens Medicin någon engångsföreteelse, utan personalen vid både Serafen och Karlaplans folktandvårdsmottagning har, enligt de uppgifter som jag har, fått just denna information från utvecklingskansliet: Det är först till kvarn som gäller, ifall någon vill ta över verksamheten.

Att det saknas reglering på området är alltså helt klart. Här har finanslandstingsrådet chansen att ställa till rätta något av den laglöshet som råder kring avknoppningsverksamheten.

Jag tolkar finanslandstingsrådet så att det omedelbart kommer ett tillrättaläggande till utvecklingskansliet om vad som gäller och att fullmäktige föreläggs regler om vad som ska gälla när olika personalgrupper vid samma enhet vill ta över verksamheten.

Anförande nr 128

Landstingsrådet Elmsäter-Svärd (m): Herr ordförande! Jag inte bara tänker ta den chansen, utan jag har tagit den möjligheten redan i förra veckan och håller nu på att förbereda ett sådant framtagande inför mötet med allmänna utskottet i nästa vecka, så att det inte ska kvarstå någon otydlighet om huruvida vi har en sådan praxis eller inte.

Men som svar på den ursprungliga frågan: Nej, vi har ingen först-till-kvarn-princip, och det ska inte heller vara någon sådan princip i framtiden.

Anförande nr 129

Landstingsrådet **Nylund Watz (s)**: Jag är glad över att finanslandstingsrådet har tagit tag i frågan, och jag skulle bli mycket förvånad ifall finanslandstingsrådet skulle komma till någon annan slutsats i denna fråga än att om flera personalgrupper vid en och samma arbetsplats vill knoppa av och starta eget företag av sin verksamhet, då måste en regelrätt konkurrensupphandling ske. Allt annat torde från affärsmässiga utgångspunkter och konkurrenslagstiftningens utgångspunkter vara helt förkastligt.

Jag ser alltså fram emot det förslag som du tänker ta fram, och jag hoppas verkligen att den åtgärd som jag efterlyser – nämligen ett tillrättavisande av utvecklingskansliet i det här avseendet – är utformad så att felaktig information inte sprids till fler personalenheter än Serafen och Karlaplans folktandvårdsmottagning.

Anförande nr 130

Landstingsrådet **Elmsäter-Svärd (m)**: I så fall kan jag bara, herr ordförande, avsluta med att säga att den dialog som jag har haft är just med utvecklingskansliet, och det är tillsammans med utvecklingskansliet som den här praxisen kommer att tas fram.

*Fråga 2***Anförande nr 131**

Mats Skoglund (v): Herr ordförande! Jag har ställt min fråga med anledning av avknoppningar. Landstingsdirektören har låtit några konsulter, Svennerstål & Partners, utvärdera styrelsearbetet vid Södersjukhuset och folktandvården. De har kommit med några slutsatser som är ganska anmärkningsvärda. Därför undrar jag om man inte måste ändra ägardirektiven.

De skriver bland annat att styrelsernas ”uppgift, som den beskrivs i aktiebolagslagen, begränsas av ägardirektivets utformning och ägarens agerande”. Vidare skriver de att ”aktiebolagslagen inte respekteras i SLL:s interna ägarstruktur, t.ex. i avknoppningen av vissa mottagningar inom FTV” och att ”det finns några flagranta fall på denna typ av inblandning som riskerar att leda till resursförstöring inom verksamheterna.”

Frågan är då om man måste ändra på ägarpolicyn.

Anförande nr 132

Landstingsrådet **Wallhager (fp)**: Frågan är formulerad som huruvida jag anser att ägardirektiven till folktandvården bör omarbetas. Svaret är nej.

Anförande nr 133

Mats Skoglund (v): Jag vill fortsätta med att ta upp deras slutsatser. Jag hoppas att du har sett konsultrapporten.

(Landstingsrådet **Wallhager (fp)**: Ja!)

Det är bra. De säger vidare att ”styrelsemedlemmarna är mycket kritiska till sin möjlighet att påverka Folktandvårdens mål och strategi i ljuset av ägarens otydliga vilja med verksamheten”. Utförsäljningen riskerar att resultera i kapitalförstöring.

Kontentan är väl att styrelserna inte kan jobba självständigt utan att det kommer påbud uppifrån och utifrån. Det gör att verksamheten får dålig styrning och ledning och att vinsterna riskeras.

Anförande nr 134

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): För att försöka utveckla svaret något mer än det fästaviga ord som jag hittills har svarat med: Det är just påbuden uppifrån som är ägardirektiven, och det är dem som folktandvården ska förhålla sig till.

Jag svarade nej på frågan om huruvida de ska omarbetas därför att de nyligen har omarbetats. Däremot har de ännu inte hanterats i detta organ utan endast av produktionsutskottet.

Utredningen av Svennerstål & Partners hade tyvärr inte tagit hänsyn till de nya, specifika ägardirektiven, avseende vare sig folktandvården eller något annat organ.

Anförande nr 135

M a t s S k o g l u n d (v): Ett annat problem är att styrelsen inte kan verka för folktandvårdens bästa utan i stället ska göra tvärtom på något sätt. Med de direktiv som de nu har finns det ingen långsiktig strategi för utveckling av folktandvården – det är i stället en strategi för avveckling, och vinsterna riskerar att gå ner. Det är problemet.

Därför borde man ha en ägarpolicy som värnar om bolaget och innebär att styrelsen självständigt kan utveckla bolaget och dra upp en strategi för dess utveckling. Ägardirektiven nu innebär ju att man ska avveckla verksamheten och göra det möjligt för andra att konkurrera ut folktandvården – det är ert mål med verksamheten.

Anförande nr 136

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Det finns ingen som helst intention från denna majoritet att avveckla folktandvården. Jag vet inte huruvida **Mats Skoglund** har läst de nya ägardirektiven avseende folktandvården eller inte.

Jag skulle också vilja påpeka att det inte är alltför ovanligt i en koncern att modern gör en annan koncernbedömning än vad döttrarna – i det här fallet folktandvården – gör.

*Fråga 3***Anförande nr 137**

Å k e A s k e n s t e n (mp): Det handlar om Djurgårdslinjen, som enligt förslaget ska förlängas. Det tycker vi är trevligt, men det saknas information om en sak i ärendet, och det är vilket slags taxa som ska gälla. Det står att den som ska bedriva trafiken, som är tänkt att vara en privat entreprenör, huvudsakligen ska få sina intäkter från biljettintäkter. Då kan man möjligen bli lite orolig, eftersom det inte sägs något om taxorna.

Kommer SL:s normala taxor att gälla den förlängda Djurgårdslinjen? Det är frågan.

Anförande nr 138

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Svaret är enkelt: Ja.

Anförande nr 139

Å k e A s k e n s t e n (mp): Jag tackar för det. Då har vi det svaret noterat till protokollet. Det var synd att det inte stod i ärendet – då hade jag inte behövt vara så frågvis. Men tack för svaret i alla fall!

Fråga 4

Anförande nr 140

T o v e S a n d e r (s): Herr ordförande, fullmäktige! Det nuvarande avtalet om medicinsk service för företagshälsovård löper ut den 30 april. Föreningen Svensk Företagshälsovård har trots upprepade förfrågningar till landstinget fortfarande inte fått något besked om vad som ska ske när deras avtal löper ut.

Om frågan inte blir löst risker vi att få ytterligare 140 000 patienter som måste passera genom primärvården för att få remisser för medicinsk service.

Därför har jag frågat Lars Joakim Lundquist om han tänker ta initiativ till att förlänga avtalet rörande medicinsk service för företagshälsovården i Stockholms län.

Anförande nr 141

L a n d s t i n g s r å d e t L u n d q u i s t (m): Svaret på frågan är för närvarande nej.

För att komplettera informationen lite grann: Det pågår just nu ett propositionsskrivande i socialdepartementet. Där ska man se om företagshälsovårdsbegreppet ska vidgas – det heter ju företagshälsovård, inte företagssjukvård. Det är SKL som i de här diskussionerna företräder landstingen runt om i landet. Jag sitter själv i SKL:s sjukvårdsdelegation, där vi har diskuterat frågan och träffat Anna Hedborg. Vi har ställt en del frågor som nu ska rätas ut, inte minst kring detta med medicinsk service.

I Halland har man som husläkare ett hundraprocentigt ansvar för medicinsk service. Då är det lite svårt att parallellt med detta ha en läkargrupp som har hundra procents bidrag från landstinget för att skicka folk på exakt samma undersökningar.

I Stockholm har vi för närvarande ett betalningsansvar på 20 procent när det gäller husläkare och medicinsk service. Vår ambition när vi började arbetet var att det skulle vara 100 procent, på samma sätt som i Halland.

Det är alltså en proposition på gång i frågan. Jag kommer själv att träffa företrädare för Föreningen Svensk Företagshälsovård, region Stockholm, den 14 april, och jag kommer att träffa ett antal företag veckan därpå, för att diskutera de här frågorna.

Det jag kan tänka mig skulle kunna bli en kompromiss är något vi har diskuterat per telefon. Det är att hitta en modell där man får en begränsad remitteringsrätt för arbetsrelaterade undersökningar och inte en väldig massa andra undersökningar.

Jag vet själv från min tid i det privata näringslivet, när jag hade tillgång till företagshälsovård, att man ibland fick höra att det inte bara var de arbetsrelaterade skadorna som undersöktes utan det gällde också PSA-prov för män, tjocktarmscancerprov, ögonundersökningar och mycket annat. Den notan står då skattebetalarna via landstingsskatten för. Vi tycker att det är tveksamt att man har den rätten som företagshälsoläkare.

Anförande nr 142

T o v e S a n d e r (s): Jag hör att du funderar över frågan och tänker försöka hitta en lösning. Problemet är att du uppenbarligen inte vill hitta en lösning som kommer att gälla från den 1 maj.

Företagshälsovårdsföreningen vill inte ha några konkurrensfördelar jämfört med övrig primärvård, utan föreningen vill ha samma möjligheter att verka. Ditt ansvar som delansvarig för ekonomin i Stockholms läns landsting måste vara att de 140 000 patienterna inte hamnar i primärvården.

Jag hoppas verkligen att du i alla fall hittar en temporär lösning tills man ser vad som kommer ut av den proposition som är på gång.

Anförande nr 143

Landstingsrådet **L u n d q u i s t** (m): Jag vill avsluta med att säga att jag – eftersom jag tycker att företagshälsovården är mycket bra – är väldigt glad över att Socialdemokraterna är tillbaka på banan, för det var faktiskt ditt parti som i regeringsställning avvecklade den svenska företagshälsovården så till vida att de statliga bidragen har avvecklats successivt och tagits bort.

Anförande nr 144

T o v e S a n d e r (s): Det var en typisk "Lars Joakim", kan man säga – att försvara sig genom att prata om vilka fel vi har gjort.

Jag värnar också om företagshälsovården, och jag hoppas att du hittar en bra lösning som gäller från den 1 maj.

Fråga 5

Anförande nr 145

H å k a n J ö r n e h e d (v): Bakgrunden till min fråga är att verksamhetschefen för Norra Stockholms psykiatri fick sparken för en månad sedan. Vi har fått mycket mejl och brev till vårt kansli. Jag har också läst insändare. Senast var det en jättestor insändare i Läkartidningen, där man kan läsa: "När verksamhetschefen för Norra Stockholms psykiatri protesterar mot krav på sparbetning med 28 miljoner kronor svarar ledningen med att säga upp henne."

Jag kan känna att det jäser och pyser bland personalen mot SLSO:s ledning. Eftersom psykiatrin också är utsatt för upphandling och mycket händer blir jag orolig att detta kommer att drabba patienterna.

Därför undrar jag: Kommer du att vidta några omedelbara åtgärder med anledning av konflikten mellan personalen på Norra Stockholms psykiatri och SLSO:s ledning?

Anförande nr 146

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Svaret är nej.

Anförande nr 147

H å k a n J ö r n e h e d (v): Jaså inte! Då känner du alltså ingen oro inför detta och delar inte min uppfattning att detta eventuellt skulle drabba personalen? Jag tycker att det är mycket allvarligt. Exempelvis tror jag att debattartikeln i Läkartidningen skrevs under av samtliga läkare inom Norra Stockholms psykiatri. Det gjorde de eftersom de vill att någon ska reagera. De protesterar mot beslutet.

Men du tänker alltså som ansvarig bara sitta passiv och se på? Det är ju det du svarar!

Anförande nr 148

Landstingsrådet **W a l l h a g e r** (fp): Jag sade inte var jag skulle sitta, Håkan. Självfallet kan jag vara orolig för många frågor, och jag känner ett stort engagemang och en stor förståelse för att både patienter och personal kan bli engagerade i olika frågor och också känna oro.

Men i det här fallet har jag fullt förtroende för att SLSO:s ledning kan hantera frågan. Enligt nuvarande delegationsordning är det också SLSO som har det fulla ansvaret.

Anförande nr 149

Håkan Jörnehed (v): I så fall borde du egentligen svara ja på frågan, för då vill du ju ändå informera dig för att se vart frågan kan barka hän. Det är egentligen det jag frågar om.

Om det jäser och pyser så här bland personalen kan konflikten bli ännu större. Vi får för patienternas skull hoppas att det inte blir så. Men du borde ändå informera dig, ha ordentliga samtal och kanske mycket mer än vad jag har gjort höra efter vad som har hänt och vad som ligger bakom.

När det blir ett så allvarligt misstroende mot en ledning måste man väl ändå som ansvarig personalpolitiker sätta sig in i situationen och undra: Vad står detta för? När man som personal protesterar är det viktigt att den protesten hörs och inte negligeras.

Anförande nr 150

Landstingsrådet Wallhager (fp): Det håller jag helt och hållet med dig om – att det är viktigt att man lyssnar. Men jag tolkade frågan så att den gällde om jag kommer att vidta några omedelbara åtgärder, det vill säga göra något mer än att hålla mig informerad, för det är jag.

*Fråga 6***Anförande nr 151**

Åke Askensten (mp): Ordförande, ledamöter! Det handlar om krisledningsutskottet. För dem som inte vet vad det är kan jag säga att det är ett utskott under landstingsstyrelsen. Utskottet ska fatta en del beslut om det inträffar någon kris av typ terrordåd, översvämning eller något liknande som kräver åtgärder från landstingets sida.

Jag skrev frågan för att Catharina skulle få lite bakgrundsinformation om att krisledningsutskottet inte har sammanträtt på länge. För snart ett år sedan hade vi en övning här i landstinget. Men sedan dess har vi inte haft något möte, och vi har inte heller fått någon rapport från den övningen.

Därför frågar jag om landstingsrådet avser att aktivera krisledningsutskottet.

Anförande nr 152

Landstingsrådet Elmsäter-Svärd (m): Herr ordförande! Egentligen, Åke Askensten, borde vi vara glada över att krisledningsutskottet inte behöver vara aktivt, med tanke på vad utskottet är tänkt att göra, framför allt inför och vid extraordinära händelser i fredstid eller när vi har höjd beredskap. Däremot ska vi ha en ordning för hur det ska ske.

Det hänvisades till en övning som gjordes nationellt för ganska precis ett år sedan. Det har skett en nationell utvärdering, och jag har förstätt att den nu har kommit till oss i landstinget. Då är det också rimligt att resultatet av övningen redovisas tillbaka till i första hand landstingsstyrelsen.

Anförande nr 153

Åke Askensten (mp): Jag är också glad att vi har sluppit undan, för om den senaste övningen hade varit sann hade det varit alldeles förfärligt, med många döda och skadade.

Men frågan är hur länge vi får vara glada. Jag såg i dag i tidningen City att det på förstasidan stod om att vattenlarmet skulle få förödande konsekvenser för Stockholm. Det handlar om en fråga som har kommit upp efter det att vi hade krisövningen, nämligen detta med att Östersjön för några månader sedan steg kraftigt. Det kan i framtiden finnas en risk för att Östersjöns salta vatten kommer in i Mälaren, som är vår dricksvattentäkt. Det vore obehagligt. Det är bara ett exempel.

Jag tycker att det inte räcker med en rapport, utan jag tycker att krisledningsutskottet borde kallas till ett möte.

Anförande nr 154

Landstingsrådet *Elmsäter-Svärd* (m): Jag tycker att man bör vara medveten om – det är säkert fullmäktige också – att dels har vi under landstingsstyrelsens förvaltning en särskild enhet för kris och katastrofberedskap, dels regleras hälso- och sjukvårdens arbete vid allvarliga händelser i den regionala katastrofmedicinska planen för landstinget. Kom också ihåg att just krisledningsutskottet inte har varit inkallat sedan 2004, då vi hade flodvågskatastrofen.

Man kanske också bör hålla isär vad krisledningsutskottet är till för och när det bör aktiveras. Huvudsaken är att vi har en god beredskap. Då tycker jag att det initiativ som togs i våras, där man gav de nya ledamöterna i utskottet möjlighet till en gedigen utbildning, är bra. Däremot är det fråga om hur pass förberedd man är när det inträffar krig, terrorism eller något annat.

Anförande nr 155

Åke *Askensten* (mp): Det sista är en rätt bra fråga. Får man ingen information när man sitter i ett utskott undrar man hur planeringen går vidare och vad de gör i landstingsstyrelsens förvaltning i de här frågorna. Är det så att vi som utskottsledamöter ska gå dit en och en och prata med dem? Vore det inte bättre om vi träffades och hade en genomgång?

Anförande nr 156

Landstingsrådet *Elmsäter-Svärd* (m): Åke *Askensten* nämner själv en möjlighet: om det finns intresse står naturligtvis förvaltningen till förfogande. Jag ser inte att vi särskilt behöver kalla in krisledningsutskottet av dessa skäl. Däremot kommer underlag och utvärderingar efter exempelvis den gjorda övningen att komma landstingsstyrelsen till del. Det tycker jag är nog så viktigt, så att vi känner till om det är något vi behöver ompröva.

Fråga 7

Anförande nr 157

Landstingsrådet *Dahlberg* (s): Christer *Wennerholm*, som ska svara, är inte här. Men jag tror att jag kan hans repliker redan. Han kommer att skylla på den gamla majoriteten och visa någon statistik som han har tagit fram. Men han kanske dyker upp – vem vet.

Andre vice ordföranden: Vi kanske kan avvakta med frågan tills Christer kommer. Han lär vara på presskonferens.

Anförande nr 158

Landstingsrådet *Dahlberg* (s): Han ska vara här nu, och jag ska ställa frågan nu. Är det inte så enligt det reglemente som vi har att rätta oss efter?

(*Andre vice ordföranden*: Ställ frågan då!)

Bakgrunden är att man i ABC häromveckan hade ett inslag med en journalist som hade tagit reda på lite grann hur bussdepåerna sköter tomgångskörning och liknande. Journalisten hade till och med varit ute på natten för att granska det. Han hade konstaterat att 15–20 bussar i Tyresödepån stod i över en timme och gick på tomgång.

I nyhetsinslaget fick Wennerholm chansen att kommentera detta, och då tyckte han inte att detta var något större bekymmer. Däremot höll han naturligtvis med mig om att det är oacceptabelt med denna tomgångskörning. Men han bedömde att detta är något som kommer att hanteras.

Därför har jag frågat: Är du beredd att aktivt medverka till att stoppa omfattande tomgångskörning vid bussdepåer inom SL:s kollektivtrafik?

(Andre vice ordföranden: Christer Wennerholm är inte här, så han kan inte svara på frågan.)

Då får vi notera till protokollet att han inte är här. Jag tänker inte ställa frågan senare.

Jag tycker faktiskt att det är oacceptabelt att ansvarigt landstingsråd inte är på plats när frågan ställs.

Fråga 8

Anförande nr 159

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Jag får säga: Tack, Filippa, för att det är du som står i talarstolen och ska svara. Det var ju lite diskussioner om vem som skulle svara på frågan.

Bakgrunden till frågan är att du och jag för ett par fullmäktigemöten sedan diskuterade just ersättningssystemet för ungdomsmottagningarna. Det systemet slår så att det blir vinnare och förlorare. En konsekvens av det nya ersättningssystemet som jag har fått reda på är att det är rätt svårt att få fram hur systemet slår. Vi begärde i vår sjukvårdsstyrelse för två månader sedan att få fram konsekvenserna, men de går inte att få fram.

Då får man använda sina kontakter. Jag vet att venereologer känner sig utrotningshotade. Därför undrar jag – med tanke på den klamydiaepidemi och annat som förekommer: Tycker inte du att det ska finnas venereologer på ungdomsmottagningarna?

Anförande nr 160

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Tack, Håkan, för frågan. Ja, frågan var: Är det inte din uppfattning att det behövs venereologer på länets ungdomsmottagningar? Jag väljer att byta plats på negationen i frågan.

Min uppfattning är att de ungdomar som söker sig till ungdomsmottagningarna naturligtvis ska ha tillgång till såväl gynekologer som venereologer eller allmänläkare med särskild kompetens inom detta område. Det är precis så vi har sagt och fattat beslut om under 2007 i den uppdragsbeskrivning som gäller för ungdomsmottagningarna.

Som både du och jag vet gör ungdomsmottagningarna ett mycket viktigt jobb, inte minst för att förhindra smittspridning och även när de ägnar sig åt smittspårning. Vi har över 35 ungdomsmottagningar i länet. De ser lite olika ut. De är också lite olika stora, vilket jag tror att du känner till.

Det innebär att personalkompetensen på ungdomsmottagningarna ser lite olika ut. En del mottagningar är så små att de bara har en barnmorska. Då är det inte möjligt att ha en venereolog och en gynekolog på heltid på mottagningen. Däremot ska de ungdomar som söker sig dit ha tillgång till den kompetensen. Det var också så vi beslutade när vi tog beslut om uppdragsbeskrivningen.

Det löser mottagningarna på lite olika sätt, Håkan. Antingen blir man hänvisad till en mottagning som faktiskt har venereologer på mottagningen, eller också blir man remitterad till någon av länets sex Sesam-mottagningar. De kan också göra så att de bokar besök för de aktuella ungdomarna samma dag och tar dit en venereolog till mottagningen den dagen.

Men jag vill gärna säga till dig och landstingsfullmäktige – och inte minst till länets ungdomar – att det behöver göras mycket mer för att komma till rätta med och försöka stoppa den negativa och tråkiga utveckling som vi kan se nu, inte minst vad gäller ökningen av klamydia hos ungdomar.

Jag får återkomma i mitt nästa inlägg.

Anförande nr 161

Håkan Jörnehed (v): Det är bra att du säger att det behöver göras mer. Men då tycker jag att det är bekymmersamt att de venereologer som finns på de större ungdomsmottagningarna i dag – det är ju riktigt som du beskriver det – nu halveras eller försvinner.

Jag kan ta ett exempel, en ungdomsmottagning som har 5 500 ungdomar i sitt upptagningsområde. De har i dag åtta timmar med venereologer, men med det nya ersättningsystemet får de till hösten bara fyra. Under juni, juli och augusti har de inga venereologer alls.

Varför tycker jag att det är så viktigt med venereologer? Jo, de tar hand om pojkar. Om jag kommer ihåg rätt är det ungefär 15 procent pojkar och 85 procent flickor som går till ungdomsmottagningarna. Man försöker på alla möjliga sätt att få pojkar att komma dit, som att ha killmottagning. Det är då man har en venereolog där eller kan boka så att en sådan kommer dit.

Du har samma oro som jag och säger att det behöver göras mer. Då är det ett problem att man tar bort det som redan finns. Därför måste du, tycker jag, begära konsekvensanalyser av det nya ersättningsystemet.

Anförande nr 162

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Det jag skulle säga var att vi naturligtvis jobbar för att försöka förhindra den tråkiga utveckling som vi ser just nu, med en ökning av framför allt klamydia. Vi har tagit ett beslut om att tillskjuta 10 miljoner kronor för utökad verksamhet. Men vi måste också föra en diskussion – och det vet jag också att ordföranden i barn- och ungdomsberedningen gör med förvaltningen – för att tillsammans med förvaltningen se om det är möjligt att omprioritera resurser, så att det går att göra något ytterligare redan under innevarande år, eftersom vi ser att ökningen sker nu.

Sedan måste jag säga: Den uppgift du för fram om att antalet venereologer skulle halveras eller att de skulle försvinna är en uppgift som jag inte känner igen från den dialog med förvaltningen som jag har. Det är inte en uppgift vi har att det försvinner venereologer. Vi vet att det är en viktig yrkesgrupp, men vi vet också att det är en yrkesgrupp som inte finns på alla ungdomsmottagningar. Som jag inledde med att säga tror jag inte heller att det kommer att göra det. Men alla ungdomar i länet ska ha tillgång till venereolog, så att de faktiskt kan träffa en sådan.

Vad jag vet lever man upp till det. Däremot tror jag att det framöver kommer att behöva göras mer.

Anförande nr 163

Håkan Jörnehed (v): Jag har tagit reda på detta, eftersom förvaltningen verkar mörka de här siffrorna. Därför har jag tagit det konkreta exempel som jag tog upp.

Jag tycker det är bra om ni försöker omprioritera resurser. Men det finns en sak som ni också måste bevaka. Vi har i Stockholms läns landsting tidigare fått statliga hivpengar, men det har redan försvunnit 5 miljoner, så de 10 miljoner som du kommer att tillskjuta år 2009 innebär bara 5 miljoner i tillskott. Det är ungefär som hur ni gjorde med Sesam City. Ni sade "Vi tillskjuter 1 ½ miljon", men sedan drog ni bort de statliga hivpengarna på 800 000 kronor.

Om ni verkligen vill göra mer och är oroliga för utvecklingen tror jag att ni måste ägna den här frågan lite mer intresse. Du, Filippa, kan säkert lättare få fram hur det är med venereologerna än jag, när jag frågar. Bevaka den här frågan! Det är jätteviktigt att man tar hand om pojkarna. Det tror jag vi är rätt överens om.

Anförande nr 164

Landstingsrådet *Reinfeldt* (m): Jag tror också att vi är överens om det. Men jag tror inte att jag hörde rätt, att du sade att förvaltningen mörkar uppgifter, för det tror jag inte att du menar.

Det är inte en uppgift som förvaltningen har att det försvinner venereologer och att antalet venereologer i länet halveras, och det är inte heller menat att det ska vara så. Alla ungdomar ska enligt den uppdragsbeskrivning som gäller för ungdomsmottagningarna – som förvaltningen följer löpande, för att se till att det är så – ha tillgång till både gynekologisk kompetens och venereologer.

Jag tycker att frågan är oerhört viktig. Det är också därför vi har tagit beslut om att satsa 10 nya miljoner år 2009. Men det är också därför som barn- och ungdomsberedningens ordförande har tagit ett initiativ och för en dialog med förvaltningen, som nu ser på om det är möjligt att omprioritera resurser ganska omgående under innevarande år, för att hitta olika vägar för att stävja den tråkiga utveckling som vi ser i fråga om framför allt ökningen av klamydia.

Fråga 10

Anförande nr 165

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige, Filippa! På hälso- och sjukvårdsnämndens senaste sammanträde fick vi ett ärende som hanterade det akuta omhändertagandet. Ett av förslagen handlade om en ny organisation för sjukhusen när det gäller lättakuter.

Jag tycker att det är bra att man ser över och utvecklar organisationen på sjukhusen. Det är ett arbete som påbörjades tidigare. Jag tror att det är akut och bråttom, med tanke på att ni har lagt ner ett antal närakuter.

Men det som förbryllar både professionen och oss i oppositionen är att ni väljer att upphandla lättakuterna. Det är mycket tydligt i ett brev från Södersjukhuset och också i tjänstemannaförslaget att man understryker vikten av att lättakuterna drivs av sjukhusen själva.

Därför vill jag fråga dig, Filippa, om du är beredd att ompröva hälso- och sjukvårdsnämndens beslut att konkurrensupphandla lättakuterna och i stället följa rekommendationen från sjukhusstyrelsen på Södersjukhuset.

Anförande nr 166

Landstingsrådet *Reinfeldt* (m): Herr ordförande! Tack, Inger Ros, för frågan!

Man skulle kunna svara väldigt enkelt på den frågan, med ett ja eller nej. Men för att samtidigt informera fullmäktige lite om vad vi gör ska jag utveckla svaret lite.

Nej, jag är inte beredd att ompröva det beslutet. Vi genomför nu en stor förbättring av tillgängligheten för den akuta vården. En del i den översynen handlar om att patienter som söker sig till sjukhusens akutmottagningar också ska kunna få ett bra omhändertagande där.

Historiskt har landstinget försökt styra bort lindrigt skadade och mindre sjuka patienter från sjukhusen. Målet för översynen har varit att göra den akuta vården utanför sjukhusen så tillgänglig som möjligt, så att patienterna i första hand föredrar att åka dit framför att åka till

akutsjukhusen. Men det kommer ändå alltid att finnas patienter som beger sig till akutsjukhusen. Vi vet att det finns ungefär 120 000 patienter som mycket snabbare och bättre skulle kunna tas om hand i den nära hälso- och sjukvården, om den fanns mer tillgänglig.

Därför kommer vi att inrätta och upphandla så kallade lättakuter i direkt anslutning till sjukhusens akutmottagningar. De ska få i uppdrag att ta hand om de patienter som inte behöver akutmottagningens resurser eller kompetens. En patient som då kommer till sjukhuset ska uppleva att lättakuten är en del av sjukhusets akutmottagning.

Det är en inriktning som landstingsfullmäktige fattade beslut om i samband med budgeten för 2008. Det har nu hälso- och sjukvårdsnämnden fullföljt genom att fatta det beslut som vi fattade på det senaste sammanträdet med hälso- och sjukvårdsnämnden, det vill säga att upphandla lättakuter i direkt anslutning till sjukhusens stora akutmottagningar.

Anförande nr 167

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige! Som jag sade inledningsvis: Jag har ingenting emot den organisationen. Det är bra att man ser till att ta hand om patienterna. Men jag känner mig oerhört tveksam till om det kommer att bli bättre för patienterna.

Du och Moderaterna anklagar ofta oss socialdemokrater för att vara ideologiskt inriktade och bara vilja ha egen regi. Men frågan är om inte ni är mer ideologiskt inriktade och vill att allt ska bli privat. Ledningen för Södersjukhuset kan väl knappast anklagas för att gå oppositionens ärenden. Din egen förvaltning skriver också mycket tydligt – i alla fall när det gäller triagefunktionen – att det är olämpligt att upphandla den, eftersom vården för den enskilda patienten inte kommer att fungera.

Då undrar jag hur man tänker som moderat, om man bara har det privata för ögonen eller om man verkligen har både professionen, patienterna och organisationen för ögonen.

Anförande nr 168

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Tack igen, Inger!

Det är nästan lite komiskt. Ena dagen tar vi ett beslut om att genomföra en förbättring. Direkt efter det att vi har gjort det får jag en skriftlig fråga från Inger Ros och Socialdemokraterna om vi kan tänka oss att ompröva det förbättringsbeslutet. Det tycker jag tydligt visar hur Socialdemokraterna bedriver sin oppositionspolitik. Det handlar om att hela tiden misstänkliggöra, förvrida och förvränga den förbättring som vi faktiskt försöker åstadkomma.

Om man vill vara snäll kan man säga: Det är kanske så man uppfattar sitt uppdrag när man sitter i opposition. Men samtidigt måste jag säga: Jag är glad att du, Inger, säger att du är glad och inte är en sur sosse, för jag tror att du i grunden tycker att detta är rätt bra, inte minst mot bakgrund av den otroligt positiva utveckling som vi kan se efter det att vi upphandlade den privata närakuten för barn i direkt anslutning till Astrid Lindgrens barnsjukhus.

Anförande nr 169

Inger Ros (s): Ordförande, fullmäktige, Filippa! Det är lite roligt hur du svarar och vänder på frågan. Jag har sagt flera gånger att jag tycker det är bra att man gör förbättringar i vården. Det jag ville diskutera var på vilket sätt man hanterar det hela, att man ska upphandla. Men det vill du inte riktigt svara på.

Om man nu har ambitioner och förbättringsåtgärder, vilket är bra, är det konstigt att man inte lyssnar på dem som faktiskt har kunskapen och kompetensen utan tror att man kan allt därför att man är moderat sjukvårdspolitiker.

Jag vill som avslutning läsa några rader från brevet från Södersjukhusets styrelse. Där står det: "En lösning där en annan aktör ska sköta en 'vårdstrimma' i akutens vårdprocess och/eller styra inflödet av patienter i en integrerad vårdprocess innebär risk för effektivitetsförluster, kompetenskonflikter och därmed försämrat omhändertagande av patienter."

Om man då är en politiker som värnar om patienterna tycker jag att man ska ta till sig sådant innan man fattar beslut.

Anförande nr 170

Landstingsrådet Reinfeldt (m): Herr ordförande! Nu har Inger inget inlägg kvar, så därför är det kanske elakt att fråga: Om Inger Ros och Socialdemokraterna skulle komma tillbaka till makten, betyder det att ni – med hänvisning till den fråga som du nu ställer om de kommande lättakuterna – vill riva upp avtalet med den privata närakuten för barn i direkt anslutning till Astrid Lindgrens barnakut?

Jag har inte för avsikt att ompröva det beslut som landstingsfullmäktige fattade i samband med budgeten för 2008 och som sedan har konfirmerats av hälso- och sjukvårdsnämnden. Det ser jag inte som mitt uppdrag, att överpröva de beslut som landstingsfullmäktige fattar.

Södersjukhusets styrelse hörde av sig med anledning av att de tolkade landstingsfullmäktiges beslut på ett annat sätt. Efter en kontakt och en dialog med landstingets företrädare är de självfallet med och bidrar och medverkar till att HSN kan verkställa det beslut som landstingsfullmäktige har fattat, det vill säga att upphandla en lättakut i direkt anslutning till sjukhusets akutmottagning för att förbättra det akuta omhändertagandet för länets invånare.

§ 56 Redovisning av implementering av FN:s barnkonvention i landstingets verksamheter

Anförande nr 171

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till den gemensamma reservation som vi har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet i landstingsstyrelsen och göra en liten återkoppling till den långa debatt som vi hade om årsredovisningen, som innehöll ett litet meningsutbyte om jämställdhetsfrågorna.

Jag skulle vilja säga att det har sin direkta parallell till det här ärendet, som handlar om implementering av FN:s barnkonvention i landstingets verksamheter. Jag tycker att landstingsmajoriteten begår ett misstag när man springer ifrån ett enigt landstingsfullmäktige som har satt ner foten i den här frågan och nu lägger detta till handlingarna som någon hyllvärmare.

Frågan är oerhört angelägen. Det var vi också eniga om när vi tog fram denna handlingsplan.

Vad vi nu skulle vilja göra, i stället för att lägga detta i någon byrålåda eller göra det till något slags hyllvärmare, är att förlänga giltigheten för handlingsplanen till 2010. Vi tycker också att det behövs en tydligare rapportering till landstingsfullmäktige om hur det går med implementeringsarbetet. Innan vi har mer på fötterna och har låtit det verka några år till tycker jag inte att man kan göra bokslut för verksamheten. Man borde rimligen ha gett arbetet lite mer tid. Det hade barnen i vårt landstingsområde tjänat på, tror jag.

Ytterligare en gång: Bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 172

Landstingsrådet **E l m s ä t e r - S v ä r d** (m): Herr ordförande! Det ligger en hel del i det Ingela Nylund Watz säger om hur man följer upp saker och ting. Arbetet med barnkonventionen är något som vi ofta har med oss. Sverige har ju ratificerat FN:s barnkonvention, som har ett antal grundläggande principer.

Jag tror inte att detta kommer att läggas i byrålådan. Vad som har gjorts är att ansvaret har fördelats ut i verksamheterna. Vad vi behöver göra är att följa upp hur arbetet sker. Det kommer att göras en fördjupad uppföljning av detta under 2008. Det ska också ske en årlig redovisning. Även revisorerna kommer att följa beslutet.

Jag tror inte att detta blir något som läggs i byrålådan. Men ansvaret är utlagt till verksamheten, och där bör det också ligga, för att det ska bli verklighet av detta.

Anförande nr 173

Landstingsrådet **N y l u n d W a t z** (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag kan inte tolka finanslandstingsrådet på annat sätt än att det inte är intressant att fördjupa arbetet genom att förlänga handlingsplanen. Det ska göras en uppföljning, och det ska göras redovisningar.

Mot bakgrund av på vilket sätt jämställdhetsarbetet hanteras av den nya majoriteten – vi kan bara se på den debatt som vi hade tidigare i dag – känner jag mig inte särskilt trygg när det gäller hur majoriteten vill hantera den här frågan.

Vi får väl återkomma när landstingsmajoriteten har tagit intryck av hur verksamheterna tar ansvar för implementeringsarbetet, och så får vi göra en värdering, kanske i samband med nästa års bokslut. Kanske kan också den tidigare debatten om årsredovisningen och jämställdhetsarbetet ge en viss vägledning för det nya finanslandstingsrådet.

Jag tycker att det hade varit mycket bättre om vi hade gett detta arbete lite mer tid och hittat tydligare riktlinjer och ramar för hur arbetet ska redovisas och vilket resultat det ger.

Anförande nr 174

H e l e n e S i g f r i d s s o n (mp): För några månader sedan stod jag här och hade en interpellationsdebatt om just barnkonventionen och hur vi arbetar med den i landstinget. Då blev jag utlovad att det skulle komma en rapport, och den har kommit nu.

Några slutsatser som man kan dra av rapporten är att det verkligen ser mycket olika ut i våra olika verksamheter beträffande hur man arbetar med barnkonvention. Det är i sig en jättestor anledning till att vi behöver ha årligen återkommande rapporter om hur arbetet fortsätter. Den rapport som vi har fått nu kan bara ses som ett första steg för att arbeta med barnkonventionen i landstinget och är absolut inte något som vi kan vara nöjda med och lägga bakom oss.

Jag skulle vilja skicka med två saker.

Det ena är att vi måste bli bättre på att systematiskt ta till vara barns och ungas röster, inte bara beträffande hur verksamheten bedrivs generellt utan också inför att beslut ska fattas. Ett exempel tycker jag är de nya spärrarna som SL ska införa. Fanns det över huvud taget något barnperspektiv när man bestämde hur de skulle se ut? Små barn fastnar liksom direkt i dem. Det är ett konkret exempel som jag har blivit uppmärksam på.

Ta till vara barns och ungas röster innan beslut fattas! Gör det mycket mer systematiskt än hittills! I själva planeringen bör man också ha en långsiktighet, för det är mycket viktigt.

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Dessutom har vi ett tilläggsförslag i landstingsstyrelsen om att barnkonventionen ska finnas med även i upphandlingar och avtal. Det förslaget yrkar jag också bifall till.

Anförande nr 175

Mats Skoglund (v): Ordförande! Från Vänsterpartiet har vi samma yrkande: bifall till den gemensamma reservationen. Där föreslår vi att tiden för handlingsplanen ska förlängas, att man ska fortsätta arbeta med den och att programfunktionen ska få vara kvar.

Jag har sett tjänstemannaförslaget till budgetdirektiv för 2009. Där skriver de samma sak. De föreslår att tiden för planen ska förlängas så att den gäller till 2011. Det står tydligt och klart under rubriken Barnkonventionen, ungefär 20 sidor in. Det är alltså inte bara vi som har hittat på detta, utan även förvaltningen tycker att man ska arbeta vidare på samma sätt som vi i den samlade oppositionen har föreslagit.

För oss i Vänsterpartiet är detta särskilt angeläget, eftersom det var Vänsterpartiet som under förra mandatperioden hade ansvaret för arbetet med barnkonvention i landstinget.

Det framgår av redovisningen att det är mycket positivt som har gjorts men att det också återstår mycket att göra. Vi vet väl alla att ingenting sköter sig självt. Därför föreslår vi som sagt att arbetet ska förlängas.

I förmiddags tog Yvonne Blombäck upp frågan om en liten pojke som inte fick åka med bussen på Värmdö. Det stod i lokaltidningen på Värmdö om det. Hon ställde frågan i samband med bokslutet. Pojken fick gå av bussen, eftersom telefonen inte fungerade när han skulle visa biljetten.

Jag skulle vilja fråga Christer Wennerholm om detta. Swebus menade att de hade fått klara direktiv från SL: om man inte har färdbevis, då ska man gå av bussen. Men på SL säger de att det inte alls är så, utan att hänsyn måste tas till barnen.

Det står i redovisningen att SL ställer krav på entreprenörerna att de ska arbeta efter barnkonventionen. Då skulle jag vilja fråga om Christer G. Wennerholm känner till detta. Det kanske är en liten fråga i detta sammanhang, men för barnen är det viktigt, och det är ännu viktigare för deras föräldrar – den här mamman visste inte vart barnet hade tagit vägen och fick åka ut och leta utmed vägen.

Står det i direktiven att man inte får ta med små barn som inte kan visa biljett eftersom telefonen inte fungerar? Enligt tidningen hade chauffören sagt: Sådant där går jag inte på. Men det kanske inte är det viktigaste, utan det viktigaste är vilken inställning SL har.

Bifall till reservationen!

Anförande nr 176

Landstingsrådet Wennerholm (m): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är en angelägen frågeställning, men jag förstår inte riktigt vad den har i det här sammanhanget att göra. Det har väl mer att göra med hur våra entreprenörer tillämpar bestämmelserna vad gäller transport av resenärer och om de kan betala eller inte betala.

Jag föreslår att du återkommer och väcker en fråga eller interpellation i detta ärende.

Anförande nr 177

Mats Skoglund (v): Jag kan bara tacka Christer Wennerholm för att han inbjuder mig till att skriva en fråga, kanske till nästa sammanträde.

Till dem som undrar var detta står i budgetdirektiven kan jag säga att det står på sidan 15 i tjänstemannaunderlaget för budgetdirektiven för 2009.

Anförande nr 178

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Christer Wennerholm illustrerar med all önskvärd tydlighet varför det är angeläget att vi förlänger handlingsplanen enligt vårt förslag i landstingsstyrelsen. Om det är så illa att inte ens föredragande ansvarigt landstingsråd har förstått vad det gemensamma beslutet om att försöka implementera och arbeta med FN:s barnkonvention i vår landstingsorganisation betyder är bara det ett tillräckligt argument för en förlängning. Annars kommer uppenbarligen Christer G. Wennerholm inte ens att ha läst vad handlingen handlar om.

Bara av det skälet yrkar jag bifall till vårt förslag i landstingsstyrelsen. Lite pinsamt är det ju.

Anförande nr 179

Helene Sigfridsson (mp): Christers svar visar också varför Miljöpartiets tilläggsyrkande är så viktigt. Du svarar egentligen på Mats fråga genom att säga: Det är entreprenörernas ansvar hur de bemöter resenärerna. Precis – det är därför vi måste ha med barnkonventionen i upphandlingar och avtal!

§ 57 Byggnation av nytt universitetssjukhus i Solna

Anförande nr 180

Landstingsrådet Nymann (kd): Herr ordförande! Det var påpassligt att vi precis hade en votering, så att vi alla nu är på plats när vi ska ta ett historiskt beslut. Vi som är samlade här – som om en stund ska besluta i ett stort ärende – vill bygga Nya Karolinska, eftersom dagens och morgondagens invånare behöver det sjukhuset.

Jag påstår att Nya Karolinska är rätt prioritering i förhållande till alla tänkbara alternativ. Nya Karolinska är en viktig del i Stockholms läns landstings nya sjukvårdssystem till form och innehåll, i planering och finansiering, beträffande tillgänglighet och säkerhet. Det ska vara och förbli en nationell och internationell förebild.

Hälsa- och sjukvården i vårt landsting är och kommer att vara mycket mer än Nya Karolinska. Till de utmaningar vi har genom de konsekvenser som följer av dagens beslut hör också fortsättningsvis minst vården vid Huddinge sjukhus, Södersjukhuset, Södertälje sjukhus, Danderyds sjukhus, Norrtälje sjukhus, Capio S:t Görans sjukhus, Ersta sjukhus, Röda Korsets sjukhus med flera, som i dag medverkar till att tillgodose aktuella vårdbehov.

De här sjukhusens roll och ansvar kommer inte att bli mindre i den framtid som i dag får en avgörande komplettering med föreliggande förslag till beslut. Vi tror att målen finns beskrivna i dagens ärende och i projektprogrammet från november förra året, och att de målen ska kunna uppnås i allt väsentligt och kanske i vissa avseenden dessutom överträffas.

Det kommer att krävas hårt arbete av medarbetarna i den förvaltning som blir ett av resultaten av dagens beslut, men också av alla andra som kommer att involveras och som vill medverka till optimala lösningar för de länsinvånare som kommer att behöva vård på sjukhus de närmaste decennierna.

I dag visar vi politiskt mod, vill jag påstå, och vi bör uppmuntra varandra att även fortsättningsvis agera politiskt modigt, klokt och framsynt. Politiskt mod är framför allt en fråga om handling eller att gå från ord till handling. Vi behöver tänka nytt och vi behöver tänka långsiktigt. Bara det är en särskild utmaning.

Vi kommer att möta påfrestningar av skilda slag under de närmaste åren under arbetet med det nya sjukhuset. I det sammanhanget tycker jag att det skulle vara en styrka om vi förmår att se möjligheterna i de påfrestningarna i stället för att betrakta dem som ännu ett tillfälle att göra påhopp på antingen majoriteten eller oppositionen. Jag skulle önska att vi väljer en attityd och ett förhållningssätt som skulle kunna betecknas som statsmannaskap i arbetet med Nya Karolinska Sjukhuset och alla de konsekvenser som detta bygge och etablering kommer att föra med sig. Hittills har vi varit politiskt överens – jag hoppas att det får vara en ledstjärna också för fortsättningen.

Vad menar jag då när jag talar om statsmannaskap? Jo, någon har påstått att statsmannaskap är ett ledarskap utöver det vanliga. Vad det vanliga är tror jag att vi känner väl i den här församlingen. Statsmannaskap är också förmågan att i utsatta situationer – och sådana kommer vi att möta – se problem och lösningar i ett längre perspektiv, att höja blicken och bortse från kortsiktighet och egenintresse.

I frågan om Nya Karolinska åtar vi oss att prestera något utöver det vanliga – därför är det särskilt viktigt att vi är klara över vad vi vill uppnå. Det finns väl beskrivet i den programskrift som kom i november förra året och i en mängd material som finns på hemsidan www.nyakarolinskasolna.se för den som framöver dagligen vill följa utvecklingen av det här arbetet.

Vi behöver ha en målbild, vi behöver titta på den ibland, påminna oss om den så att vi inte grottar ner oss i alltför mycket detaljer. Det politiska ansvaret är att ge den fortsatta verksamheten bästa tänkbara förutsättningar.

Vi har ju, tycker jag, steg för steg erbjudit sådana verksamhetsförutsättningar för det efter här arbetet. Jag vill särskilt framhålla det arbete som gjordes i formgivningstävlingen som avslutades strax efter sommaren 2006. Den var en vital inspirationskälla för många av oss som har sett fram emot detta och som var med om att ta initiativet för sju år sedan.

Det här är förmodligen det mest omfattande projekt som det här landstinget har fattat beslut om. Vi får gå tillbaka fyrtio år i tiden, till byggandet av Huddinge sjukhus, för att hitta något i ungefär samma division.

Vi vet vad det här sjukhuset ska användas till. Det finns väl beskrivet och har beskrivits väl de senaste åren. Sjukhuset kommer att bli ett nav i ett utvecklingsarbete och ett sjukvårdssystem som vi också måste bygga, och det ska ske parallellt. Jag ber att få yrka bifall till landstingsstyrelsens framåtsyftande förslag i detta ärende!

Anförande nr 181

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vill börja precis så som Stig avslutade sitt anförande. Jag vill nämligen börja med att yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag i det här ärendet!

Det här är ett mycket viktigt och stort beslut, och det kanske är få förunnat att i en politisk karriär få vara med om att fatta ett beslut som har den tyngden och den graden av storlek som det här beslutet har både när det handlar om vad landstinget mäktar med att göra med sin ekonomiska styrka men också naturligtvis, och allra viktigast, viktigt med utgångspunkt för våra möjligheter att utveckla vården i Stockholmsregionen till norra Europas främsta, kanske en av världens främsta sjukvårdsregioner. Det är vad vi gemensamt hoppas att det här ska leda till.

Det här är ett beslut efter en lång process som har pågått redan under ett par mandatperioder. När vi nu går in i en ny fas, vilket dagens beslut innebär, är det viktigt att vi också tar hänsyn till något som kanske har varit lite fördolt, stått lite i skuggan. Det är nämligen frågan om hur det här beslutet faktiskt kommer att påverka hela sjukvårdsorganisationen i Stockholms län. Kanske det inte kommer påverka bara vårt län utan även de omkringliggande och – inte minst när det handlar om graden av specialitet som det här sjukhuset

kommer att ägna sig åt – möjligheterna för Sverige som nation att utveckla excellens på det här området.

Jag vill säga några saker som jag tror är viktiga. Jag har tidigare flaggat för att det uppdrag som vi har lämnat tidigare till FoUU-utskottet eller landstingsstyrelsen att återkomma till landstingsfullmäktige i juni med ett förslag till ett mera komplett beslutsunderlag. Det kan inte vara heligt. Det är, precis som Stig säger, ett alldeles för stort beslut för att behäftas med en dålig process. Jag är glad om vi kan ha ett förslag framme i juni, men jag vill ändå för landstingsfullmäktige deklarerera att jag tycker att det är viktigare med ett bra beslut än ett hafsigt beslut som alla inte känner sig tillfreds med. Med det vill jag också ha sagt, och det underströk glädjande nog Stig också, att det är viktigt med fortsatt enighet om det här projektet som kommer att sträcka sig över flera mandatperioder.

Låt oss heller inte blunda för att det finns frågor som är olösta och som kräver mer av samtal och mer av funderingar än vad vi hittills har haft möjlighet till. Inte minst är frågan om finansiering tydligt framträdande, det kan vi inte blunda för.

Det gäller att handha de åsiktsskillnader eller olika ingångar i diskussionen om bland annat detta med ömsinnet och respekt för varandra. Vår gemensamma förmåga att nu och här 2008 hantera den fortsatta processen de närmaste månaderna kommer nämligen att studeras och värderas. Allt har sin riskpremie!

Jag kan också för egen del inte nog understryka FoUU-utskottets viktiga roll. När FoUU-utskottet får den här tydliga rollen är det väldigt tydligt att ansvaret ligger där. Därför är det bra om vi snart kan få besked i de fall det kan råda oklarheter, till exempel om vilken roll strategiska utskottet ska spela i detta sammanhang. Jag menar att det är lite grumligt.

Jag tycker att det är bra att Vänstern och Miljöpartiet har tillmötesgått i det här beslutsunderlaget och ges bättre möjlighet till delaktighet och insyn. Det tjänar hela processen på.

Det är bra med ett gemensamt ställningstagande, som sagt, och en tydlig vilja att nå målen som vi har ställt upp för det som vi vill åstadkomma med det här sjukhuset, men det är en lång väg som återstår. Bara man tänker tanken att alla ska ha synpunkter på vad resultatet ska bli för Danderyds sjukhus vidkommande eller för SÖS vidkommande, så ser jag ju att det finns en del nålsögon som vi måste passera gemensamt. Därför är mitt slutord i den här viktiga frågan just nu: Låt oss inte falla på mållinjen! Därför kräver den här processen fortsättningsvis stor ödmjukhet och omvårdnad. Inte minst när det gäller det sista äger vi alla en stor del av ansvaret.

Anförande nr 182

Landstingsrådet Elm s ä t e r - S v ä r d (m): Herr ordförande! Jag valde faktiskt att inte gå upp först och vara föredragande eftersom det här har varit en process som har pågått under många år. Stig Nyman är den kollega som är föredragande när det gäller Nya Karolinska Sjukhuset. Däremot tänkte jag haka på det som Ingela Nylund Watz nämner, för jag tycker också att det är oerhört viktigt. Fullmäktige bör även höra min inställning till fortsättningen av arbetet. När det gäller behovet av att ha bred enighet även framdeles är det viktigt, inte minst när vi kommer till frågorna om finansieringen. Det håller jag fortfarande fast vid.

När det gäller frågan om den roll som strategiska utskottet och FoUU-utskottet ska ha i fortsättningen så kommer det inom kort att komma nedskrivet, så att det ska inte råda någon otydlighet om vad som gäller. Det är lika viktigt för strategiska utskottet som för FoUU-utskottet. Jag kan bara i de delarna hålla med Ingela Nylund Watz – på de punkterna har jag ingen annan uppfattning.

Anförande nr 183

Lars-Erik Salminen (m): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! För mig som kommunstyrelsens ordförande i Solna är det här en underbart bra dag! Det är trevligt och

skojigt att vi ska fatta det här beslutet om att bygga ett nytt universitetssjukhus i Solna – ett utvecklat sjukhus, *life science*-sjukhus, ett *bio science*-sjukhus för framtiden. Jag håller med Ingela Nylund Watz, jag tycker att det är bra att du säger Europas, kanske världens, främsta i det här området. Ibland är vi lite fega och säger att det blir det bästa i Sverige. Det ska bli ett nytt fint sjukhus.

Zlatan har ont i sin knäled. Om sjukhuset hade stått klart nu så hade Zlatan kunnat köras in i ena hörnet av sjukhuset och ut i den andra. Och om han hade varit fem år yngre så hade han kunnat lira fotboll ännu längre efter den behandling han kan få. Han hade kunnat bli ännu bättre, och Sverige hade kunnat få EM-guld till exempel. Det blir väl framtiden. Det där var bara en liten parentes.

Nu står vi inför stora förändringar för Karolinska med det nya universitetssjukhuset placerat intill Solnavägen, på den nya platsen på det gamla parkeringshuset. Med den här utvecklingen skapas ett nytt sjukhus med forskningsmiljöer och med samverkan med grundforskning och klinisk forskning och även med Karolinska Institutet.

I det utvecklingsområde som vi har kallat Norra Station har både Stockholms stad och Solna intagit nyckelpositionen att det blir en härlig struktur, en region. Genom läget vid innerstadens norra port har vi närhet till ett historiskt parklandskap och till andra forskningsmiljöer inom hela vår vetenskapsstad där. Vi överdäcker E4/E20 och därigenom utvecklar vi en god miljö med bostäder, arbetsplatser, service och kultur och ett centrum för världsledande forskning.

Sedan omformar vi det här, det nya torget, som i dagsläget kallas för Karolinska platsen, det är ju inte döpt än. Där möts KI och KS till ett kluster, ett medicinskt kluster, och den planerade tunnelbanestationen som jag anser är ett måste för framtiden. Det kommer att bli täta besöksströmmar, kommersiell intensitet och det blir en betydelsefull plats i det nya stadslandskapets regionala kärna.

Det här nya sjukhuset anpassas också till stadens struktur av gator och platser. Sjukhuset med lokaler för vård, forskning utbildning får ju många entréer ut mot stadens gator på bägge sidor. Det här ska även hålla en hög grad av offentlig klass.

Det här sjukhuset byggs på ena sidan och då frigörs en hel del andra byggnader och ytor där man kan uppnå en blandad stadsmiljö med bostäder, kontor, service och handel så att vi får en levande stadsdel helt och hållet så att det inte enbart blir ett sjukhusområde, för i så fall blir det ganska dött.

Det finns kulturhistoriskt värdefulla byggnader som ska bevaras och kompletteras med ny bebyggelse, så här kan bli väldigt snyggt och fint.

Vi planerar också tillsammans få till stånd en ny trafikplats med Uppsalavägen vid Haga Södra. Då finns också möjlighet att planera en ny gångbro så att alla får tillgång till något fint som finns i Solna som heter Hagaparken. Vi kopplar alltså också detta till Karolinska Institutet. Där har vi även planer på en förtätad och successiv utbyggnad i campusområdet.

När det här är klart – enligt tidtbellen2012 – så har vi ett av världens modernaste universitetssjukhus. Med dessa ord yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 184

Jan Liliemark (fp): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag måste erkänna att jag från början var kritiskt, för att inte säga skeptiskt inställd till det Nya Karolinska Sjukhuset – det gamla KS är ju trots allt ett av Europas vackraste sjukhus. Utredningar, möten och debatter har dock övertygat mig om att ett nybygge är den bästa lösningen.

Tanken har varit att skapa världens bästa universitetssjukhus, på den punkten håller jag med Lars-Erik Salminen. Det ska integrera sjukvård, forskning och undervisning.

Man måste dock ha klart för sig att man aldrig kan bygga världens bästa universitetssjukhus. En väl genomtänkt arkitektur och fysisk arbetsmiljö är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för att nå ett sådant mål. Det viktigaste, och betydligt svårare, är att åstadkomma den arbetsmiljö och framför allt den kultur som krävs. För detta behöver vi en personal-, rekryterings- och meriteringspolitik samt det ledarskap som skapar incitament för medarbetarna att fokusera på dessa kärnverksamheter: sjukvård, forskning och undervisning.

Utvecklingen i vårt och andra landsting har i detta avseende inte direkt varit positiv under de senaste tjugo åren. Den Stendahlska utredningens nyligen presenterade betänkande om den kliniska forskningen tydliggör bristerna i dagens universitetssjukvård och vad som behöver göras. Det är ett långsiktigt arbete som inte kan vänta till 2015 när Nya Karolinska Sjukhuset öppnar. Om vi misslyckas med denna uppgift har vi inte skapat världens bästa universitetssjukhus utan bara världens flottaste länsdelssjukhus, och det vore ju lite tråkigt!

Den här uppgiften kommer därför att vara forsknings-, utvecklings- och utbildningsutskottets viktigaste uppgift framöver.

En annan mer jordnära fråga handlar om transportlogistiken som måste fungera både under byggnadstiden och när det nya sjukhuset står färdigt. Kollektiva färdmedel kommer naturligtvis att stå för den största delen av persontransporterna. Det är därför oerhört viktigt att planering och byggande av en ny tunnelbana eller motsvarande kan startas i tid. Detta ligger dock inte inom projektets mandat utan måste lösas på högsta landstingsnivå, på första bänken här i salen och kanske till och med på nationell nivå.

Vi får dock inte glömma bort att en del personal och patienter bor så till att de även i framtiden behöver köra bil till KS. Vissa behöver också åka bil på grund av handikapp eller sjukdom. För dessa är tillgänglighet till parkeringsplatser ytterst viktigt. Man har till och med kunnat visa att brist på parkeringsmöjlighet är en faktor som kraftigt påverkar cancerpatienters livskvalitet negativt. Parkeringssituationen under och efter byggtiden kommer därför att bevakas fortlöpande av FoUU-utskottet.

Glädjande nog kan jag, liksom flera föregående talare, konstatera att det hittills har rätt bred samstämmighet över de politiska blockgränserna om det nya sjukhuset. Jag tror att det finns en samsyn även i de frågor som jag har berört här, och jag ser fram emot det fortsatta arbetet i utskottet.

Anförande nr 185

Landstingsrådet Andersson (c): Herr ordförande! Frågan om det nya universitetssjukhuset har stötts och blötts i den här församlingen åtskilliga gånger under många års tid, och det är glädjande att vi nu kommer till skott med detta förhoppningsvis historiska projekt.

På många sätt är Nya Karolinska ett generationsskifte i sjukhusdrift och sjukhusbyggande. Sjukhuset representerar ett tänkesätt och en filosofi som är väsensskild forna dagars gråa betongsjukvård. Av särskild vikt för mig och Centerpartiet i Stockholms läns landsting är den gröna tråd som löper genom hela projektet där miljön står i fokus genom byggandet, driften, planeringen och behandlingen på sjukhuset.

Att sjukhuset kommer att ha drastiskt minskad energianvändning jämfört med dagens sjukhus är en viktig del i arbetet att framför allt minska Stockholms läns landstings miljöpåverkan. Det föreliggande förslaget innebär – lite beroende på vilket referensalternativ man studerar – att Nya Karolinska kommer att ha åtminstone mindre än hälften av de utsläpp av sot och kväveoxider och en bråkdel av den klimatpåverkan som det nuvarande Karolinska universitetssjukhuset har.

Man kan ju också anknyta till de arkitektoniska sätten att skapa en vårdmiljö som är både grön och människo- och livsbejakande och som även på något vis signalerar de här miljövärdena. Vidare finns naturligtvis de ambitiösa planerna för att skapa en bra och miljövänlig transport- och persontransportapparat för att människor ska kunna ta sig till sjukhuset både smidigt och miljövänligt.

Nya Karolinska representerar inte bara ett krafttag för ny miljövänlig sjukhusvård, sjukhuset står även för spjutspetsen i högteknologisk specialistvård. Nya Karolinska Solna är även ett led i arbetet för att förstärka hela länets möjligheter att ha tillgång till adekvat vård vid behov.

Det finns ytterligare en sak som är viktig att poängtera, nämligen projektets arkitektoniska kvaliteter. Centerpartiet i många kommuner, inte minst i huvudstadskommunen som ju gränsar till det här området, tycker att det är oerhört viktigt att vi utvecklar stadsbyggandet i vårt län. Det har lagts fram förslag på andra håll om skyskrapor och annat. Jag kan konstatera att – bortsett från att det här är en vacker byggnad som på ett mycket fint sätt anknyter till miljöerna runt sjukhuset – det närmast är så att det lite anknyter till en liggande skyskrapa. Det gläder förstå mig som centerpartist. Jag är stolt över att vi på det här viset från landstingets sida också bidrar till att utveckla en modern, fin, grön och miljövänlig stadsmiljö.

Jag tycker att det är lite synd, när vi nu står inför de beslut som vi har framför oss i dag, att Miljöpartiet ondgör sig över bland annat köksfrågor fastän det här förslaget i allt annat representerar ett så framåtsyftande och modernt miljötänkande. Jag skulle önska att man höjde blicken och såg också de oerhört spännande och framtidsinriktade steg som det här projektet kan leda till i och med de steg vi tar mot utvecklandet av en miljövänlig hälso- och sjukvård. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 186

Björn Sigurdsson (mp): Gustav Andersson, det är inte så framåtsyftande att omdana hela vår kostproduktion, hela livsmedelstillagningen till patienter och personal till två platser i länet för all den vård vi bedriver i hela länet. Det kan inte tänka mig att det är särskilt framåtsyftande.

Framåtsyftande vore att på sjukhuset ha ett produktionskök och där tillaga maten så att det kopplas till en ny framåtsyftande tänkande i både vår forskning och vår medicinska tillämpning. Framåtsyftande skulle vara att göra det till en integrerad del av projektet om det framåtsyftande sjukhus som vi står bakom. Vårt tillägg om produktionskök på Nya Karolinska Solna är en omtanke om att sjukhuset ska bli ett bra sjukhus även i detta avseende.

Anförande nr 187

Landstingsrådet Andersson (c): Det är klart att om det är så att Miljöpartiet förmår hålla fokus på det som har verkligt stor miljöpåverkan i det framåtsyftande projektet så må det vara hänt att man har synpunkter i denna enskilda sak. Samtidigt kan jag, som har satt mig in i frågan, konstatera att det inte finns någonting som tyder på att miljöeffekterna av att ha ett eget produktionskök i förhållande till den lösning som nu föreslås skulle bli bättre eller att livskvalitetsvärdena för patienterna av att ha ett eget kök skulle öka.

Anförande nr 188

Björn Sigurdsson (mp): Vi kanske tolkar resultaten olika vad gäller miljöaspekterna, men vi ser det här inte enbart som en fråga om miljöaspekter utan snarare som en fråga om livsmedlens och kostens betydelse för vården nu och i framtiden.

Det är en patientsäkerhetsfråga att ha närhet till produktionsköket för att följa de allergi-risker som finns liksom den specialkost som krävs och som blir viktigare i framtiden.

Forskningen visar att maten har stor betydelse både när det gäller att förhindra sjukdomsuppkomst och att läka, och det är väl framför allt det som vi ser som den viktiga delen, alltså att se kostens betydelse i läkandet. Därför får det betydelse eftersom det är ett forsknings-sjukhus också som tydligt kan använda sig av kosten i forskningen och hitta nya sätt och kopplingar både att läka och att förebygga sjukdom.

Anförande nr 189

Carl-Anders Ifvarsson (fp): Ordförande, ledamöter! Det beslut vi ska fatta i dag är stort, det är ett riktigt och ett oerhört viktigt beslut. Det här beslutet syftar till mycket. Det ska framför allt ge invånare i det här länet tillgång till högspecialiserad vård av världsklass och det skulle kunna vara skäl nog. Men genom att bygga det Nya Karolinska Solna skapar vi inte bara möjlighet till sjukvård av världsklass, vi skapar också – vilket är viktigt – förutsättningar för att svensk medicinsk forskning ska kunna höra till den ledande forskningen i världen.

Vi vet att Karolinska Institutet sedan länge är ett av världens ledande medicinska universitet. Högre forskning och utbildning på det medicinska området kan inte bedrivas utan en mycket nära samverkan mellan akademi och sjukvård. Forskning och akademisk utbildning i världsklass kräver också tillgång till ett sjukhus som är modernt och anpassat till dagens vård men som också förmår anpassa sig till morgondagens.

Vi bygger alltså ett nytt Karolinska Solna för att skapa förutsättningar för lång tid framöver för vård av världsklass, för forskning av världsklass och för medicinsk utbildning som också håller världsklass. Genom Nya Karolinska Solna skapas unika förutsättningar för en sådan samverkan.

Den bärande idén bakom Nya Karolinska Solna är ju den nära samverkan som ska ske mellan vård, forskning och utbildning. Det har liksom varit hela tanken bakom utformningen av det här projektet.

Detta är inte bara ett stort, viktigt och riktigt beslut. Jag skulle också vilja säga att det är ett djärvt beslut, Stig Nyman berörde det. Det krävs mod att sjösätta ett sådant här projekt, det är kanske det största enskilda beslut som det här landstinget har fattat någonsin – i vart fall är det det största beslutet på mycket lång tid. Det kostar stora pengar, det är alldeles klart, men alternativet är att lappa och laga på det gamla Karolinska universitetssjukhuset vilket skulle ha blivit minst lika dyrt och varit oerhört mycket omständligare att genomföra och i slutändan sannolikt gett ett sämre resultat.

När vi talar om pengar kanske vi ska komma ihåg att det trots allt inte är lokalkostnaderna som är den största kostnadsposten i modern sjukvård; det står personal, teknisk utrustning och läkemedel och mycket annat för.

Jag är alltså glad över det här beslutet. Men jag tog till orda i dag också för att framhålla en sak som jag tycker är speciellt glädjande och som flera talare har berört redan, nämligen den stora enighet som vi hittills haft under resans gång.

Jag har varit aktiv i politisk verksamhet i många år och jag är väl förtrogen med spelreglerna. Det ska vara diskussion och man ska bryta åsikter, och man röstar och minoriteten får acceptera det. Men jag tror att det ibland är till nytta för beslutens kvalitet att man försöker att ärligt lyssna på varandras argument, diskuterar och göra försök att nå samförstånd. I synnerhet gäller det förstås den här typen av stora viktiga och långsiktiga beslut.

Jag erkänner gärna att jag under den tid jag nu har varit verksam här i landstinget ibland har tyckt att vi nog inte lyssnar tillräckligt på varandra. Ibland kommer det in en ton i debatten som jag närmast skulle karakterisera som grälsjuk, och det tycker jag inte är så väldigt bra. Jag tycker att vi skulle sträva efter att i lite större utsträckning lyssna på varandra och försöka att finna samlande lösningar.

Det har vi alltså gjort när det gäller Nya Karolinska. Jag hade förmänen att få sitta med i den jury som utvärderade förslagen i arkitekttävlingen. Det var ett mycket positivt arbete som bedrevs i den stora församling av människor av det mest skiftande slag – tekniker, arkitekter, politiker, administratörer och andra. Vi jobbade ingående, lyssnade på varandra och nådde fram till ett alldeles enigt resultat. Vi var helt överens. Det kan kanske vara på sin plats att tacka Dag Larsson för det utmärkta sätt på vilket han ledde juryarbetet.

Avslutningsvis. Den enighet i ärendet som vi hade under juryarbetet och som sedan i huvudsak fullföljts under diskussionen hittills i frågan är hoppningivande och bådär gott för framtiden och jag hoppas att vi ska kunna fortsätta på den vägen.

Anförande nr 190

Thomas Magnusson (v): Herr ordförande! Jag yrkar för Vänsterpartiets räkning bifall till det lagda förslaget. Vi tycker att det är ett bra förslag och vi tycker också att det är bra att vi fattar beslut i enighet.

Jag behöver inte upprepa alla de positiva ord som har sagts. Det finns en hel del möjligheter med detta beslut. Jag vill också passa på att uttrycka tillfredsställelse över att man har tillmötesgått vårt krav på ökad insyn och ökat inflytande på projektet genom möjlighet till adjungerade representanter. Man kan alltid önska mer, men detta är en helt acceptabel lösning för vår del.

När jag nu väljer att beröra några saker så vill jag utgå ifrån Stig Nymans önskan om att visa politiskt mod och så vidare. Jag vänder mig särskilt till dig, Stig, för jag kommer att skicka upp några varningsballonger. Jag hoppas att du inte missuppfattar detta som att vi nu försöker sätta en massa krokben för det här projektet. De här varningsballongerna är ändå ganska viktiga att tänka på framöver. Jag vill anamma det som du säger – tänka nytt, tänka långsiktigt och ha en attityd av att lösa problemen i stället för att skönmåla. Jag tror att vi med den attityden kommer att kunna hantera många frågor.

För det första kan man fundera en del kring ramen på 14,1 miljarder i 2007 års prisvärde i oktober. Redan i dag är väl den summan passerad med viss marginal. Det här kräver ordentlig diskussion framdeles om hur vi ska klara av finansieringen.

För det andra handlar det om trafiken – det har redan talats om utbyggnaden av tunnelbanan och så vidare. Jag tror att det är några saker som vi bör komma ihåg. Det är oerhört viktigt, som det står i handlingarna, att projektets framskridande hänger nära ihop med tunnelbanans utbyggnad. Det finns mycket stor anledning till oro på den punkten såvitt jag kan bedöma. Alldeles oavsett hur det kommer att bli är det ändå viktigt att komma ihåg att trafiksituationen kommer att vara väldigt besvärlig runt Karolinska under hela byggnadstiden, även i de delar i Stockholm som ligger geografiskt nära och som också kommer att byggas ut.

För det tredje kommer också byggandet och förändringarna inom området med viss naturlighet att kräva en hel del omflyttningar och leda till störning av den befintliga sjukvårdsproduktionen. Det här kan man tycka är frågor som vi löser under resans gång, och jag vill gärna bära med mig det perspektivet. Det är oerhört viktigt att komma ihåg att mängder med störningar kan vara rätt så besvärande för såväl patienter och personal som alla andra som vistas i området.

För det fjärde kommer det här sjukhuset ha en sådan påverkan på den totala sjukvårdsproduktionen där perspektivet vi måste ha är att det finns många aktörer på sjukvårdssidan, och detta kräver ett ordentligt perspektiv och rejält helhetsgrepp från landstingsledningens sida. Jag hoppas att vi kan jobba i god samverkan just av det skälet att det har så stor påverkan på alla delar av sjukvården.

Sist men inte minst är det olyckligt att vi ska fatta beslut om rivning av en bostadsfastighet utan att de hyresgäster som bor där i dag ännu vet vart de ska ta vägen. Jag tänker inte motsätta mig det beslutet, men jag tänker ta till mig det som Stig säger, nämligen att tänka nytt, att ha politiskt mod och att ändå försöka. I och med att vi fattar detta beslut har vi nämligen tagit på oss ett oerhört stort ansvar för de cirka hundra hyresgästerna som bor där. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi så fort som möjligt försöker hitta en acceptabel lösning för dem. Det kräver situationen av oss att vi faktiskt gör. Med de orden yrkar jag bifall till föreliggande förslag!

Anförande nr 191

K a j s a H a n s s o n (c): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget till detta historiska beslut! Mycket är redan sagt om det här och det känns oerhört spännande att få vara med om att fatta det här beslutet. Vid flera tillfällen har jag haft förmånen att i FoUU-utskottet få möta och lyssna till Lennart Persson som har lett det här spännande och omfattande arbetet med Nya Karolinska. Vi politiker måste ju våga lyfta blicken, se nya möjligheter som bland annat detta nya sjukhus ger förutsättningar till. Vi måste våga se bort från gamla gränser och mästern, det är dags för ett paradigmskifte.

Det här nya sjukhuset blir både en stor anläggning med ca 600 vårdplatser och ett verksamhetsprojekt med integration av vård, utbildning och forskning.

Nya Karolinska Solna planeras bli navet i ett regionalt och nationellt sjukvårdssystem och i ett internationellt perspektiv dessutom ett konkurrenskraftigt universitetssjukhus i toppklass. I genomförandeplanen ingår bland annat patient- och inflytandefrågor, personalfrågor, frågor om jämställdhet, användning av resterande Karolinska, evakuering, rivning, kollektivförsörjning, investeringar, miljö- och hållbarhet, säkerhet och hela sjukvårdssystemet i länet.

Jämsides med byggandet pågår ett samarbete med Karolinska Institutet som nu ligger på andra sidan Solnavägen. Där ingår det här att samtidigt jobba tillsammans med vårderna på Karolinska om arbetssättet i ett framtida Karolinska.

Det här tas i fullt bruk i slutet av 2012 eller början av 2013. När man tar det i fullt bruk ska sjukhuset naturligt samverka med övriga vårdnivåer och bedriva hälso- och sjukvård åt befolkningen inom upptagningsområdet. Det blir alltså ett maximalt samutnyttjande av vårdresurser.

Men när det gäller det nya sjukhuset ska patienterna mötas av till exempel ett eget rum med toalett och dusch och med plats för anhöriga. Alla inneliggande patienter får nämligen det. Enkelrummet stärker patientens integritet och skapar trygghet när det gäller till exempel smittspridning, men det ger också plats för en patientnära vård.

Man ska också möta minskade väntetider och man får ökad tillgänglighet tack vare det goda sambandet mellan de olika verksamheterna. Det kompakta sjukhuset med närhet som det Nya Karolinska blir. Man kommer att möta vårdteam med olika specialiteter och professioner med utnyttjande av en ny medicinsk teknik, och man samlas runt patienten ibland i patientens eget rum.

Jag instämmer i att det efter dagens beslut och i den fortsatta processen kommer att krävas både mod och ödmjukhet i umgänget för att få detta till det vi vill att det ska bli. Som jag sade förut är vi i Centerpartiet oerhört stolta över att få vara med i det här historiska beslutet.

Anförande nr 192

B j ö r n S i g u r d s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! För det här historiska beslutet tog jag på mig min bästa nya kostym. Miljöpartiet säger ja till förslaget att bygga Nya Karolinska Solna. Stockholms läns landsting ska naturligtvis ha ett nytt universitetssjukhus. Det ska

vara ledande på sitt område, det ska vara en förebild för modern sjukvård med människan i centrum och samtidigt ha spetskompetens nationellt såväl som internationellt.

Nya Karolinska ska ha den allra bästa teknologin när det gäller energi och miljöomsorg i övrigt. Här finns goda ansatser i planeringen och de kan vidareutvecklas. Jag tycker inte att vi ska enbart halvera koldioxidutsläppen som Gustav Andersson sade, vi ska naturligtvis ned till noll utsläpp, så att det blir ett klimatneutralt sjukhus.

Det ska vara lätt och bekvämt att ta sig dit med kollektivtrafiken, dyrbara bilparkeringsplatser kan onödiggöras. De behövs en viss del men inte så många som det var tänkt från början.

För Miljöpartiet är det centralt att sjukhuset blir ett hälsofrämjande sjukhus enligt WHO:s koncept. Världshälsoorganisationen menar att framtidens sjukhus måste arbeta mer systematiskt med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete för patienter, medarbetare och samhälle. Grundläggande för arbetet är att sjukhusmiljöns utformning stöder ett hälsofrämjande arbetssätt och en läkande miljö. Tillgång på grönska och kultur har visat sig ha mycket god effekt. Här finns det mycket bra planerat, men vi menar att omvårdnads- perspektivet kan utvecklas.

Nya Karolinska ska i sin gestaltning och till sitt innehåll förkroppsliga de ambitioner som Stockholms läns landsting ställer på den högspecialiserade vården i framtiden. Vi i Miljöpartiet har en vision om en hållbarare och mer hälsofrämjande sjukvård där fler professioner än i dag samarbetar med patienten i centrum. Vi ser därför nödvändigheten av en utvecklad hälso- och sjukvård och därtill kopplad forskning och utbildning. Vi tror att detta är möjligt med utformningen av nya Karolinska sjukhuset där vi utgår från patienten och inte från en viss medicinsk avdelning.

Det ger politiker, vårdpersonal och forskare möjlighet att utveckla nya förhållningssätt, nya metoder och att utveckla ny hälsovård för den moderna människan. Vi vet att denna förändringsvilja finns bland de verksamma i Stockholms läns landsting och vi ser att ett nytt sjukhus, vilket Nya Karolinska Solna utlovar att bli med helt nya former, kan vara det som krävs för att frigöra de idéer och den kraft som finns hos vår personal för att en ny hälsokultur ska få genomslag i sjukvården.

Det är därför glädjande att se att projekteringsarbetet har involverat ett många i vår personal från olika professioner och olika delar av vår organisation. Karolinska kan bli en katalysator för förändring för inte bara sjukhuset utan också för hela landstingets vård.

Miljöpartiet vill att den kunskapsutveckling och förändringskraft som följer av att landstingets personal och olika organisationer är involverade fortsätter att vara något centralt i projekteringen och planeringen framöver.

Miljöpartiet vill ha en organisation för det fortsatta arbetet som bygger vidare på det starka engagemanget. Det är nödvändigt för att framgångsrikt fullfölja de ambitioner som vi i alla partier gemensamt har för nya Karolinska sjukhuset, men också för att utvecklingsarbetet ska ge ringar på vattnet till andra delar; på andra sjukhus i den övriga vården måste ju personal och organisation vara intimt involverade i arbetet.

Nu är det väl så att den moderatledda majoriteten skissar på en logisk OPS-lösning med privata finansiärer. Vi tror att det antagligen kan försvåra en sådan utveckling, men den här frågan återkommer vi till i ett senare beslut.

Miljöpartiet lämnade redan i september förra året en skrivelse till landstingsstyrelsen med våra synpunkter. Vår avsikt med den skrivelsen och vårt fortsatta arbete är att stödja det arbete som pågår för att det nya universitetssjukhuset verkligen ska bli det framåtsyftande sjukhus som vi tänker oss. Nya Karolinska möjliggör viljan att tänka nytt i hälso- och sjukvården och alla perspektiv och goda ambitioner från tävlingsprogrammet över projektprogrammet ska inte tappas bort utan bli tillvaratagna hela vägen in i mål.

Till sist vill vi fästa fullmäktiges uppmärksamhet på att Miljöpartiet trots utökad adjungerad närvaro i forsknings-, utvecklings- och utbildningsutskottet inte kommer att kunna lägga egna förslag. Vi beklagar det.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget att bygga Nya Karolinska Solna och bifall till Miljöpartiets övriga förslag, framför allt till förslaget att Nya Karolinska ska ha ett eget produktionskök i enlighet med vår reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 193

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Herr ordförande! Jag vill bara åter en gång förtydliga att eftersom Björn Sigurdsson talar om att det inte räcker med en halvering av koldioxidutsläppen så är det så att enligt de beräkningar som finns i förslagen så handlar det om allt från en reduktion ner till mellan en fjärdedel och mindre än en tiondel av dagens klimatpåverkan från sjukhuset. Jag tror att vi nog i takt med att samhället i övrigt klimatanpassas ytterligare ska sänka utsläppen så att vi närmar oss noll. Det här är verkligen ett riktigt spjutspetsprojekt för den absolut mest miljövänliga vården.

Anförande nr 194

B j ö r n S i g u r d s s o n (mp): Då välkomnar jag Gustav Anderssons ambition att gå ner till noll koldioxidutsläpp vid Nya Karolinska Solna och hoppas att vi kan jobba tillsammans för nollutsläpp för landstingets hela verksamhet till 2015 då Karolinska står färdigt.

Anförande nr 195

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Landstingets miljöprogram, det ena efter det andra som vi haft under många år nu, innebär ju att vi mycket snabbt minskar landstingets samlade klimatpåverkan. Det är klart att det långsiktiga målet måste vara att vi reducerar vår klimatpåverkan så att vi är i balans med vad naturen klarar av, det vill säga plus minus noll.

Anförande nr 196

Å k e A s k e n s t e n (mp): Ordförande, fullmäktige! Björn Sigurdsson talar om det klimatneutrala sjukhuset och naturligtvis måste vi sträva mot att skapa det, men frågan är om det som står i handlingen räcker för detta. Jag tror inte det, och om det nu är en tiondel eller något annat kvar så krävs det nog lite extra åtgärder. Vi måste också ta hänsyn till att sommarhalvåret 2015 inte längre kommer att vara något sommarhalvår, det kommer att vara lite längre, det kommer att bli varmare en längre period på året.

Det är väldigt mycket glas i det här projektet och därför får vi fundera på vad det innebär. Det ökar behovet av kylning och hur klarar vi då detta?

Det finns flera ganska färska rapporter som berättar om att växtlighet liksom vatten har stor betydelse för att hålla temperaturen nere på sommaren i sådana här områden. Detta behöver vi ta fasta på. Då kan jag konstatera att den växtlighet som finns, det är ju en del, knappast räcker. Vi har till exempel inte här utnyttjat fasadväxtlighet, fasadgrönska – jag kan inte se någon alls, men det är möjligt att den döljs någonstans. Sedan har vi också det här torget som är lika stort som Odenplan och Gustav Vasa kyrka tillsammans. Odenplan fick, som ni vet, en hel del kritik när det förnyades för några år sedan för att det är så oerhört kalt.

Här skulle man alltså kunna plantera träd. Det här är inte en helikopterplatta dessbättre utan en yta där folk ska röra sig. Här ser man några stycken, men en trädplantering skulle göra susen. Då skulle vi komma ett steg närmare det klimatneutrala sjukhuset.

Anförande nr 197

Landstingsrådet **Wallhager (fp)**: Herr ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i debatten för det är så många andra som sköter den på ett så utmärkt sätt, men så hörde jag Björn Sigurdsson tala om produktionsköken. Eftersom det ändå ligger på mitt ansvar, den nuvarande upphandlingen som också kommer att beröra det här, så jag tänkte att jag kanske skulle försöka göra några förtydliganden.

Det är precis som Björn säger, nämligen att kosten, enligt min bedömning, är en av de absolut viktigaste delarna av omvårdnadsarbetet inom hälso- och sjukvården. Det är väl egentligen därför som vi tidigare har utarbetat en kostpolicy och inlett den kostupphandling som nu pågår. Detta arbete genomförs utifrån det faktum att värden förändras och därmed också patienternas behov och behoven av omvårdnad och därmed också behoven av bra mat.

Vården är i dag betydligt mycket mer flexibel än vad den var för tio–tjugo år sedan då många av våra produktionskök byggdes. Det innebär i dag att patienterna har ett stort behov av att kunna få allt från frukost till kvällsmål dygnet runt utifrån deras egna behov. Det går inte längre att säga att frukosten ska serveras mellan halv åtta och halv tio, och att lunchen ska serveras mitt på dagen och middagen senare. Det är många som får en typ av behandlingar som innebär att de vill äta frukost sent på kvällen och så vidare.

Det här är något som vi har beaktat i den kostupphandling som nu är på gång för att just skapa bättre flexibilitet, och det finns också väldigt tydligt angivet att man även ska ta hänsyn till miljön och undvika att till exempel långa transporter blir konsekvensen av ett sådant här förfarande. Jag vill också från talarstolen informera fullmäktige om att det sättet som vi arbetar på i produktionsköken i dag innebär att verksamheten är lagvidrig. Vi följer inte lagen om spårbarhet, tyvärr. Därför är det så oerhört viktigt att vi kommer i gång med den här kostupphandlingen och förändringen. Bifall till hela projektet!

Anförande nr 198

Björn Sigurdsson (mp): Debatten om kostpolicy och det hejdlösa förslaget att förlägga all produktion till två ställen i länet och skjutsa maten hit och dit har diskuterats många gånger tidigare, jag ska inte beröra det så mycket.

Fler av de skäl som du berör talar ju faktiskt för vår hållning. Det må så vara att gamla kök inte klarar nya krav, men i det här fallet ska vi bygga ett nytt Karolinska sjukhuset där vi borde kunna säkra att vi dels bygger nytt och för de existerande kraven, dels bygger för framtida produktion.

Så till frågan om flexibilitet. Ja, jag välkomnar att man även som sjuk ska kunna äta sin frukost när man vill äta den, det måste ju vara centralt. Därför kan jag inte tänka mig annat än att man får den flexibiliteten bäst av att ha ett kök i sjukhuset, eller för den delen gå och ta sig en macka och en öl på kvällen.

Anförande nr 199

Landstingsrådet **Wallhager (fp)**: Jag tror att Björn kanske ska börja med att läsa både utredningen och förslagen till beslut som vi har fattat tidigare i detta fullmäktige. Det är inte så att vi ska förlägga all kostproduktion till två ställen i det här länet, det är någonting helt annat som åsyftas.

Något som är viktigt är också att förstå att det inte bara handlar om frukost mitt i natten kanske, det handlar också om en stor möjlighet att välja mellan olika måltider och att inte få måltiden levererad från ett produktionskök där potatisen är både hård och konstig efter att ha varit uppvärmd ett antal gånger. Det här handlar om kostleverans *on demand*, precis när patienten behöver den och vill ha den.

Anförande nr 200

Lars-Erik Salminen (m): Herr ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja vända mig till Thomas Magnusson som är en mästare på att skicka oros signaler till de boende på Olof af Acrels väg 8. Varför göra det, Magnusson, i ett anförande som i övrigt var bra?

Hur skulle de boende kunna ha en ny bostad innan vi ens har fattat dagens beslut om det Nya Karolinska Solna? Hur skulle vi kunna fixa något boende innan dess?

Stig Nyman och jag har träffat de boende vid ett flertal tillfällen och talat med dem om hur det här ska gå till. Om man läser i handlingarna på s. 34 så ser man att projektdeltagarna har vridit och vänt för att vi inte ska behöva ta bort det huset, men nu säger alla att det är nödvändigt. Det säger alla som kan detta. Det står att Locum AB får i uppdrag att fixa detta till senast årsskiftet 2009/10. Då ska de boende erbjudas annan bostad eller ersättning. Den enda som kan ordna till det är väl du Magnusson, för du sitter ju i Locums styrelse.

Anförande nr 201

Thomas Magnusson (v): Lars-Erik, det vore väl bra om du lyssnade på vad jag sade. Jag har ingen annan uppfattning i sakfrågan just nu. Det jag försökte säga är att när vi fattar det beslut som vi fattar i dag så blir den som har sin lägenhet där orolig eftersom han eller hon faktiskt inte vet vart han ska ta vägen. Det spelar ingen roll hur du försöker förklara att vi har planer och så vidare. Oron kommer att lägga sig först den dagen då vi kan presentera ersättningen.

Jag valde att vara positiv och fokusera utifrån ett framtidsperspektiv, enligt Stig Nymans sätt att agera, och säga att detta nog är en utmaning för oss att lösa på ett bra sätt. Samtidigt kommer vi att med beslutet redan nu i eftermiddag att göra ett antal boende oroliga.

Jag tycker att vi bör vara medvetna om detta, och jag hoppas att vare sig du eller någon annan negligerar den oron utan i stället lägger fokus på att lösa problemet.

Anförande nr 202

Lars-Erik Salminen (m): Just det, Magnusson, vi ska lösa problemet. När oron infinner sig ska du säga att vi också fattar beslut om att de boende kommer att få ersättningsbostäder i närheten eller ersättning. Det är så man går in med en positiv ton när man säger detta. Man ska inte säga att det här är besvärligt och knöligt. Håll en positiv ton, Magnusson, så kan vi vara överens och prata med de boende – för du pratar också med dem och då håller du en negativ ton.

Var positiv och var glad åt att vi bygger ett sjukhus. Då kan du också vara positiv mot de boende och säga: Jag förstår din oro men vi ska greja det här, vi hjälps åt att fixa det här.

Anförande nr 203

Thomas Magnusson (v): Jag har gärna en positiv ton och jag har gärna en positiv inställning till att vi ska greja det här. Problemställningen är att du inte kan tala om för de boende hur det faktiskt blir och därför kommer oron att finnas kvar. Du kan vara hur positiv du vill och göra vägen varje gång man går förbi.

Problemställningen handlar inte bara om en ersättningsbostad. Frågan är också om den blir en likvärdig, om hyressättningen blir likvärdig, blir bostaden likvärdig på många andra sätt? Därom vet vi ingenting.

Jag har gärna en positiv ton och jag har gärna ett positivt sinnelag i försöken att lösa detta på ett bra sätt. Men oron finns där. Blunda inte för den!

Anförande nr 204

Landstingsrådet N y m a n (kd): Herr ordförande! Jag tänkte tacka för alla goda och konstruktiva inlägg, och jag tackar också för inblicken i Solnas stadshus. En frisk och härlig debatt, och så är man på samma linje fast man politiskt sett står väldigt långt ifrån varandra. Det är bra.

Den riktigt stora frågan ska vi ta beslut om nu, men vi har ju kvar ett avsnitt, som Ingela Nylund Watz var inne på: Hur ska vi finansiera, vad ska vi välja för upphandlingsform? Det blir alltså den första prövningen för oss att ta nästa steg i konstruktiv anda. Här är vår ambition att vi ska ha så mycket av välgrundade underlag som det över huvud taget är möjligt att få fram, så att det ska bli möjligt att ta beslut i juni. Jag tror hela projektet skulle vinna på det, och det är bra om vi har den här andan av samförstånd och intresse för att medverka till lösningen.

Intressant nog kom det några låt oss kalla dem säryrkanden från Miljöpartiet om köket. Projektet har hittills följt ett inriktningsbeslut, som var ganska långtgående i och för sig, från i maj förra året. Det är alltså ganska nytt, och det är det som har varit vägledande för oss i det här läget. Det tror jag man har förståelse för, men jag tvingas naturligtvis yrka avslag på det förslaget.

Varningsballonger i all ära, Thomas Magnusson, men nu har du ju samtidigt offentligt sagt att du ska positivt medverka till att de egentligen skulle sakna grund, när vi kan visa att vi har löst eller kommer att lösa det här.

Intressant nog har FoUU-utskottet sammanträde på förmiddagen samma dag som protokollet justeras, den 22 april i år. Det beror på vilken tid på dagen ni justerar det, men sannolikt kommer vi då att kunna adjungera en person från Miljöpartiet och en från Vänsterpartiet för att öka möjligheterna till insyn och att följa projektet. Vid det sammanträdet ska vi inte bara adjungera två personer, utan vi kommer också att samtala om bland annat hur vi ska se till att det blir en bra information om varje mått och steg som vidtas i projektet, att utvidga och förbättra hemsidan, men kanske också finna andra former att informera. En annan sak vi ska ta upp är att titta närmare på vad som händer i vår omvärld i fråga om att bygga ut det som faller under rubriken *life science* i olika sammanhang. Det pågår bland annat intressanta projekt i Norge som vi ska försöka hitta ett bra sätt att titta närmare på.

Till sist herr ordförande – ja, jag vet att det är femton sekunder kvar så du kan lägga ned pennan igen – yrkar jag bifall till förslaget en gång till. Jag ser fram mot utomordentligt konstruktiva och fina överläggningar som leder till kloka beslut och förslag som vi sedan får föra vidare till denna och andra församlingar.

Anförande nr 205

Å k e A s k e n s t e n (mp): En kommentar till det som Stig sade om nästa steg. Jag tror att vi redan nu måste börja tänka på nästnasta steg. Vad som händer är nämligen att många vårdplatser kommer att försvinna. Hur många vet vi inte, men enligt det ursprungliga förslaget skulle det bli noll ökning av vårdplatser genom att man skulle riva så mycket. Nu vet vi inte hur det blir, men vi måste faktiskt tänka på nästa sjukhusbygge – det måste vi börja planera för ganska snabbt nu!

Anförande nr 206

Landstingsrådet N y m a n (kd): Det där är en återkommande fråga. Faktum är att vad som gäller på papperet är en sak, verkligheten en annan. Karolinska i Solna har på papperet 1 200–1 300 eller något sådant. Så tittade man efter och mätte i en beräkning år 2005 som efter vad jag har förstätt skulle ge en bild av hur mycket som faktiskt utnyttjades. Det blir så att Nya Karolinska blir i praktiken lika stort som nuvarande Karolinska.

Men sedan finns det en del som knyter alla förhoppningar om utvecklingen till detta enda ställe. Minns ni mitt första inlägg? Det handlar om rasande mycket mer. Det här är ett nav, har vi sagt, men vi måste fullfölja bilden. Navet är ganska meningslöst att ha om det inte finns ekrar, fälg och däck och allt det andra, så vi får funktion på det. Alla vårdplatser kommer inte att behöva ligga på en tomt i Solna, om vi vill nå de visioner som uttrycks i dokumenten knutna till det här ärendet, och för den delen andra ärenden som har med hälso- och sjukvården i Stockholms län att göra. Det kommer att behövas fler vårdplatser, eftersom länet växer så snabbt, och sjukvårdsbehoven kan tillgodoses på ett mycket bättre sätt.

Anförande nr 207

S t a f f a n S j ö d é n (m): Ordförande, fullmäktige! Med stolthet får vi i dag vara med och fatta beslut om detta sjukhus, som kommer att vara ledande i Europa eller till och med hela världen. Vi vet hur viktigt det är, som anges i detta ärende, att inte bara professionen är bra och alla de anställda, utan också att vården kan ske i en fin miljö, en arkitektoniskt vacker miljö men också en helande miljö. Det kan vara både konstverk och grönska, som vi har hört.

Därför kommer en väldigt anonym nämnd, landstingets konstnämnd, att med full energi bland alla dess ordinarie ledamöter, ersättare och suppleanter ta sig an detta viktiga projekt. Vi ser med stor glädje och tacksamhet fram mot att tillsammans med de anställda och med konstnärer få arbeta med de 118 miljoner kronor som nu avsätts för konstnärlig verksamhet.

Jag yrkar bifall till detta förslag.

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n: Innan jag lämnar ifrån mig klubban vill jag bara säga att här inne finns det 149 statsmän, enligt vad som har normerats tidigare att en statsman är.

§ 58 Finansiering av spårvägsanläggning och fordon för Djurgårdslinjen

Anförande nr 208

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande! Det ärende vi har att fatta beslut om i dag handlar om en ny finansieringslösning, där landstinget i en koncession uppdrar åt entreprenörer att bygga, underhålla och driva trafiken på en moderniserad och utbyggd Djurgårdslinje. Tidigare har ju SL, i samband med behandling i styrelsen och här i fullmäktige, i samband med budgetbeslut om investeringar, utpekats just beslutet om att modernisera och bygga ut Djurgårdslinjen mellan Centralstationen, Djurgården och Värtaområdet, och vi ska se till att trafikera med modern spårtrafik på den verksamhet som hittills har bedrivits av en museispårvagnsförening.

Djurgårdslinjen är ett angeläget investeringsprojekt. Fördelarna med Djurgårdslinjen är många. Djurgården har många besökare, bland annat på grund av sin attraktivitet som ett rekreationsområde, men också beroende på att många av våra museer ligger där. Det är över 6 miljoner besökare om året.

Vi skulle genom att göra den här investeringen kunna få ökad kapacitet, samtidigt som trängseln på stadens gator minskar. Vi skulle få förbättrad framkomlighet på grund av att spår ger en tydligare struktur i gaturummet.

Hela Europa satsar i dag på modern, lätt spårtrafik i sina innerstäder. Jag tycker också det är dags för Stockholm att göra det.

Det ger ökad tillgänglighet för både funktionshindrade och andra när det gäller att använda kollektivtrafik. Vid stora event ute på Djurgården blir det hård belastning av bussar på Hamngatan och runt Sergels torg.

Att trafikera med spårvagn är ett miljövänligt och klimatsmart sätt att bygga ut kollektivtrafiken. Det ger låg energiförbrukning, utan avgaser.

Av den tänkta linjen finns redan i dag två tredjedelar utbyggt. Den långsiktiga trafikförsörjningen i det här snittet i staden skulle också göra att man klarar av fler resande med den tänkta nya Citybanan.

Dagens beslut innebär också att staden prövar en ny typ av OPS-lösning. Det företag eller konsortium som lämnar den för SL mest intressanta och mest ekonomiskt fördelaktiga offerten kommer att utses till koncessionshavare. Koncessionshavaren kommer att finansiera byggandet och får ersättning från landstinget och SL årsvis för detta. Koncessionen kommer i huvudsak att utgöras av rätten att utnyttja spårvägen under många år och att tillgodogöra sig intäkterna från biljettförsäljningen – det var det som Åke Askensten och jag diskuterade i en fråga tidigare i dag. Det blir samma prissättning på att åka som i det övriga trafiksystemet.

Den totala investeringen kan i nuläget uppskattas till 1,1–1,4 miljarder kronor. Projektet har, mina vänner, beräknats vara samhällsekonomiskt lönsamt – det vill säga, det är en god investering att satsa på den tänkta utbyggnaden av spårvägen.

För min egen del kan jag också se att det projekt vi nu talar om i framtiden skulle kunna vara en del i en ytterligare förlängd innerstadsspårväg, som mycket väl också skulle kunna passera den ö vi nu befinner oss på till de nybyggnadsområden som finns i Hornsberg.

Man kan också se att när väl spårvagnen är nere i Värtan så skulle en framtida moderniserad Lidingöbana kunna kopplas ihop med detta spårssystem. Fullmäktige har tidigare, i samband med behandlingen av investeringsbudget i landstingets budget och när vi har tittat på vad som har kommit fram vid behandlingen av Carl Cederschiölds uppdrag, diskuterat om förlängning av den befintliga tvärspårvägen från Alvik till Solna Centrum, respektive en annan gren från Alvik till Kista och in i Sollentuna. Grenen från Solna Centrum skulle jag kunna se så småningom gå vidare över Bergshamra, universitetet, Lilljansskogen och ned till den tänkta sammanbindningen av Lidingöbanan med en sådan här innerstadsspårvagn.

Herr ordförande! Jag tycker att detta är ett modernt, visionärt kollektivtrafikprojekt, som också visar på en oerhörd medvetenhet om vilka krav miljökraven ställer på oss när vi ska planera framtidens kollektivtrafik. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 209

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktige! Till att börja med känns det angeläget att slå fast att vi socialdemokrater är anhängare av en utbyggd spårtrafik här i regionen. Vår uppfattning är att olika typer av spårväglösningar är väl investerade pengar. Vi får bra många fler spårkilometer när vi satsar på spårväg och tvärbana än om vi till exempel satsar på dyra och omfattande tunnelbaneprojekt. Dessutom är byggtiderna mycket kortare. Vi ser framför oss att i ett läge där vi behöver förbättra och stärka kollektivtrafiken så är det tvärbananor och spårvägar som ska prioriteras. Då kan vi snabbt få en ökad kapacitet, och det tror jag är oerhört inte minst för de nya bostadsområden och arbetsplatsområden som växer fram i regionen.

Det är viktigt att säga det, för vi kommer nämligen att vidmakthålla den reservation vi har lagt i landstingsstyrelsen om att avslå det här förslaget. Anledningen till att vill avslå det är alltså inte att vi skulle vara emot spårvägar eller tvärbananor, utan det är att man har valt att processa fram ärendet med den typ av finansieringslösning som det har blivit nu.

Majoriteten för fram att man vill driva igenom det här som ett slags koncession, en OPS-lösning. Jag vill understryka att den typen av alternativfinansiering naturligtvis är intressant att titta på, men det kräver en annan typ av beredning än vad det här ärendet har haft.

Jag tycker att det är oerhört angeläget att en majoritet som vill driva fram ett sådant här ärende lägger sig vinn om att få en så bred politisk majoritet som möjligt och därmed ser till att så långt som möjligt minimera de risker som alltid finns i ett sådant här projekt. Ett företag som vill gå in och bygga den här spärvägen kommer att lägga en offert som bygger på dels den kostnad som investeringen har, dels kostnaden för drift och underhåll som man räknar med under avtalstiden, men man kommer också att räkna på vad det finns för risker i ett sådant här projekt. En del av risken är den risk som uppstår när inte en tillräckligt bred politisk majoritet är samlad kring projektet.

Min uppfattning är att ett sådant här ärende borde ha inletts med en diskussion om var i regionen det är mest intressant att göra en sådan här satsning, som sedan skulle avlösas av en diskussion om vilken typ av krav vi ska ställa på finansieringen. Så har inte skett. SL-styrelsen hade, som framgår av handlingarna, ett ärende där vi fick en lägesrapport om hur Djurgårdslinjen skulle kunna moderniseras. Majoriteten lade ett papper på bordet med en beställning: Så här ska det se ut. Sedan har det hela rullat på.

Vi har vid varje sådant tillfälle påtalat att vi vill ha en bättre dialog och en bättre beredning, men det har gång på gång avvisats av majoriteten. Nu är vi framme vid fullmäktige, och vi kan inte se att vi har någon anledning att ändra uppfattning från den vi har haft tidigare. Vi tycker att det här ärendet ska avvisas och att majoriteten fortsättningsvis, om man vill driva projekt med alternativ finansiering, ska lägga sig vinn om att så många partier som möjligt involveras i processen och att vi får bredast möjliga politiska majoritet för ett sådant beslut.

I den fortsatta hanteringen – jag förväntar mig att majoriteten kommer att driva igenom det här beslutet – kommer vi vid varje tillfälle att begära att få en redovisning av vad den där riskpremien faktiskt kommer att betyda. För dagens beslut, vill jag påstå, innebär en kostnadsökning i projektet som är helt onödig, helt enkelt därför att man inte har den breda politiska majoritet som man borde ha när man för fram ett sådant här projekt. Det är huvudskälet.

Sedan är det också så, vilket naturligtvis komplicerar fallet ytterligare, att Stockholms stad inte har gett klartecken till den här spärvägen. Som vi skriver i vår reservation, är det en fullkomligt unik situation att SL försöker packa på en kommun en spärväg som den inte vill ha.

Det tycker jag borde vara grundläggande för alla projekt av den här karaktären, att den kommun som är berörd naturligtvis ska ge klartecken och på alla sätt underlätta det planarbete som är nödvändigt för att man på ett snabbt sätt ska kunna bygga banan och få en så låg kostnad som möjligt för genomförandet.

Så har inte skett. Det finns fortfarande osäkerhet och frågetecken kring hur Stockholms stad ser på projektet, och det är ytterligare ett argument för att avvisa det här förslaget i dag. Därför avslutar jag med att yrka bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen, som innebär avslag på ärendet.

Anförande nr 210

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Lars Dahlberg, tror du på det här projektet, eller tror du inte på det? Delar du min entusiasm inför att bli en modern kollektivtrafikföreträdare, som vill bygga ut lätt spårtrafik över ytan i Stockholms innerstad, eller ej? Kan du svara ja eller nej på den frågan, så vi vet?

För å ena sidan, å andra sidan, är det lite svårt att förstå vad du egentligen menar. Är det så att du gärna vill utgöra den där osäkerheten och risken på grund av den finansieringsmodell vi har valt? Då kan man möjligen ge dig tipset att titta på andra sådana modeller som har använts när det gäller utbyggnad av vägtrafiken i länet, där det visar sig att ett sådant projekt blir mycket billigare än vad det var tänkt, och ibland går det snabbare än vad det var tänkt, till skillnad från när det offentliga använder sina vanliga system för att finansiera.

Är du för eller emot det här projektet? Ja eller nej!

Anförande nr 211

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): Jag svarar ja på den frågan. Det här upplägget och de argument som Wennerholm har fört fram här om varför det är vettigt att bygga Djurgårdslinjen är det lätt att ställa upp på.

Sedan kan man ju konstatera att målgruppen för projektet i första hand är 6 miljoner turister, och SL:s huvuduppgift är ändå att prioritera arbetsresor. Det är en del av diskussionen som aldrig har tagits upp.

En Djurgårdslinje som byggs och genomförs på ett bra sätt kommer säkert att göra stor nytta för turisterna och för innerstadsborna, som är de som använder den här linjen.

Men det är inte det som är huvudfrågan, Christer, utan huvudfrågan är: Ska vi i vårt landsting processa fram ärenden med en alternativ finansiering, där inte alla partier har getts en rimlig chans att få delta i beslutet utan vi presenteras ett färdigt koncept som läggs på bordet under ett sammanträde? Jag tycker inte att vi ska jobba på det viset. Du har fortfarande inte, trots att vi har tagit upp det några gånger, gett mig någon vettig förklaring till varför vi ska ha det på det sättet.

Ja på frågan, men nej till den här beredningen!

Anförande nr 212

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (m): Det var väl klokt, herr ordförande, att Dahlberg svarar ja på frågan. Jag tror det vore oklokt att framstå som den som är emot en satsning på spårvagnar i såväl Stockholms innerstad som länet i övrigt.

Då handlar det om hur vi ska få fram de här projekten snabbt och hur vi ska få dem till så låg kostnad som möjligt. Det är vad vi har utgått ifrån, och det har vi behandlat i SL-styrelsen och i samband med budgeten. Jag förstår att du inte gillar den modellen, och det må vara upp till dig, men vi tänker välja den modellen.

Herr ordförande! När det sedan gäller Stockholms stads syn på spårvagnar, kan jag delge Lars Dahlberg att Stockholms stads syn på spårvagnar är samma som Dahlbergs egen: att det här är ett bra projekt, men sedan har de en del andra ansvarsområden, som de vill ha svar på frågor kring innan de ger sitt slutliga klartecken. Alla de här hanteringsfrågorna ingår i upplägget för projektet.

Frågan är om det inte egentligen är så att du försöker kringelkroka dig kring att du egentligen inte är fullt så mycket för som du påstår att du är, genom att lägga andra hinder i vägen.

Anförande nr 213

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): För att hänga på det där sista kan jag säga att jag tycker att det hade varit mycket mer intressant om vi hade forcerat fram bygget av tvärbanan till Solna och bygget av tvärbanan till Kista. Det hade betytt mycket mer för regionen, kan jag säga.

Men nu är vi här, och vi har det här projektet framför oss. Du har inte gjort hemläxan, Christer Wennerholm, och det är därför vi måste säga nej.

Det är klart att det viktiga för landstinget, och för SL-styrelsen, är att vi jobbar för att förbättra kollektivtrafiken. Det ska vi naturligtvis göra. Men det ställer också krav på dem som leder ett sådant här arbete, att man för en vettig dialog och att man respekterar alla som är inblandade. Då kan man inte pracka på oss ett färdigt upplägg, som vi bara ska säga ja och

amen till.

Christer, du måste göra hemläxan. Ska vi ha sådana här projekt, som landstinget ska vara med i och ta risker i, då måste du också se till att alla får vara med och föra en dialog kring dem.

Anförande nr 214

Stella Fare (fp): Herr ordförande! Lars Dahlbergs inlägg var ju väldigt intressant. Jag fäste mig vid ett ord som han använde flera gånger: "pracka på" stockholmarna, "pracka på" oss socialdemokrater – det uttrycket talar för sig självt.

Du påstår att ni skulle vara positiva. Ingenting kunde vara mer hycklande, måste jag säga, än just det uttalandet, för du har visat här på alla sätt att du företräder ett parti som är djupt konservativt, för det första. Och det är ingen nyhet. Ni gillar inte upphandling, och det här projektet går mycket längre än de upphandlingar vi har haft tidigare, för här öppnar man upp för det privata näringslivets kreativitet och uppfinningsrikedom när det gäller en teknik som vi i Sverige faktiskt inte har använt oss av på väldigt länge. Det är därför jag tycker det är så viktigt att utnyttja möjligheten. Det är nämligen så att de som nu kommer att lägga anbud på Djurgårdslinjen – och vi pratar om 980 meter – kommer att ha mycket mer erfarenhet av spårvägsteknik än vad SL har. Så det är att gå ett steg längre än vad vi har gjort tidigare.

Jag blir också väldigt förvånad över att höra att SL, enligt Lars Dahlberg, bara får ägna sig åt arbetsresor. Någoting så konservativt har jag sällan hört! Är du medveten om att besöksnäringen är den snabbast växande näringen i hela världen just nu och att en stor andel av dina väljare och våra väljare lever på vad turismen kan dra in till det här länet? 5–6 miljoner besökare till Djurgården är inte en Stockholmsfråga, det är inte en begränsad landstingsfråga ens, utan det är en nationell fråga som vi här har ansvar för: att kommunikationerna till Sveriges mest populära resmål blir i paritet med de upplevelser som man får när man kommer till Djurgården.

Kungliga Djurgårdens intressenter samlar näringslivet på Djurgården, och det är åtskilliga företag som är verksamma där ute, med väldigt många anställda. De har under flera år varit noga med att säga att vi måste ha kommunikationer till Djurgården som är värdiga, som är attraktiva och som signalerar något positivt, och det gör modern spårväg.

Det här är inte gammal teknik utan modern teknik. Det heter *light rail*, och precis som Christer Wennerholm sade bygger man ute i Europa och i hela världen, senast i Denver i USA, nya spårvägar – överallt!

Att vi har haft en del problem på vägen är inte konstigt, med tanke på hur ni resonerar. Det finns andra som resonerar på samma sätt, oerhört konservativt. Och det är klart, SL har ju traditionen att det är buss och tunnelbana som gäller här i Stockholm. Nu har ändå vi kämpat oss fram till den här punkten, och jag är oerhört glad över det. Förra gången, när man skulle bygga tvärbanan, vet jag att det var ett väldigt motstånd. Jag tänker på Stig Dingertz – utan hans envishet hade det inte blivit någoting av. Nu är vi på gång igen i den borgerliga majoriteten åstadkomma moderna kommunikationer i innerstan.

Varför blir det då så mycket debatt? Jo, den här frågan har naturligtvis en principiell betydelse, och det är därför den förorsakar en del konvulsioner. Jag beklagar att ni reserverar er från Socialdemokraternas sida, men jag är inte förvånad, för ni är ett djupt konservativt parti och ni ser inte framåt.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 215

Landstingsrådet **Dahlberg (s)**: Stella Fare, jag inledde mitt första inlägg i den här debatten med att understryka att spårvägar och tvärbanor är någonting som vi är väldigt positiva till. Du valde att avstå från att lyssna på det. Jag tänker inte dra det igen, men det går säkert att kolla i protokollet om det är så att du inte har uppfattat det.

Problemet med det här är, Stella Fare, att om man nu är så angelägen om att få det här spårvägsprojektet på plats som du är, och som du deklarerar väldigt tydligt, får man också lov att anstränga sig lite, göra hemläxan och sköta de interna processerna. Jag tycker inte att det är rimligt att vi i ett principiellt viktigt ärende får ett papper på bordet, som en majoritet har suttit på en kammare och snickrat ihop, där man i detalj talar om hur ett sådant här projekt ska genomföras. Jag tycker att det är rimligt att det sker en vettig beredning. Vi har ju åtskilliga tjänstemän i våra förvaltningar, och även i våra bolag, som faktiskt är professionella och anställda för att göra sådana beredningar. Dem bör vi använda. Det ska inte sittas på ett partikansli och formuleras detaljer om hur ett tekniskt projekt ska se ut, utan det ska göras av de professionella tjänstemän som landstinget har anställda.

Anförande nr 216

Stella Fare (fp): Lars, du försöker påstå att det är procedurfrågor som du vänder dig emot, och sättet att finansiera den oerhört begränsade investering som vi gör – jämfört med många andra saker som vi också måste göra – men allt det där är väldigt ihåligt. Hur länge, och hur många gånger, ska vi utreda på nytt att Djurgårdslinjen behövs? Den här förlängningen har varit på gång i över 15 år, men den har blockerats på olika sätt – bland annat med den typen av argument som du framför här.

Nu har vi äntligen kommit fram, och hela världens företag i branschen är intresserade. Det säger väl ändå någonting? Tycker du inte det?

Anförande nr 217

Landstingsrådet **Dahlberg (s)**: Jag kan börja med det sista. Jag har nämligen varit i kontakt med några av de leverantörer som är intresserade. De har hört av sig till oss just för att höra hur vi ser på projektet. De har väldigt svårt att göra en kostnadskalkyl eftersom de har en osäkerhet i riskanalysen. En del av den osäkerheten är den svaga politiska majoriteten, för den håller inte över tiden. En annan del av osäkerheten är Stockholms stads syn på det här.

Jag tycker att det är ganska enkelt. Ska man jobba med den typen av projekt som det här handlar om, får man börja med att reda ut alla planfrågor, så att man kan ge så klara och tydliga förutsättningar som möjligt för den leverantör som ska lägga ett anbud. Kan man inte göra det, ska man inte ägna sig åt den här typen av alternativa projekt utan då får man jobba med traditionella lösningar.

Vi är inte emot spårvägar, Stella Fare. Försök med att återkomma till protokollet när vi har fått det i pränt, så kan du se där vad jag har sagt. Nej, det här handlar om hur man ska jobba på ett seriöst sätt med den här typen av projekt, och det är där det saknas vettiga grunder för ett beslut.

Anförande nr 218

Stella Fare (fp): Jag tycker det finns en stor poäng i att man tar ett begränsat projekt, med en begränsad budget, och prövar den här typen av finansiering. Här är det inte vi i landstinget som står risken, utan det är en privat aktör som får ta den affärsmässiga risken, låna upp pengarna och sedan även projektera på de villkor som gäller på marknaden.

Vi går ett steg längre, vi är faktiskt rätt innovativa. Ni kunde ha tagit chansen att vara med på det tåget, men ni avstår från det med hänvisning till att det gamla vanliga passar bättre, det är det som är beprövat. Ni har inga visioner!

Vi har så enormt stora uppgifter framför oss, och vi måste våga ibland. Det har talats om mod tidigare. Var har ni ert mod? Långt ned någonstans.

Anförande nr 219

G u n i l l a R o x b y C r o m v a l l (v): Fullmäktigeledamöter, ordförande! Vi har nyss hört lovord om projektet Nya Karolinska och hur otroligt viktigt det var att det skedde i politisk enighet. Här ser vi exempel på hur det blir när det inte blir politisk enighet, när majoriteten dukar ett nytt förslag till beslut vid sittande bord. Då står vi här med ett problem.

För oss i Vänsterpartiet är det precis som för Socialdemokraterna. Vi är alla väldigt förtjusta i den här lösningen, vi gillar också spårvagnar och vi vill ha mer spårvagnar. Vi vill ha mera spår över huvud taget. Det är inte det den här saken handlar om, utan tillvägagångssättet, hur beslutet har tagits.

Men för oss vänsterpartister handlar det också om att ska gå ut på koncession. Det skapar allvarliga konsekvenser för SL, därför att det, som vi hör, rör sig om 6 miljoner resenärer varav många kommer att köpa biljett bara för den här resan. Det är alltså en stor ekonomisk vinst SL som skulle kunna få som nu går till ett privat företag.

Därför har vi reserverat oss. Jag yrkar bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen om att avslå förslaget om att teckna avtal om koncession – men vi gillar spårvagnen.

Anförande nr 220

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan lova att vi inte tänker göda några privata intressen. Vad som inträffar är att man får behålla intäkterna för biljetter som säljs, och så räknas det av mot det vanliga bidraget som också ska komma från skattebetalarna.

Precis som jag svarade Åke Askensten tidigare i dag är det här ett projekt som finansieras som vanligt, med biljettintäkter och med skattesubventionering.

Så är det. Det lär inte bli tal om att skära guld med täljkniv inte!

Anförande nr 221

Å k e A s k e n s t e n (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill erinra om vi för inte så länge sedan antog ett förslag om att SL skulle utreda en spårvagnslinje från nordvästra Kungsholmen via Centralen, Norrmalmstorg och vidare upp till Värtan och Ropsten. Det var faktiskt Socialdemokraterna med på, Lars Dahlberg. Det tycker jag hedrar er, men det gör mig samtidigt lite förvånad över det motstånd som ni visar.

Jag tror att det kommer att gå som med tvärbanan, att det kommer att bli politisk enighet om det här. Det är ju nödvändigt att den här linjen byggs, och då inte bara den del som vi pratar om nu.

Jag är glad att det har blivit allt tydligare att alliansen faktiskt vill bygga ut inte bara mellan Centralen och Norrmalmstorg utan också från Djurgårdsbron och upp till Värtahamnen – det är ju viktigt. Jag är glad också över att det blir de vanliga SL-taxorna som ska gälla.

Hur pass omvälvande är det egentligen med OPS? Det vet vi inte. Jag minns vad bland andra Socialdemokraterna sade när vi skulle sälja S:t Görans sjukhus: att det kanske inte skulle skada att pröva, så att man såg ett stort sjukhus som ett alternativ till den andra vården. Jag tycker man kan resonera lite grann på samma sätt, att man får pröva hur OPS-lösningen funkar i det här sammanhanget. Det här projektet är ju mycket mindre än sjukhuset.

Jag tror nog att det här blir bra. Ordförande Glas sade förut någonting om de 149 statsmän, och kvinnor var det väl också, här i salen som tog beslutet om det nya sjukhuset. Dessa statsmän och -kvinnor är naturligtvis kloka, så de kommer väl att utreda en alternativ finansiering också. Det kan ju inte vara givet att OPS-lösningen är den mest fördelaktiga för landstinget. Vi bör ha någonting att jämföra med.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets – positiva, får jag väl säga – reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 222

T a g e G r i p e n s t a m (c): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja börja med att kommentera det sista från Åke med en liten fundering. Det är ju spännande att vi nu genomför det som Miljöpartiet inte lyckades få med sig Socialdemokraterna på att göra tidigare. Det var ju tråkigt, men desto roligare att det blir av nu då.

Lars Dahlberg, man kan undra hur du tänker. Själv bor jag långt ute på landet och har en förhållandevis dålig kollektivtrafik, men jag tycker ändå att man kan satsa på en spårväg inne i staden. Det är någonting positivt.

På något sätt känns det som att man går in för att kasta grus i maskineriet. Man flaggar upp för hot: Skulle det här bli gjort, och skulle det senare bli ett majoritetsskifte, så ska ingen lita på att Stockholms landsting står för eventuella överenskommelser med dem som kan bli aktuella för att få koncessionen.

Själv tycker jag att det är skönt att det äntligen blir fler spår i Stockholm. Kollektivtrafiksatsningar är så gott som alltid positiva, och spårsatsningar med den kapacitet som de medför och det bekväma resande de innebär ger goda förutsättningar att på ett positivt sätt konkurrera med och minska bilismen – och busstrafiken, glöm inte det! – i stadsmiljön. Med andra ord: Det är ett klimatsmart beslut.

Finansieringen är spännande. Nya sätt att finansiera är intressant att utveckla. Jag tycker Stella Fare har en poäng i detta. Prova det i det här projektet. Förhoppningsvis kommer det att öppna upp för att vi kan göra många fler kollektivtrafiksatsningar inom de ramar som vi har och som vi kanske annars skulle mista därför att våra egna resurser inte räcker till. Vi måste utnyttja marknaden på ett bra sätt.

I övrigt tycker jag att Christer G. Wennerholm och Stella Fare har pratat om det här på ett mycket positivt sätt, jag tycker exemplen är tydliga och jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 223

Å k e A s k e n s t e n (mp): För Miljöpartiet är det här inte knepigt. Vi har jobbat länge för det här, liksom Centerpartiet också har gjort. Jag tycker det är jättebra att vi alla är med, och jag tror som sagt att det kommer att bli riktigt alla, även s och v.

Men det kan ju vara smart att jobba lite grann med alternativa finansieringslösningar, det kan göra det lättare att få alla med på båten. Då kanske rädslan minskar, om man kan jämföra det ena mot det andra. Just nu har vi bara det ena, och vi vet ju ungefär vad det kan kosta, men vi vet inte vad en alternativ finansiering via landstinget skulle innebära. Det kan vara en bra kunskap att ha för framtiden också!

Anförande nr 224

T a g e G r i p e n s t a m (c): Det är roligt att höra, Åke! Det känns väldigt positivt. Här är vi nästa alla med på båten – fast det handlar om spår och tåg, naturligtvis.

Problemet är att man känner att oppositionen inte är riktigt enig här. Tur då att det är en majoritet som består av alliansen! Här kan vi ta varandra i hand, Åke, och sedan kör vi det här projektet – utan Socialdemokraterna!

Anförande nr 225

K j e l l T r e s l o w (m): Herr ordförande, fullmäktige! Jag har varit med i politiken ganska länge fast jag aldrig har stått i den här talarstolen förut. Men jag har inte varit med så länge att jag kommer ihåg beslutet som togs om att lägga ned spårvagnarna i Stockholm 1967. Däremot tillhör jag dem som saknade dem väldigt snabbt, och det visade sig ju också att hela tänket att ta bort all spårbunden trafik i innerstan var, framför allt sett med dagens ögon, aningen kortsiktigt.

Vi ska vara glada för den entusiaster som då höll liv i Djurgårdsbanan och fick den att komma i gång igen. Stig Dingertz har nämnts tidigare under diskussionen, och det fanns flera som var inblandade i detta. Utan den hade vi stått ganska tomhänta i dag när vi ska fatta beslut om att gå vidare med en utbyggd Djurgårdsbana.

Det var också tur att vi har ett par banor som överlevde 1967 års nedläggning, nämligen Alvik–Nockebybanan och Lidingöbanan.

Det är bra att det nu finns så stor majoritet för att återigen successivt införa spårbunden kollektivtrafik i Stockholmsområdet. Vi behöver de här linjerna, som Christer G. Wennerholm, finanslandstingsrådet och andra har påpekat, för de nya bostadsområden som kommer utanför det nuvarande linjenätet, exempelvis den nya bebyggelse som planeras i Frihamnsområdet, Värtan och Husarviken.

Vi kan läsa i handlingarna att man avser att göra en depå för den blivande förlängda Djurgårdsbanan i Värtan, och då är det ju ganska naturligt att man bygger ut vidare, kanske snabbare, mot den delen – även om jag inte har några som helst problem att acceptera att man även bygger ut den nya tvärbanan över Solna, Bergshamra, Universitetet och ned till Husarviken och vidare fram till Ropsten för anknytning till den nuvarande Lidingöbanan. Jag representerar i andra sammanhang Lidingös olika politiska organisationer, och Lidingöbanan står ju färdig och väntar på en hopkoppling med innerstadslinjerna. Lidingöbanan är, sänär som på vagnmaterielen, helt moderniserad och upprustad och kan alltså snabbt kopplas ihop vid en förlängning av Djurgårdslinjen; jag tror att det skulle gå snabbast. Då får vi en större effektivitet när man ska ta det beslut som jag hoppas kommer i ett annat sammanhang inom SL, nämligen om nya vagnar till Lidingöbanan i perspektivet av att det här pågår. Det körs fortfarande med vagnar från 1940-talet, de allra äldsta.

Det är också en praktisk historia att Lidingöbanan har en angöring till skärgårdstrafiken. Det kanske man inte tänker så ofta på, men den går faktiskt ända ned till bryggan vid Gåshaga, där det är en praktisk angöring. Då får vi ett spårbundet, bekvämt system från Stockholms innerstad, station till station. Dels får lidingöborna sin efterlängtnade upprustning av Lidingöbanan, dels får skärgården en bekväm anknytning till Stockholm.

Därför tycker jag det är viktigt att vi alla sluter upp kring det här. Av debatten får jag intrycket att vad Vänstern är emot är den finansiella biten av det hela. Vi har i många sammanhang pratat om att det är nödvändigt, med de stora investeringar som landstinget och hela Stockholmsregionen står inför, att vi kan få investeringskapital från andra håll än enbart skattebetalarna.

Till slut yrkar jag bara bifall till landstingsstyrelsens förslag i ärendet.

Anförande nr 226

J a n S t e f a n s o n (kd): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Vi kristdemokrater har arbetat för att återinföra den moderna spårvägen i Stockholm. Vi har låtit oss inspireras av utvecklingen på kontinenten, där stad efter stad har fattat beslut om, påbörjat och genom-

fört modern spårväg.

En modern spårväg är långsiktigt hållbar utan miljöfarliga utsläpp. En modern spårväg har hög komfort och tillgänglighet och är ett vackert inslag i den goda staden.

Jag är därför både stolt och glad över att vi kristdemokrater och hela alliansen i landstinget har valt att förlänga Djurgårdslinjen från Norrmalmstorg till Centralstationen och från Strandvägen till Värtan.

Genom förlängningen av Djurgårdslinjen blir de nya bostadsområdena i Värtan kollektivtrafikförsörjda, tillgängligheten i city ökar och besöksnäringen ute på Djurgården får förbättrade möjligheter att verka.

Vi ser Djurgårdslinjen som ett första steg för att ytterligare utveckla kollektivtrafiken i staden. Vi vill förlänga Djurgårdslinjen vidare från Centralen till Kungsholmen och till Ropsten och Hjorthagen i nordost.

Socialdemokraterna däremot har yrkat avslag för finansieringen av spårvägsanläggningen och fordon för Djurgårdslinjen. Är det så man tar ansvar för utvecklingen av kollektivtrafiken i länet? Socialdemokraterna väljer att stå stilla, utan att göra något, med händerna i byxfickorna.

Det är med viss glädje som jag har noterat att Vänsterpartiet och Miljöpartiet ser positivt på förlängningen av Djurgårdslinjen. Tänk om era kamrater inom socialdemokratin vore lika förnuftiga! Att Vänsterpartiet är skeptiskt mot själva finansieringen av Djurgårdslinjen är föga förvånande. De tycker alltid att det offentliga är bäst på precis allt, så också denna gång. OPS – offentlig-privat samfinansiering – är för landstinget ett bra sätt att öka tempot i genomförandet. Vi vill, till skillnad från Vänsterpartiet, skrida till verket nu. Djurgårdslinjen har redan utretts länge nog, och vi har inte råd med fler förlorade år.

Socialdemokraterna verkar vara helt politiskt isolerade i en negativ och föräldrad inställning till modern spårvägstrafik. Det räcker inte med en förlängning av tvärbanan och byggande av tvärbana syd. När man som Socialdemokraterna väljer att stå med händerna i byxfickorna och bara titta på, blir man lätt kvarglömd på perrongen. Tåget går nu, Dahlberg!

Jag skulle vilja spontant kommentera Dahlbergs inlägg. Det blir lite grann på temat ”surt, sa räven”. Jag förstår inte riktigt din kritik mot ärendet och dess beredning. Mig veterligt har ärendet varit uppe i SL:s styrelse tidigare, för ganska länge sedan dessutom, så det har funnits gott om tid för er socialdemokrater att ta ställning till det. Jag har aldrig tidigare uppfattat att ni har varit så negativa till det som ni är i dag. År 2002 var frågan uppe i SL, bland annat, och då stannade ärendet inte i SL utan i Stockholms stad så som jag uppfattade det.

I ditt inlägg säger du att OPS är intressant, men det kräver en annan beredning. Det kräver en bred politisk lösning.

Sedan kritiserar du det dels i textform med sex motiveringar, där OPS-lösningen bara är en av de negativa motiveringarna för ert avslag, dels säger du här i debatten att ytterligare en kritisk punkt är att det här är någonting som inte berör arbetspendling utan turism.

Det är första gången som jag hör den typen av kategorisering av kollektivtrafikresenärer, och det gör mig lite grann skrämmd att du hela tiden fyller på dina motiveringar för att det på något sätt är rätt att yrka avslag, denna gång med hänvisning till turismen. Det är lite knepigt faktiskt, för på samma sätt kan man kategorisera skolbarnen, arbetspendlarna och turisterna, och det kanske finns fler, för att prioritera ned viss trafik. Det stämmer inte med min syn, utan allt detta hänger ihop.

Jag gillar Åke Askenstens inlägg, och jag tror också att vi kan hoppas på en politisk enighet – men det förutsätter att Socialdemokraterna tänker om.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 227

Landstingsrådet Dahlberg (s): Fullmäktige! Jag är ledsen om jag skrämmer upp Janne Stefansson, det är inte min avsikt. När det gäller arbetsresorna kan jag bara återanknyta det till de beslut som har fattats i landstinget, att det är en övergripande prioritet för SL att jobba med det, så det är ingenting jag har stått och hittat på.

Flera talare återkommer till det här med om vi skulle vara för eller emot själva spårvägen, men det är inte det som vår hållning i dag rör sig om. Jag har sagt det förut, och jag får säga det igen. Då kan jag anknyta till det som står på sidan 20 i ärendet: "Affärsuppställningen är en principiell betydelse och kan bli den första i sitt slag för finansiering av investeringar inom SL." Det visar tyngden i just finansieringslösningen. Därför tycker jag att det är oerhört viktigt att vi är noggranna med hur vi jobbar med det här. Skulle vi godta att man bereder ett ärende på det här sättet, så har vi skapat skola för hur sådana här ärenden ska hanteras framöver.

Vi agerade precis likadant när det gällde Karolinska – där diskuterades också OPS. Där har vi krävt att man skulle jobba med tre alternativa finansieringslösningar. Det hade vi kunnat göra här också, om vi hade haft en chans att föra en vettig dialog omkring det här upplägget.

Anförande nr 228

Olov Lindqvist (fp): Herr ordförande, kära ledamöter! Det är ju numera inte varje dag jag står i den här talarstolen och pratar om trafikfrågor under den här mandatperioden, men nu kan jag faktiskt inte hålla mig längre. Det är en historisk dag på många sätt. Vi har nyss fattat ett beslut om utbyggnad av Karolinska sjukhuset, och detta är ett lika historiskt beslut för det är inte heller varje dag som landstinget fattar beslut om utbyggnad av spårvagnslinjer.

Landstingsstyrelsen föreslår nu en utbyggnad från Norrmalmstorg till Centralen och upprustning och modernisering av hela sträckan till en modern reguljär spårvägstrafik. Detta borde, kan man tycka, alla partier med lätthet kunna ställa sig bakom. Men så är det ju inte, det har vi fått alldeles klart för oss.

När man läser igenom förslaget ser man att det egentligen handlar om två delar: dels förslaget om upprustning och utbyggnad, dels finansieringsfrågan.

Jag kan ha respekt för Miljöpartiets och Vänsterpartiets förslag, som säger ja till själva utbyggnads- och upprustningsdelen men nej till finansieringsdelen. Då har man i alla fall, tycker jag, varit positiv i den meningen att man har sagt ja till en spårvagnsutbyggnad.

Utifrån det perspektivet blir det fullständigt obegripligt att Socialdemokraterna avslår hela förslaget och inte, till skillnad från Miljöpartiet och Vänsterpartiet, har den att-sats som de två partierna har – i och för sig i lite olika varianter. Men ni saknar den att-satsen, och det är fullkomligt obegripligt. Även ni pratar ju vackert om miljö och allting sådant där, men när ni nu får chansen att konkret visa på ett mycket bra miljöförslag, då yrkar ni avslag!

Jag har funderat på varför ni gör det, och då har jag försökt dra mig till minnes debatter under tidigare mandatperioder. Jag hade en sådan debatt med förra trafiklandstingsrådet Anna Kettner om Djurgårdslinjen, då jag ställde frågan: När kommer Djurgårdslinjen att förlängas till Centralen? Anna Kettner svarade: År 2020 eller 2030. Har man det perspektivet och den utgångspunkten, att en av de mest trafikerade busslinjerna ska övergå till spårväg år 2030, då kan jag förstå att ni vill avslå det här förslaget.

Jag är glad att jag tillhör en majoritet som ser till att det här kommer till stånd, förhoppningsvis 20 år tidigare än vad ni har föreslagit tidigare. Det är fascinerande men sant.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 229

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): När det gäller debatten med Anna Kettner kan jag inte dra mig till minnes exakt hur det hängde ihop, men jag kan tänka mig att ett av skälen till att år 2030 nämndes var att i SL:s planering har Djurgårdslinjen tidigare inte varit högst prioriterad. Det är andra spårvägs- och tvärbaneprojekt som har prioriterats, helt enkelt utifrån en analys av vilka behov som finns av att utveckla kollektivtrafiken. Det är möjligt att det är det som var bakgrunden till att hon pratade om ett senare årtal.

Jag tycker ändå att det är lite trist att det ska vara så svårt att läsa vad som står på papperet. I vår reservation bygger vi vårt förslag till beslut på att det finns en rad olika osäkerheter kring projektet som gör att risken är att det blir oerhört dyrt, helt enkelt. Därför tycker vi att det ska dras tillbaka så man får reda ut oklarheterna, och sedan kan man föra fram ärendet igen.

Det är det som är vårt förslag, ingenting annat. Det går att läsa på papperet. Det är klar och tydlig svenska. Det borde inte vara några svårigheter att förstå.

Anförande nr 230

O l o v L i n d q v i s t (fp): Nu hänvisar Lars Dahlberg till att det i SL:s planering stod 2030. Men den planeringen, som görs av SL:s tjänstemän, ska ju värderas av politiker. Anna Kettner som trafiklandstingsråd gjorde ingen annan värdering än att det skulle ta så lång tid.

Mot den bakgrunden förstår jag att ni i ert resonemang har landat på avslag för hela hanteringen – till skillnad från Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som i varje fall säger ja till själva utbyggnaden, men med en annan typ av finansiering. Det tycker jag är helt okej, men ert raka avslagsförslag är fullkomligt obegripligt!

Anförande nr 231

Landstingsrådet D a h l b e r g (s): Man tar alltid en risk när man försöker kommunicera med Olov Lindqvist och säga att jag faktiskt inte vet exakt vad som var bakgrunden till den där debatten men att jag kan tänka mig att det berodde på si och så. Det gick visst inte fram riktigt, att det var så jag presenterade den förklaringen. Jag försökte liksom hänga på när du tog upp det resonemanget.

Jag avstår från att göra fler sådana försök och hänvisar bara, vänligt men bestämt, till det vi har skrivit i ärendet. Där framgår det exakt varför vi inte vill bifalla det här förslaget.

Jag vet att det kan vara svårt med läsningen ibland, men det går säkert att ordna hjälp med det också.

Vi avslår ärendet för att det är en rad oklarheter, som kan leda till onödiga kostnader. Därför är det bättre att reda ut oklarheterna, och då har vi mycket bättre möjligheter att ta ett klokt beslut här i fullmäktige.

Anförande nr 232

O l o v L i n d q v i s t (fp): Lars Dahlberg kan prata med hur många vackra ord som helst. Det är en sak vad man säger, en annan sak vad man gör.

Jag konstaterar att ni i andra sammanhang via ert tidigare trafiklandstingsråd har pratat om året 2030, och i det här ärendet vill ni avslå förslaget rakt av. Det är illa.

Anförande nr 233

P e t e r K o c k u m (m): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Det är tråkigt att höra Lars Dahlberg ge uttryck för så mycket oro. Det är över huvud taget tråkigt att höra så mycket oro från vänsterkanten. Det har varit oro hela dagen. Det har varit oro som en typ av mantra för politisk handling.

Oron gäller att det ska bli så mycket dyrare. Lars Dahlberg identifierar själv en av posterna för eventuell kostnadsfördyring, och det är den politiska risken. Sedan bidrar han själv med att tuta upp att han egentligen är emot det här förslaget – på grund av att det är så dyrt, då? Och sedan bidrar han genom sin politiska splittring till att det verkligen blir dyrare!

Men han behöver inte vara så orolig, därför att en koncessionär kommer, med hängslen, livrem och säkerhetsnålar att säkra sig mot politiska risker i framtiden, när väl beslutet är klart och kontrakten är tecknade. Då kommer den politiska risken att vara borta.

Därför tycker jag det vore ett bra råd till herr Dahlberg, att när väl det här beslutet är fattat ska vi vara eniga. Då ska vi minska kostnaderna genom att ta bort den politiska risken.

Projektrisken tar vi bort redan när vi tecknar den här typen av avtal. Då är vi så att säga säkrade i den delen – åtminstone hoppas jag så.

Däremot tror jag att Dahlbergs tänk kring det här snarare ligger i att han känner sig kränkt över att han har blivit förbigången i beslutsordningen, att det här beslutet helt enkelt har fattats av majoriteten och att han inte har fått vara med. Det är tråkigt, men det är ju din roll i opposition. Varsågod och sköjl!

När det sedan gäller den fortsatta oron vill jag bara citera min salig far som sade: Blyga pojkar får inte kyssa vackra flickor.

Anförande nr 234

B j ö r n S i g u r d s s o n (mp): Vi i Miljöpartiet har länge sett möjligheten att bygga ihop Tvärbanan, som vi en gång var med och drev igenom – vi tar gärna credit för det i olika sammanhang, även från andra parter – och göra en hel ring av den. Därför är det glädjande att höra att Christer Wennerholm så tydligt uttrycker och att även Kristdemokraterna och Socialdemokraterna säger att det är bra att bygga ut Tvärbanan, för det är billigare och snabbare än att bygga ut tunnelbanan.

I Carl Cederschiölds förhandlingar har jag drivit att man borde göra en sammanbindning av systemen, dels för att det blir billigare att ha ett system i stället för att ha en Lidingöbana och en Nockebybana, dels för att det blir synergieffekter som vi inte kan ana när vi knyter ihop det här. Därför finns det skäl att göra det tidigt.

Socialdemokraterna har ganska nyligen lagt fram förslag om att vi ska utreda en tunnelbanering. Jag kan inte se annat än att det konkurrerar med det här förslaget. Därför var det mycket glädjande att ni står bakom att bygga ut Tvärbanan billigare och snabbare. Vi ser också möjligheten att kanske bygga ihop åt andra hållet, med Slussen. Fundera på det! Man kan ha ett litet stickspår dit.

Det andra som jag vill ta upp är naturligtvis OPS, offentlig-privat samverkan som det så snyggt kallas. Men det är inte så att det kommer till privat kapital, utan man lånar naturligtvis upp privat kapital lite dyrare än vi själva kan göra. Sedan ska det vara vinst på det också. Det är liksom inte pengar som kommer till oss. Man kan fundera på om det är bra. Teoretiskt sett finns det fördelar med OPS – kreativiteten. Men det kan vara svårt att göra något kreativt på 980 meter. Man kanske behöver något större för att det ska bli kreativt.

Ett annat kreativt exempel som faktiskt finns, är Arlandabanan. Det kreativa exemplet förskräcker. Där ser man i dag det som man inte såg då, att Arlandabanan är en del av ett större system. I dag är det en hämsko. Jag upplever att de borgerliga partierna har valt

Djurgården därför att man ser det som ett litet isolat. Här skulle man möjligtvis kunna pröva OPS. Men då vill jag stödja Socialdemokraternas utredningspropå. Vi behöver ett klarläggande. Det finns ingenting i de här papperen som visar vad som blir konsekvenserna när vi sedan har en Djurgårdslinje på koncession som är hopknuten med Värtan, Lidingöbanan, Ropsten, Bergshamra och Solna. Vad händer då? Jag vet inte. Men jag tycker att det är skäligt att vi väldigt noggrant, med hjälp av våra tjänstemän, utreder alla de konsekvenserna så att vi kan ta ställning till det, för det handlar inte bara om att vi ska pröva en liten söt OPS-lösning. Vi bygger möjligtvis in oss i en problematik framöver, att vi inte kommer att få tillgång till spåren; på samma sätt som vi inte får tillgång till Arlandaspåren utan att betala väldigt mycket pengar.

Vad gäller att kunna bygga det här snabbt kan jag bara påminna om att det blev 700 miljoner kronor över från SL:s investering. Läger vi dessutom de extra miljoner som vi i Miljöpartiet har i vår budget på den budget som Moderaterna har så kan vi pynta av de 1,1 miljarderna redan i dag.

Anförande nr 235

Lennart Rohdin (fp): Herr ordförande! Jag valde att till en början lyssna på debatten. Det finns de som har pratat om ett historiskt beslut, men det går väl inte att jämföra med det förra ärendet, i alla fall inte i omfattningen av beslutet, storlek och så vidare. En av anledningarna även till min entusiasm för det här ärendet är i och för sig att jag kan tänka mig ett antal följdverkningar av historisk betydelse. Som flera talare har varit inne på öppnar både formen för projektet med Djurgårdslinjen och projektet i sig, om det blir framgångsrika resultat, för betydligt mer och betydligt längre utvidgningar av den här banan.

Jag var för några dagar sedan i Berlin och hade nöjet att åka med moderna spårvagnar i tät storstadstrafik. Jag kunde konstatera att där, som på många andra håll i Europa, är spårväglösningar i modern tappning inte något som tillhör förra eller förrförra seklet utan framtiden. De är snabba. De är tysta. De är kapacitetsstarka, miljövänliga och energisnåla. Det är sådant som vi borde välkomna.

Det gläder mig i den här debatten att Miljöpartiet har fått så pass mycket svar. Åtminstone yrkandena i deras reservation skiljer sig inte mycket från majoritetens. Det är OPS-lösningar som är problemet här liksom på riksnivå. Problemet när man har så mycket eftersatta infrastrukturinvesteringar och säger nej till de möjligheter som finns är att det blir mindre möjligheter till utbyggnad av infrastruktur och de kommer senare än om man vågar pröva nya former. Det är väl alldeles uppenbart för Miljöpartiet, om man nu vacklar lite fram och tillbaka, att stödet för att gå åt det hållet åtminstone inte ligger på vänstersidan.

Den nya majoriteten har nu i ett år jobbat med den här frågan i SL:s styrelse. Och det är möjligt att Lars Dahlberg, Socialdemokraterna, är mer entusiastisk än man kan tro för Djurgårdslinjen. Men den tydligheten har varit obefintlig både i de papper som han har lagt på bordet utan muntliga kommentarer och i det kroppsspråk som han har visat. De signalerna till oss i majoriteten har inte gällt frågan om vi inte kan förhandla oss fram till en bra lösning på någonting som vi alla vill, utan signalerna från Socialdemokraterna har hela tiden varit: Vi vill inte. Om nu detta är en misstolkning av var Socialdemokraterna står kan man inte påstå att Socialdemokraterna är några mästare på kommunikation, och det är väl extra olyckligt i SL-sammanhang.

Lars Dahlberg sade i debatten, pressad till slut, det som inte har sagts på ett år i SL:s styrelse, att han är positiv till spårlösningar. Men jag väntar fortfarande på om han är positiv till en utbyggnad av Djurgårdslinjen. Det tror inte jag att vi kommer att få höra här i dag. Att efter ett års arbete, när vi är en bra bit in i mandatperioden, säga "låt oss skicka tillbaka det" är bara en signal om att man vill försena detta.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 236

Landstingsrådet Dahlberg (s): Det har varit så, Lennart – vi har ju varit på samma styrelsemöten – att vi flera gånger har tagit upp kritiken mot att det här läggs upp på ett sätt som det inte förs någon dialog kring. Om vi hade haft en känsla av att det stod en dörr på glänt och att det fanns något intresse från majoritetens sida för att föra en sådan här dialog hade det varit en helt annan situation. Nu försöker du i ditt inlägg lägga ansvaret på oppositionen för att driva en beredningsprocess som är anständig och som har någon typ av demokratiska kännetecken. Det är ju det ni inte har gjort, Lennart. Du kan ju, om du så vill, säga att det är vårt fel, men det är ändå ni som har majoritet, Lennart. Ofta när vi för debatt återkommer du till en sådan här oppositionshållning. Men ni är i majoritet, och det är ni som har ansvaret för hur man driver de här processerna. Det vi har gjort är att markera att det är de här kraven vi tycker måste kunna uppfyllas för att man ska kunna driva sådana här projekt. Sedan har ni nonchalerat det. Då kan du säga att det är vårt fel. Men det är ni som är i majoritet, och ni har ansvaret för beredningen av processerna.

Anförande nr 237

Lennart Rohdin (fp): Självklart har majoriteten ansvar. Men, Lars Dahlberg, det kostar inte på så himla mycket att ge en liten, liten antydning om att ni skulle kunna tänka er att vara positiva till det här och inte bara med kroppsspråk och de papper som har lagts på bordet i SL säga: Vi är inte med. Vi är inte med. Vi är inte med.

Anförande nr 238

Landstingsrådet Dahlberg (s): Men vi är ju positiva. Du kan inte hitta någonstans i något papper vi har lagt fram att vi säger nej till Djurgårdslinjen därför att vi tycker att spårvägs-satsningen i sig är ett problem. Det vi säger nej till är att man testar en ny principiell hållning när det gäller finansieringen, och man bereder inte det på ett vettigt sätt. Det är det som är problemet, Lennart.

Det är klart att den del av riskpremien som du talade om i ditt inledningsanförande stiger när ni försöker pracka på oss att vi skulle vara emot spårvägssatsningen. Det är ni som pratar i gång det. Du får gå tillbaka till protokollet du också, precis som Olov Lindquist. Vi har inte i ett enda inlägg i dag sagt att det är fel att göra den här satsningen. Vårt problem är den här finansieringslösningen och de oklarheter som finns kring den. Det är det som behöver hanteras.

Anförande nr 239

Lennart Rohdin (fp): Det är möjligt att det är en finurlig väg att agera i opposition, att inte säga någonting alls. Men om det är så att vi i majoriteten visar att vi vill göra det här kan man faktiskt vid något tillfälle säga: Det skulle vi också vilja, men låt oss diskutera hur. Nu har ni bara kritiserat hur vi har gått till väga, inte gett en enda signal om att ni skulle kunna vara positiva till tanken som sådan.

Anförande nr 240

Landstingsrådet Wenerholm (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tänkte att jag skulle klara ut begreppet om vad som är kort och långt och att det som är längre än det som är kortare tar längre tid att planera.

Lasse Dahlberg försökte göra gällande att alliansen på min vänstra sida skulle vara saktfärdig när det gäller utbyggnaden av förlängningen från Alvik till Solna centrum och till Kista och in i Sollentuna och Helenelund. Så är det inte. Det är bara det att det är något längre än de dryga 900 meter som Stella Fare beskrev. Därför tar det längre tid. Men jag lovar dig, Lars, att släpper du bara attityden inte så fort, inte så fort ska du få vara med och både bygga ut spårvagnar i Stockholms innerstad och förlänga snabbspårvägarna i ytterstaden. Det kommer vår region, vår stad och vårt landstingsområde att behöva. Om vi fortsätter att växa med ett Katrineholm, som vi gjorde i fjol, med 31 000 invånare, kommer

kravet på kollektivtrafiken att öka, vare sig man åker till museum på Djurgården, går på fotbollsmatch på nya nationalarenan eller om man åker till jobbet eller skolan. Då behövs en utbyggd kollektivtrafik med nya tvärförbindelser.

Åke Askensten och Miljöpartiet! Jag tycker att ni tillsammans med Stig Dingertz och andra från Moderaterna är värda en eloge för att ni satte i gång det här jobbet. Jag tycker inte att ni har prackat på stockholmarna något. Jag tycker att det jobbet var en pionjärinsats för att se till att vi i dag är i ett läge där vi kan få en modernare kollektivtrafik som är ännu bättre än de miljövänliga bussar som vi nu har i innerstaden. I en spårvagn ryms det lika många personer, som ni såg på mina bilder, som i tre bussar eller i drygt 170 bilar. Det är det som bör bli vår framtidsatsning. Lasse! Du får gärna vara med. Släpp sargen och kom in i matchen!

Anförande nr 241

Landstingsrådet Dahlberg (s): Får jag hålla i talarstolen? Jag föreslår att du kanske redan i kväll, Christer, eller åtminstone senast i morgon sätter dig och författar en inbjudan till samtliga partier i landstinget att föra diskussioner om Tvärbanans spårvägsutbyggnad i Stockholms län. Vi kommer att delta i den diskussionen med liv och lust och med förhoppningen att vi ska kunna enas om vad som ska göras, i vilken ordning det ska göras och i vilka projekt det kan vara intressanta att jobba med alternativ finansiering. Gärna redan i morgon!

Anförande nr 242

Landstingsrådet Wenerholm (m): Herr ordförande! Den eminenta alliansregeringen har redan sett till att Lasse Dahlberg och jag har suttit tillsammans med andra partier och förhandlat, och förhandlat och förhandlat tillsammans med Cederschiöld. Där var vi överens om vilka projekt det rörde sig om. Men när vi kom fram till att de också ska betalas blev det svårare, Lars. Då var ni helt plötsligt inte med i det lokala landstingsperspektivet här i Stockholm. I Mälardalsperspektivet blev det lite lättare, en bättre sits igen.

Vi är, som sagt, beredda att diskutera med er om det är så att det finns en seriös inställning och ni verkligen vill genomföra det här och se till att vi får ett modernt spårvagnssystem. Men säg inte att det inte har funnits möjligheter att diskutera både vad vi ska göra och hur det ska finansieras.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 243

Landstingsrådet Andersson (c): Det är så med kollektivtrafikprojekten att det är viktigt att vara med och göra anspråk på faderskapet. Eftersom Tage Gripenstam har gått kommer jag upp i talarstolen som centerpartist och miljölandstingsråd och prisar projektet. Det är väl med det här projektet precis som med Tvärbanan att om några år kommer som sagt var många att göra anspråk på faderskapet. Många pappor är inget problem utan skapar bra uppväxtvillkor också för spår.

Det här är ett häftigt projekt. Jag ser utvecklingsmässigt två riktningar som jag vill ta fasta på. Först och främst det som vårt trafiklandstingsråd beskrivit så utförligt, utvecklingarna mot Lidingö, mot Tvärbanan och mot Kungsholmen, men också att det här, om det faller väl ut, sannolikt blir en inspiration till fortsatt spårvagnsutbyggnad. Kanske är detta början på en ny fas med ännu mer miljövänlig kollektivtrafik i Stockholmsregionen.

Tyvär är det lite obehagligt att Socialdemokraterna i den här debatten indirekt signalerar – hotar är kanske att ta i – att man inte gärna vill se en trygghet kring finansieringsformerna. Man sänder ut signaler som kanske också syftar till att försvåra den här processen. Desto mer glädjande är det att Miljöpartiet med sin som vanligt större saklighet, större benägenhet att se till sakfrågorna, trots allt sänder helt andra signaler, även om de också har synpunkter.

Jag skulle vilja säga att Socialdemokraternas hot om osäkerhet inte är trovärdigt av ett antal skäl. För det första får Socialdemokraterna och Vänsterpartiet knappast någonsin majoritet på egen hand i det här landstinget och skulle inte kunna riva upp ett sådant här beslut. För det andra tror jag att Miljöpartiet aldrig kommer att tillåta att detta för miljön så positiva projekt rivs upp. För det tredje tror jag att det skulle vara politiskt självmord för Socialdemokraterna att börja resonera i termer av att riva upp ett beslut inom det här området. Jag tycker att det borde vara tillräckligt som bakgrund för eventuella finansiärer. Det finns ingen risk att ett beslut i den här frågan rivs upp.

En reflexion som jag tycker att man borde kunna göra i den här debatten, åtminstone för egen del, och som jag gärna sänder ut i detta forum, är att vi ändå kan se vissa möjligheter som vi kanske ska beakta när det gäller förankring av långsiktiga projekt. Nyanserna från olika partier är lite olika. Jag tycker att Miljöpartiets öppna och sakliga attityd faktiskt har en viss potential att vara ett ankare och bidra till långsiktig trovärdighet för olika moderniseringsprojekt, inte minst inom miljöområdet, som kan vara svåra för vissa, mer oppositionsinriktade och i grunden konservativa partier. Det är faktiskt en nyansskillnad som, om man hade haft en omvänd ordning i olika frågor, i dag kanske också hade kunnat vara ett inslag i debatten. Jag säger inte något mer klart än så, men jag tycker att det är signaler som alla i majoriteten borde ta med sig.

Bifall till majoritetens förslag!

Anförande nr 244

Björn Sigurdsson (mp): Först vill jag uppmana oss gemensamt, de som sitter i SL, vi som sitter i regionplane- och trafiknämnden och oss själva här i fullmäktige, att genast börja planera för att knyta ihop Tvärbanan och Lidingöbanan, bygga ut och ha spår på plats när folk flyttar in. Det är bästa sättet att skapa nya vanor för en bättre och klimatvänligare livsstil.

Det är enbart att bygga själva Djurgårdslinjen till Centralen som vi pratar om här. Värtan är inte uppe till beslut än, även om några säger så i debatten. Den andra sakfrågan är ändå OPS, hur vi finansierar den här lilla snutten. Jag bekymrar mig lite grann över att det inte är flera talare som försöker problematisera kring formen och vad det kan innebära för driften och våra möjligheter framöver. Jag förstår att SL ser en del av den här problematiken och att det är därför som de mycket motvilligt backar in i det förslag som plockats fram på det moderata partikansliet. Man har också sagt nej tidigare till att utbyggnaden till Solna skulle vara lämplig som OPS från SL:s sida. OPS är lite grann som kejsarens nya kläder. Vi ska fixa allting, all utbyggnad, all ny tillväxt, med OPS. Det kommer pengar från himlen på något sätt. Jag vill referera till det som jag sade tidigare i mitt inlägg, att det inte är helt problemfritt att ta in någon på koncession i ett sammanhållet system. Det vill jag gärna höra flera tala om, och jag vill gärna se en utvecklad beskrivning från tjänstemännen på SL om konsekvenserna av en eventuell OPS-lösning.

Anförande nr 245

Jan Stefansson (kd): Ordförande! Jag har lyssnat på Lars Dahlberg som har sagt att vi ska läsa innantill. Jag har försökt att göra det för att se hur hans positivism återspeglas i textdokumentet. Det var som jag sade, jag hittade sex motiveringar till att man från Socialdemokraternas sida avstyrker förslaget. Det börjar med att det står att det finns oklarheter kring spårdragningen. Depåfrågan finns det oklarheter kring. Citybanan stör projektet. Tidsplanen är ohållbar, och Stockholms stads stöd är osäkert. Det sjätte är OPS-lösningen. Sedan avrundas det hela i den text som Socialdemokraterna har skrivit med att det är omdömeslöst att bifalla förslaget därför att Stockholms stads stöd är osäkert.

Det är en passivitet som är helt otrolig. SL kan inte ha en uppfattning innan Stockholms stad har klargjort sin uppfattning. Det här känner jag igen från styrelsediskussionerna också. Jag skulle kunna namnge den från Socialdemokraterna som just har använt argumentet att Stockholms stad inte har tagit initiativ till att efterfråga detta, utan SL kommer med

förslaget att detta är vad vi vill. Men jag avstår från det för att kanske korta debatten. Hela tiden är det den här formaliakritiken, att vi inte ska ta initiativet först utan det ska de göra. Styrelsen har lagt fram förslaget på bordet – vi borde ha fått vara med. Man söker hela tiden invändningar.

Om jag ska tro på det du säger från talarstolen, för det handlar lite grann om trovärdighet, tycker jag att du försöker vara positiv i förhållande till Djurgårdslinjen. Jag tycker att det är svårt att tolka det du säger på ett annat sätt. Men det är också svårt att läsa det ni har skrivit på ett annat sätt än att det inte överensstämmer med det du säger. Om det är som du säger, att du har tagit intryck av debatten i dag, eller att ni har målat in er i ett hörn som ni vill försöka komma ifrån, tycker jag att ni ska ansluta er till Miljöpartiets yrkande. De är ju positiva till projektet. Men de är negativa till OPS. Det är väl det du har sagt i dag att du fortsatt är.

Sedan har jag lite svårt att förstå en sak. Vi har ju suttit med i de här förhandlingarna. Jag satt med i en bättre sits, men ingenstans har vare sig Miljöpartiet eller någon annan fört in Djurgårdslinjen som ett prioriterat projekt framför de andra. Några pengar därifrån har ingen av er hänvisat till. Då är väl OPS någonting som är väldigt bra för Stockholm i dag jämfört med egen finansiering om tio eller tjugo år. Det är väl ett sätt att försvara det på.

§ 60 Uppdrag kring huvudmannaskap för naturbruksgymnasierna Berga och Säbyholm

Anförande nr 246

Landstingsrådet N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Jag vill i det här ärendet börja med att yrka bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen och ska redogöra för motiven för detta. Det här handlar alltså om våra naturbruksgymnasier, Berga och Säbyholm. Det är nu aktuellt från landstingsmajoritetens sida att pröva frågan om det finns möjligheter att omvandla dessa till friskolor i personalregi. Det är en uppfattning jag kan ha respekt för att man vill pröva.

Bakgrunden till förslaget rörande de här skolorna är att vi under ganska lång tid faktiskt har haft en diskussion, inte minst med länets kommuner, om de finansiella förutsättningarna och utvecklingsmöjligheterna. Jag tror att flera av er känner igen de ganska knepiga diskussioner som vi ibland har fört när kommunerna har visat sig lite motvilliga att i form av elevavgifter betala för de verksamheter som här bedrivs. Men det är en historia för sig. Nu är det föranstaltat en förändring, och den har jag respekt för. Men på samma sätt hoppas jag också att landstingsfullmäktige kan äga respekt för den grundhållning vi har i det här ärendet när det läggs fram för fullmäktige.

Det vi vill göra är naturligtvis att fullfölja den linje vi har när det handlar om att överföra gemensamma verksamheter och gemensamma egendomar i någon annans regi. Allra viktigast tycker vi faktiskt att det är att få klarhet i hur intresset för avknoppningen av de här skolorna ser ut när det handlar om inställningen i de berörda personalgrupperna. Det är den första bevekelsegrunden för oss. Om en sådan här överföring ska göras måste det finnas ett tydligt utslag och en kvalificerad majoritet av personalen som är intresserad av att en sådan här förändring ska genomföras och att man vill starta friskolor.

Det är ingen hemlighet att vi har den inställningen. Det har vi debatterat i andra sammanhang som rör avknoppningar. Det är vår grundhållning. Men det finns mer i det här ärendet som noga bör uppmärksammas av landstingsfullmäktige. Någon av de här egendomarna besitter ett enormt värde när det handlar om fastigheterna. När vi nu går in på en väg som handlar om att överföra huvudmannaskapet för de här skolorna till privata entreprenörer som ska driva dem som friskolor vill vi från allra första början att landstingsfullmäktige ska vara väldigt tydligt med vad som är rimligt och möjligt att göra i en fortsättning och vilka begränsningar som måste råda om det visar sig att en kvalificerad majoritet av personalen är beredd att gå vidare och omvandla detta till friskolor. Det är två grundläggande förutsättningar som vi menar att landstingsfullmäktige måste fatta beslut om.

Ärendet måste behäftas med en inramning som innebär att en avknoppning av verksamheterna aldrig får föranleda att de berörda personalgrupperna får någon slags förtur till att köpa fastigheterna. Det menar vi är en restriktion som landstingsfullmäktige som förvaltare och ägare av fastigheterna bör fastställa redan nu. Ännu viktigare menar vi att det är att landstingsfullmäktige, om det skulle handla om att eventuellt avyttra fastigheterna, som ju är enorma egendomar både söder och norr om Stockholm, sannolikt av ett mycket högt exploateringsvärde, redan nu fattar beslut om att en sådan försäljning ska ske på den öppna fastighetsmarknaden efter en relevant bedömning.

Vi konstaterar att majoriteten vill gå vidare med att omvandla de här skolorna till friskolor. Det är en sak. Men för att man ska kunna fatta beslut om en sådan förändring förutsätter vi att en kvalificerad majoritet av personalen måste redovisas vara intresserad av en sådan förändring. Det skulle i så fall kunna föranleda oss att gå vidare med en omvandling. Under inga andra omständigheter är en sådan förändring aktuell.

Bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen!

Anförande nr 247

Vivian Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! En gång i tiden hade vi tre stycken naturbruksgymnasier. Det fanns nämligen ett i Finsta också. Det lades ned av skälen att det skulle ge en bättre samordning och att vi skulle få bättre resurser att samla eleverna på de två som finns. Nu har vi 540 elever på de här naturbruksgymnasierna, står det i ärendet. Det är en form av utbildning som vi kommer att ha stor nytta av i framtiden. Det är en skolform som kommer att utvecklas och som vi kommer att behöva i framtiden, inte bara därför att man arbetar med de inriktningar som man kanske gör i dag utan därför att vi i framtiden kommer att arbeta mycket mer med hur jordbruk och grönområden inverkar på vår hälsa. Det är en viktig del av landstingets verksamhet att fortsätta använda sig av naturbruksgymnasierna, och det är också en viktig del att fortsätta att äga de här lantegendomarna.

Vi vill i första hand att en avknoppning över huvud taget av de här lantegendomarna avslås. Vi vill att de ska fortsätta drivas i landstingets regi och att vi ska arbeta vidare på det sätt som vi har gjort tidigare, till och med kanske utvidga och fortsätta på andra ställen där vi har haft egendomar förut. Man kan tänka sig att lägga till nya friskolor till de här lantegendomarna. Men de här egendomarna är väldigt viktiga för vår framtid när det gäller att kunna utveckla den gröna sektorn, som flera andra gör i dag. Bland annat gör ju Lantmännen det och SLU i Alnarp. Det är en väldigt viktig sektor.

I andra hand ser vi det på samma sätt som Socialdemokraterna. Om det ska vara en avknoppning över huvud taget måste den vara driven av en stor majoritet av personalen. Som jag ser det finns inte de förutsättningarna över huvud taget i det läge vi har i dag. Som jag har sett och läst ärendet och som jag har förstätt det hela har det varit en påverkan från utvecklingskansliet att få personalen att vilja göra det här. För mig faller hela historien då och är inte längre aktuell. Men om det ändå blir så tycker vi att det är en förutsättning att personalen i stor majoritet skriver under.

Jag har redan varit inne på att jag absolut inte tycker att man ska sälja lantegendomarna. I ärendet står också att om inte personalen till slut kommer att kunna ta över – och jag antar att det beror på storleken på det belopp det kommer att bli fråga om – kommer man att vidga kretsen. Det vill jag absolut säga nej till.

Med det hänvisar jag till vår reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 248

J a n W a t t s g å r d (v): Vänsterpartiet tycker att det här är ett dåligt förslag, därför att vi anser att landstinget är en garant för att utbildningen ska kunna bli kvar. Just av de skäl som Viviann Gunnarsson anförde och som jag tror att många av oss delar är det väldigt viktigt. Det handlar om miljöfrågor, hälsosam mat, ekologisk odling och de gröna näringarna. Det är viktigt för konsumenterna.

Nu vill man, tycker vi, liksom inom sjukvården, skrämman personalgrupper att ta över verksamheten. Då tvingar man in dem i en riskfull privatekonomisk situation, därför att det här är en oerhört dyr utbildning. Det handlar om anläggningar, byggnader, marker, skog, jordbruks- och skogsmaskiner. Det är mycket djur. Det är alltså stora driftskostnader. Det hör till de gymnasieutbildningar som är i särklass allra dyrast. Man har tidigare förgäves gjort försök att få flera Södertörnskommuner att ta över, kanske företag. Vi anser att landstinget behövs för att garantera driften och för att verksamheten ska fortsätta. För många elever är det här den enda möjligheten att få en praktisk utbildning också på det här området.

Vänsterpartiet reserverar sig mot förslaget, och jag vill ansluta mig till vår reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 249

L a n d s t i n g s r å d e t N y m a n (kd): Herr ordförande! Jag ska börja med att yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag i ärendet. Jag har med intresse lyssnat till inläggen i dag och med samma intresse läst invändningarna, eller förslagen till alternativa beslut. Med anledning av att jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag yrkar jag följaktligen avslag på övriga förslag.

Faktum är, vilket är bekant för den här församlingen, att medarbetarna på de här skolorna ansökte om att få starta friskola. Det gjorde de med en ansökan till Skolverket före utgången av mars månad förra året. De fick svar i slutet av förra året, strax före jul. Det var avslag för båda. Skolverket ville ha några kompletteringar och fick kompletteringarna. Någon vecka senare fick båda godkänt för sina upplägg. Från början av det här året har Skolverket sagt att de förutsättningar som är angivna i ansökan är goda som underlag för att driva verksamheten som friskola.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet har villkoret att en majoritet av de anställda ska godkänna friskoleansökan, avknoppningen eller hur man nu betecknar detta. Faktum är att i dag har lite mer än 50 procent av all personal på båda enheterna anmält intresse av att bli delägare. Jag har av naturliga skäl följt ärendet på nära håll och vet, även om jag inte har papper på det, att det är ett fåtal medarbetare på de här två ställena som är tveksamma till att "följa med", som det heter, att gå med som medarbetare och låta sig anställas av friskoleorganisationerna. Men vi har alltså inte gjort någon mätning av om det är 51, 52, 55, 65, 66 eller 75 procent som tillstyrker detta. Det är ändå ingen tvekan om att intresset är tillräckligt stort för att jag med tillförsikt ska våga arbeta vidare med inriktningen att de ska få bli friskolor så fort som möjligt.

Det återstår en del innan vi är framme vid att skriva avtal med dem. De vill vara överens med Locum om andra hyresnivåer än Locum anger. Det är väl inte alldeles oväntat. Man vill inte höja hyror utan sänka hyror.

När det gäller den riktigt stora frågan, om fastigheterna – båda är utomordentligt attraktiva, den ena havsnära, den andra Mälarnära, och det är stora anläggningar – kan jag säga att det gjordes en värdering av dem i april månad förra året. Den behöver man kanske göra om med tanke på vad som händer med priset på fastighetsmarknaden. Det kanske är ytterligare några miljoner dyrare i dag, vad vet jag. Men vi har inte någonstans tagit ställning till om de ska säljas eller inte. Förutsättningen för ansökan till Skolverket om friskolestart på de här två ställena var att man hyr dem på ungefär den hyresnivå som gällde för ett år sedan.

Skillnaden mellan det här ärendet, om man kallar det avknoppningsärendet, och andra som vi har diskuterat är att det alltså är medarbetarna som har ansökt om att få starta eller knoppa av och att de är godkända av en statlig myndighet. Ett sådant godkännande behöver vi dessbättre inte på andra områden, skulle jag vilja säga, men i det här fallet är det tvunget för att man över huvud taget ska kunna gå vidare med detta.

Herr ordförande, innan jag avslutar det här inlägget kan vi glädjande nog konstatera att det finns ett ökat intresse att söka sig till de här utbildningarna. Det har tagit sig utomordentligt konkreta uttryck i ansökningarna, inte minst till Säbyholm, som har haft bekymmer med elevtillströmningen de senaste åren, vilket i sin tur har lett till att de har tvingats driva verksamheten – i landstingets regi – med hyggligt stora underskott, någonstans mellan 2 och 2 ½ miljoner förra året. Men, som sagt, underlag och förutsättningar hittills är av den karaktären att det känns alldeles utomordentligt både korrekt och bra att få yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 250

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är ju bra att Stig Nyman har information om att det är många av medarbetarna som har ansökt om att få starta friskola. Men eftersom det är landstinget som är huvudman för verksamheten i dag tycker jag nog att det är ett ganska rimligt krav att det också är ett underlag som ingår i det beslutsunderlag som vi har när det handlar om att genomföra sådana här förändringar. Med all respekt för att just de här medarbetarna är godkända av Skolverket kvarstår vårt krav att en kvalificerad majoritet av medarbetarna ska visa intresse, och det bör framgå av beslutsunderlag innan man tar vidare mått och steg i ärendet.

Sedan är Stig inne på att man vill börja förhandla om hyresnivåer. Det är klart att det är bekymmersamt. Det är bekymmersamt att ovissheten kring förutsättningarna för de här verksamheterna är mycket betydande. Jag undrar om det är så att en kvalificerad majoritet av personalen i sin ansökan om att få bilda friskola har detta fullständigt klart för sig. Jag menar att vi kan bidra till ett felaktigt beslut.

Anförande nr 251

Landstingsrådet Nyman (kd): Beslutet om steget att bli en friskola kommer att grunda sig på ett avtal med landstinget om en verksamhetsövergång. Där är vi inte än, därför att förutsättningarna inte föreligger. Dagens att-sats för beslut i fullmäktige kommer inte att innebära att vi binder upp oss. Varken personalen som vill ta över eller någon annan binder sig på något sätt. Vad är det då som säger, Ingela, att om 66,1 procent av medarbetarna godkänner detta – en kvalificerad majoritet, som du säger – skulle det på något sätt garantera framtiden bättre än det besked jag har gett att mer än 50 procent är beredda att bli delägare i de friskolebolag som har för avsikt att driva verksamheten. De medarbetare jag har varit med och träffat ett antal gånger ute på de här skolorna tyder på att det är en god stämning för den här inriktningen, men förutsättningarna måste finnas där.

Anförande nr 252

Landstingsrådet Nylund Watz (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Vi pratar här om två stycken hyggligt stora arbetsplatser med ganska mycket personal. Det är naturligtvis så att vi när vi deltar i en sådan här förändring också måste vårda hela personalgruppen på båda ställena. Det är mycket tryggare för oss, om vi ska gå in i en sådan här förändring, att veta att alla i personalen, eller åtminstone en kvalificerad majoritet av personalen, känner att de har tagit aktiv del i detta och att en hyggligt stor majoritet inte känner motsatsen, nämligen att man blir kidnappad av sina nya arbetsgivare. Det är poängen med att skaffa den kvalificerade majoriteten, att grundläggande trygga för oss att hela personalen tycker att detta är en rimlig utveckling.

Anförande nr 253

Landstingsrådet N y m a n (kd): Jag kan ärligt talat inte inse rimligheten i att bara man passerar 66 procent har man den här tryggheten hemma. Det är inte så. Vad det handlar om är att vi från landstingets sida som nuvarande skolhuvudman först och främst har uttryckt ambitionen att skolorna ska ha bästa tänkbara förutsättning att drivas vidare som friskolor. Personalen har haft första tjing, som vi har använt som uttryck. Vi menar att förutsättningarna även för dem som får andra möjligheten, om inte de här personalgrupperna vill gå hela vägen, ska vara att vi ser till att de här skolverksamheterna fortsätter. Det har varit en tydligt uttalad ambition genom hela processen. Tryggheten kommer att ligga i det avtal som så småningom ska tecknas om förutsättningarna föreligger. Det vet jag inte i dag. Men den attsats som fullmäktige ställer sig bakom i dag genom att bifalla landstingsstyrelsens förslag är fullständigt ofarlig.

Anförande nr 254

M a r i a H a m b e r g (v): Stig Nyman talar om trygghet och kontinuitet. Men vi anser att enda sättet att få riktig trygghet och kontinuitet är att huvudmannskapet kvarstår hos landstinget. Jag jobbar själv i branschen och har arbetskamrater som har gått på Säbyholm, både ungdomsutbildning, KY, det vill säga kvalificerad yrkesutbildning, och komvux. Det skulle vara sorgligt om ett par tre år med en förlust på några miljoner skulle orsaka att skolan fick lägga ned eller dra ned sin verksamhet.

Privata skolor har alltid vinstintressen. Jag har själv mina barn i friskolor och ser att skolorna blir smalare och smalare. Det vill jag inte ska drabba vare sig Säbyholm eller Berga. Jag stöder vår reservation i landstingsstyrelsen, att landstinget ska kvarstå som huvudman.

Anförande nr 255

H a n s L i n d q v i s t (c): Herr ordförande, landstingsledamöter! Det är alltid trevligt att stå i den här talarstolen, även om det är långt mellan gångerna. Det här är i högsta grad ett angeläget ämne för Centerpartiet. Jag kan nästan se framför mig hur Knut Nilsson och Åke Petersson tog upp lantbruksgymnasierna för många år sedan. Det är angelägna frågor för oss i allra högsta grad: Berga, Säbyholm, Finsta.

Naturbruksgymnasierna är viktiga och kommer kanske att bli ännu viktigare. De är populära. Många söker dit. De gröna näringarna kommer definitivt att öka i både intresse och vikt med tanke på klimatdebatten, bioenergi och utveckling av nya grödor och möjligheter att försörja våra hus och fastigheter med värme. Det kommer att öka, och det kommer att bli ett stort intresse, mer än i dag, från allmänhet, näringsliv och kanske människor utanför det som man i dag normalt räknar in i de gröna näringarna.

Vi vill att utbildningarna ska ges bättre förutsättningar och bättre utvecklingsmöjligheter. Det kan man göra med ett sådant här förslag. Markfrågorna tycker inte vi är avgörande på något sätt, och de är inte heller uppe till beslut i dag.

Sedan vill jag säga som Stig Nyman och flera andra har sagt, att det är en stor andel av dem som går på skolorna som tycker att det är viktigt att de får ökat inflytande över utbildning, process och verksamhet. Det ska vi dra nytta av. Det är positivt att man kan skapa friskolor med sådant intresse från dem som går där.

Det finns inget avtal än, utan vi återkommer till det. Vi har som sagt inte tagit ställning till försäljning. Men jag vill också peka på hur uppdraget ser ut. Ni ser själva texten. Den ligger framför oss. Det finns en del reservationer redan i texten. Det står att man uppdrar åt landstingsstyrelsen att "pröva" – det ska prövas först ordentligt – att i första hand överföra utbildningen vid naturbruksgymnasierna till friskolor drivna av personalen. Det är alltså en del reservationer redan där. Sedan ska man återkomma med förslag. Vi får ju gott om möjligheter att se vilket förslag som kommer tillbaka till fullmäktige och ta ställning till det förslaget då. Det är ett bra sätt att gå vidare, tycker vi från vår sida. Jag yrkar alltså bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 256

Staffan Holmberg (s): Herr ordförande, ledamöter! Som har framgått av debatten är det här två oerhört viktiga skolanläggningar för vår region. Det är stora markegendomar. Det är väldigt mycket specialanpassade byggnader på de här anläggningarna. Och det är en speciell utbildning.

Även om det redan i dag finns vad vi kan kalla konkurrerande skolor i Stockholmsregionen, friskolor som bedriver en liknande typ av utbildning, går det inte att jämföra den utbildningen med den som bedrivs på de här anläggningarna. Här är man verkligen ute i verkligheten, i naturen, och kan praktisera den utbildning som man får teoretiskt. De andra friskolorna som finns, till exempel inne i Stockholms innerstad, går inte att jämföra med den utbildning som bedrivs på de här gymnasierna.

En av anledningarna till att Skolverket till en början inte ville tillstyrka de här friskolorna var att personalen inte hade bankgarantier för att köpa inventarierna på de två skolorna. Det lyckades man sedan ordna, och i en andra omgång beviljade Skolverket friskolorna. Det handlade också om den läroplan som hade presenterats.

Ingela Nylund Watz var inne på att egendomarna absolut inte får säljas till dem som startar de här aktiebolagen och ska driva friskolorna. Det är oerhört viktigt av det skälet att det inte skulle gå för de anställda eller för aktiebolagen att köpa egendomarna till det marknadsvärde de har och lägga den kostnaden på utbildningarna. Då skulle de inte få en enda elev. I sådana fall är det andra motiv till att man köper och att bankerna går in med garanti, nämligen att man i nästa skede kommer att sälja lantegendomarna för exploatering. Det vore en katastrof för Stockholmsregionen. Då står vi utan den här typen av skolor i Stockholms län. Därför är det Ingela Nylund Watz säger så viktigt. Vi måste vara helt på det klara med att fastigheterna finns i landstingets ägo även i framtiden, därför att om de här friskolorna skulle falla av någon anledning, tröttna, gå i konkurs eller vad det handlar om, ska antingen landstinget självt kunna fortsätta utbildningen eller överföra den till annan friskola. Detta är oerhört viktigt för de kommuner som finns i Stockholms län, men också för andra kommuner ute i landet som skickar elever till våra skolor. Inte minst Häbo kommun, som ligger i grannlandet, har många elever på Säbyholm.

Ordförande! Jag yrkar bifall till s-reservationen i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 257

Vivian Gunnarsson (mp): Jag ser det ännu mer som ett tvång. Nu ska skolorna avknoppas. Det finns en liten passus som Stig Nyman kanske inte har velat beröra speciellt mycket. I den står det att om det saknas förutsättningar hos personalgrupperna att starta friskola kommer kretsen av intressenter att utökas. Det tolkar jag som att andra intressenter i så fall kommer att komma i fråga för att skolorna ändå ska avknoppas. Även om personalen inte är intresserad kommer de att avknoppas. Det är det vi är emot. Om man kan hitta ett tillräckligt antal i personalen som vill det här, och det har vi sagt i vår budget är 75 procent, kan vi till nöds godkänna det, men inte att kretsen så småningom också vidgas.

Dessutom kan jag säga att det i ett sådant här ärende, där det inte ens finns någon beräkning av kostnader eller något ekonomiskt underlag, är väldigt svårt att avgöra vad som skulle vara en fördel med en avknoppning över huvud taget. Om en av de fristående skolorna, som vi har sett, går med lite grann underskott under ett år behöver inte det vara någonting som varar för evigt i och med att vi har ett väldigt stort intresse. Det finns 2 miljoner människor i det här länet. Många av dem kommer att vara väldigt intresserade av att sätta sina barn i just den här typen av skolor. Många ungdomar kommer att vara intresserade av det här området i framtiden. Det här området kommer att vara bidragande till många av de nya yrkeskategorier som kommer att finnas i framtiden i klimatarbetet. Därför är det otroligt viktigt att vi faktiskt ser till att vi åtminstone bevarar egendomarna så att vi inte på något vis blir utan den här verksamheten utan kan utveckla den. Skulle det då hampa sig så att vi skulle bli en ännu större region – Gud förbjude! – kommer vi att ha ännu mer nytta av det här.

Jag skulle gärna vilja ha ett svar av stig Nyman. Vad är det egentligen som ska hända om inte personalen kan ta över, av ekonomiska eller andra skäl, och kretsen av intressenter i så fall ska utökas?

Jag vill också peka på en annan sak. På en av de här skolorna, Berga, har man utbildning också för handikappade elever. Det tycker jag också borde vara ett skäl till att vi fortsätter att jobba med de här verksamheterna. Det kan inte vara speciellt svårt att få några stycken till elever på Säbyholmsskolan om man kanske öppnar en sådan verksamhet även där, som ett komplement till de andra verksamheterna. Det behövs möjligheter för funktionshindrade elever att komma ut i arbetslivet. Där gör inte vi tillräckligt mycket. Det finns många olika skäl.

Jag har själv suttit i KSL i många år. Jag vet hur kommunerna brukar oja sig och strama åt när det gäller att de ska lägga någon skärv till en gemensam verksamhet. Ofta är det Stockholms stad som får bära hela lasset för att det över huvud taget ska finnas möjlighet att fortsätta en verksamhet. Men i det här fallet finns det avtal med alla 24 kommunerna. Då borde man kunna få dem att vara mer intresserade av den här verksamheten. Kanske har de inte tänkt så långt som att i framtiden kommer även klimatfrågan att ha en väldigt stor betydelse för de här skolorna och den utbildning man får där.

Till syvende och sist, Stig Nyman, vad betyder det att kretsen av intressenter kan utökas?

Anförande nr 258

Landstingsrådet N y m a n (kd): Herr ordförande! Avsikten är att försöka ge ett tydligt svar, även om det möjligen sades för en stund sedan, även då från mig.

Ambitionen, när vi gav oss ut och hörde om personalen hade intresse, var att söka ett bättre sätt att säkra dessa skolors framtid än att ha ett landsting som huvudman. Det finns egentligen ingen naturlig koppling till landstinget. Det handlar om frivillig verksamhet.

Vi har haft bekymmer – ekonomiska bekymmer – med ett annat naturbruksgymnasium. Jag tror att en del kan erinra sig namnet Finsta. Det var inte så enkelt att hålla igång verksamheten när elevunderlag och annat sviktade. Kommunerna är inte intresserade av annat än att ställa upp med skolpengen för de elever som väljer att gå på dessa skolor.

Jag och vi i alliansen är övertygade om att det finns de som är bättre skickade att bedriva naturbruksgymnasier än landstingsstyrelsen. Finns det någon som tror något annat – att man kan säkra verksamheten via landstingsstyrelsen för all framtid – så må man ha den meningen, och jag kan ha respekt för den. Men vår uppfattning är en annan.

Anförande nr 259

V i v i a n n G u n n a r s s o n (mp): Jag tycker att det motsäger sig självt. Det är som jag sade, att kommunerna på något sätt måste bli intresserade av att lämna sina elever och upplysa om vilka utbildningar det finns, precis som det var i fallet Finsta. Där fanns det ingen ordentlig upplysning.

Jag kommer ihåg diskussionen då. Redan i den debatten sade vi att detta är första steget till att lägga ner de här verksamheterna.

Vilken finansjär kan vara bättre skickad att stå rycken för ett naturbruksgymnasium än ett stort landsting?

Anförande nr 260

Landstingsrådet N y m a n (kd): Det senaste inlägget från Viviann tyder på en helt annan bild. Men landstinget ska aldrig finansiera elevernas tillvaro på ett naturbruksgymnasium.

Anser du det har du fått allt om bakfoten. Det är kommunerna som finansierar elevernas val av gymnasium. Någon annan grund kan man inte bygga på.

Här handlar det inte om privatprivat. Vi har en ambition att säkra verksamheten på dessa två ställen. Anläggningarna är utomordentligt goda. Byggnaderna behöver en del upprustning, men de är mycket väl anpassade för detta ändamål.

Det är inte vår sak att intressera kommunerna. Vår sak är att erbjuda sådana gymnasier som attraherar så många elever som möjligt som är intresserade av dessa inriktningar. Det är vad vi ska medverka till. Jag är övertygad om att personalen är bättre skickad till det än landstingsstyrelsen.

Anförande nr 261

J a n W a t t s g å r d (v): Markfrågorna är inget problem när det gäller ekonomin för dem som tar över, fick vi höra tidigare. Men riktigt så enkelt är det inte. Markerna finns där och ska användas, och då kostar det pengar att hyra dem, och det kostar pengar att hyra byggnaderna. Vi vet också att hyrorna är på väg att höjas kraftigt. Det kan bli mycket höga driftskostnader.

Även om många har uttryckt glädje inför att ta över tycker jag att man inte ska lura in dem i svåra ekonomiska situationer. Personalgrupperna på båda skolorna måste lägga upp flera miljoner, och det kan bli svårt.

Skolorna har inte alltid hört till landstingsstyrelsen under tiden i landstinget. De har tidigare hört till kultur- och utbildningsnämnden i olika omgångar. Jag vill påstå att verksamheten har skötts bättre under kultur- och utbildningsnämnden än under landstingsstyrelsen. Verksamheten passar bättre under en fackförvaltning som har skolverksamheten som en av sina huvuduppgifter.

Anförande nr 262

L a n d s t i n g s r å d e t N y l u n d W a t z (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Stig Nyman brukar i talarstolen av och till hemfalla till att beskriva hur lång erfarenhet han har av landstingspolitiska debatter och vilken historisk kunskap han besitter. Då tycker jag att det är konstigt att den historiska kunskapen inte infinner sig i detta ärende.

Bakgrunden till att landstinget över huvud taget har påtagit sig ansvaret för att driva dessa gymnasieskolor – från början tre, numera två – är ju att kommunerna vädjade om att de som enskilda huvudmän för den här typen av utbildning inte var tillräckligt starka och stora för att ta ett sådant ansvar för de utbildningar som vi på den tiden över den politiska blockgränsen bedömde vara nödvändiga att finnas i den stora Stockholmsregionen.

Nu, år 2008, säger Stig Nyman att det inte är vår sak att attrahera kommunerna. Nej, det är möjligt att man kan göra ett sådant uttalande om inställningen från början är att landstinget inte ska driva de här skolorna. Men det vore klädsamt ifall landstingets ledning i den processen till exempel vände sig till kommunerna, som bad landstinget driva de här verksamheterna, och förhörde sig om ifall en utveckling mot friskolor är något som skulle attrahera kommunerna eller möjligen vara något som de skulle se som ett problem i förlängningen. Men något sådant förfarande har inte ägt rum i den här frågan, åtminstone inte mig veterligt, och det framgår sannerligen inte av beslutsunderlaget.

Vad som är landstingets uppgift eller inte – om det är landstingets uppgift att attrahera kommunerna all den stund man är ansvarig för utbildningar – är något som man helt uppenbart väljer av eget intresse. Men det har inte funnits något intresse för att attrahera kommunerna för de här utbildningarna, eftersom intresset har varit fokuserat på att omvandla skolorna till friskolor. Så enkel är sanningen.

Om man ändå ska beträda den vägen tycker vi att det är rimligt – på den punkten är Stig Nyman svaret skyldig – att man redan i dag bestämmer sig för att dessa personalgrupper inte får ha förtur till köp av fastigheterna, och ska fastigheterna över huvud taget säljas ska det ske till priser som är värderade på den öppna marknaden. Det kan väl inte vara så svårt att slå fast det! Det handlar ju om hur vi vårdar skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 263

Landstingsrådet N y m a n (kd): Möjligen har jag suttit för länge i landstinget om jag börjar "hemfalla" åt saker och ting. Det är inte så allvarligt, Ingela. Det finns de som har suttit här mycket längre och hållit sig ganska alerta.

Att jag inte skulle kunna historien: Jag tror att jag har en hygglig bild av historien. Men problemet är ju att vi inte kan leva på historien en enda termin. Skolorna är helt beroende av att det finns intresserade elever vars kommuner betalar elevavgifter.

Det för naturligtvis för långt att ta upp frågan halv 7 på kvällen, men jag kan ändå undra: Vad gjorde kultur- och utbildningsnämnden under din ledning av landstingsstyrelsen för att attrahera kommuner? Vår uppgift som skolhuvudman måste vara att attrahera elever, för kommunerna är skyldiga att stå för deras gymnasieutbildning. Där har vi olika syn.

Även om vi inte har haft någon ordentlig undersökning av kommunerna är jag ganska säker på att vi mycket snabbt skulle uppnå en kvalificerad majoritet av kommunledningar som skulle ställa upp på friskolor, med tanke på hur kommunerna leds politiskt.

Anförande nr 264

S t a f f a n H o l m b e r g (s): Herr ordförande! Jag tänkte ta vid där Ingela Nylund Watz slutade. Visst är det så att det behövs marknadsföring av de utbildningar som finns. Man kan ju se i dag hur friskolor och kommunala skolor på alla sätt marknadsför sig gentemot eleverna för att attrahera till just deras utbildning.

Jag känner inte till hur verksamheten har skötts från landstingets sida de senaste åren. Men jag kan konstatera att vi på Säbyholm har ett vikande elevunderlag, vilket innebär att just den skolan går med flera miljoner kronor i förlust varje år.

Ska skolan nu bli friskola måste någonting hända där. Att höja priserna för kommunerna för de elever som går där tror jag inte att kommunerna kommer att acceptera, utan då måste något annat hända, nämligen att man måste rationalisera verksamheten.

Ett sätt är naturligtvis att förhandla ner hyrorna, men det är tveksamt om det går. Av vilket skäl skulle man helt plötsligt sänka hyrorna när en annan ska driva verksamheten? Det mest troliga är att man tänker minska personalen, för det är där man kan göra kostnadsbesparingar. Det måste man vara medveten om i de personalgrupper som finns på dessa skolor.

På Berga är situationen lite annorlunda, för där bedriver man också en uppdragsutbildning med särskolan. På det viset håller man ekonomin vid liv.

Finns inte de förutsättningarna finns det något annat i bakgrunden som inte har kommit fram i ärendet. Men jag hoppas att det inte är på det viset, för då är det allvarligt.

§ 61 Motion 2005:19 av Birgitta Rydberg m fl (fp) om utvecklingen av kollektivtrafiken

Anförande nr 265

Lennart Rohdin (fp): Fru ordförande! Jag vill börja med att tacka för behandlingen av Folkpartiets gruppmotion. Det är ännu lättare att göra det nu, när det är en annan majoritet i landstinget och i SL. Vi genomför nu i rask takt den politik som vi förordade i gruppmotionen för tre år sedan. Redan i den första budgeten för mandatperioden prickade vi av ett antal punkter, och vi har fortsatt att följa upp dem i den andra budgeten.

Jag vill bara peka på några av de yrkanden som fanns i motionen. Det var ett uppdrag till SL att utveckla potentialen i SL:s lokaler, att införa utökad nattrafik, att satsa på bekämpning av klotter, som vi hörde för en timme sedan, att se på hur man kan åstadkomma mer partnerskap avseende samfinansiering, drift och byggnation av kollektivtrafik med andra aktörer, att åstadkomma ökad trygghet i SL:s trafikmiljöer, att se över differentierade taxor och även studentrabatter, som vi återkommer till senare i kväll, att intensifiera arbetet med att handikappanpassa kollektivtrafiken och att åtgärda de problem som bidrar till att kollektivtrafiken i dag av många upplevs som otillförlitlig.

Eftersom jag är förhållandevis ny i de här sammanhangen kan jag säga att åtminstone jag är glatt överraskad över hur snabbt man börjar se resultat av detta i form av effekter ute i trafiken.

Jag vill gärna vara ödmjuk och säga att det nog har många orsaker. Men det är alldeles klart att de tydliga signaler som har givits om alliansens prioriteringar av tillförlitlighet och punktlighet har gått fram till våra anställda, entreprenörer och andra samarbetspartner, vilket ger effekt.

Någon kanske tycker att det är lustigt att kunna peka på att en att-sats i vår motion handlar om avbolagisering av SL. Den frågan avgjordes för åtminstone den här mandatperioden i samband med överenskommelsen om den nya majoriteten.

Jag konstaterar att oppositionen väljer att yrka bifall till två av att-satserna i motionen. Det är väl kanske den tradition som finns, när man är i opposition, att man gör så. Det är möjligt att jag skulle ha gjort detsamma. Det kan ju se pikant ut.

Men jag vill ändå hänvisa till vad som står i texten till det ställningstagande som gjordes i landstingsstyrelsen, nämligen att den nya majoriteten under 2007 har genomfört en av de största satsningarna i fråga om tillgänglighet någonsin och att vi har intensifierat samarbetet mellan SL och färdtjänsten. Även i de avseendena är vi alltså tryggt på rätt väg.

Detta visar väl att man i majoritet har möjlighet att genomföra saker och ting. Det är mycket kvar innan vi har sett alla resultat av detta, men jag vill ändå intyga att det goda samarbete och det goda samförstånd som präglar alliansens arbete i SL borgar för fortsatt goda resultat i linje med de intentioner som vi hade i motionen.

Därför kan jag med glädje yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 266

Landstingsrådet Dahlberg (s): Ordförande, fullmäktige! Detta är en tung och viktig motion från Folkpartiet. Den är nu nästan tre år gammal. Den bygger på ett tjänsteutlåtande i SL som är nästan två år gammalt. Likafullt är motionen mycket aktuell.

Vi har valt att i vår reservation peka på två av att-satserna, som vi tycker att fullmäktige borde bifalla. Motionen är mycket välvilligt behandlad – det tycker jag att Lennart Rohdin förklarade bakgrunden till på ett förtjänstfullt sätt. Men vi anser att det finns anledning för fullmäktige att markera ytterligare när det gäller ökad tillgänglighet och samarbetet med kommunerna. Jag vill ta två korta exempel på det.

I fråga om tillgänglighet hade förra SL-styrelsen ett ärende om upprustning av Roslagsbanans vagnar för de närmaste 15 åren. Det innehöll inget åtagande när det gäller tillgänglighet. Vagnarna skulle alltså inte anpassas för funktionshindrade. Det är ett skäl till att vi tycker att det finns fog för att bifalla att-satsen om att intensifiera arbetet med att handikappanpassa kollektivtrafiken, för att med ytterligare eftertryck markera från fullmäktiges sida att detta är viktiga frågor.

Den andra att-satsen handlar om samarbetet med kommunerna. I ett tidigare ärende i dag berörde jag att vi faktiskt inte har ett fungerande samråd med kommunerna från SL-styrelsens sida. Vi vill på detta sätt ytterligare understryka vikten av att SL-styrelsen prioriterar samrådet med kommunerna i den här typen av frågor.

Bifall till vår reservation! Det är i övrigt en bra motion från Folkpartiet.

Anförande nr 267

Lennart Rohdin (fp): Jag tackar Lars Dahlberg för den välvilliga recensionen av vår gruppmotion. När den behandlades i SL:s styrelse under förra mandatperioden kände sig Folkpartiets representant tvungen att reservera sig till förmån för motionen. Men det är ju skillnad när man är i majoritet och kan påverka – då kan man också se till att saker genomförs.

Det gör vi också. Det framgår av de skrivningar som finns från landstingsstyrelsens sida när det gäller satsningarna på tillgänglighetsfrågorna.

Men, Lars Dahlberg, det var faktiskt på förslag av majoriteten i styrelsen som vi skickade tillbaka ärendet om Roslagsbanan, just med hänvisning till att det inte fanns några förslag om hur handikappanpassningen skulle hanteras. Vi jobbar alltså på det spåret.

Anförande nr 268

Gunilla Roxby Cromvall (v): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inte förlänga diskussionen så mycket. Även vi i Vänsterpartiet har reserverat oss tillsammans med Socialdemokraterna, av samma skäl som nämndes nyss. Det handlade om Roslagsbanan. Från SL:s sida ansåg man att det var alldeles för dyr att handikappanpassa vagnarna. Det är alldeles rätt, Lennart Rohdin, att ärendet blev återremitterat av det skälet.

Men detta får inte förekomma framöver. Vi tycker att det är en viktig politisk signal från oss i fullmäktige att tillgängligheten för funktionshindrade är otroligt viktig – att vi håller hög takt i den frågan.

Det har också gjorts lite fel. Vi nämner i vår reservation som exempel Liljeholmens tunnelbanestation. Vår andemening är att det är mycket viktigt att tillgänglighetsanpassningarna sker och att även samråd sker.

Bifall till vår reservation!

§ 62 Motion 2007:30 av Staffan Holmberg (s) om pendeltågstation i Vega

Ordföranden: Jag ber er observera att det finns ett ändringsblad i detta ärende, eftersom det blev fel uppgift om vem som var motionär. Det är Staffan Holmberg och ingen annan.

Anförande nr 269

Staffan Holmberg (s): Fru ordförande! Man får väl tolka felskrivningen så att man tyckte att det var en väldigt bra motion och att Christer ville ta åt sig äran av den.

Vegastaden, som ska byggas i norra Haninge, är en för Stockholmsförhållanden unik exploatering. Rakt igenom den nya staden går ett tvåspårigt pendeltågsspår. Det har också förr i tiden funnits en station där som sedan flera år är nedlagd.

Tågresan in till Stockholm Central kommer att ta 15–20 minuter. Vegastaden kommer att innehålla 10 000–15 000 invånare. Det är lika många som en medelsvensk kommun, och därtill kommer ett stort antal arbetsplatser. Ett program för Vegastaden är antaget, och detaljplaneläggningen pågår för fullt.

Under förra mandatperioden gjordes en samhällsekonomisk utredning om hur Vegastaden skulle kollektivtrafikförsörjas. Den visade att pendeltågstrafik med en ny station i Vegastaden är mycket lönsam. Mot bakgrund av detta skrev jag för snart ett år sedan en motion, där jag föreslog att det skulle uppdras åt SL-styrelsen att skyndsamt nå en överenskommelse med berörda parter om en snar byggstart för den nya pendeltågsstationen i Vega.

I svaret från landstingsstyrelsen tolkar jag in att vi är helt överens om vikten av att Vegastaden förverkligas som en del av regionens bostadsförsörjning och att det också ska ingå en pendeltågsstation.

Problemet är följande. Detaljplanearbetet pågår för fullt. Marken är privatägd, så det handlar om privata exploatörer. Kommunen och exploatörerna säger att inget bostadsbyggande kommer att ske förrän ett avtal finns om finansieringen av pendeltågsstationen. Jag har lyssnat med kommunens tjänstemän från högsta nivå och neråt om hur arbetet beträffande avtalet om finansieringen löper. Det svar som jag får är att arbetet kring finansieringen inte ens har påbörjats.

Jag menar i min motion att SL har ett mycket stort ansvar för att samordna och driva denna typ av infrastrukturinvesteringar, där det också krävs en statlig medfinansiering för att förverkliga stationen. Det är inte varje år som nya pendeltågsstationer byggs i vår region. Det är tvärtom mycket ovanligt.

Mot bakgrund av detta yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen i landstingsstyrelsen från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anförande nr 270

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag instämmer i hög grad i den beskrivning som motionären gör av satsningen på Vega. Det gör alla inblandade parter i den här salen och även i Carl Cederschiölds Stockholmsförhandlingar.

Det finns däremot något som jag inte riktigt får att gå ihop. I förhandlingsprotokollet från Stockholmsförhandlingarna är åtgärden tidsatt till perioden 2013 och framåt. Jag kan inte se att någon part har någon annan uppfattning.

Sedan har vi den motion som vi behandlar i dag, som åtminstone ett av partierna har ställt sig bakom, nämligen Socialdemokraterna. Staffan är motionär och är socialdemokrat.

Tidsschemat går inte riktigt ihop, såvida inte Staffan Holmberg, när han i motionen talar om "skyndsamt", i själva verket landar tidsmässigt på 2013. Det är ju den prioritering som har gjorts när det gäller tiden för stationen, också när man ser att staten ska vara med och stå för en medfinansiering, så att man får statsbidrag.

Det är ett bra projekt. När regionen växer är det inte alltid vi kan göra det kring befintliga, tunga spårinvesteringar. Men i det här fallet fordras det att man får en modern station också. Det är en kostnad förknippad med det, men jämfört med att bygga ut helt ny kollektivtrafik i jungfrulig mark är situationen här, precis som Staffan Holmberg sade, mycket bra.

Fru ordförande! Jag kan inte landa i något annat än det vi har ställt oss bakom genom budget och investeringsplaner i landstinget och i Cederschiöldsutredningen. Det innebär att jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

När det gäller själva projektet är motionären och landstingsstyrelsen rörande överens. Möjligen har Socialdemokraterna lite olika inställning till tidsaspekten beroende på var de uppträder, men det får vi möjligen höra Staffan utveckla vidare.

Anförande nr 271

Staffan Holmberg (s): Fru ordförande! Det är möjligt att man hamnar i de årtal som Wennerholm nämner när det gäller förverkligandet av stationen. Men problemet är följande.

Det pågår nu en detaljplaneläggning. Enligt den detaljplan som hanterar stationsområdet ska det bland annat finnas ett stort antal flerfamiljshus runt ett affärscentrum och liknande. Den detaljplanen ska antas i början av nästa år, och i samband med det skrivs det också exploateringsavtal med de privata markägarna.

Ska det bli en kostnadsfördelning där också markägarna tar ansvar måste självfallet ett avtal vara klart till den tidpunkten. Därför är det viktigt att du som trafiklandstingsråd ser till att det är ordentlig styrfart på de diskussioner som ska leda till en förhandlingsöverenskommelse.

Anförande nr 272

Landstingsrådet Wennerholm (m): Det var ett bra svar, Staffan. Jag har absolut inget emot att vi med gemensamma krafter från landstingets och SL:s sida och i relation till kommunen i det aktuella fallet ser till att klarlägga förutsättningarna, så att det blir största snabbhet som kan uppnås när det gäller att föra projektet i hamn.

Vi vet också att vi relativt snart – inom det närmaste året – kommer att få besked när det gäller statens engagemang i regionen och statsbidrag under den planperiod som börjar 2010 och löper fram till 2019. Då har vi svar på även den delen av frågan.

Jag ska gärna bidra till att vi får igång en så snabb process som möjligt för att klargöra förutsättningarna, så att det inte råder något tvivel om att vi som har ansvar för kollektivtrafiken kommer att vara på plats och jobba stenhårt för att denna exploatering ska kunna komma till stånd.

Anförande nr 273

Jan Watsgård (v): Staffan Holmberg har beskrivit väl vad ärendet handlar om och vilken vikt det har, inte bara för Haninge kommun utan för regionen. Det är absurt att snart 9 000 människor år efter år ska behöva se taget gå förbi strax utanför.

Om stationen blir av snart är det för övrigt inte första gången det finns en station där. Innan nuvarande pendeltågstrafik kom igång 1973 fanns det en station i just Vega.

Om vi alla är så överens vore det inte så märkvärdigt att bifalla att-satsen "att uppdra åt SL-styrelsen att skyndsamt nå en överenskommelse med berörda parter om en snar byggstart av den nya pendeltågsstationen i Vega".

Jag yrkar alltså bifall till motionen och ansluter mig till s-v-mp-reservationen.

§ 63 Motion 2007:32 av Lars Dahlberg m fl (s) om SL-taxan och kommande utredning

Anförande nr 274

Landstingsrådet **Dahlberg (s)**: Fru ordförande, fullmäktige! De två senaste större förändringarna av SL-taxan har skett på ett sätt som man säkert kan diskutera. Den ena förändringen som jag tänker på är införandet av enhetstaxa, och den andra förändringen som jag tänker på är borttagandet av enhetstaxan och införandet av zontaxa. Jag tycker att man kan vara generös nog att bjuda på att det har varit två olika majoriteter som har drivit igenom förändringar mot en ganska kraftigt protesterande opposition.

När vi skrev motionen gjorde vi det med utgångspunkten att det vore värdefullt för landstinget, SL och kollektivtrafikresenärerna att hitta ett gemensamt förhållningssätt kring vilka riktlinjer som ska styra utvecklingen av SL-taxan.

Vi hade hoppats på en annan behandling. Det kan jag säga direkt, och det framgår väl också av vår reservation. Vi tycker att det är viktigt för framför allt SL-styrelsen att ha ett gediget kunskapsunderlag när man går fram med olika funderingar om hur SL-taxan ska förändras.

Just nu är vi mest oroliga över vad som ska komma när det gäller ett lokalt månadskort, som majoriteten har flaggat för att man ska föra fram. Vår bedömning är att underlaget för att testa den typen av reformer är oerhört svagt.

Om man hade valt att behandla den här motionen lite mer välvilligt hade vi kanske tillsammans kunnat öka på våra kunskaper och åtminstone förstå lite bättre varför man för fram olika förslag.

Vår bedömning är att SL-taxan har stor strategisk betydelse för SL:s möjligheter att vinna kollektivtrafikresenärer. Man ska vara oerhört försiktig när man gör olika typer av principiella förändringar av den. Införandet av zontaxa tror vi var en sådan förändring som har stor negativ betydelse. Det kommer vi kanske att märka mer av så småningom.

Jag vill yrka bifall till vår reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 275

Landstingsrådet **Wennerholm (m)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det finns en hel del tänkt, tyckt, utrett och forskat kring de frågor som motionen om SL-taxan tar upp, och kravet på nya utredningar kan väl anses i viss mån vara tillgodosett.

Lars Dahlbergs historiebeteckning är intressant. Att det skulle vara kast hit och dit med enhetstaxa och zontaxa är väl en sanning med modifikation. Det var den 1 maj 2006, valåret, som utspelet om enhetstaxa genomfördes, och sedan återställde den nya alliansledningen den gängse ordningen att ha zontaxa.

Det är väl ingen som kan säga att vi inte har haft en positiv utveckling över tiden när det gäller kollektivtrafikresandet i regionen. Jag är övertygad om att de forskare på Tekniska högskolan har rätt som säger att det i hög grad beror på att vi har en väl utbyggd kollektivtrafik med hög kvalitet. Jag tror att det är det avgörande, att det finns bra möjligheter till rimliga restider, tillgänglighet, pålitlighet, komfort och trygghet. Det är prioriteringar som allmänheten-resenärerna ställer som fem punkter före prisrelationen.

Jag har tagit stort intryck av de forskare på Tekniska högskolan som har uttalat sig i olika sammanhang, bland annat i ett seminarium om bättre-sits-jobbet och utredningen om den framtida kollektivtrafiken i Mälardalen. De brukar titta på mig och säga: Kom ihåg att för resenärerna är priset viktigare än kvaliteten på kollektivtrafiken. Det är också det vi har försökt att jobba efter.

Vi har som landstingsfullmäktige ett ansvar för att se till att det finns pengar till högre kvalitet. Över tid är jag övertygad om att det kommer att löna sig att ha pengar för kunna bygga ut en bättre kollektivtrafik till högre kvalitet. Men vi skiljer väl oss åt, Lars Dahlberg, i den bedömningen.

Jag känner mig trygg med det underlag som vi har, bland annat från forskare och allmänhetens reaktioner.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 276

Landstingsrådet **Dahlberg (s)**: Christer Wennerholm! Det som skiljer oss åt är väl det vi återkommer till lite då och då i debatterna, nämligen att vi har uppfattningen att priset har betydelse för om människor vill åka med kollektivtrafiken eller inte, medan du säger att kvaliteten är det som avgör.

Sanningen – om man nu ska gå till forskarna – är att både pris och kvalitet har betydelse. När vi säger att man behöver titta mer på underlagen för olika prisstrategier säger vi inte att kvaliteten inte betyder något, utan den har stor betydelse. Det handlar om både pris och kvalitet.

Det hade varit bra om man hade gett enhetstaxan en ärlig chans att bli jämförd med andra typer av taxelösningar som den nya majoriteten för fram, för att på det viset försöka optimera kollektivtrafikens funktion när det gäller möjligheten att värva nya resenärer till kollektivtrafiken. Det är ju ändå det vi i grund och botten är överens om att vi ska göra.

Anförande nr 277

Landstingsrådet **Wennerholm (m)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det var det jag försökte beskriva, att priset har betydelse – men först på sjätte plats. Priset har en annan betydelse i relation till kvaliteten, och det beskriver den bild som jag visar nu och som vi har pratat om tidigare: Om man inte har pengar så har man inte pengar – så här har verkligheten sett ut.

Jag är övertygad om att det totalt sett är viktigare att ha ett par miljarder mer att röra sig med än att ha ett par miljarder mindre att röra sig med, för det kommer att påverka innehållet och kvaliteten i kollektivtrafiken.

Just nu är det i varje fall så att resenärerna visar sin uppskattning gentemot SL och inte visar sin vrede mot mig och alliansens företrädare i SL:s styrelse genom massprotester mot att vi höjer priset på kollektivtrafiken och höjer kvaliteten. Vi får beröm för högre kvalitet, och vi får inte massor med skäll för att priset skulle vara orimligt högt. Det är ändå det lägsta priset i landet!

Anförande nr 278

Gunilla Roxby Cromvall (v): Ordförande, fullmäktige! Vi i Vänsterpartiet tycker att det är en väldigt bra motion som Socialdemokraterna har skrivit och som vi vill bifalla – därav vår reservation i landstingsstyrelsen. Vi vill ha sakliga argument beträffande vilken roll priset spelar.

Vi vet att bensinpriset spelar roll för om man tar bilen eller inte. Vi vet att trängselavgifterna spelar roll för om man tar bilen eller inte. Vi fick ju ner antalet bilister ganska mycket när vi gjorde trängselskatteförsöket.

Självfallet spelar taxorna roll. Om de spelar stor eller liten roll håller vi lite grann på att gissa, men vi vill ha fakta på bordet. Jag tyckte att det var en bra historiebeteckning som Lars Dahlberg gjorde. I stället för att vi ska tycka och tänka i olika majoriteter kan vi se på detta sakligt. Vi är ju överens om att vi vill öka antalet kollektivtrafikresenärer.

Då är det faktiskt lätt att bifalla motionen.

Anförande nr 279

P e t e r K o c k u m (m): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Priset påverkar trafikanterna på två olika sätt. Dels är det en fråga om deras ekonomi, dels är det en fråga om den image som man betalar för. Den borgerliga majoriteten har haft tur med sig, för i samband med ökningen av priset på månadskortet till 690 kronor har många trafikslag börjat fungera när det gäller punktlighet. I pendeltågstrafiken börjar man till exempel sätta in nya vagnar som trafikanterna uppskattar.

Då faller aspekten att de betalar för något som är bättre än vad det var under den tid när de betalade för praktiskt tagit ingenting med 20-lappen. Dessutom blir det en soliditet för SL:s ekonomi och dess framtidsutsikter.

Inom parentes sagt finns det – vilket herr Dahlberg vet – en organisation i SL som heter kundtjänst, där trafikanterna kan ringa in sina synpunkter på trafiken. Under förrförra mätperioden var det *en* person som hade synpunkter på högt pris. Under den förra var det ingen som hade synpunkter på högt pris.

Anförande nr 280

L a n d s t i n g s r å d e t D a h l b e r g (s): Väldigt kort: Både Wennerholm och Kockum vill gärna diskutera en massa andra frågor än vad motionen tar upp. Men det vi har varit ute efter är att man ska bredda och fördjupa kunskapen om vad olika prisstrategier betyder för möjligheterna för SL att vinna resenärer. Det är det motionen handlar om – jag vill bara påpeka det en gång till.

Det är detta man säger att man inte behöver, när man anser motionen besvarad, och det tycker jag är beklagligt.

Anförande nr 281

N e c l a B o r a (v): Ordförande, fullmäktige, Christer! Jag ber dig om en sak: Kan du be Connex att för hela 2006 och 2007 ta fram förseningarna och deras anledning och lägga fram den redovisningen, så får vi jämföra. Jag undrar hur förseningarna har påverkats. Jag upplever att det är ännu värre nu.

Jag vill gärna att man tar fram den informationen, så får vi jämföra 2006 med 2007 – bara för tunnelbanan, inte för pendeltåget.

Anförande nr 282

K e r s t i n P e t t e r s s o n (v): Fru ordförande! Om nu priset inte spelar så stor roll kan jag inte förstå varför man ska vara så njuugg att inte bifalla motionen. Är man rädd att visa att man har fel, när man tror att priset inte spelar så stor roll? Är det därför man inte vågar bifalla motionen?

Anförande nr 283

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är orolig för att vi inte skulle få intäkter och dessutom – det visade sig bland annat i Socialdemokraternas budgetalternativ för 2007 – att det inte skulle finnas lika mycket pengar för SL att röra sig med. Om SL får varken intäkter från ökade biljettintäkter eller tillskott genom

skattefinansiering, då har vi mindre pengar att röra oss med, och då kan vi inte ha lika god kvalitet. Det är det jag är orolig för.

Ska vi leva upp till att vi blir allt fler i regionen kommer vi att behöva pengar för att bygga ut och behålla kvaliteten.

När det gäller förseningar eller – om man vänder på det – att trafiken går i tid, kan vi hitta den största förbättringen av tidhållningen under det senaste året inom tunnelbanetrafiken. Så ser verkligheten ut.

Anförande nr 284

Kerstin Pettersson (v): Jag vet inte om Christer G. Wennerholm har läst att-satsen: "att uppdra åt SL-styrelsen att mot bakgrund av ovanstående bredda den kommande utredningen av taxan så att nödvändiga fakta och möjligheter till jämförelser om olika prisstrategier kan ligga till grund för beslut om en framtida taxereform".

Jag förstår inte hur man då kan säga att man är rädd för att inte få in de nödvändiga intäkterna. Här vill man ta fram vilken roll taxan spelar, inte vad det ska vara för avgift.

Anförande nr 285

Landstingsrådet Wennerholm (m): Jag behöver ingen ny utredning för att berätta för fullmäktige att förslaget om enhetstaxa med 20 kronor i stället för 30 kronor innebär ett intäktsbortfall på 400 miljoner kronor som ska täckas på något annat sätt. Det räcker för mig att veta, fru ordförande.

Anförande nr 286

Kerstin Pettersson (v): Som jag fattar det skulle det också kunna ligga till grund för en bedömning av om folk tar bilen i stället. Jag har erfarenhet av att när man nu har höjt enhetstaxan till 30 kronor åker folk bil i stället för att ta bussen, till exempel i Södertälje!

Anförande nr 287

Staffan Holmberg (s): Fru ordförande! Peter Kockums inlägg tidigare var väl ändå ett skämt. Han sade: Ju mer man tar betalt i SL, ju mer höjs imagen. Det skulle vara motivet för folk. Jag tror att Peter Kockum är dåligt insatt i hur folk i allmänhet har det. Kostnaden på 690 kronor är en mycket stor kostnad för oerhört många i vårt län, men den är nödvändig för att de ska kunna ta sig till arbetet.

Du sade dessutom att de får bättre och bättre vagnar. Jag kan tala om för Peter Kockum att upplevelsen nog är den motsatta. Jag stod i går på Stockholm Central vid halv 11-tiden på förmiddagen. Det ena tåget efter det andra kom in. Jag tänkte: Var är X 60-tågen? Det kom bara in X 1- och X 10-tåg, åt alla håll.

Mycket riktigt: Jag satte mig på tåget och åkte söderut. Jag kom till Stockholm Södra. Där var det stopp i det X 10-tåg som jag åkte med. Efter en stund sade föraren: Tyvärr har vi ett 40 år gammalt X 1-tåg framför oss som har havererat. Det måste bogseras bort.

Är det bättre vagnar, Peter Kockum?

Anförande nr 288

Peter Kockum (m): Staffan! Jag vet inte hur du kan få det till att folk inte tycker om den nya vagnmaterielen. Kundnöjdheten för pendeltågen har ju ökat från 33 procent till 55–62 procent. Det är det första.

Sedan till det andra, om hur en avgift påverkar människor som utnyttjar tjänsten. Jag sade inte att det inte finns någon korrelation här, utan jag sade att det finns två faktorer. Dels är avgiften en ersättning som vi är beroende av för ekonomin i SL, vilket Christer har visat, dels är avgiften en signal beträffande hur bra de trafikanter som utnyttjar tjänsten tycker att tjänsten är. Det var den korrelationen som jag pekade på.

Anförande nr 289

Lennart Rohdin (fp): Fru ordförande! Jag misstänkte att detta skulle bli lite grann av en favorit i repris, som vi har haft flera i dag.

Det sägs att det handlar om att man vill ha en utredning som ska visa vissa saker. Men i reservationen i landstingsstyrelsen beskriver majoriteten den förtjänstfulla analys som gjordes under 2006 av olika prisstrukturer. "Därmed finns gedigen kunskap om olika prisstrukturers effekter", skriver reservanterna.

Då förväntar man sig att det ska komma ett långt resonemang om varför man trots detta behöver mer belysning av dessa förhållanden. Men det finns inte ett spår av detta i reservationen, utan den handlar om samma debatt om återinförandet av zonsystemet och påstådda framtida borgerliga prisnivåer på kort.

Intresset gällde alltså inte någon utredning utan att hålla frågan om prissystemen levande.

Vi har vid i stort sett varje landstingsfullmäktigesammanträde det här året hört att det för oppositionen finns bara ett system som gäller, nämligen enhetstaxan. I reservationen från den 18 mars ondgör man sig över zontaxan och skriver: "Så sent som maj redovisades ... att nästan 40 % hade fått en sämre inställning till SL." Det ska väl stå "omedelbart efter maj 2007" – eller hur? Det var omedelbart efter övergången till zontaxa. Det var det som resenärerna hade mest aktuellt då.

Ett år senare har de sett den betydligt ökade tillförlitligheten och punktligheten i systemet. Då är övergången till zontaxa inte på långa vägar samma anledning till missnöje för resenärer.

Jag tror att det är detta som är problemet för oppositionen. Genom att ta upp taxorna om och om igen skickar man ett tydligt budskap till resenärerna i regionen: Glöm inte bort – bara för att trafiken fungerar bättre och ni har blivit nöjdare med trafikens utfall – att ni var missnöjda omedelbart efter det att man gick över till zontaxesystemet. Det är egentligen vad det handlar om.

Det framgår också av det faktum att man återupprepar skrämselfpropagandan om att alliansen och de borgerliga på något sätt skulle sikta på en prisnivå för en länstäckande kort på 900 kronor. Det har aldrig förekommit i alliansens diskussioner eller i något som vi har presenterat. Men det ingår i den pågående kampanjen att skrämna resenärerna.

Uppenbarligen vill Lars Dahlberg, som påstår sig vara intresserad av utredningar, inte ens ha en test av de lokala korten på några ställen, så att vi får se om priset verkligen har betydelse för dem som reser lokalt.

Slutligen har jag ett påpekande till någon av de tidigare debattörerna: Kollektivtrafikandelen har inte minskat, utan den har ökat. Den har ökat från 61 procent till 64 procent i tullsnittet från 2006 till 2007. Kollektivtrafikandelen ökar!

Anförande nr 290

Landstingsrådet Dahlberg (s): Jag tänker fortfarande hålla mig till det som motionen tar upp. Jag vill hävda att problemet är att den nuvarande majoriteten är rädd för enhetstaxan. Det är en fråga som tydligen alltid är som ett rött skynke för dem, så ofta frågan diskuteras.

Jag återkommer till det som står i motionen. Om man ändå utreder olika taxemöjligheter tycker vi att det vore värdefullt att fördjupa den analysen och titta på olika prisstrategier.

De 900 kronorna, Lennart, kommer från SL:s egen analys från 2006, som vi hänvisar till i reservationen. Det är där man pekar på att länskortet kan komma att behöva höjas till de nivåerna, om man inför lokala kort. Det är alltså från det underlaget som vi har hämtat den siffran.

Sedan kan du kalla det skrämselfpropaganda från Socialdemokraterna, men vi har valt att utgå från de underlag som vi har. Det vore värdefullt om vi kunde fördjupa de underlagen när vi fortsätter att diskutera de här frågorna framöver.

Anförande nr 291

Lennart Rohdin (fp): Kvällen börjar bli sen. Lars Dahlberg! Om det nu är så viktigt att hålla sig till motionen, varför skriver ni då en reservation om något helt annat, nämligen om den fortsatta kampanjen mot återinförandet av zonsystemet? Det är ju det hela reservationen handlar om! De två första raderna handlar om att ni var nöjda med den analys som redan har gjorts av prisstrukturerna.

Motionens enda syfte är att hålla en debatt vid liv som resenärerna börjar glömma, eftersom trafiken fungerar bättre!

Anförande nr 292

Stella Fare (fp): Ordförande, fullmäktige! Innovationsmöjligheterna ligger i det nya SL Access-kortet. För er som inte har lyssnat på radio i dag vill jag säga att det är en glädjande nyhet att vi nu har fått en ny partner. IBM går in och stöttar upp projektet, så att vi kan få dessa nya, förtjänstfulla, smarta kort. Därmed kan vi i framtiden experimentera och pröva oss fram, om vi vill förändra något.

Det är den nya tekniken – och de lokala korten – som är lösningen. Jag är i likhet med Peter Kockum väldigt glad över att vi har kommit ifrån den ensidiga diskussion kring taxorna som har ägt rum när det gäller SL. Det finns ju så oerhört mycket annat att ägna sig åt.

Jag blev väldigt förvånad när Staffan Holmberg gick upp och försökte ta billiga poäng på att han får åka gamla pendeltåg. Om det är något som vi har haft mycket information om i SL:s styrelse är det Arbetsmiljöverkets olika åtgärder tillsammans med de fackliga företrädarna för att bygga om dessa nyinköpta tågs, vilket har gjort att vi har haft svårt att få dem i trafik.

Nu visar våra redovisningar att alla nya tåg kommer att finnas på plats vid årsskiftet. Det har också varit garantifel på de tåg som är levererade.

Detta är verkligen något som Staffan inte kan vara okunnig om. Det är krafter utanför vår påverkan som har bidragit till den aktuella situationen, att moderniseringen inte sker tillräckligt fort.

Anförande nr 293

Staffan Holmberg (s): Fru ordförande, Stella Fare! Jag beskriver bara verkligheten som den ser ut. Det går ju tåg som är 30–40 år gamla på våra pendeltågsspår som vi tvingas åka med. Du har förhoppningar om något annat i framtiden. Jag beskriver dagsituationen sådan den är. Det är skillnaden!

Anförande nr 294

Stella Fare (fp): Jag tycker att du gör det väldigt enkelt för dig. Det kan väl inte vara så att du som socialdemokrat anser att Arbetsmiljöverket gör fel? Den lagstiftning som vi har i Sverige, som är så stark att den tar över all annan lagstiftning, innebär att den här typen av förseningar inträffar. När resten av Europa tycks anse att det är helt okej med den nya modellen, förhindrar vår lagstiftning den. Det är bakgrunden.

Jag förstår att du indirekt kritiserar Arbetsmiljöverket. Det är intressant!

Anförande nr 295

Staffan Holmberg (s): Fru ordförande! Det finns naturligtvis alltid förklaringar och skäl till att saker och ting inte fungerar. Men erkänn då att ni inte har lyckats lösa frågan!

Anförande nr 296

Kerstin Pettersson (v): Jag blir väldigt förvånad när Lennart Rohdin går upp och talar om differentierad lokaltaxa. Det är inte så bra, för det slår mot dem som har det sämre ställt, mot dem som bor i södra delen av länet och som vill åka in till stan. Det kommer att kosta på för dem. Dessutom uppfattar jag inte den här motionen som något slags skrämselfpropaganda för att ni återinförde zonsystemet.

Det här är ett ärligt och uppriktigt försök att se hur detta slår mot eventuella förlorade intäkter, mot att folk uppnår en gräns där de säger "Hit men inte längre, mer betalar inte jag för SL-biljetten". Hur slår till exempel denna inställning mot våra intäkter?

Stella Fare, jag vet inte hur ofta du åker pendeltåg, men jag vet att det är precis som Staffan Holmberg säger. Jag åker ofta pendeltåg till Södertälje och vet att det visst körs gamla tåg på den sträckan.

Anförande nr 297

Stella Fare (fp): Jag åker ofta pendeltåg, och jag tycker det kunde vara lite klädsamt om ni på den där kanten kunde ta lite ansvar för de upphandlingar som vi har varit med om att fatta beslut om i SL:s styrelse. Jag kan tycka att det inte är världens bästa ordning att politiker leker tekniker, men så fungerar det.

Anförande nr 298

Kerstin Pettersson (v): Jag vet inte om du, Stella Fare, leker tekniker, men jag gör det inte.

Jag åker också pendeltåg, men alla vi som suttit i den tidigare majoriteten har varit med om att göra upphandlingarna och nu fungerar inte alla de nya vagnarna. Säg inte att de gamla tågen inte går i trafik, för det gör de. De går fortfarande på spåren.

Ordföranden: Nu handlar motionen om taxan och inte om tekniken och gamla vagnar, så jag ger inte möjlighet till replik i frågan om de gamla vagnarna.

§ 64 Motion 2007:34 av Lars Dahlberg och Johan Sjölander (s) om tillgänglighet och utökad resegaranti

Anförande nr 299

Johan Sjölander (s): Det här är kanske inte den fråga där de ideologiska klyftorna är som djupast, vilket ju är väldigt trevligt. Det är en fråga där jag tror att vi har en gemensam grundsyn. Jag vill ändå passa på att redogöra lite för den reservation i landstingsstyrelse som vi har lagt, där vi yrkar bifall till motionen i stället för majoritetens förslag att anse motionen besvarad.

Motionen handlar alltså om hur vi mer offensivt ska kunna använda resegarantin som ett sätt att i praktiken öka de praktiska möjligheterna även för personer med olika funktionshinder att resa inom SL-trafiken.

Som alla känner till har vi byggt in oss i ett oerhört kortsiktigt och korkat system sedan lång tid tillbaka. Vi har byggt upp lösningar för kollektivtrafiken som inte fungerar för stora grupper av stockholmare. Den är inte tillgänglig, vilket leder till att många människor i dag tvingas till andra typer av lösningar för att ta sig fram kollektivt och åka med kollektivtrafiken. Det här är vi överens om och det jobbar vi mycket med, och under lång tid har oerhört mycket gjorts för att öka tillgängligheten i kollektivtrafiken, det måste vi också erkänna för oss själva.

En sak som jag tror alla vi som har jobbat med de här frågorna har förstätt är att otryggheten och osäkerheten om ifall kollektiva färdmedel kommer att kunna fungera är ett av de stora hinder som gör att människor med olika typer av funktionshinder inte vågar använda en kollektivtrafik som de faktiskt skulle kunna nyttja. Man vill helt enkelt inte ge sig ut i tunnelbanan om man någon gång tidigare har erfarenheten att hissen stod stilla. Man vågar inte lita på bussen om man vet att den kanske inte kör in till perrongen som den ska eftersom det står en felparkerad bil i vägen. Man vet inte om chauffören kommer att använda nigningsfunktionen på bussen trots att den finns i fordonet.

Jag har själv varit med om chaufförer som, trots att det finns högtalarsystem som ropar upp hållplatserna, vägrar, trots propäer, att låta högtalarsystemet fungera, ett system som för exempelvis en person som inte ser är fullkomligt nödvändigt för orienteringen.

De här problemen finns i den praktiska tillämpningen av tillgängligheten. Osäkerheten hos våra medborgare och resenärer om ifall det kommer att fungera eller inte är tyvärr i dag ett hinder för resandet.

Därför har vi i vår motion föreslagit en utvecklad resegaranti. Vi föreslår att det ska vara ännu tydligare att resegarantin ska gälla ännu fler situationer, egentligen alla situationer där någon typ av hinder gör att man på grund av sitt funktionshinder inte kan resa med SL-trafiken.

Vi vill också mycket tydligare jobba med frågan om de områden som ska anses som tillgängliga och tydliggöra detta genom att säga att inom detta område – busstrafiken på Södermalm exempelvis eller pendeltrafiken eller tunnelbanan – ska resegarantin fungera.

Vi får ett svar som är vällovligt. Det hänvisar till att det finns en gemensam intention. Vi tycker att resegarantin ska omfatta även dem som på grund av funktionshinder inte kan nyttja SL-trafiken, men man vägrar ta ställning till de konkreta krav som vi har om att fler situationer och fler områden ska omfattas av resegarantin. Det tycker jag är lite olyckligt.

Som sagt, tror jag att vi har en hyfsat gemensam grundsyn. Jag tycker på grund av det att det är tråkigt att majoriteten inte kan sträcka sig så långt så att man kan bifalla motionen. Jag yrkar med detta bifall till vår reservation, alltså bifall till motionen från mig och Lars Dahlberg!

Anförande nr 300

Landstingsrådet **Wennerholm** (m): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan väl konstatera att alliansmajoriteten har förbättrat, faktiskt fördubblat, resegarantin – från 400 kronor till 800 kronor. Vi har förbättrat trafiken i sådan omfattning att resegarantiärendena minskar. Det är färre klagomål för trafiken fungerar bättre. I reservationen från s, v och mp står det inledningsvis: ”I förslaget till yttrande klargörs att resegarantin även omfattar funktionshindrade. I den meningen är intentionen med motionen uppfylld.”

Anförande nr 301

Johan Sjölander (s): Ja, i den meningen, Christer Wennerholm, men i resten av reservationen framgår det vilka ytterligare konkreta krav vi har och hur vi ytterligare skulle kunna förstärka detta arbete för att faktiskt skapa trygghet för de många stockholmare som

på grund av en dåligt konstruerad kollektivtrafik sedan generationer tillbaka inte kan använda tunnelbanan.

I de hänseendena är förslagen i motionen inte tillgodosedda. Det är de förslagen som jag redogör för och det är för de förslagens skull som jag tycker att motionen borde kunna bifallas.

Det är väldigt tråkigt när Christer Wennerholm, i stället för att ta fasta på det som jag uppfattar som vår gemensamma grundhållning om att det är viktigt att öka tryggheten för den här gruppen resenärer, gör den här debatten till någon sorts partipolitisk polemik om vem som har bäst resegarantipolitik. Jag tycker att vi borde kunna vara överens om detta i stället och jobba gemensamt. I det avseendet hade det varit mycket trevligt med ett bifall till motionen.

Anförande nr 302

Gunilla Roxby Cromvall (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det känns som déjà vu att jag har sagt förut i talarstolen att vi bifaller den här ypperligt bra motionen och hade önskat att även landstingsstyrelsen så hade gjort.

Det handlar om offensiv mening. Det är ju så att om du är funktionshindrad och bussen inte niger eller rampen inte fälls ut blir detsamma som om bussen inte hade kommit. En hiss som står stilla innebär att den resan inte kan fullföljas. Detta innebär en väldig osäkerhet för personer med funktionshinder.

Det är bra med resegarantin, det är bra att den har utökats så att man kan få mer pengar i dag eftersom många får stora omkostnader när bussen eller pendeltåget inte kommer.

Det här är fråga om en offensiv lösning så att kollektivtrafiken ska fungera för alla våra medborgare – även för dem med funktionshinder. Därför yrkar vi bifall till vår reservation som vi har lag tillsammans med s och mp.

Anförande nr 303

Stella Fare (fp): Ordförande, fullmäktige! Johan Sjölander, du talar om att ni vill arbeta med områden som ska vara tillgängliga, fullt tillgängliga. Därför tänkte jag föreslår att ni börjar med Djurgården. Det är nämligen så att man som funktionshindrad i dag inte kan åka kollektivt till Djurgården.

Vet du vad det står på bussarna på den sträckan? Jag har blivit informerad om att det finns en lite skylt på de bussar som kör ut på Djurgården med uppmaningen: Kommer det en rullstol, var god gå av! Det är uppmaningen till den som har barnvagn.

Sådan är verkligheten i Sveriges förnämsta besöksmål. Den spårvagnslinje som vi nyligen debatterade är den mest tillgängliga av alla former av kollektivtrafik. Det finns dubbelt så många platser för rullstolar, rörelsehindrade, på en spårvagn som på en buss. Bussarna är inte ens tillgängliga ordentligt. Det är alltid problem på olika sätt med att komma ombord.

Börja med Djurgårdstrafiken!

Anförande nr 304

Johan Sjölander (s): Nu är det Stella Fare som tillhör majoriteten. Om Stella Fare som majoritetsföreträdare vill jobba med att utveckla tillgängligheten till Djurgården så är jag den första att ställa upp bakom det arbetet, naturligtvis.

Det är fascinerande. Skylla-ifrån-sig-sjukan verkar ha drabbat denna församling med en oerhörd intensitet på vissa håll och kanter! Nu var det tydligen inte Arbetsmiljöverkets fel att tillgängligheten till Djurgården är dålig, men den sittande majoriteten får åtminstone ta

ansvar för situationen i dag. Jag är mycket villig att delta i ett arbete som utökar tillgängligheten till Djurgården.

Det finns i dag sådana områden. Södermalm är ett område där vi tidigare jobbade strategiskt för att se till att trafiken skulle bli tillgänglig. Det är ett typiskt sådant område där vi skulle kunna garantera alla våra resenärer att alla resor ska fungera och ha en resegaranti kopplat till detta löfte. Vi kan bygga ut resegarantin till andra områden också. Jättegärna, Stella!

Du kan väl bifalla min motion också. Om det inte fungerar trots våra gemensamma ansträngningar så får man veta att man i alla fall kan ta taxi.

Anförande nr 305

Stella Fare (fp): Vem är det som skyller ifrån sig här om det inte är du och dina partivänner? Tala med din gruppledare. Tala med handikapporganisationerna och fråga: Tycker ni att det var bra att vi gick emot förslaget om Djurgårdslinjen, är ni tacksamma för det? Du kan väl tala med dem det berör i stället för att stå här och tala om motioner som inte har någon praktisk betydelse.

Fatta de beslut som vi här visar är en ren tillgänglighetsåtgärd. Djurgårdslinjen är en ren och skär tillgänglighetsåtgärd. Demokratisk kollektivtrafik, känner du till det begreppet?

Anförande nr 306

Johan Sjölander (s): Jag har många bekanta och kontakter som är oerhört engagerade i tillgänglighetsfrågorna. Jag ska förklara för dem att majoriteten i SL: s styrelse och Stella Fare tycker att motionen som handlar om deras rätt att utnyttja resegarantin är fullkomligt ointressant för den har inte med Stellas eget personliga favoritprojekt att göra.

Ni tar inte ert ansvar som majoritet i landstinget för att vidta åtgärder för att lösa problemen utan skyller ifrån er på oppositionen som om det var oppositionens fel att saker och ting inte görs.

Jag tycker att det här var ett lustigt inlägg från Stella Fare. Det var roligt, men jag tycker faktiskt vid närmare eftertanke att det finns en fadd underton.

Det här är viktiga frågor, Stella Fare. Det handlar om tusentals resenärer och deras möjligheter att lita på SL-trafiken. Kan du inte bara för några minuter diskutera den frågan och släppa Djurgårdslinjen och tala om det som motionen handlar om, för det är viktiga frågor för många stockholmare. Den här nonchalansen från Stella Fare är faktiskt roligt, men det finns en mycket fadd underton som jag faktiskt tycker är beklagansvärd.

Anförande nr 307

Stella Fare (fp): För det första, Johan, gäller den utvidgade resegarantin så som ni vill ha den. Men bättre än resegaranti, vad är det annat än tillgänglig kollektivtrafik? Det är det som är min poäng. Och ni har just i dag gått emot den största satsningen för en tillgänglig kollektivtrafik i Stockholm. Stå för det!

Anförande nr 308

Lena-Maj Anding (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Det klirrar riktigt ordentligt när man kastar sten i glashus.

Stella Fare säger att jag ska tala med handikapporganisationerna. Det tycker jag att ni i Folkpartiet och i alliansen ska göra. Tala med handikapporganisationerna om att ni förvägrar en handikappförening som tillhör Handikappföreningarnas samarbetsorganisation att få del av kollektivtrafiken genom att åka med SL.

Det här är en viktig motion som handlar om att alla grupper av funktionshindrade ska få del av en garanti, även de med kognitiva funktionshinder, de med medicinska funktionshinder, de som har problem med elektromagnetisk strålning och elektromagnetiska fält. Det klirrar väldigt när man kastar sten i glashus!

Tala med handikapporganisationerna om vad de tycker om att ni förvägrar en handikapporganisation att resa med SL genom det beslut som ni har fattat om att avveckla de mobilfria zonererna i kollektivtrafiken. Det handlar just om tillgänglig kollektivtrafik, precis som du sade. Den här garantin kommer förhoppningsvis att utökas och göra att det arbetet kan utvecklas och bli bättre i landstinget.

Anförande nr 309

Stella Fare (fp): När det gäller vår kontakt med handikapporganisationerna så kan jag försäkra dig om att den är intensiv. Om det är något som jag har förstått så är det att de unga funktionshindrade vill ha tillgång till kollektivtrafik på samma villkor som vi andra. Det är det som är själva grunden i vår politik, och det är just därför som vi föreslår konkreta satsningar på kollektivtrafik som är överlägsen den som befintliga.

När det gäller mobilfria zoner är det en mycket omdiskuterad fråga och jag står för att jag tycker att det ska vara möjligt att tala i mobiltelefon i kollektivtrafiken. Det är en väldigt viktig fråga inte minst för säkerheten. Vi kan inte enbart förlita oss på att de andra systemen fungerar *in case of* fara.

Anförande nr 310

Lena-Maj Anding (mp): Du får göra hemläxan bättre, Stella Fare. Det finns ingen som har vägrat någon att tala i mobiltelefon i våra vagnar i tunnelbanan, men den lilla del där det skulle vara tyst tog ni bort, och därmed förvägrar ni dem som har problem med strålningen möjligheten att faktiskt åka tunnelbana. Det får ni också stå för.

Anförande nr 311

Kerstin Pettersson (v): Motionärerna har i sin motion skrivit att förslaget ökar funktionshindrade personers frihet och möjlighet till spontana resor och gör att Färdtjänsten kan lägga mer resurser på den som behöver Färdtjänsten allra mest.

Om jag inte minns fel så har det här diskuterats under alla år, alltså att det är väldigt viktigt att de som behöver Färdtjänsten allra bäst ska få de största resurserna.

Man har pratat hela tiden om att göra trafiken mer tillgänglig. Om man gör den mer tillgänglig och bifaller motionen om resegaranti och vet att den utökas så innebär det att de som inte är så väldigt gravt handikappade kanske reser med SL-trafiken i stället för med Färdtjänsten eller specialfordonen. Om jag vet att jag inte får det så tar jag inte SL-trafiken, då tar jag i stället Färdtjänsten och då försvinner resurserna för dem som behöver dem bättre. Därför yrkar jag bifall till reservationen i landstingsstyrelsen!

§ 65 Motion 2007:17 av Dag Larsson m fl (s) om åtgärder för att avhjälpa spelberoende

Anförande nr 312

Kemo Ceesay (s): Ordförande, fullmäktigeledamöter och Birgitta Rydberg! Motionen handlar om att få fram förslag till åtgärder för dem som är spelberoende samt att sjukvårdsstyrelserna ska samarbeta med kommunerna i arbetet med att ta fram åtgärder.

Det är svårt att se vad den borgerliga majoriteten har emot förslaget. Ska vi förstå detta som att den borgerliga majoriteten är emot sjukvårdsstyrelsernas samarbete med kommunerna

och det preventiva arbetet mot spelmissbruk? Kanske är problemet snarare att förslaget kommer från Socialdemokraterna.

Förvaltningen redogör i sitt yttrande för det arbete som i dag bedrivs av Stockholms kommun, Stockholms läns landsting och Folkhälsoinstitutet. Det som oroar oss socialdemokrater är förvaltningens redogörelse för Folkhälsoinstitutets förändrade prioriteringar när det gäller att tillskapa ett kunskapscentrum mot spelberoende, de är positiva men jag blir orolig när detta görs på bekostnad av spelberoendebehandlingen.

Att landstinget i det läget inte går in och tar ett ökat ansvar kommer att få förödande konsekvenser för drabbade patienter. Birgitta, det är väl glädjande att läsa Beroendecentrum Stockholms yttrande över motionen. Det är vår egen verksamhet. Det är skönt att vi har vår egen profession på vår sida i arbetet att övertyga den borgerliga majoriteten om vikten av satsningar på detta område.

Nu, Birgitta, vill jag gärna ställa en fråga. När du nu inte kan bifalla motionen, vad kan vi då förvänta oss utifrån det svar som du ger i motionen där du talar om att det kommer en utvärdering av projektet som kommuner och landsting kommer att ta del av. Jag hoppas att det blir ett positivt svar på den frågan. Jag avslutar med att yrka bifall på motionen!

Anförande nr 313

Landstingsrådet Rydberg (fp): Den här behandlingsverksamheten inom Beroendecentrum startade år 2004, men det tog ett tag innan metoderna var så utformade att man kunde börja med de vetenskapliga utvärderingarna. De sista intervjuerna med personer har alldeles i dagarna genomförts, och det ska göras en uppföljning 12 månader efter avslutad behandling. Det är ungefär 150 personer som ingår i studien och det har varit två olika metoder med kognitiv beteendeterapi och med individuell korttidsbehandling som man studerat. Karolinska Institutet svarar för den vetenskapliga utvärderingen och de allra första delresultaten väntas komma under hösten 2008.

Man väntar under våren 2009 att det publiceras flera vetenskapliga rapporter om resultatet av den här studien. Det gör att den här studien kommer att vara en av de mest omfattande och väl genomförda i världen när det gäller behandlingen av spelproblematik. Det är väldigt betydelsefullt att vi har så bra utvärdering att vänta.

Beroendecentrum arbetade först bara med åldergruppen över 18 år och anhöriga till dem. Anhörigprojektet har inte utvärderats, men en intern utvärdering har gjorts som pekar på goda resultat även där. Parallellt med detta jobbar Stockholms stads socialförvaltning med par- och familjebehandling som också är fokuserad på spelproblematik. Men det är ingenting som har utvärderats.

Sedan 2006 har vi också haft ett mindre projekt inom Maria Ungdom för att utveckla metoder för att nå barn och ungdomar som har spelproblematik. De insatserna kommer att utvärderas av Forum, alltså vår egen landstingsverksamhet inom Forum med folk från Karolinska Institutet. Från år 2008 har man integrerat barn- och vuxenprojekten under en gemensam ledning i Beroendecentrum och med Maria Ungdom. Vi får även i år bidrag från Folkhälsoinstitutet och kommer att få det ytterligare ett par år, dock oklart ännu i vilken omfattning.

Från början hade vi ganska svårt att få tillräckligt antal patienter med i studien för att det verkligen skulle kunna gå att utvärdera den, men när det hela verkligen kom i gång så fick vi in fler och fler vuxna patienter i studien. På ungdomssidan har det däremot varit svårare att få in patienter. Där har man jobbat mer med nätverksbyggande och spridande av information. Internationella erfarenheter pekar på att det är svårt innan allmänheten känner förtroende för och känner till en behandlingsform, men när den väl är utvärderad och är mer känd brukar efterfrågan öka.

För närvarande finns också en spelutredning som ska föreslå en ny sammanhållen lagstiftning om spel där de sociala hänsynen ska vara ledande. Det sägs i utredningens direktiv att utredningen ska föreslå hur vård och omsorg långsiktigt både ska organiseras och finansieras. Det är lite för tidigt att säga något om vad den utredningen kommer att föreslå, men det är alldeles uppenbart att det kommer att behövas någon form av stimulans för både kommuner och landsting för att vi ska kunna få spridning av behandlingsmetodik i hela landet.

Den utvärdering som vi nu kommer att få delar av redan under hösten och sedan under vårterminen 2009 kommer att vara väldigt viktig för hur vi ska föra diskussionerna både här i landstinget inom vår beroendevård och för den diskussion som vi ska föra med Kommunförbundet i Stockholms län om hur vi ska gå vidare. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi inväntar den här utvärderingen eftersom den kommer att vara en väldigt viktig del när det gäller att ha kunskap om hur vi ska jobba i framtiden. Det är därför jag i svaret på motionen inte bifaller motionen utan yrkar på att vi ska besvara den så som jag har gjort. Nu har jag gett lite mer bakgrund till mitt svar.

Anförande nr 314

Håkan Jörnehed (v): Ordförande! Vi i Vänsterpartiet tycker att det är en väldigt viktig motion som Dag Larsson med flera har skrivit. Vi tycker att det är en väldigt viktig problemställning som ibland är kanske lite ny och kanske också rätt så osynliggjord.

Birgitta Rydberg gav en väldigt bra redogörelse, men jag blir lite osäker på det som du säger om att vi får medel från Folkhälsoinstitutet. På s. 6 står det att Folkhälsoinstitutet minskar anslagen till spelberoendebehandlingen och att de försvinner helt 2009.

Jag tror att vi är överens om att det här är en viktig verksamhet, och beroendet är oerhört problematiskt för dem som fastnar i det. Ibland tycker jag att vi startar saker som vi inte låter utvecklas ordentligt. Det finns ett behov av verksamheten.

Om man då tittar på Dags med flera att-satser så tycker jag inte att det kan vara så farligt att bifalla dem – sjukvårdsstyrelserna ska i samarbete med länets kommuner utarbeta förslag till fler preventiva åtgärder. Tycker ni att de inte ska göra det? Ni bifaller ju inte att-satserna. Ni föreslår att man ska ta fram fler åtgärder eftersom det här antagligen är ett växande problem. Tycker ni inte att vi ska utarbeta åtgärder mot detta?

Vi tycker att landstingsfullmäktige borde bifalla de att-satser som inte är så farliga. Det kostar inga pengar i dagsläget. Vi yrkar bifall till motionen!

Anförande nr 315

Lena - Maj Anding (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelse som innebär att vi bifaller motionens första att-sats.

Vi ställer oss allmänt kritiska till att staten äger kasinon och andra spel som faktiskt bidrar till allvarliga former av spelberoende och tycker att staten behöver ta ansvar för att förebygga och tidigt upptäcka och behandla spelberoende.

Vi är glada för informationen om att det finns en utredning som ser över möjligheterna att finansiera detta i landet i stort. Bifall till Miljöpartiet de grönas reservation!

§ 68 Bordlagd interpellation 2008:5 av Curt Hansson (s) om upphandlingens strategiska betydelse

Anförande nr 316

Curt Hansson (s): Jag vill tacka för svaret på interpellationen! Avsikten med interpellationen var egentligen att ganska ödmjukt få till stånd en diskussion om upphandlingens betydelse för en så omfattande och stor upphandlingsorganisation som Stockholms läns landsting utgör.

Jag har all respekt för att en upphandlingsorganisation som i dag verkar stabil, intakt och mycket välutvecklad, men det får inte vara utgångspunkt för att man ska slå sig till ro och tro att allt är frid och fröjd.

Under den tidigare debatten i dag, då några av revisorerna pekade på att det finns mycket pengar att hämta i upphandlingen, var det någon av revisorerna som hade ett yttrande som jag tycker visar att vi inte får slå oss till ro.

Med tanke på det systemskifte som den borgerliga alliansen både i landsting och i riksdag och även i många kommuner genomför kommer upphandlingens betydelse att öka än mer. Med många fler entreprenörer, många fler aktörer, så kommer det att ställas ytterligare krav på att upphandlingsorganisationen blir bättre, och det är därför jag också efterlyser en lite bättre uttänkt plan för hur det här ska hanteras i framtiden. Svaret på interpellationen andades väldigt mycket frid och fröjd.

Även om jag inte sympatiserar med alliansen så måste man ändå fullfölja sin politik. En sak är att införa fler entreprenörer och olika aktörer. En annan är att det också måste finnas en plan för hur vi ska bli bättre på att upphandla.

Upphandling håller internationellt sett på att bli ett speciellt kompetensområde. Det är inte bara hela vårt offentliga system som har det här behovet. Upphandlingen är ju som ett skydd för att skattebetalarnas pengar ska användas på absolut bästa sätt. Alla vi som har fattat beslut många gånger om upphandling känner naturligtvis till historier där vi kan ifrågasätta detta. Det verkar tyvärr finnas en inbyggd lag som säger att ju större och mer komplicerade upphandlingsprojekten är desto dyrare blir de i slutändan.

Många av oss har också ställts inför *fait à complit* när kostnaderna har skenat i väg. Det är i de här delarna som jag efterlyser från finanslandstingsrådets sida ett lite bättre och utförligare svar på hur framtiden ser ut. Att slå sig till ro med historien är en sak, men det handlar om framtiden och en förfinad upphandlingsorganisation.

Anförande nr 317

Landstingsrådet Elm s ä t e r - S v ä r d (m): Jag vill börja med att ge Curt Hansson rätt, helt rätt och till fullo både när det gäller riskanalys och vad som behöver göras och vad som är viktigt för att vi ska bli ännu duktigare på att göra bra upphandlingar.

Svaret som finns i ärendet är det bordlagda svaret som är en månad gammalt. Då hade jag varit på den här posten i två dagar.

Min devis är att vi alltid ska försöka bli bättre, för den dag då vi har slutat att bli bättre har vi redan slutat att vara bra. Om vi kan göra mer än vi gör i dag är jag beredd att verka för det. Jag är fullkomligt ense med dig i det du säger. Jag har ingen annan uppfattning i sak. Jag tycker att det är helt rätt.

Anförande nr 318

Curt Hansson (s): Det är sådant här som gläder mig – att få helt rätt av finanslandstingsrådet!

Därför ska jag ta upp nästa fråga, för det var en del i det bordlagda svaret. Jag efterlyser en kontakt med högskolor och universitet. Internationellt sett finns det väldigt få utbildningar på det här området. Vi i Stockholmsregionen skulle också kunna gå i bräsch för att skapa oss en gedigen kompetens över tid, över lång tid framåt, att tillsammans med universiteten och högskolorna satsa på olika typer av högre utbildning för att klara de krav som ställs i framtiden.

Om du nu säger ja på den här punkten också så behöver jag inte någon ytterligare replik.

Anförande nr 319

Landstingsrådet Elm s ä t e r - S v ä r d (m): Fru ordförande! Curt tog ordet ur munnen på mig. Jag skulle just svara: ja.

§ 69 Interpellation 2008:13 av Erika Ullberg (s) om mödravården i Vårby Gärd

Anförande nr 320

Erika Ullberg (s): Ordförande! Tack för svaret, Filippa! Det är bara synd att svaret kanske inte innehåller några tydliga svar på mina tre frågor. För mig är detta en oerhört viktig fråga, och det beror inte på min egen graviditet – jag har fullt förtroende för personalen på Mödravårdscentralen i Vårby Gärd. Skulle jag av någon anledning inte ha det, skulle jag känna att jag inte får tillräckligt bra vård skulle jag givetvis försöka byta. Jag är övertygad om att jag kan byta Mödravårdscentral. Jag jobbar själv i innerstan, på Kungsholmen, och här finns det gott om barnmorskor och läkare att vända sig till, så jag är inte direkt orolig för min egen skull.

Jag kommer att försöka ta min lilla peng och gå någon annanstans om jag inte trivs med det som bjuds – jag gillar till och med valfrihet, men jag gillar inte påtvingad valfrihet. Jag gillar inte att behöva fundera över om den landstingsdrivna mödravårdscentralen i Vårby Gärd i närheten av min bostad nu tvingas in i ett system som ger kraftigt försämrade möjligheter att ge och få bra vård.

Varför ska någon behöver fundera på det? Varför ska någon behöva fundera över om man ska söka sig därifrån? Varför ska ersättningssystemet förändras så att verksamhetens kvalitet riskeras och nedskärningar nu befaras? Valfrihet utan jämlikhet och solidaritet är för mig som en tårtkartong utan tårta. System som inte tar hänsyn till individers olika behov och förutsättningar är nog det sämsta kaffekalas som man kan komma till. Några får kaffe och tårta, andra står där med disken och dricker sump.

Jag inbillar mig inte att alla kvinnor är likadana och att en peng – måhända något större än tidigare – utjämnar skillnader mellan olika individer. Jag förstår inte varför ni moderater inbillar er detta. En extra ersättning när en tolk närvarar vid besöket kompenserar knappast de ökade behov som faktiskt finns hos kvinnor till följd av både socioekonomiska faktorer och psykosomatiska faktorer. Det är inte bara formella språkhinder som gör att personal vid mödravårdscentralen redan i dag är väldigt pressad eftersom de flesta besök kräver så mycket mer tid än exempelvis ett genomsnittligt besök här på Kungsholmen.

Jag tror att det blir ett moment 22 helt enkelt när den redan hårt pressade personalen får rejält sämre resurser. Och, Filippa, du har helt rätt. Det kanske inte är exakt 800 000 kronor det handlar om, men det är den siffra som jag har fått från verksamhetschefen. Det kan vara en något högre eller något mindre summa, men det är ungefär 800 000 kronor det handlar om.

Jag vill avslutningsvis fråga dig om vi kan vara överens om att ungefär 800 000 kronor är väldigt mycket mindre pengar i deras budget.

Anförande nr 321

Landstingsrådet **R e i n f e l d t (m)**: Herr ordförande! Tack, Erika Ullberg, för interpellationen! Jag har lämnat ett skriftligt svar där jag berör de frågor som Erika Ullberg ställer i sin interpellation även om jag inte besvarat dem exakt så som hon skulle ha velat.

Erika ställer frågor om mödravården i Vårby Gärd. Som ansvarig för hälso- och sjukvården i länet vore det naturligtvis märkligt att inte se till helheten för mödravården snarare än hur ett internt övervägande hos en specifik vårdkoncern påverkar en enskild vårdcentral.

Låt oss därför studera mödravården i dess helhet och hur den utvecklas under vårdvalet. Ersättningssystemet för mödravårdscentralerna bygger på att varje kvinna får en ersättning i form av en peng som tillfaller den vårdgivare som utför graviditetsövervakningen. Både besöken hos barnmorskan och hos läkaren ersätts för att verksamheten ska få högre ersättning för kvinnor som behöver göra fler besök på grund av medicinska skäl likaväl som av sociala skäl. En extra ersättning betalas ut för tolk, precis som du själv berörde, eftersom vi vet att sådana besök tar lite längre tid.

Hurdana är då de nya förutsättningarna för mödravården som helhet? Samtidigt som vårdvalet infördes har också resurserna till MVC och BVC höjts. Budgeten för såväl mödravårdscentralerna som barnavårdscentralerna har ökat från 2007 till 2008 då vårdvalet infördes, alltså mer pengar har tillförts mödravården 2008 än 2007.

Resurserna har ökat men samtidigt har också kraven ökat. Vi ställer större krav på till exempel öppethållande. Vi har höjt kraven på samverkan med vårdgrannar, till exempel kommunerna. Det har också blivit större möjlighet för personalen att ha ett större inflytande över verksamheten och vi ser också att fler mottagningar etablerar sig i länet efter det att vi har infört vårdvalet.

Vi har redan nu sett sju nya mödravårdscentraler som har kommit till under 2008, och vi har sett fem nya barnavårdscentraler under 2008.

Tittar vi på situationen i sin helhet, ja då är Vårdvalet inom mödravården en klar förbättring.

Men om vi går in och tittar i detalj på just Vårby, innehåller frågan om ersättning två okända komponenter. Dels vet vi inte hur hög Vårbys ersättning var tidigare. Det var nämligen så att den betalades ut i klump med flera andra mödravårdscentraler, och sedan fördelades den dem emellan – men inte genom politiska beslut. Dels kan ingen veta vad ersättningen kommer att bli framöver, därför att ingen vet hur många kvinnor som kommer att välja just Vårby gårds mödravård.

Vad vi vet är att den totala summan för mödravården har höjts, och den rörliga ersättningen har också höjts.

Man kan inte utesluta att det kommer att bli förändringar framöver, för Vårby gård eller andra mödravårdscentraler, beroende på att vi inte vet exakt vilka kvinnor som kommer att välja att listas just på den mödravården.

Anförande nr 322

E r i k a U l l b e r g (s): Nej, Filippa, vi vet inte hur många som kommer att lista sig i Vårby gård.

Men för oss som bor och verkar där känns det lite osannolikt att det helt plötsligt skulle bli väldigt många fler kvinnor som behöver besöka mödravården än tidigare, att inflyttningsströmmar eller barnafödandet skulle förändras så radikalt, eller att boende i Flemingsberg, centrala Huddinge, Botkyrka eller Skärholmen helt plötsligt skulle åka till Vårby gård av alla ställen för att besöka mödravården. Jag vet inte om du har kommit med tunnelbanan till Vårby gård och känt: "Här vill jag som gravid kvinna gå in i det här misskötta centrumet och hitta till den här lokalen!"

Du skriver i ditt svar att den har fått nya lokaler. Det har man inte fått, men lokalerna har fått en viss uppfräschning, och det var ju bra. Barnmorskan var jätteglad, de hade målat tre väggar i hennes rum, och så hade de sagt att den fjärde hade man inte råd med.

Sist jag var där ramlade det ned en takplatta i väntrummet, för man tyckte inte att man skulle renovera taket – det kostade ju lite extra – så man nöjde sig med att renovera väggarna.

För mig går det inte att ta på allvar att vi helt plötsligt skulle få en konkurrenssituation som gör att den här verksamheten drar till sig så mycket fler kvinnor. Det är en jättefin verksamhet, men ärligt talat vill man ju ofta gå till en mödravård i närheten av där man bor, och det är nog inte så att befolkningsstrukturen i Vårby gård kommer att förändras över en natt.

När det gäller de 800 000 kronorna, plus eller minus, eller hur mycket mindre pengar man får säger du att man får mer pengar i landstinget. Jättebra! Men inte i områden som Vårby gård. Det är ju ett faktum, verksamhetschefen själv säger: "Vi får nog omkring 800 000 kronor mindre i år än tidigare." Man får väl ändå lita på det hon säger som verksamhetschef? Jag tror liksom inte att det blir någon gladare överraskning om det skulle visa sig att det bara blir 750 000 mindre vid årets slut. Hon flaggar för att det givetvis kan komma att tvingas fram nedskärningar.

Därför vill jag ställa de frågor som jag hade i min interpellation. Är du stolt över detta? Jag menar, ni är ju ansvariga för detta. Är ni nöjda, är det så här det ska vara? Är det det här som är en bra kvalitativ vård för alla invånare i Stockholms län?

Och kommer nya resurser till mödravården att tillföras – ja eller nej? Det är ju också en väldigt konkret fråga. Du skriver att ambitionen naturligtvis är "att så snart som möjligt genomföra de justeringar eller förändringar som är sakligt motiverade utifrån den löpande utvärderingen". Ja, jag hoppas att det går så pass fort och att du då också finner att det är sakligt motiverat att tillföra mödravården mer pengar!

Anförande nr 323

Landstingsrådet **R e i n f e l d t (m)**: Det är så att verksamhetsmässigt har mödravårdscentralen i Vårby gård inte genomfört några förändringar till följd av Vårdvalet. Inga rutiner har förändrats, och det är samma personal som arbetar på mottagningen. Däremot har den, som jag också skrev i mitt skriftliga svar till dig, nyligen flyttat in i uppfräschade lokaler tillsammans med BVC och öppna förskolan för att skapa förutsättningar för ett ännu bättre samarbete.

Men som jag också sade tidigare är det inte så att man kan utesluta att det framgent kommer att kunna uppstå förändringar i Vårby gård, eller någon annanstans i länet heller för den delen, eftersom det naturligtvis beror på vilka kvinnor som kommer att välja vilka mödravårdscentraler.

Det är naturligtvis också så att det beror på graviditetstalen. Just nu står vi mitt uppe i en glädjande babyboom, oerhört många kvinnor är gravida, vilket vi naturligtvis ser väldigt positivt på. Men det är inte alls säkert att det kommer att så förbli framöver, och då kommer det att spela en roll för storleken på verksamheter som mödravårdscentraler. Har man få kvinnor som söker sig till sin mödravårdscentral, oavsett om det beror på att man blir bortvald eller om det beror på att födslootalen går ned, ja då för vi följaktligen över mindre resurser till de verksamheterna eftersom de har ett mindre åtagande. Då har de färre kvinnor att faktiskt hjälpa och stödja i deras graviditet.

Vi följer naturligtvis löpande alla vårdvalsverksamheter, precis som alla de andra verksamheter Stockholms läns landsting har avtal med. Om det skulle visa sig att det finns brister, till följd av ersättningsnivåerna eller i regelböckerna, som vi kan och har utrymme för att förbättra, så kommer vi självklart att göra sådana förbättringar. Vi kramar inte system, vi

kramar inga modeller. Vi värnar över och är stolta över att vi inför vårdval, som flyttar makten till patienterna, så att det inte ska vara politiker som bestämmer vilken vårdcentral eller mödravårdscentral människor runt om i Stockholms län ska tillhöra.

Vi kramar inte systemen. Vi är stolta över patientvalet.

Frågan är kanske snarare om Socialdemokraterna också kommer att vara beredda att acceptera vårdvalsmodellen när det visar sig hur bra den fungerar i verkligheten.

Ska nya resurser tillföras, ja eller nej? Ja, redan under innevarande år har vi tillfört mer resurser än tidigare. Det här är ingen besparingsmodell, vi har tillskjutit pengar till mödravården. Och självklart är det så att vi löpande måste titta på mödravården, precis som alla andra verksamheter: Vilka resurser behövs för att kunna bedriva den bästa vården?

Till sist skulle jag bara vilja passa på och gratulera dig, Erika, blivande tvåbarnsmamma, och önska dig lycka till. Det ser ut som att det kanske är dags ganska snart!

Anförande nr 324

G u n i l l a H e l m e r s o n (m): Herr ordförande! I Vårby gård finns en mångårig tradition av att arbeta tillsammans, kommun och landsting, för barnens bästa. Tidigare kallades satsningen för Vårbys barn, och den började för väldigt länge sedan med satsningar på blivande mammor såväl som nya föräldrar och deras små barn.

Det nya nu i Vårby gård är att det faktiskt är en familjecentral som har öppnat. Nu har den sista felande pusselbiten kommit på plats, nämligen öppna förskolan. Redan tidigare samverkade man som sagt med personal från socialförvaltningen, tillsammans med mödravård och barnavård.

Vi hade också långt tidigare än någon annan kommun eller stadsdel, tror jag, en språkförskola för treåringar. Vi såg att det behövdes i det här området. Det är väldigt många barn vars kunskaper i svenska språket är så pass dåliga att de behöver stöd och hjälp för att kunna utvecklas på ett bra sätt och klara förskola och skola när de kommer så långt.

Uppdraget att samverka också med vårdcentralen, med barnläkarmottagningar, med BUP, med basteamsverksamhet och annat finns beskrivet mycket väl i barnavårdscentralernas regelbok.

Det som är nytt för i år med BVC är också att kostnaderna för alla vaccinationer som ingår i vaccinationsprogrammet är överlyfta direkt till hälso- och sjukvårdsförvaltningen, som betalar det. Tidigare finansierade barnavårdscentralerna det här själva. Som ni vet beslutade vi också förra året att införa pneumokockvaccinationer för alla barn som föddes efter den 1 juli.

De extrapengar som tidigare fanns till vissa familjecentraler fördelades ut på väldigt olika sätt. En del fick ingenting alls, andra miljonbelopp. I år är alla pengarna inlagda i årets budget och utfördelade. Precis som Filippa sade har både mödravården och barnhälsovården fått utökade resurser totalt.

Jag vill också berätta att på fredag hålls det öppet hus för alla familjer och barn i Vårby gård när familjecentralen officiellt invigs.

Anförande nr 325

E r i k a U l l b e r g (s): Jag tycker förstås att det är jätteroligt att Gunilla och Filippa tar upp familjecentralen och samlokaliseringen med barnavårdscentral, mödravårdscentral och öppen förskola som någonting positivt. Det bådär gott för samförståndet och framtiden att den borgerliga majoriteten nu inser värdet av ett gott samarbete och av att satsa på dessa

verksamheter. Familjecentraler är ju någonting som har legat den här sidan av salen varmt om hjärtat under en lång tid.

Sedan pratade du, Filippa, om att ni inte kramar system. Det tycker jag låter bra, men då undrar man ju varför ni inte kramar de resurser ni pratar om så att alla i länet får del av dem. Ibland blir det ju så att man kan välja bort – ja visst, men då kanske vi inte behöver någon mödravård i Vårby gård, då kanske just de invånarna ska flytta sig längre ifrån hemmet för att få ta del av samma vård som det finns väldigt gott om på andra håll.

Avslutningsvis vill jag gratulera dig också, trebarnsmamma som säkert har haft en fin mödravård i Täby. Jag hoppas att de som bor i Vårby gård kan få ha det i framtiden också.

Anförande nr 326

U r b a n R y a d a l (s): Ordförande, landstingsfullmäktige! Det är ett intressant svar som vi får här från Filippa Reinfeldt. Det visar att man knappast är beredd att diskutera detaljer för människorna i deras vardag, i det här fallet mödrarna i Vårby gård, utan man hänvisar till utsmetade resurser för hela länet. Jag har dock svårt att förstå varför de blivande mödrarna i södra förorter skulle tycka att det är så bra om det blir en massa satsningar i de norra förorterna. De är ju väldigt beroende av och tycker att det är bra att de resurser som de är vana vid på hemmaplan förblir där.

Nu kröp det också fram att de fick 800 000 kronor mindre där ute i Vårby gård, och det är klart att personalen där tycker att det är ganska knepigt att hålla upp kvalitet, standard och tillgänglighet med så pass mycket mindre pengar. Det rör sig ändå om en hel tjänst, eller kanske en och en halv.

Det är klart att man kan föra ett resonemang omkring ett kramande av system, men om det resonemanget och den kramningen betyder att man skapar lugn och tillförsikt hos medborgarna, är jag faktiskt beredd att krama systemet en gång till!

Anförande nr 327

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Ordförande, landstingsledamöter! Miljöpartiet har varit på studiebesök i Vårby vårdcentral, och där tog man upp just problemet med att samverka med vårdgrannarna, bland annat med mödravårdscentralen och barnavårdscentralen i området, därför att man har så låg ersättning för språktolk. Ersättningssystemet ger 200 kronor i ersättning för språktolk, och det täcker inte de stora behov som finns kring stora ärenden där man behöver samverka med vårdgrannar.

Filippa, du sade att Vårdvalet inte är någon besparingsreform och att man kunde skjuta till pengar under pågående år. Det låter bra, för de områden som jag pratar om – Vårby, Rinkeby och Alby – har samma problem med låga ersättningar för språktolk. Dessutom har de också påtalat att det tyvärr är väldigt låg kvalitet på språktolknigen – vi har diskuterat den frågan tidigare i landstingsfullmäktige. De har inte den sjukvårdsutbildning som de skulle behöva för att prata med patienterna och med vårdgrannar.

Det här är en allvarlig fråga, så om ni nu säger att det inte är en besparingsreform, skjut då till medel till de här vårdcentralerna och de andra verksamheterna. De behöver mera medel för att kunna utföra samverkan så att den kan ske på ett bra sätt.

Anförande nr 328

K r i s t i n a S ö d e r l u n d (s): Filippa Reinfeldt, nu måste jag faktiskt kolla om jag verkligen har förstått det här med Vårdval. Jag trodde det var ett system som byggde på att man väljer utifrån där man tycker att verksamheten är bra, och det är precis vad vi ser. Det kommer sannolikt att bli så, om jag förstår systemet, att vissa vårdcentraler och mödravårdscentraler kommer att väljas bort och andra kommer att väljas – och det får konsekvenser. Pengarna kommer att fördelas på lite olika sätt.

Det finns en del kostnader som verksamheterna har, både löner och lokalkostnader, som givetvis kommer att ligga kvar trots att det är färre som väljer att gå just dit. Innan verksamheten helt går i kollaps kommer den väl antagligen att vara ett antal år, eller så kommer verksamheten att finnas kvar men med betydligt sämre resurser än andra delar. Och det är väl precis det som systemet ska gynna? Det är väl precis det som är upplägget? Annars måste jag ha fullständigt ha missförstått vad Vårdvalet ska handla om. Det är ju så att patienterna ska välja, och då får det precis de effekter som Erika har tagit upp i sin interpellation.

Är det inte så, får du faktiskt gå upp och förklara vad det egentligen handlar om!

Anförande nr 329

G u n i l l a H e l m e r s o n (m): Ja, samma förutsättningar för alla i länet är precis vad vi har infört med Vårdval Stockholm. Blivande mödrar i södra förorter får samma resurser som de på andra ställen, i innerstan eller i andra förorter.

Spekulationerna kring hur mycket pengar som inte skulle ha kommit till det här området är verkligen just spekulation. Det har, som Filippa förklarade i sitt första inlägg, varit en klumpersättning som sedan den intraprenad som har bedrivit den här verksamheten har fördelat efter eget gottfinnande.

Vårdval Stockholm och Vårby familjecentral – ja, det finns absolut ingenting som tyder på att färre skulle välja att gå till Vårby gård. Som jag alldeles nyss beskrev är det ju en mångårig satsning på samverkan. Det är ingenting nytt, det har funnits länge.

Anförande nr 330

K e m o C e e s a y (s): Filippa, jag ville börja med att säga att jag egentligen inte skulle behöva gå upp i talarstolen, för jag tycker Erika gjorde jättebra ifrån sig.

Jag vill passa på, i egenskap av gruppleadare för Socialdemokraterna i Vårby demokratiforum, att bjuda in dig till Vårby. Dina nya moderatkamrater som bor i Huddinge skulle säkert bli glada över det, och du behöver säkert lära känna området.

Vårby är känt som ett av de mest socialt utsatta områdena i hela Sverige. Ohälsotalet är högt, och det innebär att Vårby som många andra områden i Stockholms län måste särbehandlas. Ibland när jag sitter och lyssnar på de nya moderaterna märker jag att de har svårt för särbehandling, och undrar vad det kan bero på. Särbehandling måste till när det gäller vissa typer av specifika områden, därför att det krävs att man tillskjuter mer resurser. Det är precis vad vi behöver, det är precis det vi pratar om och det är precis det som Vårdvalet handlar om, att det drabbar väldigt många områden, som Vårby.

Jag har lyssnat. Du har sagt att om det skulle visa sig att det här går illa så kommer du att tillskjuta lite mer extra resurser. Jag välkomnar det, och jag tror Erika gör det också. Men jag hoppas att det inte blir för sent.

Jag lovar dig att vi kommer att bevaka det löfte som du gav nyss i talarstolen, och jag hoppas att du kommer att infria det. Men jag hoppas att vi inte behöver vänta så länge, därför att hamnar man i kris så är det inte bra för området.

Anförande nr 331

O l o v L i n d q v i s t (fp): Herr ordförande, kära ledamöter! Helt plötsligt tyckte jag att jag började känna igen debatten – det var som *déjà vu*. Den debatt som går ut på att vissa vårdcentraler fick mindre och mindre ersättning känns igen från förra året. Då förekom det tidningsartiklar om att vårdcentralerna i den södra länsdelen skulle få si och så mycket mindre i ersättning under det här året.

Den interpellation som Erika Ullberg har skrivit bygger också på ungefär samma sak. En av meningarna lyder: "I år har mödravården i Vårby 800 000 kronor mindre till förfogande i sin budget." Hur kan man veta det, när det bara har gått tre månader av året? Det går ju inte att veta vad ersättningen blir till slutet av året, och det var samma beräkningar som tidningarna gjorde med hjälp av budget förra året där man angav att vårdcentralerna skulle få mindre i ersättning.

Jag konstaterar att den ersättning som man får finns i denna kära regelbok, och där får man MVC-peng, besöksersättning och lite annat smått och gott. Därför är det inte alldeles lätt att så här i början av året säga att man får 800 000 kronor mindre, för det beror faktiskt på hur många besök man får och hur många blivande mödrar som listar sig vid dessa mödravårdscentraler.

Spekulation kallas sådant här, och det är vad socialdemokrater och andra i oppositionen ägnar sig åt.

Anförande nr 332

Lena - Maj Andersson (mp): Nu är det så att verksamhetsföreträdare själva talar om att de har svårigheter att samverka, och behovet av samverkan i de områden som jag nämnde tidigare, Vårby, Rinkeby och Alby, är väldigt stort. Man måste samverka med vårdgrannar för att kunna lösa människors hälso- och sjukvårdssituation.

Samverkan är inget nytt, sade Gunilla Helmerson. Det är riktigt att samverkat har man gjort i de här områdena under lång tid, men tidigare fanns det ett områdesansvar som man fick ersättning för. Det får man inte längre. Man får heller inte någon ersättning för att man ska samverka med vårdgrannar eller bedriva rehabilitering, och det är stora behov i de här områdena av båda delarna.

För samma ersättning måste man ge samma möjligheter till behandling, och då måste vi skjuta till mer pengar i systemet för att det ska vara möjligt.

Anförande nr 333

Landstingsrådet Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! Det här är inte något nytt, så här har det varit ganska länge nu. Det är en rätt tydlig utveckling vad gäller MVC och BVC i Stockholm. MVC väljer man ofta i närheten av där man arbetar, och BVC där man bor.

Jag har sedan tio femton år tillbaka varje månad eller en gång i kvartalet fått en graviditetsrapport eller förlossningsprognos, med en stork på utsidan, och där framgår exakt vilka BVC mammorna går till.

Det har skett rätt stora förändringar i Stockholm på de senaste 15–20 åren som jag kan överblicka. Jag tror att Håkan Jörnehed var med om att flytta mödravårdscentralen på Serafen till Sabbatsberg – det var inget större hallå om detta. Och om vi tänker tanken att varken Mama Mia eller Munkbron hade funnits för en femton år sedan – det var en farlig massa MVC som successivt har försvunnit för att allt fler har valt Mama Mias MVC. Mama Mia startade på Östermalm, kom sedan till Södermalm och finns nu i Kista. Tänker man lite bakåt i tiden ås har kartan ritats om rätt rejält, faktiskt.

Pengarna fördelas inte alls olika. Pengarna fördelas väldigt linjärt och lika, efter varje gravid kvinna som väljer en MVC.

Däremot kan det säkert vara så att Vårby har haft ett områdesansvar. Men om alla mammor i Vårby väljer att gå till Mama Mia eller Munkbron, ska då en MVC i Vårby ha en massa pengar för någon som aldrig besvarar den? Tanken bakom Vårdval är ju att pengarna följer patienten, i det här fallet den gravida kvinnan.

Ta och fundera lite grann på vad som hade varit om inte om hade varit, alltså om vi inte hade haft den här utvecklingen, att vi inte hade haft en mödravårdspeng under många år, där vissa har fått fasta ersättningar. Men det är en linjär ersättning, och det blir naturligtvis en förändring – och den kommer att fortsätta.

Anförande nr 334

K e m o C e e s a y (s): Olov Lindqvist sade nyss att det här bygger på spekulation. Ja, men Vårdvalet bygger också på spekulation. Det handlar om att man *tror* att folk kommer att välja olika verksamheter.

Du pratar om att mödravården har fått så mycket pengar. Vad har Vårbys mödravård fått då? Kommer du att kunna kompensera bortfallet av pengar, de runt 700 000–800 000 som man pratar om?

Anförande nr 335

K r i s t i n a S ö d e r l u n d (s): Ja, i den bästa av världar skulle kanske ett system som värdvalsmodellen kunna fungera. Men herregud, vi lever inte i den bästa av världar och det kommer vi aldrig att göra!

Vi anklagas många gånger för att se på människor som om de vore lika och alla ska ha lika. Om det är några som gör det, är det väl majoriteten i det här landstinget! Det är ju precis det som är vårt stora bekymmer: vi är inte lika, vi har inte samma behov, vi har inte samma förutsättningar. Det är därför som det här systemet med värdval inte kommer att fungera rättvist. Det får väl tiden utvisa.

Anförande nr 336

H å k a n J ö r n e h e d (v): Om ni kommer ihåg, fast det är väldigt många timmar sedan, så diskuterade vi bokslutet. Det tyckte jag verkligen handlade om vilken sida som beskriver verkligheten. I den här interpellationen beskriver Erika verkligheten i Vårby, och då säger ni: Nej, så är det inte. Det är väl det som är problemet. Vi ser verkligheten på olika sätt.

Jag tror, Lars Joakim, att om det ska bli lika så måste man göra olika, eftersom vi har så olika förutsättningar.

Det här med värdvalsmodeller kommer man att införa på andra ställen i Sverige, bland annat i Region Skåne och i Västra Götaland. Men där väger man in de faktorer som vi är så kritiska till att man inte gjorde här i Stockholm: tidstaxa, värdtyngd, socioekonomiska faktorer. Exempelvis säger Henrik Hammar, moderat sjukvårdslandstingsråd i Region Skåne: Inte kan jag komma hem till Skåne utan att ta hänsyn till de förutsättningar som finns i Rosengård!

Det är det som jag har svårt att förstå, varför ni inte väger in den aspekten här i Stockholms län. Det gäller såväl vårdcentraler som BVC, som den här interpellationen handlar om.

Anförande nr 337

L a n d s t i n g s r å d e t R e i n f e l d t (m): Herr ordförande! Vad jag sade tidigare – och det är bara trams att ni inte känner till det, för det här har vi pratat om tidigare – var att vi naturligtvis kommer att göra löpande granskningar av alla värdvalsmodeller, både vad gäller regelböcker, ersättningsnivåer och relationen mellan fast och rörlig ersättning. Det gäller naturligtvis både mödravården och barnavården.

Syftena, en god, tillgänglig vård för alla stockholmare, som bygger på patientval och valfrihet, är vad som ska uppnås.

Lena-Maj, det är en tolkersättning om 400 kronor till vårdcentralerna, och det finns också med i alla uppdragsbeskrivningar och regelböcker att man ska samverka. Har man sökt auktorisation och blivit auktoriserad, så innebär det också att man har åtagit sig samverkansuppdraget.

Kristina Söderlund, välja till och välja från är precis vad det handlar om. Det var precis det jag pratade om. Om väldigt få personer väljer en mottagning, kommer den naturligtvis också att få lite resurser. Så är det.

Kemo vill jag bara rekommendera att läsa Dagens Nyheter i dag. Där bristerna har varit som störst tidigare, där ökar patientbesöken som allra mest.

Anförande nr 338

A n e t t e D a h l g r e n (s): Ordförande, ledamöter! Jag trodde inte att jag skulle bli så engagerad som jag blev i den här frågan. Jag jobbar med det här som min profession.

Under alla år vet alla verksamhetschefer att man får en förlossningsprognos, och man vet ungefär hur många mammor man kommer att få ta hand om. Det förändras inte nu. Det är inte så många mammor i Vårby som kommer att söka sig till något annat ställe, utan man kommer att gå till den mödravårdscentral som man alltid har gjort.

Och verksamhetschefen har naturligtvis räknat ut, på de månader som har gått, att till årets slut kommer det att bli kanske 750 000–800 000 kronor mindre. Så har man alltid gjort beräkningar, och så gör man fortfarande beräkningar.

Det är så märkligt att ni inte kan se att det finns en verklighet. Det handlar om kronor och ören. Om verksamhetscheferna inte skulle lyckas med sina uträkningar, skulle man ju inte ha en aning om vilken ekonomi man skulle planera för!

Anförande nr 339

Landstingsrådet L u n d q u i s t (m): Ordförande, fullmäktige! Då kan väl Kristina Söderlund gå upp och berätta vad hon vill ha i stället. Kompensera – från vem vill du kompensera? Eller är det så att du vill ha ett statiskt system: så som det såg ut den 1 januari 2008, så ska det se ut för all framtid?

Mama Mia har nyligen etablerat sig i Kista, och det kommer säkerligen att innebära att någon där ute kommer att blöda och tappa mammor.

Och alla har inte alls gått där de alltid har gått. Det finns ju några förstföderskor, som väljer MVC för första gången. Ofta går man på rekommendationer från vänner och bekanta, som har varit på en MVC där man trivts.

Vi har inte ett statiskt system, och jag är helt övertygad om att det kommer att ske stora förändringar. Sedan är förhoppningen bara att de som finns på de mindre mottagningarna jobbar på, marknadsför sig och talar om att de är duktiga och gör ett bra jobb, så går det med mun-mot-mun-metoden.

Så till det där om socioekonomiska faktorer. Om en kvinna från Vårby väljer Mama Mia på Södermalm, ska då de socioekonomiska pengarna följa med till Södermalm eller ska de stanna i Vårby?

Anförande nr 340

T o v e S a n d e r (s): Herr ordförande, fullmäktige! Nu får vi höra att det är trams att vi inte förstår att man kan ändra i systemet. Problemet är att när det väl är dags att ändra i systemet så har det redan fått väldigt konsekvenser för människor och för verksamheter.

Samtidigt som vi får höra att det ska ändras i systemet, är det många majoritetsföreträdare som talar sig varma för den linjära ersättningen. Men jag tror faktiskt inte att Erikas grannar i Vårby gård har riktigt samma behov som mina grannar i Djursholm.

Jag tycker det är fint att ni inte ska krama system. Men det kanske är dags att ni började krama en och annan gravid kvinna!

§ 71 Interpellation 2008:9 av Gunilla Roxby Cromvall (v) om resursbristen och ökade behov inom epilepsivården i Stockholms läns landsting

Anförande nr 341

G u n i l l a R o x b y C r o m v a l l (v): Nu byter vi fokus och pratar om dem som har epilepsi. Ett flertal skrivelser har kommit från Epilepsiföreningen i Storstockholm, och de har säkert kommit till dig också, Lars Joakim. De upplever att det har blivit stora försämringar i epilepsivården de senaste tio åren, att det har skett besparingar och att det finns stora och skriande behov av bättre resurser.

De efterfrågar till exempel öppenvårdsmottagningar, som behöver förstärkas, man vill ha mera neurologtid, man vill ha flera tjänster med inriktning på psykosocialt stöd, råd och behandling av till exempel epilepsisjuksköterska, kurator och psykolog, eftersom epilepsi många gånger ger både kognitiva och psykosociala problem. Man vill att fler neurologtjänster tillskapas. Man vill ha en öppenvårdsmottagning i södra Stockholm. Man vill ha arbetslivsrehabilitering, eftersom arbete för många som har epilepsi inte fungerar bra. Man vill ha samordnade insatser. Man vill ha ett vårdprogram. Man vill ha mer intensivvård. Det är verkligen skriande behov som beskrivs.

I svaret som vi får oss till del står det att det har tillförts 43 miljoner till barnsjukvården – men det är inte riktigt svar på frågan. Barnsjukvården är ju så mycket mer än vård till dem som har epilepsi.

Därför blir min första fråga nu: På vilket sätt har de som har epilepsi fått mera resurser – eller några resurser över huvud taget?

Anförande nr 342

L a n d s t i n g s r å d e t L u n d q u i s t (m): Ordförande, fullmäktige! Vi kanske kan hålla oss till de tre frågor som Gunilla har ställt i sin interpellation.

Har du fått flera brev så vore det kul att få kopior, för jag har gått igenom all min korrespondens och hittade inget brev från Epilepsiföreningen från det att jag tillträdde som landstingsråd.

Däremot har jag faktiskt träffat föreningen vid två tillfällen, det var en av de första jag träffade, den 9 januari 2007. Jag har anteckningarna här om exakt vad de hade för synpunkter, och en del av det du säger stämmer med vad de har framfört muntligt. Jag hade ett nytt möte den 24 oktober med deras ombudsman och har ordentliga anteckningar om det också. Dessutom hade vi ett seminarium i den här salen den 21 februari förra året. Är det någon förening som jag har träffat ofta, tillsammans med några andra, så är det faktiskt Epilepsiföreningen.

Jag har försökt beskriva den process som vi går igenom med förstärkning på öppenvårdssidan. Nu har tyvärr Filippa smitit ut från salen, men jag vill säga, som jag har svarat på punkt 1 om barnen, att en av de saker som vi gjorde i samband med förstärkningen av barnsjukvården redan förra året med närakuten på ALB var att styra över resurser till de kroniskt sjuka barnen. Det är precis vad som står i svaret. Och det gällde bland annat barn med epilepsi.

Jag kan informera fullmäktige om att eftersom jag nu sitter i rikssjukvårdsnämnden, som ska koncentrera högspecialiserad vård till ett eller högst två ställen i Sverige, fick jag veta just när jag träffade Epilepsiföreningen den 24 oktober att det varje år opereras ungefär 55 barn med öppen hjärnkirurgi för epilepsi, på sex av Sveriges sju universitetssjukhus. De som gör minst antal operationer ligger på ett par tre stycken. Detta har jag nu föreslagit rikssjukvårdsnämnden att titta över. Det är inte rimligt att den typen av mycket svåra operationer på barn ska ske på så många ställen, utan här måste vi koncentrera resurserna.

Jag tycker att svaret är uttömmande. Allting sker inte över en natt, men jag har som sagt hela tiden patientföreningarna flåsande i nacken på ett, som jag tycker, väldigt positivt sätt. Vi har mycket bra relationer. Låt mig bara ta ett exempel. Antingen har de blivit av med sin webbredaktör eller så har de tyckt att den här majoriteten ändå är rätt duktig, för efter valet 2006 finns det ingen kritik på deras hemsida mot Stockholms läns landsting; däremot finns det tre sidor om hur det var under den förra majoriteten.

Anförande nr 343

G u n i l l a R o x b y C r o m v a l l (v): Jag vet inte om vi missförstod varandra, om vi är trötta eller om det bara är jag som är trött, men det jag räknade upp var det som föreningen för dem som har epilepsi säger måste till, det här är brister i vården.

Frågan som jag ställde till dig kommer sig av att jag har fått ett svar om att det har tillskjutits 43 miljoner till barnsjukvården, av dem 12 miljoner till långvariga sjukdomstillstånd. Men det är ju så mycket annat! Nu frågade jag: På vilket sätt har de som har epilepsi fått bättre vård eller fått sina vårdbehov tillgodosedda?

Det svaret skulle jag vilja ha.

Anförande nr 344

Landstingsrådet L u n d q u i s t (m): Den dialogen vill jag föra med Epilepsiföreningen, om de fortfarande är så missnöjda som du anger. Jag skulle väldigt gärna vilja ha en kopia på ditt brev, eftersom jag inte har fått samma brev. Jag utgår ifrån att skickar de brev till oppositionen så skickar de samma brev till majoriteten, eftersom de vet att det är vi som bestämmer.

I svaret redogör jag för vad vi har gjort och vad vi håller på att göra.

Vi har ju den rapport som du själv skriver om, som är väldigt utförlig och som presenterades och diskuterades med Epilepsiföreningen i den här salen i februari förra året. Den bockar vi av efter hand.

Men sedan sitter ju inte vi här i huset och bockar av varje enskild krona, utan de här förändringarna till exempel vad gäller barnsjukvården sker på ALB och Sachsska barnsjukhuset, och de sker i öppenvårdssatsningarna på Karolinska universitetssjukhuset, i deras interna budgetförhandlingar. De har ändå riktlinjer från landstinget att följa, och sedan har vi blåslampan på oss från patientföreningarna.

Jag ska gärna se till att bjuda in oppositionen på ett möte när Epilepsiföreningen är här, så ni får höra den dialog som vi ändå försöker föra med alla patientföreningar. Det är en öppen och bra dialog, och dessutom tar jag ofta med mig en tjänsteman – det är ju tjänstemännen som exekverar våra beslut. Vi sitter inte och skriver budgeten för hand själva, vi fördelar inte pengarna styckevis och delt, utan det är riktlinjer som kommer härifrån.

Jag utgår från att alla sjukhus och alla vårdgivare inom öppenvård och slutenvård läser våra budgetar och vet vad vi har för intentioner och prioriterar om, på samma sätt som gjordes inom barnsjukvården förra våren när vi inrättade barnakuten på ALB så att det blir mer pengar och framför allt mer tid för de högspecialiserade läkarna att syssla med kroniskt

sjuka barn. Det var just det som var syftet med den reformen.

Anförande nr 345

Gunilla Roxby Cromvall (v): Frågan kommer av att de som hör till Epilepsiföreningen upplever att vården har försämrats de senaste tio åren, att det har gjorts besparingar och att det är ett skriande behov av resurser.

Det är jättebra att du har en dialog med Epilepsiföreningen, men jag har fortfarande inte fått något svar från dig på vilket sätt det har kommit de epilepsisjuka någon förstärkning till del. Jag vill ha det svaret, Lars Joakim. På vilket sätt? Har man anställt någon ny epilepsisköterska? Har man anställt någon ny kurator? Har man förstärkt neurologtjänsterna? Har man gjort något över huvud taget för dem som har epilepsi?

Du säger att det har tillförts pengar, men vad vet du om vad som har hänt med pengarna? Eller är det så att du anser att de inte har större behov? I så fall har vi olika mening.

Anförande nr 346

Landstingsrådet Lundquist (m): Som du kanske vet skriver vi inte de här svaren själva, utan vi får hjälp av vår förvaltning, och sedan har vi en dialog kring vad som står i papperet, lägger till och drar ifrån och tar reda på exakt vad som har hänt. Men varje enskild krona sitter inte vi här och fördelar.

Däremot ska jag som sagt mycket gärna ta med dig på ett möte med Epilepsiföreningen.

Jag skulle väldigt gärna vilja ha det brev som du hänvisar till hela tiden. Det är enkelt att göra en kopia här utanför. Du får ju inte bara hitta på brev som inte finns i sinnevärlden.

Jag kan inte säga att jag är nöjd, det är jag inte med någonting och det är inte någon patientförening. Men dialogen är öppen och jag har inte fått någon kritik. Du säger själv, och det läste jag i mina egna anteckningar, att det har skett en nedskärning. De har väl varit speciellt höga under din tid i majoritet i så fall. Vi har nu uppmärksammat frågan. Vi började med barnepileptikerna och går nu vidare, sakta men säkert.

Anförande nr 347

Kerstin Pettersson (v): Ja, Lars Joakim, svaret skrivs av tjänstemän, men du ska ändå kunna stå för svaret.

Att påstå att det här brevet inte finns tycker jag är lite väl magstarkt. Jag tror inte Gunilla skulle hänvisa till ett brev om det inte finns.

Hon har fortfarande inte fått svar på vad som görs för epileptikerna här i Stockholms län. Du har pratat om epilepsivården på barnsjukhusen.

§ 72 Interpellation 2008:10 av Lena-Maj Anding (mp) om epilepsivården

Anförande nr 348

Lena-Maj Anding (mp): Ordförande! Anledningen till att jag skrev den här interpellationen är att det just nu pågår en utredning på tjänstemannanivå inom sjukhusen om att profilera neuroverksamheten vid Karolinska universitetssjukhuset. I den utredningen finns det förslag om att koncentrera neurologvården till Karolinska universitetssjukhuset i Solna, och då säger man att även epilepsivården berörs av detta. Det finns stora problem med det, eftersom man behöver öppenvård även i de södra länsdelarna.

Det är helt riktigt att epilepsivården har varit föremål för stora omstruktureringar under de tio år som jag har varit verksam som politiker. När man har gjort omstruktureringar för att förstärka vården har man faktiskt också gjort vissa neddragningar av vården, har det visat sig med åren. Jag tycker det är tråkigt att det har hänt, och vi vill undvika att det händer igen.

Jag har frågat: Hur kommer förslagen i fokusrapporten? Kommer man att förstärka epilepsivården och se till att personer som kommer in akut får hjälp, att personer som kommer till planerade vårdbesök får hjälp, att det inte är samma neurolog eller epileptolog som ska springa mellan akutmottagningen och mottagningen för behandling? Det är nämligen så det ser ut i dag, och i de delarna finns det ingen ändring i den profilering av neuroverksamheten som ska göras. Det är till nackdel för de vårdbesök som man behöver göra om man har epilepsi.

Jag har också ställt frågan om landstingsrådet tycker att neddragningar av öppenvårdsverksamheten för epilepsipatienter i södra länsdelarna ska genomföras.

Jag har också ställt frågan: Hur kan tillgängligheten till planerade öppenvårdsbesök öka?

Alla är de viktiga frågor för personer med epilepsi.

Anförande nr 349

Landstingsrådet L u n d q u i s t (m): Herr ordförande! Som framgår av svaret har det skett en förstärkning av öppenvårdsbesöken.

Det är intressant när man läser sådana här texter om att varje epileptiker är en unik individ. Det märkte jag också under den konferens vi hade här, när varje förälder berättade om just sitt barns epileptiska anfall. Detta är ingen homogen grupp. Vi säger också i svaret att det är väldigt svårt att behandla alla enligt något färdigt vårdprogram eller vårdplan, utan varje individ är unik i de här sammanhangen. Det vill jag ha sagt. Det är viktigt att få den typen av behandlingar.

Detta om södra länsdelarna är väl lite grann en effekt av sammanslagningen av gamla Huddinge sjukhus och Karolinska sjukhuset. Jag vet att man på flera områden, hud och en del andra, diskuterar att koncentrera till enstaka sjukhus och då blir det samma ramaskri.

Jag utgår ifrån att den tanke du hade för fyra år sedan, när du stod i den talarstolen och försvarade sammanslagningen, var att det var vad ni ville ha. Jag tyckte det var fel då, och jag tycker det är fel fortfarande.

Däremot kommer det ju att vara så att vissa verksamheter koncentreras till Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge och andra till Karolinska universitetssjukhuset i Solna. Men öppenvårdsmottagningar tycker jag, per definition, bör ligga så nära där man bor som möjligt, och gärna både i Huddinge och Solna. Vi har ju andra exempel på mottagningar som finns både vid Huddingesiten, i Solna, på Danderyd, på Södersjukhuset och på andra ställen i landstinget, Södertälje och Norrtälje.

Tanken är väl, som sagt, att om det är väldigt högspecialiserad vård är det olämpligt att ha den på flera ställen för att kunna hålla en hög kvalitet på ett ställe.

Öppenvårdsplanen är en idé som vi har haft gemensamt i många år, att försöka styra ut så många som möjligt från sjukhusen till öppenvården och från slutenvård till öppenvård på sjukhusen. Där har vi inga skillnader.

De beslut som Karolinska universitetssjukhuset ska ta förväntas tas till hösten, i dialog med politiken naturligtvis. I den sjukvårdsberedning där jag är ordförande var vi så sent som i går ute på Danderyds sjukhus och informerade oss ganska ordentligt om dialysverksamheten. Det pågår en utredning om dialysverksamheten i landstinget ska se ut i framtiden. Då

har beredningen varit ute och tittat på åtminstone en verksamhet, sedan för vi en dialog, sedan kommer det en rapport och sedan sker förändringarna. Så om du ställer en interpellation nästa gång om dialysvård så ska jag berätta om det också!

Anförande nr 350

L e n a - M a j A n d i n g (mp): Ordförande! Men nu pratar vi om epilepsi. Det är det jag har ställt en interpellation om, och det är den jag vill ha svar på.

Jag tolkar ändå ditt svar på fråga 2 som att du inte tycker att man ska dra ned öppenvårdsverksamheten i de södra länsdelarna. Det är en välvillig tolkning, och jag hoppas att det är det du menar.

Att det redan skedde en ökning av antalet besök på epilepsimottagningen när man tog fram fokusrapporten berodde på de 2 miljoner kronor som vi sköt till i den gamla majoriteten. Där hade vi en akut situation som vi var tvungna att lösa, och den löste vi. Men det finns fortfarande väldigt stora svårigheter i epilepsivården, speciellt när det gäller just mottagningsbesök när man behöver ny medicininställning, rehabilitering eller liknande. Därför är det viktigt att se över hur situationen ser ut.

När det handlar om barnsjukvårdsutredningen tycker vi det är positivt att man har skjutit till pengar för långvariga sjukdomstillstånd eller kroniska tillstånd. Men det står ingenting om hur mycket av de 12 miljonerna som kommer barn med epilepsi till del, och det är självklart att det är det som föreningen är intresserad av att få veta.

Likaså berättar du att magnetkameran kommer att bytas ut under 2008. Också sådana detaljer är oerhört viktiga för den här patientgruppen att få reda på: Vad och när, lite mer i detalj?

När vi pratar om personer som har olika sjukdomar tycker jag att det är oerhört viktigt att vi säger "personer med epilepsi". Man är inte sin sjukdom!

Anförande nr 351

Landstingsrådet L u n d q u i s t (m): En annan sak vi har gjort – om jag får backa bandet utan att ni skrattar den här gången – var att när jag var ordförande i Norra Stockholm skrev vi faktiskt ett avtal med ett antal barnläkare som gick från taxan till vårdavtal, just för att kunna ägna sig mer åt kroniskt sjuka barn. Det var ett konkret exempel på att vi styrde över pengar för att de duktiga barnläkarna skulle syssla med kroniskt sjuka barn i stället för snuvor och ont i halsen.

MR-kameror har vi inget underskott på, så är det någonstans en MR-kamera är lite trasig så finns det en annan några kvarter längre bort, kan jag lova dig.

Vi sitter faktiskt inte och går igenom varje enstaka krona, utan vi har en förhoppning och en förväntning på sjukhusen att när vi skrivit våra budgetar så ska de lyssna på vad vi har sagt och vilka beslut vi har fattat och följa med i utvecklingen. Är det så att en sjukdomsgrupp ökar, är det klart att man ska se till att de patienterna snabbt får vård.

Tyvärr är det så att epilepsi ökar i Sverige, inte minst om en följd av att fler och fler prematura barn överlever allt tidigare förlossningar. Detta är ett problem som vi har, och det måste vi möta.

Det är hemskt att se ett barn med epilepsi. Jag har en syster som hade det när hon var liten. Det är fruktansvärt att se, men vi vet att det har skett en ökning och det var därför vi explicit tog upp den i barnutredningen förra året.

Anförande nr 352

Lena - Maj Anders (mp): Jag vill bara väldigt kort säga att i konsekvensutredningen för neuroverksamheten sägs det tydligt och klart att förslaget är förenat med specifika risker och negativa konsekvenser för södra länets patientflöden när det gäller personer med epilepsi och att man ska titta noga på det här området. Jag tycker det är jätteviktigt att man gör det. Man får inte skapa en ännu sämre tillgänglighet till vården för personer med epilepsi, för det är förenat med patientrisker för just den patientgruppen.

Jag tackar för mig så länge, men vi återkommer i frågan naturligtvis.

Anförande nr 353

Håkan Jönhed (v): Ordförande! Nu har jag hört i två interpellationssvar hur Lars Joakim säger att helårseffekten av dessa specifika satsningar inom barnsjukvården är 43 miljoner kronor, och en del av denna särskilda satsning riktar sig till barn med epilepsi. Men det är ju just det båda frågeställarna frågar dig om, Lars Joakim: Hur mycket av de 43 miljonerna har gått till barn med epilepsi? Vet du inte den siffran? Är det därför du inte svarar?

Det är ju angeläget för intresseorganisationen att få reda på om det har gått några resurser av alla dessa miljoner till just barn med epilepsi. Det är det som frågeställarna har frågat om.

Kan du svara på den siffran, eller ta reda på den?

Anförande nr 354

Landstingsrådet Lundquist (m): Ordförande, fullmäktige! Nej, Håkan, vi vet inte det för vi har inte tak på den verksamheten. Det är det som ger lite osäkerhet i de här sammanhangen.

Det viktiga är att vi inte sätter tak. Jag tänker på tolkar och annat – där finns det inte tak. Både ni och vi har dragit över rätt rejält på tolkkostnader, för att dra en parallell.

Vi kan ju inte säga nej till ett epilepsisjukt barn som kommer till ALB eller Sachsska barnsjukhuset, eller för den delen till en vuxen person med epileptiska anfall.

Det är inte så det fungerar i akutsjukvården, att man sätter tak och säger: Aj aj, pengarna tog slut redan den 5 november! Det är möjligt att du har budgeterat så, Håkan, men vi har en helt annan syn på hur man budgeterar för sjukhusens akutmottagningar. Man tar emot de patienter som är akut sjuka.

Det är därför vi försöker styra bort de minst sjuka barnen från barnläkarna på ALB genom att ha en närakut. 40 procent av de barn som nu kommer till ALB besöker inte akutmottagningen utan närakuten, som drivs av Praktikertjänst. De läkarna gör en viktigare insats som barnläkare på ALB än genom att ta emot snuviga barn.

Anförande nr 355

Håkan Jönhed (v): Jag konstaterar att antagligen förstår inte Lars Joakim de väldigt konkreta frågor som vi ställer, för här pratas det om barnakuter och om det ena och det andra.

Vi frågar: Hur mycket av de 43 miljonerna har gått till just svårt epileptiskt sjuka barn? Det är det intresseorganisationen vill veta. Är det 500 000, är det 3 miljoner, är det 7 miljoner? Någon uppfattning måste du väl kunna ha om det?

Man kan ju inte slå ihop alla barn och bara säga kroniskt sjuka i största allmänhet, det är ju inte det som frågeställningen gäller.

Det här tycker jag var ett väldigt konstigt svar från dig, Lars Joakim. Vi får väl försöka ta reda på det på något annat sätt. Vi konstaterar att ansvarigt landstingsråd i alla fall inte har en aning om det, och det är ju beklagligt.

Anförande nr 356

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (m): Ordförande, landstingsledamöter! Jag ska försöka fatta mig kort.

Det är ju så, som alla vet, Håkan Jörnehed inte minst, att när vi ger pengar till akutsjukhusen så ger vi dem till hela sjukhuset. Vi budgeterar inte för enskilda åtgärder, och inte heller för enskilda avdelningar, på det sättet. Därför är det helt omöjligt att säga hur mycket det kostar. Det kan man utvärdera efteråt.

§ 73

Interpellation 2008:11 av Johan Sjölander (s) om synen på personalens inflytande vid avknoppningar

Anförande nr 357

J o h a n S j ö l a n d e r (s): Jag vill naturligtvis börja med att tacka så mycket för det utdelade svaret. En liten formalist i mig tycker kanske att jag egentligen inte har fått svar på alla de frågor som jag faktiskt ställer i min interpellation. Däremot har jag fått svar på en hel del annat, och svaret innehåller en hel del intressant och matnyttigt, så jag ska inte ägna för mycket tid åt gnäll över detta faktum.

Vi fattade på förra fullmäktigemötet beslut om ett regelverk för hur avknoppningar ska hanteras. Det är ingen hemlighet att vi socialdemokrater ogillade att vi valde en modell där beslut om avknoppningar ska fattas på högsta tänkbara politiska nivå, centralt av landstingsstyrelsens allmänna utskott, och inte som vi på den här sidan av salen hellre hade sett, att besluten fattades av personalgruppen på den enskilda enheten. Man valde att lägga makten fullkomligt i händerna på allmänna utskottet i stället för att lägga den decentraliserat hos personalen. Det är olyckligt. Det beslutet fattades. Vi reserverade oss. Den debatten förde vi vid förra fullmäktigemötet.

Utifrån det tycker jag ändå att det hade varit intressant att veta hur den majoritet som sitter i detta centrala organ av landstingstoppolitiker ser på principerna runt avknoppning, på personalens inflytande och på vilken typ av personalmedverkan som ska finnas. Det har nämligen kommit olika signaler, vilket jag också skriver i min interpellation, från olika företrädare om hur viktigt detta är. När jag läser svaret från Maria Wallhager är min tolkning att det står helt klart att det är allmänna utskottet som ska bestämma detta. Det framgår också att det inte finns några som helst ambitioner att ha någon typ av principiell hållning till hur stor del av personalgruppen som ska vara med eller om den alls ska vara med. Tvärtom ska beslut fattas från gång till gång av toppolitikerna i allmänna utskottet.

Jag förstår det också på det sättet att en förutsättning för en avknoppning är att personalen uttrycker intresse. Det finns ingen som helst tanke på att ha någon typ av regel för hur stor denna personalgrupp ska vara. Det räcker i praktiken med en person, om jag förstod det hela rätt av svaret, för att anse att personalen har uttryckt intresse. I det sista stycket i det skriftliga svaret står det att om inte personalen vill ta över sin verksamhet är det inte något som den politiska ledningen tvingar den till. Det är en mening som vi har hört upprepas här. Den har i svaret utvecklats och det förklaras vad som avses med det. Om du inte vill följa med på avknoppningen behåller du fortfarande din anställning i landstinget. I praktiken har majoriteten hanterat det genom att köpa ut folk med hjälp av pengar. Det är det som är poängen, inte att man kan jobba kvar på sin arbetsplats.

Min fråga är egentligen: Ska jag tolka detta som att landstingsstyrelsens allmänna utskott är fullt berett att fatta beslut om avknoppningar trots att en stor majoritet av personalen på en arbetsplats inte vill avknoppa? Är det en korrekt tolkning av svaret? Jag kan inte läsa det på något annat sätt.

Anförande nr 358

Landstingsrådet *Wallhager* (fp): Herr ordförande och ni som är kvar i denna sal och fortfarande orkar följa debatten! Tack, Johan, för interpellationen! Det är möjligen så att det kan upplevas att jag har svarat förbi. Det har absolut inte varit min intention. Däremot har jag försökt att lite grann bygga på de tidigare debatterna, eftersom jag tycker – missförstå mig rätt nu – att vi har pratat om de här frågorna några gånger tidigare.

När det gäller personalen har både jag och mina kolleger i majoriteten vid flera tillfällen sagt att vi inte kommer att säga att det ska vara 49 eller 51 procent, 47,3 procent eller något sådant utan att det kommer att avgöras från fall till fall. När det gäller det sista stycket är det helt klart så att det görs en bedömning av huruvida det är hållbart att knoppa av över huvud taget. Är det *en* person från en verksamhet som består av mer än en person – det brukar de flesta verksamheter göra – är det inte hållbart att knoppa av med en sådan liten minoritet. Det bör ju vara en betydande del av personalen. Men, återigen, inga procentsiffror, utan vi kommer att göra en sårbarhetsanalys och väga in även andra faktorer.

Anförande nr 359

Johan Sjölander (s): Jag tolkar Marias utveckling av svaret som att allmänna utskottet ämnar fatta beslut om det här och att ni inte avser att förklara eller berätta vilken typ av principer som ska ligga till grund för de besluten, utan de principerna kommer ni i allmänna utskottet att bedöma från fall till fall.

Bakgrunden är i själva verket, jag tror nämligen att vi gör ungefär samma analys av stämmningsläget bland personalen, att det inte finns något stort tryck från den personal som jobbar i landstingets verksamheter i dag att gå över i privat form. Hade det funnits stora personalgrupper som ville gå över skulle man nämligen inte ha något problem med den här typen av regelverk och majoritetsbeslut. Det som eventuellt kan finnas är enskilda individer som är intresserade av att göra en bra affär genom att ta över en verksamhet som kan vara lönsam. Men något stort tryck bland personalgrupperna finns helt enkelt inte. Det är naturligtvis därför också som majoriteten tidigare har avslagit krav på majoritetsbeslut och nu också vägrar att ens uttrycka några principer för hur många i en personalgrupp som skulle behöva vara intresserade.

I praktiken fortsätter man att öppna för en oerhört liten grupp personal och säger att det fortfarande ska vara möjligt att kalla det en avknoppning. Jag kan inte tolka det på något annat sätt. I sådana fall kan jag egentligen inte tycka annat än att det är felaktig marknadsföring att kalla det avknoppning. Om det fattas beslut av landstingets mest centrala toppolitiker – det finns inga krav på att personalen på golvet i någon omfattning alls ska vara med – tycker jag att avknoppning är ett ord som är direkt vilseledande. Kalla det i så fall för privatisering, för det är det som det handlar om. Det är det vi brukar säga när ett fåtal toppolitiker fattar beslut om att avyttra gemensam egendom till enskilda individer.

Jag kan i alla fall konstatera att läget är klarlagt och att alla ord om spärrar och att personalen naturligtvis ska vara med egentligen inte betyder någonting, för det här tänker ni i allmänna utskottet avgöra från fall till fall. Det framgår också av yttrandet att syftet med detta är att verksamhet ska avknoppas, oavsett vilket intresse som finns från personalens sida.

Anförande nr 360

Landstingsrådet **Wallhager** (fp): Nu tycker jag, Johan, att du är lite väl ironisk, om jag ska hålla mig till milda ordalag. Först och främst skulle jag vilja veta vilken grund du har för ditt påstående att det inte finns något intresse i värden för avknoppning. Jag har nämligen en annan uppfattning. Så kan det vara ibland.

Det andra är att du säger att några toppolitiker, eller hur du uttryckte det, via allmänna utskottet kan förverkliga eller genomföra avknoppningar utan att personalen, som jag tolkar det, över huvud taget är intresserad eller ska vara med. Ursäkta! Någon ... mätta för det ändå vara på dina uttalanden. Jag tycker att jag från den här talarstolen, jag tycker att jag i mitt svar, jag tycker att mina kolleger gång efter annan faktiskt har hävdat, och vi kommer att fortsätta hävda, att det krävs att det ska finnas intresse från personalens sida för att genomföra det här. Det krävs att det ska vara en stor del av personalen. Vi kommer att från fall till fall göra bedömningar.

Har svaret gått fram?

Anförande nr 361

Johan **Sjölander** (s): Vad grundar du det på? Jag sade att ett huvudsakligt argument i det svar jag får och i debatten som har varit tidigare mot att ha någon typ av regelverk för att en viss del av personalen ska vara med på tåget, för att avknoppning ska ske, ju har varit att det i sådana fall inte blir några avknoppningar. Det är svårt att förstå på något annat sätt än att ni också gör bedömningen att den typen av tryck och intresse bland medarbetarna för att knoppa av inte finns, för då hade ni inte fört det resonemanget. Annars hade det inte varit något problem med att säga att självklart ska över hälften vara med eller självklart ska två tredjedelar vara med eller något liknande. Det hade inte varit något problem. Men ni säger att om vi har den typen av regelverk blir det inga avknoppningar, och det tolkar jag som att ni gör samma bedömning av stämningläget som jag gör, absolut inte utifrån någon vetenskaplig grund men utifrån samtal med medarbetare, personalorganisationsrepresentanter och andra människor som jag träffar runt om i verksamheten. Jag tror att det är en riktig bild, och det finns inget annat sätt att förstå landstingsmajoritetens hållning i den här frågan.

Anförande nr 362

Landstingsrådet **Wallhager** (fp): Johan Sjölander! Jag tror ärligt att du inte vill förstå vad jag säger och vad majoritetens företrädare har sagt vid flera tillfällen. Det går inte att avknoppa en verksamhet om ingen i personalen är intresserad av att ta över, för per definition är det faktiskt så att det är personalen som tar över en verksamhet, eller hur? Har de inget intresse blir det ingen avknoppning.

Det vi från majoritetens sida däremot är väldigt tydliga med är att det inte är en viss procentsats som gäller, för man måste kunna göra bedömningar från fall till fall huruvida det är möjligt att få till stånd en bra verksamhet i samband med en avknoppning.

Den sista frågan gällde när landstingsfullmäktige får ta ställning till ett regelverk. Precis som min kollega Catharina Elmsäter-Svärd sade tidigare är en praxis på väg fram från utvecklingskansliet. Den kommer till AU nästa vecka. Jag är ledsen, men jag tror faktiskt inte att jag kan vara så väldigt mycket tydligare om du väljer att inte förstå vad jag säger.

Anförande nr 363

Yvonne Andersson (mp): Ordförande, ledamöter! Jag har också funderat över den här interpellationen. Nu fick vi svar på den fjärde frågan, att AU nästa vecka behandlar personalens inflytande vid avknoppningar. Men jag har också funderat på vad som är personalen, eftersom det inte finns några gränser någonstans. Som jag förstår det på Maria Wallhager kan man ha 40 anställda personer i personalen. En person ansöker om

avknoppning och tre personer tycker att det är en bra idé. Resten tycker att det är en dålig idé. Den konstellationen skulle kunna gå igenom om man är flexibel.

Anförande nr 364

Landstingsrådet **Andersson (c)**: Jag tycker att Maria har varit mycket tydlig i sitt svar, att det här inte handlar om ett stöd från enstaka personer utan att det krävs en bredd som gör att en avknoppning är trovärdig. Men det är väldigt intressant att höra oppositionens plötsliga vurm för personaldemokrati. Det är ingen fråga som ni har intresserat er det minsta för tidigare. Ni slog samman Karolinska sjukhuset utan att tillfråga personalen, en reform – om man ska kalla det för det – som hade mycket stora personalpolitiska konsekvenser och som stora delar av personalen hade synpunkter på. Den hade aldrig fått två tredjedels majoritet i personalen. Ni har ju själva aldrig öppnat upp för personalen att dryfta frågor om att ta över verksamhet.

Slutligen vill åtminstone Socialdemokraterna – jag kommer inte ihåg var Miljöpartiet står i den frågan – ha regelverk som innebär att inte en majoritet ska ha möjlighet att avknoppa om den vill. Ni kräver två tredjedels eller om det till och med är tre fjärdedels majoritet. En minoritet ska enligt er uppfattning ha rätt att stoppa de projekt för avknoppning som kan bli aktuella. Ni är inte några representanter för personaldemokrati. Ni är motståndare till avknoppningar.

Anförande nr 365

Thomas Magnusson (v): Ordförande! I och med Gustav Anderssons inlägg får vi helt plötsligt två debatter. Den ena handlar om huruvida man vill stimulera personalen att utveckla sin verksamhet. Vill man stimulera personalen att utveckla, finnas kvar och finna vägar framåt eller vill man till varje pris se till att det är någon annan aktör, kanske någon personal ihop med andra aktörer som vidareutvecklar verksamheten? Den genomgående politiken från den borgerliga alliansens sida är ju att det är någon annan än den egna personalen som ska bedriva verksamheten.

Det vi efterlyser, för det är det interpellationen och Johans frågeställningar handlar om, är om det finns något regelverk runt detta. Svaret är egentligen nej. Det finns inget regelverk som styr på vilket sätt detta ska vara möjligt. Det är utlämnat till ett godtycke som i realiteten innebär att om en personal vill så finns ett intresse, som det sägs i interpellationssvaret. Om alla andra säger nej finns i alla fall ett intresse. Det blir ett väldigt konstigt synsätt på om personalen ska kunna utvecklas i detta. Förutsättningen för personalutveckling, om jag förstår alliansen rätt, är att det ska ske i någon annan regi än i landstingets egen regi. Om det sker i landstingets egen regi får personalen inte utvecklas.

Anförande nr 366

Yvonne Andersson (mp): När det gäller avknoppningar anser vi inom Miljöpartiet att det ska vara just 75 procent som vill göra en avknoppning för att det ska vara just personalen som är intresserad av att ta över och driva den verksamhet som man har. Det är ju meningen att den ska drivas vidare med samma inriktning och samma personal.

Vi tycker också att man ska driva avknoppningar i icke vinstdrivande syfte, alltså *non-profit*-organisationer, kooperativ, stiftelser med mera. Det har vi drivit under föregående mandatperiod också. Vi har visst varit måna om personalen även föregående mandatperiod.

Sedan undrar jag, Maria Wallhager, vad som menas med sårbarhetsanalys. Det får du gärna berätta för mig.

Anförande nr 367

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (c)**: Skulle det vara personaldemokrati som vägledde er, Yvonne, skulle det inte vara tre fjärdedels majoritet som krävdes utan 50 procent. Det är väl det som är kriteriet på demokrati.

När det gäller frågan om vi vill avknoppa till en person som vill ta över verksamhet kan jag säga att skulle vi vilja privatisera en verksamhet till en person skulle vi kunna göra det, och vi skulle våga göra det om vi ansåg det vara motiverat utan att kalla det avknoppning.

Anförande nr 368

Landstingsrådet **W a l l h a g e r (fp)**: När jag säger ordet sårbarhetsanalys betyder det att det måste göras en samlad bedömning av verksamhetens potential att överleva. Det handlar inte bara om exakt hur många av personalen det är som vill ta över en verksamhet, som vill knoppa av, utan man måste titta på budgeten, på affärsplanen. Vad har de för ekonomiska resurser? Det är en mängd olika faktorer som måste vägas in för att man ska kunna se att det finns en hållbarhet i verksamheten.

Jag vet inte hur pass elaka ni är på andra sidan salen, men det finns ingen elakhet från den här sidan i alla fall när det gäller viljan att knoppa av någonting som vi inte tror har en bärighet att kunna fungera. Tanken är faktiskt att ge personalen en möjlighet att driva sin egen verksamhet, att det ska lyckas och att det ska bli bra. Därför är vi väldigt noggranna med att se till att det också är rätt förutsättningar.

Under förrförra mandatperioden, när vi gjorde en mängd avknoppningar, var det också ett antal som inte gick vidare dels utifrån att personalen själv valde att inte gå vidare, dels att det inte fanns någon ekonomisk bärkraft i deras förslag. Då finns det heller ingen anledning att släppa igenom det hela.

§ 75 Interpellation 2008:14 av Staffan Holmberg (s) om trafiken på Nynäsbanan**Anförande nr 369**

S t a f f a n H o l m b e r g (s): Herr ordförande! Från Djurgårdslinjen till verkligheten. Pendeltågstrafiken på Nynäsbanan har länge varit ett problem. Jag ska inte gå tillbaka till 1901, då banan invigdes, men i början av 90-talet gjordes en stor investering med dubbel-spår till Västerhaninge och en helt ny modern station där. Det innebar en mycket stor förbättring med ökad turtäthet som följd.

Problemen sedan dess har varit sträckan Västerhaninge–Nynäshamn med enkelspår och dålig teknisk standard. Sträckan försörjer södra Haninge kommun, Nynäshamns kommun, Gotlandstrafiken samt övrig passagerartrafik från Nynäshamns hamn. Som trafiken nu fungerar måste alla passagerare byta tåg i Västerhaninge, om tågen över huvud taget går. Kundnöjdheten i dag är 24 procent lägre på denna bana än för övrig pendeltågstrafik. Det säger väl allt.

Den 15 mars 2006 skrev vi socialdemokrater fram ett ärende till landstingsstyrelsen om att förhandla med Banverket om en tidigareläggning av upprustningen av banan och att förskotta medel för detta. De tre borgerliga partier som då fanns i landstinget var, enligt det protokoll som jag har, ytterst tveksamma till den åtgärden. Det blev i alla fall så att Nynäshamns kommun medverkade till en lösning mot löfte om att det efter upprustningen skulle bli genomgående och långa tåg, och lillpendeln skulle äntligen bli historia.

Nu är upprustningen snart klar efter långa avstängningar och stora uppoffringar från resenärernas sida. Då kommer bomben. Lillpendeln ska vara kvar. Motivet är att bland annat Målartrafiken prioriteras före Nynäsbanan. Då blir, som jag skriver i interpellationen, upprördheten med all rätta stor. Jag och resenärerna blir inte lugnare av det svar Wennerholm ger mig. Banan är upprustad, samtliga stationer är ombyggda, men lillpendeln

ska vara kvar. Det enda Wennerholm lovar är ett snabbtåg från Stockholm till Nynäshamn på eftermiddagen. Detta beslutades redan förra mandatperioden av landstingsfullmäktige och är inget nytt.

Wennerholm skriver att SL infört en rad förbättringar, bland annat bussar som står redo att rycka in när eventuella störningar inträffar. Jag ska återkomma till hur det fungerar.

Anförande nr 370

Landstingsrådet **Wennerholm (m)**: Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det finns mycket att säga i detta ärende. Om man ska börja i början av 1900-talet vet jag inte, men man kan till exempel börja där den socialdemokratiska regeringen bestämde sig för att inte fullfölja utbyggnaden av tredje spåret, herr Holmberg. Hade det varit gjort i dag hade vi inte suttit i den knipa som du och jag delar. Det hade varit gjort om Anna Kettner och du hade hörsammat inbjudan från SJ och Banverket till en kraftsamling i Mälardalen. I stället gick det ett helt år utan att man hörde ett ljud från er. Det var vi som var tvungna att tillträda för att samarbetet skulle kunna komma i gång. Jag vet inte vad det beror på. Men något beror det väl på. Ni kom inte till några möten. Det blev inga möten förrän alliansmajoriteten tog över. I dag ser vi ändå en förbättring.

Man kan beklaga att läget ser ut som det gör. Samtidigt får jag lov att säga att det är en väldig skillnad mellan 38 procent, som är usel kundnöjdhet, jag håller med dig om det, och 12 procent som det var som sämst när du hade ansvar. Jag tycker att det finns anledning att vara lite försiktig i tonläget och i hur man spelar upp spelet.

Alla gör så gott de kan, men en sak kan jag tala om för Staffan Holmberg och Socialdemokraterna: Jag tänker inte låta mig lockas in i ett spel som innebär att vi chansar när det gäller att få en hyfsat fungerande trafik till Nynäshamn. Du vet lika väl som alla andra i den här salen att det är först den dagen som vi har två nya spår i en tunnel genom centrala Stockholm som vi kan garantera punktlighet från Nynäshamn, från Västerås, från Eskilstuna, men även från Malmö, Göteborg och Sundsvall. Det är där, i getingmidjan i Stockholm, som det största problemet sitter.

Då får man laga efter läge, och jag tänker inte uttala några storvulna löften om något som jag tror vore dumt därför att det i slutändan kommer att innebära ännu större elände för resenärerna vare sig de kommer från Nynäshamn eller någon annan del som berörs av pendeltågstrafiken. Jag tror att det är en ganska god försiktighetsåtgärd att sköta det på det sättet i stället för att lockas till att säga att nu ska vi köra så att det ryker, när det ändå inte kommer att bli så. Det kommer aldrig att bli så förrän stockholmarna har två spår till, inte förrän hela landet har två spår till genom Stockholm. Tyvärr är det först då vi fullt ut på sträckan till Nynäshamn kommer att kunna utnyttja de investeringar som är så behövliga för att vi ska få de dubbelspår som så småningom ska kunna möta upp när det gäller både trafik för våra SL-resenärer och så småningom för en ny hamn nere i Nynäshamn.

Anförande nr 371

Staffan Holmberg (s): Som sagt var ska ersättningsbussarna stå redo hela tiden. Jag hann inte stiga ur sängen i morse förrän man ringde från Nynäshamn och meddelade: Pendeltågstrafiken står stilla. Ersättningsbussarna går inte. Man skyller på personalbrist. Alltså får människor stanna hemma i Nynäshamn och inte åka in till jobben i dag. Så var det med de bussarna.

I interpellationssvaret skriver Wennerholm att samråd ska hållas mellan SL:s representanter och Nynäshamns kommun den 6 maj. Jag fick skriva en interpellation för att få veta detta. Ett och ett halvt år har snart gått sedan Wennerholm tog över, och det har inte skett något samråd mellan Nynäshamns kommun och de som är utsedda, med Kalderén från Salem i spetsen. Jag får reda på detta genom ett interpellationssvar. Jag har inte fått något besked från Kalderén, inte från SL:s kansli utan genom ett interpellationssvar. Det tycker jag är

skandal. Nynäshamn har figurerat i massmedierna och missnöjdheten har varit mycket stor, ändå har man inte fått till stånd ett samråd.

Det är faktiskt så, Wennerholm, att du inte är ansvarig för rikstrafiken i Sverige, åtminstone inte ännu, utan du är ansvarig för länstrafiken i Stockholms län. Det är de invånarna och den trafiken som du ska vurma för och se till att invånarna har den kollektivtrafik som de är betjänta av. Nynäshamn och Haninge kommer aldrig att acceptera lillpendeln. Vi har längst resväg in till jobben. Vi betalar mest i länet. Dessutom ska vi tvingas till ett tågbyte i Västerhaninge, både på resan fram och tillbaka, med den oro det innebär att aldrig veta om man kommer vidare med tåget från perrongen i Västerhaninge.

Jag uppmanar dig, Christer Wennerholm: Fastställ ett datum för när det blir genomgående tåg! Den investering som nu har gjorts i Nynäsbanan, de uppoffringar som resenärerna har gjort och de investeringar som Nynäshamns kommun gör i bland annat en bro i Ösmo är ju meningslösa om man inte trafikerar banan med genomgående och bekväma tåg som man lovade. Jag lovar, det kommer att bli ett uppror. Du gör ett misstag som inte meddelar ett datum.

Anförande nr 372

J a n W a t t s g å r d (v): Nynäshamnsborna har blivit hårt luttrade under åren. De har fått stå ut med förseningar, med krångliga byten, med att banan har varit avstängd långa tider och med ersättningsbussar som man ibland har fått vänta förgäves på i ur och skur. Hur ser det då ut i dag? När det är som bäst fungerar det enligt tidtabellen. Men det är många förseningar trots det. Enligt tidtabellen tar resan mellan en timme och två minuter och en timme och sju minuter. När de enstaka snabbtåg som går per dygn kommer sparar man tid och slipper de krångliga omstigningar som gör att man ibland kan missa tåget när man ska springa lång väg till en ny perrong.

Jag tänkte också gå lite tillbaka i tiden, inte till 1901 men nästan till 1930. Då kom det i gång något som kallades för Gotlandsexpressen som gick sträckan Stockholm–Nynäshamn–Stockholm. Då fanns det ett tåg som gick 22.00 och var framme 23.04. Det kan man utläsa av tidtabellen för 1954. Det tog en timme och fyra minuter. Det gick ett tåg tillbaka på morgonen som tog en timme och två minuter. Det var i alla fall inte långsammare än dagens tåg, lite snabbare kanske. Men de gick inte lika ofta.

Jag tycker alltså att det är hög tid att snabba på tågen och inte ligga kvar på 1954 års nivå.

Anförande nr 373

L a n d s t i n g s r å d e t W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande! Jag lovar att inte gå längre tillbaka i historien än till förra mandatperioden. Det var då ni hade chansen att göra något. Varför gjorde ni inget? Varför införde ni lillpendeln om det är så skamligt och så förkastligt? Jo, därför att ni inte hade någon kontroll alls. Det var kaos. Och betyget står ju i mitt svar. Ni hade 12 procents kundnöjdhet. Jag skäms över 38, men det är bra mycket bättre än 12, mina vänner. Så ser verkligheten ut, och det tycker jag att ni kan fundera på till nästa fullmäktigemöte.

Det är klart att man kan läsa in sig i sin lilla hörna. Men jag trodde att en del av er på den där kanten gärna skulle vilja se ett ännu större parlament än det jag står i här i dag. Nu är det faktiskt så att vi har ett ansvar för hela Stockholms län och att det kan fungera under de omständigheter som åtminstone jag och alliansen är satta att leda trafikverksamheten. Ni vet ju väldigt väl hur den verkligheten ser ut. Det vore väl jätteroligt om ni tillsammans med kommunstyrelseordföranden i Nynäshamn skulle kunna locka, skrämja eller piska fram åtgärder som skulle försätta oss i en situation där ni kan gå till en riktig amerikansk kavalleriattack under riktiga trumpetstötter och säga: Titta, ni klarar ju ingenting! Den där Wennerholm, han är helt värdelös. Ingenting klarar han! Men jag tänker inte låta mig lockas dit, utan jag tänker se till att vi får en så väl fungerande trafik som vi kan få från Nynäshamn under de omständigheter som råder.

Jag skäms inte ett ögonblick för att jag vid flera tillfällen har träffat kommunstyrelseordföranden i Nynäshamn och diskuterat problemen. Jag har inte formellt ansvaret för de kommunsamråden. Men jag är styrelseordförande i SL, och jag tycker att det är bra att jag har träffat honom. Jag tycker också att det är bra att jag vet att den verkställande ledningen i SL har träffat både kommunstyrelseordföranden och kommundirektören i Nynäshamn vid åtskilliga tillfällen, även om han heller inte ingår i den formella kommunkontakten.

Sedan kan jag hålla med Staffan Holmberg om att den kanske har dröjt lite väl länge. Men om alla kommunstyrelseordförande och kommundirektörer i länet hade haft den kontakten med den verkställande ledningen och presidiet i SL som Nynäshamn har haft hade jag bara suttit i sådana möten. Men jag tycker att det har varit angeläget att tala med kommunstyrelsens ordförande där eftersom problemen har varit speciella.

Men du får nog hetsa lite till. Jag tänker inte låta mig hetsas, inte av vare sig Staffan Holmberg eller kommunstyrelseordföranden i Nynäshamn, att göra något som vore dumt, som skulle kunna resultera i att trafiken skulle fungera ännu sämre, för då, mina vänner, skulle Staffan Holmberg kunna säga till mig att det bara är 12 procent som är nöjda med trafiken till Nynäshamn.

Anförande nr 374

Stella Fare (fp): Ordförande, fullmäktige och Staffan Holmberg! Jag tror att den tiden är förbi när man kan dra enkla poäng på SL-trafiken. Det fordras faktiskt lite mer av en person som sitter i SL:s styrelse, som har gjort det under en längre tid och som kan frågorna om trafiken. Det kan du, Staffan. Men du låtsas inte om det när du står här i talarstolen.

Vi har nyligen haft en stor, intressant genomgång av störningarna i pendeltågstrafiken, och kapacitetsproblemet är bara en aspekt av de problem som vi har i pendeltågstrafiken. Egentligen handlar det oerhört mycket om det dåliga underhållet naturligtvis, men också om det dåliga handhavandet. Det finns så många kvalitetsbrister i hur det här systemet sköts. Den utredning som vi fick oss till livs – det vet Staffan också, för jag är övertygad om att du var med den gången – visar att störningar som uppstår i pendeltågstrafiken fortplantar sig i hela detta stora system.

Nynäshamnsborna har all anledning att vara missnöjda med hur det har varit, Staffan. Investeringen i ett dubbelspår visar tydligt vad vi vill ska ske. Men söder om Västerhaninge är det 6 000 påstigande. I hela pendeltågssystemet har vi 250 000 resenärer att ta hand om, att bry oss om och att tänka på dagligen. Vi kan inte riskera att fortplanta störningar i hela systemet på det vis som kan bli fallet om vi kör alla tågen ner till Nynäshamn. Det är det som är bakgrunden till beslutet att inte köra alla tåg som fullängdståg hela vägen när spåren är färdigbyggda. Det är det som är bakgrunden. Det beror på den relationen, 6 000 och 250 000.

Jag tycker att det kunde vara lite hederligt, Staffan, om du inte låtsades som om Nynäsbanan vore en egen frikopplad del av pendeltågssystemet. Även om du är oerhört lokalt förankrad har du ett ansvar för helheten. Även om du sitter i opposition har du ett ansvar för helheten när du står här. Det tycker jag åtminstone vore hederligt av dig.

Anförande nr 375

Staffan Holmberg (s): Beträffande fullängdståg vill jag säga att man faktiskt håller på att bygga ut samtliga perronger för att det ska gå fullängdståg. Men Stella Fare ska tydligen köra med korta tåg trots den investeringen. Det är häpnadsväckande.

Jag tänker inte skrämna någon. Det handlar om rättigheter. Som medborgare i Stockholms län har man rättighet att kunna åka till jobbet på ett bra och trafiksäkert sätt utan att behöva vara orolig varje gång man ska in till jobbet eller hem från jobbet.

Jag vet att ni har träffat kommunstyrelsens ordförande. Problemet är bara att ni inte är överens på något vis om det här.

Jag får mycket tydliga besked. Ni har bestämt er. Det blir inte några genomgående tåg från Stockholm till Nynäshamn. Det kommer att bli så även fortsättningsvis under mandatperioden att man måste byta i Västerhaninge, och förhoppningsvis komma med ett tåg som står och väntar där. Missar man det tåget tar det en halvtimme till. Det är klara besked. Det är det jag kan meddela min valkrets.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Appelgren Lena (kd) 3:1
Anding Lena-Maj (mp) 3:2, 4, 101, 308, 310, 315, 327, 332, 348, 350, 352
Landstingsrådet Nyman (kd) 3:3, 93, 95, 180, 204, 206, 249, 251, 253, 258, 260, 263
Ros Inger (m) 3:5, 55, 165, 167, 169
Landstingsrådet Elmsäter-Svärd (m) 3:6, 8, 10, 18, 20, 23, 25, 88, 97, 99, 112, 124, 126, 128, 130, 152, 154, 156, 172, 182, 317, 319
Landstingsrådet Nylund Watz (s) 3:7, 9, 11, 13, 15, 28, 30, 40, 42, 80, 82, 92, 94, 96, 98, 100, 111, 113, 125, 127, 129, 171, 173, 178, 181, 246, 250, 252, 262
Landstingsrådet Rydberg (fp) 3:12, 14, 16, 313
Jörnehed Håkan (v) 3:17, 19, 21, 35, 37, 48, 50, 87, 89, 91, 145, 147, 149, 159, 161, 163, 314, 336, 353, 355
Landstingsrådet Wigg (mp) 3:22, 24, 26, 31, 33, 44, 46, 123
Lidwall Pia (kd) 3:27, 29, 32, 34, 36, 38
Landstingsrådet Andersson (c) 3:39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 60, 90, 115, 185, 187, 193, 195, 243, 364, 367
Landstingsrådet Wennerholm (m) 3:52, 54, 58, 63, 65, 138, 176, 208, 210, 212, 220, 240, 242, 270, 272, 275, 277, 283, 285, 300, 370, 373
Landstingsrådet Dahlberg (s) 3:53, 62, 64, 66, 157, 158, 209, 211, 213, 215, 217, 227, 229, 231, 236, 238, 241, 266, 274, 276, 280, 290
Magnusson Thomas (v) 3:56, 109, 114, 118, 190, 201, 203, 365
Blombäck Yvonne (mp) 3:57, 59, 61
Sjölander Johan (s) 3:67, 104, 106, 108, 299, 301, 304, 306, 357, 359, 361
Fare Stella (fp) 3:68, 70, 77, 214, 216, 218, 292, 294, 297, 303, 305, 307, 309, 374
Gunnarsson Viviann (mp) 3:69, 71, 247, 257, 259
Askensten Åke (mp) 3:72, 74, 137, 139, 151, 153, 155, 196, 205, 221, 223
Broberg Charlotte (m) 3:73
Gripenstam Tage (c) 3:75, 84, 86, 222, 224
Rudenfeldt Mona (s) 3:76, 78
Landstingsrådet Wallhager (fp) 3:79, 81, 83, 105, 107, 132, 134, 136, 146, 148, 150, 197, 199, 358, 360, 362, 368
Roxby Cromvall Gunilla (v) 3:85, 219, 268, 278, 302, 341, 343, 345
Andersson Peter (s) 3:102
Starbrink Anna (fp) 3:103
Hortin Regiana (c) 3:110
Georg Jönsson (m) 3:116
Kenneth Strömberg (s) 3:117, 119
Hammarsjö Göran (s) 3:120
Jerlinger Gunilla (s) 3:121
Ekdahl Wästberg Karin (fp) 3:122
Skoglund Mats (v) 3:131, 133, 135, 175, 177
Sander Tove (s) 3:140, 142, 144, 340
Landstingsrådet Lundquist (m) 3:141, 143, 333, 339, 342, 344, 346, 349, 351, 354
Landstingsrådet Reinfeldt (m) 3:160, 162, 164, 166, 168, 170, 321, 323, 337
Sigfridsson Helene (mp) 3:174, 179
Salminen Lars-Erik (m) 3:183, 200, 202
Liliemark Jan (fp) 3:184
Sigurdsson Björn (mp) 3:186, 188, 192, 194, 198, 234, 244
Ifvarsson Carl-Anders (fp) 3:189
Hansson Kajsa (c) 3:191
Sjödén Staffan (m) 3:207
Treslow Kjell (m) 3:225
Stefanson Jan (kd) 3:226, 245
Lindquist Olov (fp) 3:228, 230, 232, 331
Kockum Peter (m) 3:233, 279, 288
Rohdin Lennart (fp) 3:235, 237, 239, 265, 267, 289, 291
Wattsgård Jan (v) 3:248, 261, 273, 372

Hamberg Maria (v) 3:254
Lindqvist Hans (c) 3:255
Holmberg Staffan (s) 3:256, 264, 269, 271, 287, 293, 295, 369, 371, 375
Bora Necla (v) 3:281
Pettersson Kerstin (v) 3:282, 284, 286, 296, 298, 311, 347
Cesay Kemo (s) 3:312, 330, 334
Hansson Curt (s) 3:316, 318
Ullberg Erika (s) 3:320, 322, 325
Helmerson Gunilla (m) 3:324, 329
Ryadal Urban (s) 3:326
Söderlund Kristina 3:328, 335
Dahlgren Anette (s) 3:338
Ljungberg Schött Marie (m) 3:356
Andersson Yvonne (m) 3:363, 366